

Středoškolská odborná činnost

**Novodobá syrská dynastie a nekončící jaro
(Sýrie za vlády al-Assadů)**

David Kořínek

2011 – 2013

Středoškolská odborná činnost

Obor SOČ: 17 Filozofie, politologie a ostatní humanitní a společenskovědní obory

Novodobá syrská dynastie a nekončící jaro (Sýrie za vlády al-Assadů)

Autor: David Kořínek

Škola: Gymnázium Boženy Němcové, Hradec Králové 3

Pospíšilova tř. 324

Konzultant: Mgr. Eva Černošová

Hradec Králové 2013

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem svou práci vypracoval samostatně a použil jsem pouze podklady (literaturu, internetové stránky, rozhovory) uvedené v kapitole zdroje. Prohlašuji, že u citací z děl v českém jazyce se jedná o doslovné přepisy, u cizojazyčných děl se jedná o mé autorské překlady. Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Hradci Králové dne: .....

Podpis: .....

Poděkování:

V těchto několika řádcích bych rád poděkoval Mgr. Evě Černošové za její konzultace a rady během vyhotovování práce.

Rovněž chci velice poděkovat JUDr. PhDr. Marku Čejkovi, Ph.D. a Muneebovi Hassan Alrawimu, již mi poskytli velice zajímavé a přínosné rozhovory.

Stěžejní díky však patří dvojici pánů – Assem Atassi a *****, jelikož interviu s nimi považuji za jednu z klíčových částí své práce.

Anotace:

Ve své práci zpracovávám dění v Sýrii od prezidentského nástupu Háfize al-Assada, a poté i dobu vlády jeho syna Bašára. Pro pochopení současných vnitrostátních poměrů je důležité alespoň částečně nastínit období před nástupem al-Assadů. Další podkapitoly se věnují vysvětlení politických poměrů v zemi, vykreslení vlády jednotlivých prezidentů/diktátorů, a dále pak současnému dění v Sýrii, kterou – stejně jako další arabské země – na přelomu roků 2010 a 2011 zasáhlo takzvané „arabské jaro“, které trvá až dodnes.

Klíčová slova:

Sýrie, Háfiz al-Assad, Bašár al-Assad, panarabismus, regionální mocnost, syrská demokracie, arabské jaro, syrské jaro

Annotation:

In my research project I analyze the political and social events in Syria after Hafiz al-Assad assumed the presidency and further developments during the rule of his son Bashar. To better understand the contemporary domestic situation it is important to outline the period before the accession of the al-Assad family. The following chapters deal with the explanation of the political situation in the country, individual presidents/dictators and the description of their rules as well as the current events in Syria, which was, like other Arabian countries between 2010-2011, hit by the so called “Arab Spring” which is lasting up to the present.

Key words:

Syria, Hafez al-Assad, Bashar al-Assad, panarabism, regional powers, Syrian democracy, Arabian spring, Syrian spring

Obsah:

Úvod:	1
1. Historie Sýrie po nástup Háfize al-Assada	3
1.1 Dějiny do první světové války	3
1.2 Od francouzského mandátního území až po suezskou krizi	4
1.3 Sjedená arabská republika	7
1.4 Období vlády strany Baas, až po nástup Háfize al-Assada.....	8
2. Vnitřní determinanty Sýrie.....	12
2.1 Geografické, demografické a ekonomické údaje o Sýrii	12
2.2 Vnitřní řídicí prvky Sýrie.....	15
2.2.1 Prezident	16
2.2.2 Vysocí důstojníci a zpravodajské služby	18
2.2.3 Strana Baas.....	18
2.2.4 Byrokratický aparát	19
2.3 Regionální mocnost.....	20
3. Novodobá dynastie	24
3.1 Háfiz al-Assad	24
3.2 Bašár al-Assad.....	30
4. Syrská zahraniční politika	36
4.1 Regionální mocnost.....	36
4.2 Sýrie a Libanon	39
4.3 Sýrie a Turecko	45
4.4 Sýrie a Irák.....	47
4.5 Sýrie a Írán	49
4.6 Sýrie a Izrael.....	51
4.7 Sýrie a USA.....	55
5. Arabské jaro a syrské jaro	58

5.1 Začátek arabského jara	58
5.2 Syrské jaro do února 2012	62
5.3 Syrské jaro od konce února 2012	78
6. Konfrontace a analýza podkladů.....	110
6.1 Sociální pnutí a znovuzrození opozice	110
6.2 Kdo bojuje v Sýrii?	112
6.3 Zapojení Turecka.....	115
6.4 Chemické zbraně.....	117
6.5 Možnosti pro Bašára.....	117
6.6 A jak to bude dál?	118
Závěr:.....	119
Zdroje:	
Tištěné:.....	
Elektronické:	
Seznam příloh:	
Přílohy:	
A. Rozhovory:.....	
A.1 Rozhovor se Syřanem Assemem Atassim	
A.2 Rozhovor s JUDr. PhDr. Markem Čejkou, Ph.D.....	
A.3 Rozhovor s ****	
B. obrazové přílohy:	73

Úvod:

Region Blízkého východu mě zajímá už od dětství, do budoucna bych rád pokračoval vysokoškolským studiem zaměřeným na tuto oblast.

Tematika arabského jara mě velice oslovila už na jeho počátku, v roce 2010 v Tunisku. Samotnou Sýrii jsem si vybral především z důvodu její důležitosti v regionální politice, která je jedním z hlavních determinantů světového dění.

Rád bych poskytl nástin příčin, které vedly k nástupu „novodobé dynastie al-Assadů“. Proč se Sýrie vydala současným směrem a co zapříčinilo současnou orientaci její zahraniční politiky. Snažím se o objektivní vysvětlení syrských dějin a toho, že se nutně nemusí jednat o jednu ze zemí „Osy zla“, jak ji nazval John R. Bolton, velvyslanec Spojených států u OSN, ale pouze o zemi, která se snažila udržet si nezávislost na bipolárním rozdělení světa v období po druhé světové válce, a poté se pokusila o vybudování stabilní pozice regionální mocnosti Blízkého východu. To ve zkratce znamená, že bych rád poskytl i opodstatněná fakta pro politickou vazbu země na Írán, který je v současné době v očích USA a EU považován za jednu z největších bezpečnostních hrozeb Západu.

V práci se rovněž nelze nezmínit o zapojení Sýrie do arabsko-izraelských konfliktů, případně o dlouholeté okupaci Libanonu.

Posledním těžištěm tohoto textu by mělo být alespoň částečné zpracování „syrského jara“, které v této zemi trvá již takřka dva roky, vyžádalo si nespočet lidských životů a stále nemá jasné vyústění.

Největší komplikací, se kterou se má práce setkávat, je skutečnost, že pro období arabského jara neexistuje mnoho tištěných, natož pak českých zdrojů. Tato část tak bude zpracovávána především díky internetovým podkladům. Rád bych se pokusil oslovit jednoho z předních českých odborníků na Blízký východ – Marka Čejku, který by mi mohl pomoci s vysvětlením některých mých otázek.

Za stěžejní část své práce považuji zapojení autentických rozhovorů s dvojicí Syřanů. Jedním protivládním a druhým provládním. Takováto interwiev by měla napomoci

pochopení současného syrského dění, vnitřní politiky, a především příčin počátku syrského jara a jeho směřování.

Mé pokusy o kontakt Syrské ambasády v České republice se z pochopitelných důvodů neseťkaly s úspěchem.

Nijak neobhajuji vládu Háfize ani jeho syna Bašára al-Assada, natož pak dění posledního roku, během kterého zahynul bezpočet lidí. Byl bych ale rád, kdyby se případný čtenář této práce na Sýrii nedíval jednosečným pohledem, ale spíše jako na zemi, která měla pro své směřování vlastní důvody a která se snaží o vybudování pozice silné regionální mocnosti.

1. Historie Sýrie po nástup Háfize al-Assada

1.1 Dějiny do první světové války

Tato podkapitola se nezabývá přímo hlavním záměrem mé práce, pouze ukazuje historickou podstatnost vybraného regionu i pro vývoj našeho světa.

Sýrie historicky spadá do oblasti Úrodného půlměsíce. První doloženou kulturou tohoto regionu jsou Sumerové, kteří se tam dostali někdy okolo roku 4000 př. n. l. Území tou dobou nemělo centrální vládu, ale ovládala ho řada městských států. Za největší přínos jejich kultury lze považovat vyvinutí šedesátkové a desítkové soustavy, vytvoření kalendáře s 12 měsíci a také počátek užívání kol, která umožnila konstrukci vozů.¹

Další zmínky o osídlení této oblasti pocházejí zhruba z roku 2500 př. n. l. Tou dobou se zde rozkládala Asyrská říše, Egypt, Babylon a Chetitská říše.² Tyto celky mezi sebou často bojovaly, a tak se jen obtížně určuje, komu kdy konkrétní území patřila. Významným přínosem těchto kultur bylo zdokonalení některých postupů v zemědělství, hutnictví, keramice a především válečnictví.³

Velmi znatelně oblast zasáhla invaze mořských národů, mezi ně patřili Etruskové nebo Dórové, známí z evropské antické historie. Těmto kmenům se během 2. tisíciletí př. n. l. podařilo rozvrátit některé prosperující říše.⁴

Později se na tomto území vystřídala perská, řecká, římská a byzantská kultura. Významnější je snad jen rok 634, kdy Damašek, jedno z nejstarších trvale osídlených měst světa⁵, obsadili Arabové a zavedli zde islám a vytvořili z něj hlavní lokální vojenské sídlo⁶. Od počátku 16. století pak tato oblast spadala do sféry moci Osmanů, kteří si vládu udrželi až do první světové války. Zabývat se podrobněji i těmito obdobími však není záměrem mé práce.

---

¹ LEWIS, Bernard. Dějiny Blízkého východu: Dějiny států. Praha: Lidové noviny, 1997. ISBN 80-7106-191-3., str. 22 – 23

² BAHBOUH, Charif. Sýrie: Historie, kultura, geografie. Praha: Dar Ibn Rushd, 2005. ISBN 80-86149-44-7., str. 8 – 9

³ READER'S DIGEST. Všechno o Zemi: Místopisný průvodce světem. Vydání 2. Praha: Reader's Digest Výběr, 2000. ISBN 80-86196-17-8., str. 656

⁴ BAHBOUH, Charif. Sýrie: Historie, kultura, geografie. Praha: Dar Ibn Rushd, 2005. ISBN 80-86149-44-7., str. 12

⁵ Ibidem

⁶ LEWIS, Bernard. Dějiny Blízkého východu: Dějiny států. Praha: Lidové noviny, 1997. ISBN 80-7106-191-3., str. 51

1.2 Od francouzského mandátního území až po suezskou krizi

Během prvního světového konfliktu byla Sýrie, coby součást Osmanské říše, na straně Centrálních mocností. V Damašku tou dobou sídlilo velitelství jednotek určených Němci k obraně Suezského průplavu, který měl obrovský význam.⁷

Sýrie se hned po první světové válce snažila o vytvoření republiky, nechtěla setrvat v monarchistickém systému, jako ostatní postosmanské země.⁸ Poválečná situace země však byla záhy vyřešena tím, že byla společně s Libanonem přidělena Francii jako mandátní území. Syřané se sice v březnu 1920 pokusili o vyhlášení samostatnosti, ta byla však již v dubnu téhož roku neutralizována dohodou uzavřenou na konferenci v San Remu, bez účasti Sýrie.⁹ Do země vstoupily francouzské jednotky, což syrské obyvatelstvo neslo s velkou nevolí. Došlo dokonce k nasazení slabé, nedávno založené armády, ta však byla téměř okamžitě poražena. Nepodařilo se jí tedy prosadit své zájmy, tak jako turkmenské armádě při obdobné situaci v Turkmenistánu.¹⁰

Francouzská vláda zemi rozdělila na několik provincií a správně oddělila území Libanonu. Z Evropy byly rovněž řízeny veškeré ekonomické a politické aktivity, což vedlo k občasnému vzniku civilních nepokojů. Největším z nich bylo povstání, v jehož čele stál al-Araš. I to bylo však potlačeno.¹¹ V důsledku těchto událostí se Francie snažila o uvolnění poměrů v zemi, a tím zvýšení sympatií syrského obyvatelstva. Příkladem bylo povolení svolávání ústavodárného shromáždění 9. června 1928. Avšak hned 5. února příštího roku došlo k jeho opětovnému zrušení. 22. května 1930 dokonce k vyhlášení republiky podřízené francouzskému mandátu.¹²

Změny se v zemi začaly odehrávat až na začátku druhé světové války. Francie zmodernizovala část zdejšího průmyslu a zakládala nové továrny. Důvodem však nebylo zlepšení situace Syřanů, nýbrž fakt, že Francie sama potřebovala podporu na začátku nového světového konfliktu.

⁷ GOMBÁR, CSc., Doc. PhDr. Eduard. Moderní dějiny islámských zemí. Vydání první. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-599-X., str. 378

⁸ SCHULZE, Reinhard. Dějiny islámského světa ve 20. století. Vydání první. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-80-7108-284-2, str. 81

⁹ BAHBOUH, Charif. Sýrie: Historie, kultura, geografie. Praha: Dar Ibn Rushd, 2005. ISBN 80-86149-44-7., str. 73

¹⁰ SCHULZE, Reinhard. Dějiny islámského světa ve 20. století. Vydání první. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-80-7108-284-2, str. 98

¹¹ Mystudies.ic.cz: na Západočeské univerzitě v Plzni. My studies: na Západočeské univerzitě v Plzni [online]. Dostupné z: mystudies.ic.cz/otaz/SNNSZ13.doc [online]. [cit. 2011-12-29]., str. 1

¹² BAHBOUH, Charif. Sýrie: Historie, kultura, geografie. Praha: Dar Ibn Rushd, 2005. ISBN 80-86149-44-7., str. 75

Důsledkem francouzské porážky Němci v roce 1940 bylo to, že Sýrie spadla do rukou s nacistickou říší spolupracující vlády maršála Pétaina. Území bylo však už v červenci 1941 osvobozeno britskými vojáky a jednotkami Svobodné Francie. Tou dobou došlo k příslibu nezávislosti.¹³

Už v roce 1943 proběhly volby do Národního shromáždění, které vyhrál Národní blok. Prvním prezidentem se tak stal al-Quwatlí. Mezi lety 1943 a 1946 probíhalo přesouvání pravomocí z Francie na novou syrskou vládu. Celý proces byl zakončen 17. dubna 1946, kdy země vyhlásila samostatnost, následně odešly poslední francouzské jednotky.¹⁴ Sýrii se tak podařilo vymanit nejen z tureckého, ale i ze západního vlivu. O významu tohoto dne svědčí i fakt, že se stal státním svátkem.¹⁵

Tím se však v zemi pomalu rozpoutaly boje o moc v novém státním útvaru. Hlavními příčinami rychlého střídání vlád byla nízká vzdělanost a špatná ekonomická situace. Tou dobou navíc v Sýrii ještě ani neexistovala silná armáda, která by mohla učinit dlouhodobě úspěšný převrat, ač se o to občas někdo pokusil.¹⁶

Velkým milníkem vznikajícího státu bylo rovněž vyhlášení samostatnosti Izraele v roce 1948. Růst napětí byl tak velký, že se do situace z britského popudu vložila OSN.

„Ta v roce 1947 ustavila Komisi OSN pro Palestinu a schválila rezoluci OSN č. 181 o rozdělení Palestiny na židovský a arabský stát a zachování mezinárodního statutu Jeruzaléma jako posvátného místa tří náboženství.“

Matulová Eva – Izrael a Sýrie¹⁷

Sýrie se okamžitě přidala do bloku protiizraelských států. To vyústilo v první arabsko-izraelskou válku, Izraelci označovanou jako „válka za nezávislost“. Samotní Arabové ji označují jako al-Nakba, tedy „katastrofa“, což vcelku přesně vystihuje její výsledek a vyznění pro arabské státy¹⁸. Aktivně se do konfliktu zapojilo šest arabských zemí –

---

¹³ BAHBOUH, Charif. Sýrie: Historie, kultura, geografie. Praha: Dar Ibn Rushd, 2005. ISBN 80-86149-44-7., str. 77

¹⁴ Mystudies.ic.cz: na Západočeské univerzitě v Plzni. My studies: na Západočeské univerzitě v Plzni [online]. Dostupné z: mystudies.ic.cz/otaz/SNNSZ13.doc [online]. [cit. 2011-12-29]., str. 1

¹⁵ BAHBOUH, Charif. Sýrie: Historie, kultura, geografie. Praha: Dar Ibn Rushd, 2005. ISBN 80-86149-44-7., str. 78

¹⁶ Mystudies.ic.cz: na Západočeské univerzitě v Plzni. My studies: na Západočeské univerzitě v Plzni [online]. Dostupné z: mystudies.ic.cz/otaz/SNNSZ13.doc [online]. [cit. 2011-12-29]., str. 1 – 2

¹⁷ MATULOVÁ, Eva. Izrael a Sýrie: Překážky a perspektivy vzájemných mírových jednání. Brno, 2006, str. 11

¹⁸ Ibidem

Egypt, Irák, Sýrie, Jordánsko, Libanon a Saúdská Arábie. Válku ukončila až jednání během roku 1949, kdy OSN vytvořila tzv. Zelenou linii¹⁹, tu však uznal pouze Libanon. Sýrie tak byla po tlaku OSN nucena podepsat mírovou smlouvu, stejně jako Egypt, Jordánsko a Libanon. Tento fakt prohloubil negativní vztah u muslimského obyvatelstva k mladému státu, což vedlo k další nestabilitě.

Vyústění neúspěchu v první arabsko-izraelské válce vedlo hned ke třem převratům během roku 1949. První z nich vedl Husni az-Zaim, který se pokusil uchvátit moc během března, již v průběhu srpna ho však vystřídal Sammi al-Hinnawí. Tomu se povedlo zavést nový volební zákon, upravující pravidla kandidatury a zvolení do ústavodárného shromáždění. I on byl však sesazen. Stalo se to v prosinci z iniciativy Adíba aš-Šišaklího, ten uchvátit moc za asistence armády. Snažil se o mírová jednání s Izraelem i USA. V době jeho vlády došlo k zakázání muslimského bratrstva, vyznačujícího se silně protizápadními názory. Snahy o mír s Izraelem dospěly až k nabídce, ve které Sýrie přislíbila přijetí až půl miliónu uprchlíků z Palestiny. Tuto smlouvu však Izrael nepřijal.²⁰

V roce 1950 se prezidentem stává al-Atasí. V témže roce je zavedena nová ústava. Ekonomická situace ovšem není uspokojivá, a tak v roce 1951 dochází k dalšímu převratu pod vedením Adíba aš-Šišaklího. Během roku 1952 se mu podařilo uvést do ilegality veškeré politické strany, s výjimkou Arabského osvobozenického hnutí, jehož byl sám členem. V roce 1953 zavádí novou ústavu. Roku 1954 dochází k povstání drúzských kmenů na severu Sýrie, následně i k dalšímu vojenskému převratu, který navrácí poměry v zemi do situace z roku 1950. Diktátor Šišaklí byl definitivně svržen 25. 2. 1954, prezidentem se tak opět stal al-Atasí.²¹

Po roce 1950 dochází rovněž k posilování pozice levicové strany Baas²², která byla založena v Damašku již v roce 1940. K moci se dostává společně se Syrskou komunistickou stranou, což vede k nasměrování celé země spíše k Sovětskému svazu. Hlavním iniciátorem většiny takovýchto kroků byl člen baasistické strany Adnan

---

¹⁹ Státní hranice mezi Izraelem, Západním břehem Jordánu a Pásmem Gazy, platná až do zahájení šestidenní války v roce 1967

²⁰ Mystudies.ic.cz: na Západočeské univerzitě v Plzni. My studies: na Západočeské univerzitě v Plzni [online]. Dostupné z: mystudies.ic.cz/otaz/SNNSZ13.doc [online]. [cit. 2011-12-29]., str. 1

²¹ BAHBOUH, Charif. Sýrie: Historie, kultura, geografie. Praha: Dar Ibn Rushd, 2005. ISBN 80-86149-44-7., str. 79

²² Celým názvem: „Socialistická strana arabské obrody“, jejími třemi pilíři jsou panarabismus, socialismus a nacionalismus

Málíki.²³ Společně s vlivem strany Baas sílí i panarabské a nacionalistické myšlenky v zemi.

Situace v zemi se vyhrotila v roce 1956 suezskou krizí²⁴, během které stála Sýrie na straně Egypta, se kterým podepsala vojenskou dohodu o podpoře. Zestátnění Suezského průplavu 26. července 1956 bylo reakcí na zrušený úvěr od USA, který byl přislíben již v předcházejícím roce. Situace vyústila až v izraelský útok na egyptské základny na Sinajském poloostrově, který proběhl 29. října roku 1956. O dva dny později židovský stát podpořilo britské a francouzské letectvo, které bombardovalo egyptská města. Pro Araby tak suezská krize skončila fiaskem, během kterého došlo ke kompletnímu zničení několika měst. Egypt a jeho spojenci jen s velkou nelibostí nesli fakt, že poslední židovští vojáci se z jeho území stáhli až v roce 1957.²⁵

Rok 1957 se v Sýrii nesl v duchu pokusu o intervenci z USA, podporovanou Tureckem. Země byla rovněž označena za potenciálně ohroženou terorismem.²⁶ Tento „políček“ ze strany Spojených států vedl k prohloubení skepse k západním zemím a posílení panarabských myšlenek. V jejich intencích se jako nejlepší spojenec jevil Egypt.

1.3 Sjedená arabská republika

Strana Baas tak začala jednat s egyptským prezidentem Gamalem Abd an-Násirem. Jedním z hlavních důvodů byl i strach ze sílení Syrské komunistické strany.²⁷ Vytvoření státního útvaru zvaného Sjedená arabská republika je dohodnuto smlouvou z 1. ledna 1958 a o dvacet dní později schváleno plebiscitem.²⁸ Sjedenou arabskou republiku tvoří Sýrie a Egypt. Do jejího čela nastupuje dřívější egyptský prezident Gamal Abd an-Násir. Podle něj je pojmenována část panarabsky smýšlejících politiků – násirovci. Nový prezident se pokouší o rozpuštění politických stran. Komunisté jsou pronásledováni stejně jako muslimské bratrstvo. Strana Baas v rámci mezí přežívá a snaží se nasměrovat novou zemi k arabskému socialismu. Vzniká ekonomické

²³ Mystudies.ic.cz: na Západočeské univerzitě v Plzni. My studies: na Západočeské univerzitě v Plzni [online]. Dostupné z: mystudies.ic.cz/otaz/SNNSZ13.doc [online]. [cit. 2011-12-29]., str. 1

²⁴ Konflikt mezi aliancí Britů, Francie a Izraele proti Egyptu, někdy označováno jako druhá arabsko-izraelská válka, nebo také jako sinajská válka

²⁵ SCHULZE, Reinhard. Dějiny islámského světa ve 20. století. Vydání první. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-80-7108-284-2., str. 173 – 175

²⁶ MATULOVÁ, Eva. Izrael a Sýrie: Překážky a perspektivy vzájemných mírových jednání. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita., str. 12

²⁷ Mystudies.ic.cz: na Západočeské univerzitě v Plzni. My studies: na Západočeské univerzitě v Plzni [online]. Dostupné z: mystudies.ic.cz/otaz/SNNSZ13.doc [online]. [cit. 2011-12-29]., str. 2

²⁸ BAHBOUH, Charif. Sýrie: Historie, kultura, geografie. Praha: Dar Ibn Rushd, 2005. ISBN 80-86149-44-7., str.79

a sociální napětí. Syrské obyvatelstvo získává pocit, že je oproti Egyptanům považováno za druhořadé a že se Egypt snaží o přeměnu Sýrie na svou hospodářskou kolonii. Okolní státy na sjednocení povětšinou reagují s nelibostí a skepsí. Výjimku tvoří například Jemen, který se na jistou dobu stal také členem tohoto svazku.²⁹

Společné soustátí se rozpadá v září roku 1961, kdy z něj Sýrie po převratu vedeném armádními důstojníky vystupuje. Tato událost je někdy označována jako al-ba'th, což znamená „obroda“.³⁰ Egypt si jméno Sjednocená arabská republika ponechává až do roku 1971.

1.4 Období vlády strany Baas, až po nástup Háfize al-Assada

Už během listopadu 1961 se konají volby do ústavodárného shromáždění. Kandidatura v nich je však zamítnuta komunistům a pronásirovcům.³¹ Vládcem země se stává Násim al-Qudší, který se snaží o hospodářské reformy. Jeho hlavním cílem je napravit ekonomické škody z doby sjednoceného státu s Egyptem, spory se pak vedou zejména ohledně zrušení znárodnovacích dekretů.³² Ve straně Baas vzniká vnitřní napětí, a to především mezi přívrženci a odpůrci bývalého prezidenta sjednotitele.

8. března 1963 dochází k úspěšnému vojenskému převratu vedenému stranou Baas. Hlavními strůjci politiky se stávají premiér Saláh al-Dín al-Bítár a prezident Amín al-Háfiz.³³ Nejvyšší autoritou v zemi se stává nově ustanovená Národní revoluční rada. Cílem nového vedení země je snaha o opětovné vytvoření společného soustátí s Egyptem, přesně dle panarabských myšlenek, tvořících základ strany Baas. Ve straně se však opět začínají objevovat neshody. O částečnou destabilizaci země se postaral konflikt muslimského bratrstva se syrskou armádou, který proběhl v Damašku u umajjovské mešity.³⁴ Ihned po nástupu strana jasně ukázala, jaké plány má do

---

²⁹ SCHULZE, Reinhard. Dějiny islámského světa ve 20. století. Vydání první. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-80-7108-284-2., str. 179 – 180, 204 – 205

³⁰ MATULOVÁ, Eva. Izrael a Sýrie: Překážky a perspektivy vzájemných mírových jednání. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita., str. 13

³¹ Příznivci exprezidenta Gamala Abd an-Násira

³² BAHBOUH, Charif. Sýrie: Historie, kultura, geografie. Praha: Dar Ibn Rushd, 2005. ISBN 80-86149-44-7., str. 80

³³ Ibidem

³⁴ Mystudies.ic.cz: na Západočeské univerzitě v Plzni. My studies: na Západočeské univerzitě v Plzni [online]. Dostupné z: mystudies.ic.cz/otaz/SNNSZ13.doc [online]. [cit. 2011-12-29]., str. 2

budoucná s Izraelem. Důkazem bylo financováním a podpora teroristických buněk útočících na území židovského státu.³⁵

V únoru 1963 rovněž proběhl převrat vedený stranou Baas v Iráku. Řada členů strany byla přesvědčena, že by se i tento stát mohl přidat pod křídla případného sjednoceného arabského státu. Hlavními iniciátory sjednocení ze strany Sýrie byli Michel Aflaq, Amín al-Háfiz a Saláh al-Bitá. Tato myšlenka však definitivně padla na sjezdu strany Baas v roce 1963, kde byl Saláh al-Bitá vyšachován z politiky a prezident pověřen sestavením nové vlády.³⁶

Roku 1964 vzniká Syrská socialistická demokratická lidová republika. Společně se změnou jména je zavedena i nová ústava, která utvrzuje Sýrii v levicovém směřování. Prakticky veškeré reformní pokusy však skončily katastrofou, což uvrhlo zemi do krize. Tento fakt podpořil i pád první baasistické vlády v Iráku.

Socialistická strana arabské obrody se tak rozpadla na dvě křídla. Pravicové vedli již známí politici jako Michel Aflaq, Amín al-Háfiz a Saláh al-Bitá. Moci se však ujalo levicové křídlo. V jeho čele stála čtveřice mužů: Saláh Džadíd, Júsuif Zoajen, Ibrahim Machus a Háfiz al-Assad.³⁷

Konflikt ve straně vyvrcholil 23. února 1966, kdy byli ze země nuceni uprchnout představitelé pravicového křídla.³⁸ Azyl jim poskytl Irák, v případě Saláha al-Bitá dokonce i Evropa.

Novým prezidentem se stal Nureddín Atássí. V období jeho vlády se země ještě více přiklání k orientaci na socialistické země. Ministrem obrany se stává Háfiz al-Assad. Dochází k počátku budování socialismu, což má za následek znárodnění ropovodů a vyšachování cizích monopolů. Ideologickým cílem levicové vlády se pak stal boj proti zaostalosti a rozdělení arabského světa. Ani to však nepomohlo ke zlepšení politického

---

³⁵ MATULOVÁ, Eva. Izrael a Sýrie: Překážky a perspektivy vzájemných mírových jednání. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita., str. 13

³⁶ GOMBÁR, CSc., Doc. PhDr. Eduard. Kmeny a klany v arabské politice. Vydání první. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0895-2., str. 173

³⁷ Mystudies.ic.cz: na Západočeské univerzitě v Plzni. My studies: na Západočeské univerzitě v Plzni [online]. Dostupné z: mystudies.ic.cz/otaz/SNNSZ13.doc [online]. [cit. 2011-12-29]., str. 2

³⁸ BAHBOUH, Charif. Sýrie: Historie, kultura, geografie. Praha: Dar Ibn Rushd, 2005. ISBN 80-86149-44-7., str. 80

profilu země, kterou začaly kritizovat i ostatní arabské země, jako například bývalý spojenec Egypt.³⁹

Velkým milníkem se stala šestidenní válka, která začala 5. červenec 1967, při níž Izrael letecky zaútočil na Egypt a během několika dnů získal území o rozloze několikanásobně větší, než byl původní Izrael. To pro Araby znamenalo velké rozhořčení, samotná Sýrie nejhůře nesla zabránění Golanských výšin⁴⁰ Izraelem. O ně se vedly spory již od vzniku tohoto státu v roce 1948. Pro Araby jsou rovněž připomínkou fatální prohry egyptské armády v tankové bitvě z 8. června roku 1967.⁴¹ Původní rozhodnutí Britů a Francouzů je však příznávalo Sýrii. O urovnání sporu se výrazně zasloužila OSN. Hlavní slovo měla rezoluce číslo 242, vydaná v roce 1967, která vyzývala k odchodu armád z okupovaných území a řešení problému uprchlíků.⁴² Zúčastněné státy tuto rezoluci však více méně ignorovaly.

„Vyskytl se zde např. výraz „stažení z dobytých území“ (withdrawal from territories conquered), který ovšem není zcela totožný s výrazem „stažení ze všech okupovaných území“, což bylo výhodné pro Izrael. Sýrie samozřejmě protestovala proti tomuto nejasnému výkladu a rezoluci odmítala přijmout z obavy, že by ji Izrael využil ve svůj prospěch.“

Izrael a Sýrie – Eva Matulová⁴³

17. listopadu 1968 došlo v sousedním Iráku k převratu vedenému stranou Baas. Moci nad Bagdádem se ujalo radikální vojenské křídlo. Převrat přitom paradoxně vedli nebaasističtí důstojníci. Ti však byli již 30. července 1968 zlikvidováni během tzv. bílé revoluce, kterou vyvrcholila uzurpace moci pro Socialistickou stranu arabské obrody. Uvnitř strany došlo k čistkám, jejichž důsledkem byla radikalizace strany. Neoficiálně si v té době v rámci strany Baas získal hlavní slovo Saddám Husajn. Radikalizace strany

---

³⁹ Mystudies.ic.cz: na Západočeské univerzitě v Plzni. My studies: na Západočeské univerzitě v Plzni [online]. Dostupné z: mystudies.ic.cz/otaz/SNNSZ13.doc [online]. [cit. 2011-12-29]., str. 2

⁴⁰ Hornaté území na hranicích Izraele a Sýrie, spory o něj nedořešeny dodnes

⁴¹ SCHULZE, Reinhard. Dějiny islámského světa ve 20. století. Vydání první. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-80-7108-284-2., str. 212

⁴² VESELÝ, Z. Světová politika 20. století v dokumentech: (1945 - 1990) [online]. Praha, 2001 [cit. 2011-12-29]. Dostupné z: <http://smsjm.vse.cz/wp-content/uploads/2008/10/sp18.pdf>. Vysoká škola ekonomická

⁴³ MATULOVÁ, Eva. Izrael a Sýrie: Překážky a perspektivy vzájemných mírových jednání. Brno, 2006, str. 15

vedla až k rozkmitření se Sýrií.⁴⁴ Hlavním problémem mezi dvěma baasistickými státy se stala touha po získání statutu regionální mocnosti.⁴⁵

Roku 1970 se syrským premiérem stává bývalý ministr obrany Háfiz al-Assad. Na 10. kongresu strany Baas nechává zatknout většinu svých odpůrců.⁴⁶ Ve volbách konaných v roce 1971 se tak bez problémů stává prezidentem.⁴⁷ Dále získává většinu důležitých syrských postů. Mezi nimi například místo vrchního velitele armády či generálního tajemníka strany Baas.⁴⁸

---

⁴⁴ GOMBÁR, CSc., Doc. PhDr. Eduard. Kmeny a klany v arabské politice. Vydání první. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0895-2., str. 175 - 176

⁴⁵ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 46

⁴⁶ Mystudies.ic.cz: na Západočeské univerzitě v Plzni. My studies: na Západočeské univerzitě v Plzni [online]. Dostupné z: mystudies.ic.cz/otaz/SNNSZ13.doc [online]. [cit. 2011-12-29]., str. 2

⁴⁷ BAHBOUH, Charif. Sýrie: Historie, kultura, geografie. Praha: Dar Ibn Rushd, 2005. ISBN 80-86149-44-7., str. 81

⁴⁸ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 24 – 28

2. Vnitřní determinanty Sýrie

2.1 Geografické, demografické a ekonomické údaje o Sýrii

Historické osídlení této země pramení z přítomnosti dvou největších řek regionu, a to Eufratu a Tigridu.⁴⁹ Díky nim se v jinak pouštní oblasti dařilo zemědělství, které bylo ve starověku jedním z hlavních odvětví lidské činnosti.⁵⁰

Jedná se o neveliký přímořský stát Blízkého východu, který si však svou politikou stále snaží vydobývat post regionální mocnosti.⁵¹ Sýrie je rozdělena do 13 různě velkých krajů. Hlavním městem je ústavou stanoven Damašek, což v češtině znamená Sluneční město. V posledních letech tato aglomerace rychle roste a dnes dosahuje více než 3 milionů obyvatel.⁵²

Sýrie je jedním z hlavních aktérů blízkovýchodního konfliktu, o čemž svědčí i fakt, že je ve válce s židovským státem nepřetržitě již od května roku 1948. Avšak již před několika lety upustila od otevřené vojenské konfrontace.⁵³

Vzhledem ke svému mezinárodnímu politickému významu má tato země poměrně malý počet obyvatel. Údaje se nejčastěji pohybují okolo 22 milionů. Průměrná délka života je v Sýrii podobná jako v ostatních zemích blízkovýchodního regionu, u žen je udávána na 69 let, u mužů 66 let.⁵⁴ Hlavním činitelem tohoto pozorovaného trendu je především poměrně dobrá lékařská péče. Jeden lékař připadá zhruba na 2300 obyvatel.⁵⁵ Negativem je však poměrně velká novorozenecká úmrtnost, která se pohybuje okolo 4%.⁵⁶

---

⁴⁹ READER'S DIGEST. Všechno o Zemi: Místopisný průvodce světem. Vydání 2. Praha: Reader's Digest Výběr, 2000. ISBN 80-86196-17-8., str. 656

⁵⁰ Dále v předcházející kapitole 1.1

⁵¹ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5, str. 19 – 20

⁵² BAHBOUH, Charif. Sýrie: Historie, kultura, geografie. Praha: Dar Ibn Rushd, 2005. ISBN 80-86149-44-7., str. 113. – 114.

⁵³ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5, str. 19 – 20

⁵⁴ MARYÁŠ, RNDr. Jaroslav a CSc., RNDr. Jiří VYSTOUPIL, CSC. Ekonomická geografie: Distanční studijní opora. Brno, 2004. Dostupné z: www.econ.muni.cz/~Maryas/Skripta/eg-dso-prac.doc. Pracovní text. Masarykova univerzita v Brně., str. 45

⁵⁵ READER'S DIGEST. Všechno o Zemi: Místopisný průvodce světem. Vydání 2. Praha: Reader's Digest Výběr, 2000. ISBN 80-86196-17-8., str. 656

⁵⁶ MARYÁŠ, RNDr. Jaroslav a CSc., RNDr. Jiří VYSTOUPIL, CSC. Ekonomická geografie: Distanční studijní opora. Brno, 2004. Dostupné z: www.econ.muni.cz/~Maryas/Skripta/eg-dso-prac.doc. Pracovní text. Masarykova univerzita v Brně., str. 45

Obyvatelstvo tvoří z 80% Arabové, zbytek populace je silně národnostně heterogenní. Převážná část Syřanů, téměř 85%, vyznává islám. Mezi muslimy jednoznačně převažuje sunnitská větev, ke které se hlásí 74% islámských věřících.⁵⁷

Náboženské složení země by hovořilo pro alianci s Irákem, kde dlouhou dobu vládla menšina sunnitského klanu Takrítů,⁵⁸ a nepřátelství s Íránem. Ovšem reálná situace je naprosto opačná. Tento jev má celou řadu opodstatněných důvodů a lze na něm vcelku pěkně ukázat, že blízkovýchodní politika není pouze věcí náboženství, jak se celá řada lidí mylně domnívá.⁵⁹

I přes toto spojenectví s Íránem však rodina al-Assadů netoleruje náboženský fundamentalismus.⁶⁰ Hlavním důvodem tohoto jednání je pravděpodobně snaha naklonit si západní státy, především pak USA či Evropskou unii. Překážkou tohoto jednání však i nadále zůstává fakt, že Sýrie je uvedena na americkém seznamu zemí podporujících terorismus,⁶¹ případně to, že ji John R. Bolton, velvyslanec Spojených států u OSN, označil za jednoho ze členů pomyslné Osy zla.⁶² Současná vláda Bašára al-Assada se však musela – a stále musí – vypořádat s několika pro Západ rozporuplnými postoji, jako byl například nejasný postoj k událostem 11. září 2001 či současná situace okolo syrského jara.⁶³

Na hranicích s Tureckem v severní části země žije početná skupina Kurdů, která tvoří zhruba 6% obyvatel Sýrie.⁶⁴ Kurdská menšina pak dále pokračuje až k severovýchodu

---

⁵⁷ BAHBOUH, Charif. Sýrie: Historie, kultura, geografie. Praha: Dar Ibn Rushd, 2005. ISBN 80-86149-44-7., str. 115

⁵⁸ GOMBÁR, CSc., Doc. PhDr. Eduard. Kmeny a klany v arabské politice. Vydání první. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0895-2., str. 174 – 175

⁵⁹ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 61 – 69

⁶⁰ READER'S DIGEST. Všechno o Zemi: Místopisný průvodce světem. Vydání 2. Praha: Reader's Digest Výběr, 2000. ISBN 80-86196-17-8., str. 256

⁶¹ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 20 – 21

⁶² POLOCHOVÁ, Iveta. Do někdejší „země zla“ Sýrie se vrátí po pěti letech velvyslanec USA. IDNES.cz [online]. 2010, 17. února 2010 14:06 [cit. 2012-01-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/do-nekdejsi-zeme-zla-syrie-se-vrati-po-peti-letech-velvyslanec-usa1c2/zahranicni.aspx?c=A100217_135506_zahranicni_ipl

⁶³ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 56 – 60

⁶⁴ READER'S DIGEST. Všechno o Zemi: Místopisný průvodce světem. Vydání 2. Praha: Reader's Digest Výběr, 2000. ISBN 80-86196-17-8., str. 256

státu.⁶⁵ Velká část těchto lidí uprchla do Sýrie v době nástupu strany Baas k moci v Iráku. Kurdové společně s šíitskou menšinou byli proti uzurpaci moci jednou stranou, což vedlo k vytvoření jakéhosi statutu nepohodlných. Aktivita strany Baas vyústila až k odsunutím těchto obyvatel v počátcích neoficiální vlády Sadáma Husajna, které měly změnit demografické složení Kurdistanu. Většina Kurdů tak byla nucena přesídlit směrem na jih.⁶⁶

Dalšími podstatnými menšinami pro vnitřní dění v Sýrii jsou drúzové, a především alawité,⁶⁷ z jejichž řad pochází rodina al-Assadů, většina politických elit země, nebo třeba velká část mafiánského hnutí Shabeeha, kterému se budu věnovat v jedné z následujících kapitol.

Ekonomicky nepatří Sýrie mezi nejvlivnější státy v regionu. Její HDP dosahuje jen 3300 USD na osobu za rok,⁶⁸ to je způsobeno především nepříliš rozvinutým turistickým ruchem a nevelkými zásobami ropy. I když v posledních letech dochází i přes „světovou ekonomickou krizi“ k jistému růstu.⁶⁹ Stále však není ekonomická situace v porovnání s ostatními blízkovýchodními zeměmi ideální, hlavním důvodem je její svázanost se státem a nepříliš vydařené reformní pokusy.⁷⁰

Syrské zásoby ropy jsou v porovnání s okolními zeměmi velice malé, přesto patří ropa mezi hlavní přírodní bohatství této země.⁷¹ Těžba zvládá pokrýt domácí spotřebu a export ropy tvoří zhruba polovinu devizových příjmů Sýrie. Odhadované zásoby v rozsahu zhruba 1 700 000 000 barelů budou pravděpodobně vytěženy během jedné dekády.⁷²

---

⁶⁵ BAHBOUH, Charif. Sýrie: Historie, kultura, geografie. Praha: Dar Ibn Rushd, 2005. ISBN 80-86149-44-7., str. 115

⁶⁶ GOMBÁR, CSc., Doc. PhDr. Eduard. Kmeny a klany v arabské politice. Vydání první. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0895-2., str. 175 – 176

⁶⁷ BAHBOUH, Charif. Sýrie: Historie, kultura, geografie. Praha: Dar Ibn Rushd, 2005. ISBN 80-86149-44-7., str. 115

⁶⁸ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 15

⁶⁹ Top globus: Celý svět. Top globus: Celý svět [online]. [cit. 2011-12-31]. Dostupné z: <http://www.topglobus.ru/vyvoj-zmeny-v-case-hdp-v-parite-kupni-sily?country=150>

⁷⁰ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 15

⁷¹ Ibidem

⁷² READER'S DIGEST. Všechno o Zemi: Místopisný průvodce světem. Vydání 2. Praha: Reader's Digest Výběr, 2000. ISBN 80-86196-17-8., str. 156

Okolo 30% obyvatel je zaměstnáno v zemědělství, podobného čísla dosahuje i průmysl, jehož největší nevýhodou je fakt, že veškerý těžký průmysl a velká část lehkého průmyslu spadá pod kontrolu státu.⁷³ Právě přetrvávající postoj státu ve vztahu k průmyslu a politické lobování při dosazování do vlivných pozic ve státních firmách je cílem kritiky některých ekonomů, kteří v přetrvávání státního vlastnictví vidí důvod, proč Blízký východ nenásledoval strmý ekonomický růst „Asijských tygrů“ na konci minulého tisíciletí.⁷⁴

K shrnutí této podkapitoly bych rád použil přímou citaci z práce Mgr. Peterkové, která velice přesně vystihuje geografické, demografické a částečně ekonomické postavení Sýrie nejen na Blízkém východě, ale i v mezinárodním prostředí.

„(Sýrie) Je tedy příkladem země, která nemá dostatek přírodních zdrojů, není tedy plně nezávislá na případné podpoře ze strany svých spojenců, nevyniká svojí rozlohou ani počtem obyvatel, je charakteristická složitou heterogenní společností, nemůže se spoléhat na nepropustné přírodní hranice a nemá tedy strategicky nejideálnější prostředí, avšak přesto dokázala své obyvatelstvo spojit ať už prostřednictvím jednotné arabské identity, či zejména pak později syrské národní příslušnosti a vytvořit regionální mocnost.“

Lenka Peterková - Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada⁷⁵

2.2 Vnitřní řídicí prvky Sýrie

Syrský vnitropolitický systém je často charakterizován jako „autoritativní prezidentský režim se silnými klientistickými prvky“, nelze ho však zaměňovat s totalitním režimem, tvrdí Volker Perthes.⁷⁶ Nicméně, jak dokazují následující řádky, režim totalitní je, nebo se k tomu stále více blíží. Podobně jako v okolních státech, i zde stavěl politický vývoj do popředí moc jedné strany, konkrétně pak Socialistické strany arabské obrody. Velké

---

⁷³ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 15 - 16

⁷⁴ KROPÁČEK, Luboš. Blízký východ na přelomu tisíciletí: Dynamika přeměn v muslimském sousedství Evropy. Vydání první. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-298-5., str. 30 – 34

⁷⁵ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 17

⁷⁶ PERTHES, Volker. The political economy of Syria under Assad. London: I.B.Tauris, 1995. ISBN 9781850439103., str. 189

množství lokálních politologů považuje usurpaci moci jedním subjektem za způsob jak předejít nejistému a pomalému rozhodování.⁷⁷

Současná struktura vnitřní syrské politiky je prakticky vzato plně výsledkem vlády Háfize al-Assada a jeho syna Bašára. Na moci se obrovskou měrou podílejí armádní a bezpečnostní složky, které režimu dodávají stabilitu.⁷⁸ I když události posledního roku naznačují, že se vojensky udržovaná moc rodiny al-Assadů pravděpodobně chýlí ke konci. Těžko však předpokládat, jak se tato situace vyvine, zda se Bašár udrží u moci, případně kdo se ujme moci po jeho pádu.

Moc ve státě je nejčastěji dělena do čtyř úrovní: prezident, vysocí důstojníci, regionální vedení strany Baas a byrokratický aparát.

2.2.1 Prezident

Osoba prezidenta je tradičně spjatá s celou řadou dalších významných funkcí, jako je post vrchního velitele armády, generálního tajemníka strany Baas, či předsedy Národní pokrokové fronty. Háfiz al-Assad se moci definitivně ujal v roce 1971, kdy se stal prvním syrským prezidentem „rolnického původu“.⁷⁹ Už dříve však zastával vlivné posty, v rámci opravného hnutí působil od listopadu 1970 až do svého zvolení hlavou státu, jako předseda vlády a ministr obrany.⁸⁰

Sám Assad měl z počátku tendence k pokračování v ideách „Velké Sýrie“. Záhy však zjistil, že to pravděpodobně nebude možné, a tak akceptoval existenci „Malé Sýrie“, jakožto nejpravděpodobnější možnosti fungování státu.⁸¹ Přesto se však v následujících letech pokusil o sjednocení Sýrie s Irákem. Mezi podzimem 1978 a létem 1979 probíhala jednání mezi Háfizem a iráckým prezidentem Ahmedem Hassanem

---

⁷⁷ KROPÁČEK, Luboš. Blízký východ na přelomu tisíciletí: Dynamika přeměn v muslimském sousedství Evropy. Vydání první. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-298-5., str. 28

⁷⁸ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 22

⁷⁹ Ibidem, str. 22 - 53

⁸⁰ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 26 – 35

⁸¹ GUINGAMP, Pierre. Hafez El Assad et le parti Baath en Syrie. Paris: Editions L'Harmattan, 1996. ISBN 2738446787., str. 355 – 356

al-Bakrem. Jednání však vyšla vniveč. 16. července 1979 Bakr požádal o uvolnění ze všech funkcí a moc v Iráku přebral Saddám Husajn.⁸²

Tím skončila jakákoliv jednání mezi Sýrií a jejím šíitským sousedem. Assad vnímal baasistický Irák pod nadvládou Saddáma Husajna jako potenciální hrozbu.⁸³ Postupně upustil od veškerých panarabských představ, čímž vlastně zahodil i své velké životní vzory, kterými byli bývalý egyptský prezident Násir či historický arabský vojevůdce Saladin, jelikož oba bojovali za jednotný arabský stát.⁸⁴

Moc prezidenta se opírá o menšinu alawitů, ke které rodina al-Assadů patří. Již od svého nástupu okolo sebe Háfiz udržoval početnou alawitskou skupinu. Jejím hlavním představitelem byl jeho bratr Rifat, který velel elitní vojenské jednotce zvané Rota obrany, do které neoficiálně směli vstoupit pouze alawité. Nespokojenost s uzurpací moci pro alawity vyvrcholila v roce 1973 takzvanou bitvou o ústavu. Sunniti vyvolali celou řadu protestů hraničících s lidovými povstáními, důvodem pro ně bylo, že z nové ústavy přijaté 31. ledna 1973 vypadly dva články ustavující islám jakožto státní náboženství a povinnost syrského prezidenta vyznávat islám.⁸⁵ Proto Assad již 20. února téhož roku prosadil doplnění ústavy o tyto dva články a dále se snažil o vylepšení vnímání alawitů ostatními náboženskými skupinami v Sýrii. Prohlásil se kvůli tomu oficiálně sunnitským muslimem, vykonal malou pouť do Mekky a nechal 80 alawitských předáků prohlásit, že korán je svatou knihou.⁸⁶ Dále se pak snažil podporovat náboženský rozvoj v zemi, roku 1976 dal ze státních peněz 5,6 milionu syrských liber na výstavbu nových mešit.⁸⁷

Jeden Syřan se ptá druhého a říká: „Človče, proč když je jablko na stromě, tak spadne samo?“ No a ten druhý mu na to povídá: „To je přeci zákon přitažlivosti.“ A ten první na to odpovídá: „Teda, Bůh žehnej prezidentovi za takový zákon!“

---

⁸² GOMBÁR, CSc., Doc. PhDr. Eduard. Kmeny a klany v arabské politice. Vydání první. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0895-2., str. 172 – 177

⁸³ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 26

⁸⁴ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 29

⁸⁵ MENDEL, Miloš. Islámská výzva: Z dějin a současnosti politického islámu. Vydání první. Brno: Atlantis, 1994. ISBN 80-7108-088-8., str. 191 – 192

⁸⁶ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 35

⁸⁷ BATATU, Hanna. Syria's Peasantry: the Descendants of Its Lesser Rural Notables, and Their Politics. Hanna Batatu. Princeton: Princeton University Press, 1999. ISBN 9780691002545, str. 260

2.2.2 Vysocí důstojníci a zpravodajské služby

Další složkou vnitrostátní moci je armáda, která má privilegované postavení i v hospodářské sféře života v Sýrii.⁸⁸ Její elitní jednotky tvoří 6 útvarů: Roty obrany, Republikánská garda, Speciální jednotky, Bojové rot, Třetí obrněná divize, První obrněná divize. I tyto organizace jsou prostoupeny alawitskou komunitou, která ve vedení tvoří téměř 62% všech vyšších důstojníků. Hlavní slovo mezi vojenskými organizacemi si držely Roty obrany vedené Háfízovým mladším bratrem Rifátem al-Assadem. Ten však o značnou část své moci přišel v době nástupnické krize v letech 1983 – 1984.⁸⁹

Další velkou složku opory moci tvoří zpravodajské služby. Ty mají často vlastní vězení a stát jim umožňuje zatýkat a prověřovat kohokoliv bez dohledu soudní moci.⁹⁰

2.2.3 Strana Baas

Třetím pilířem moci v Sýrii je strana Baas. Její moc však byla utlumena hned v začátcích vlády Háfíze al-Assada. Přesto se její členská základna rapidně zvětšovala, v roce 1992 dokonce souhrnný počet členů a kandidátů na členství překonal hodnotu jednoho miliónu.⁹¹ Tohoto počtu se podařilo dosáhnout navzdory rozsáhlému vylučování během krize v letech 1980 až 1984, během něhož bylo ze strany vyloučeno téměř 150 tisíc lidí.⁹²

V 90. letech Háfíz o stranu definitivně ztratil zájem. Samotná strana však tou dobou již neměla větší vnitropolitický mocenský význam, veškerá její činnost se stáhla na pouhopouhé uctívání kultu osobnosti tehdejšího prezidenta.⁹³

„Základem vlády jsou špinavé triky a kejkle. Nesou-li ovoce, pak se z nich stávají zásady politiky.“

---

⁸⁸ PERTHES, Volker. The political economy of Syria under Assad. London: I.B.Tauris , 1995. ISBN 9781850439103., str. 147 – 152

⁸⁹ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 28 – 29

⁹⁰ BATATU, Hanna. Syria's Peasantry: the Descendants of Its Lesser Rural Notables, and Their Politics Hanna Batatu. Princeton: Princeton University Press, 1999. ISBN 9780691002545, str. 238 – 243

⁹¹ VAN DAM, Nikolaos. The Struggle for Power in Syria: Politics and Society Under Assad and the Ba'ath Party. London: I.B.Tauris , 1996. ISBN 1860640249., str. 87

⁹² BATATU, Hanna. Syria's Peasantry: the Descendants of Its Lesser Rural Notables, and Their Politics Hanna Batatu. Princeton: Princeton University Press, 1999. ISBN 9780691002545., str. 180

⁹³ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 46 – 48

2.2.4 Byrokratický aparát

Poslední vnitropolitickou složku moci v Sýrii tvoří byrokratický aparát, vláda a parlament.⁹⁵ Jelikož Háfiz al-Assad a po něm i jeho syn Bašár upřednostňovali řešení mezinárodní politiky, zůstávalo vnitrostátní řízení povětšinou právě na vládě a parlamentu.⁹⁶

Vláda se věnuje především hospodářským otázkám, vyznačuje se tím, že její členové na svých postech setrvávají po dlouhá léta. Příkladem byl třeba Mahmúd az-Zúbí, který byl premiérem v letech 1987 až 2000. Ke konci kariéry byl však obviněn z korupce a spáchal sebevraždu.⁹⁷

Vnitřní politika muslimských států je často kritizována za neformální poučku, kterou se řídí celá řada blízkovýchodních zemí. Tvrzení zní: „Autoritářský režim je menším zlem než anarchie.“⁹⁸ Z toho plyne i dlouhodobá tichá tolerance tyranských režimů, která však v posledních letech vyvrcholila v arabské jaro, kterému se budu podrobněji věnovat v jedné z následujících kapitol.

Jediný z členů vlády, který se významnějším způsobem podílel na mezinárodní politice, byl Fáruqa aš-Šara, ministr zahraničí Háfizovy vlády, který však povětšinou sloužil jen jako prezidentova loutka pro kontakt se Západem, zvláště pro své jazykové schopnosti. Syrská vláda tak prakticky vzato nemá možnost ovlivňovat zahraniční politiku.⁹⁹

V Sýrii, stejně jako v ostatních muslimských zemích, dochází v rámci vnitrostátní politiky k vkládání kapitálu do oblastí přínosných pro stát. Jedná se především o oblasti armády a těžkého průmyslu, které jsou dosti často vlastněny lidmi s rodinnými vazbami na politiky, kteří rozhodují o tocích státních peněz. Dochází tak ke stále větší izolaci

---

⁹⁴ LEWIS, Bernard. Dějiny Blízkého východu: Dějiny států. Praha: Lidové noviny, 1997. ISBN 80-7106-191-3., zadní desky

⁹⁵ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 46 – 48

⁹⁶ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 12

⁹⁷ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 48 – 49

⁹⁸ KROPÁČEK, Luboš. Blízký východ na přelomu tisíciletí: Dynamika přeměn v muslimském sousedství Evropy. Vydání první. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-298-5., str. 84 – 85

⁹⁹ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 53

státu od společenských oblastí, které se nehodí všudypřítomnému klientelismu hájenému nacionalismem.¹⁰⁰

Další složkou byrokratického aparátu vnitřního dění v Sýrii je parlament. Byl zřízen až s nástupem Háfize al-Assada k moci v roce 1971. Během jeho vlády byl vliv parlamentu několikrát posílen, například v květnu 1999 nechal rozšířit jeho kapacitu ze 195 na 250 křesel. Stejně jako vláda řeší především hospodářské otázky. Většinu si v něm neustále udržuje strana Baas.¹⁰¹

2.3 Regionální mocnost

Sýrie je dlouhodobě jedním z hlavních hráčů blízkovýchodního konfliktu, který řídil a řídí její zahraniční politiku po dlouhá léta vlády Háfize al-Assada, i jeho syna Bašára. V současné době však ustoupil do pozadí v rámci událostí arabského jara, které plně přehlušilo spory se židovským státem.

Pojem regionální mocnost má poněkud sporné použití. Já osobně ho chápu v intencích, které velice dobře vystihla Lenka Peterková ve své práci *Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada*, ve které se opírá o studii Ivera Neumanna *Regional Great Powers in International Politics* z roku 1992. Regionální mocnost je podle nich státem, který aspiruje na roli regionálního vůdce, který své jednání opírá o nadnárodní zájmy, které plně korespondují s typickým syrským panarabismem.

„Cíle a geografický rozsah regionálních mocností jsou většinou globálně skromnější než ty, které prosazují velké mocnosti... Od méně významných regionálních mocností se odlišují aspirací na regionální vůdcovství ve jménu obecnějších regionálních zájmů, svojí centralitou v regionální mocenské rovnováze, schopností odolávat případné koalici dalších regionálních států. Nakonec, regionální mocnosti disponují představiteli, kteří touží po více než lokální orientaci své politiky.“

Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada – Mgr. Lenka Peterková¹⁰²

---

¹⁰⁰ SCHULZE, Reinhard. Dějiny islámského světa ve 20. století. Vydání první. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-80-7108-284-2., str. 220

¹⁰¹ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 51 - 52

¹⁰² PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 14

Pojem regionální mocnost v blízkovýchodní oblasti se rovněž pojí s termínem islámská civilizace, který se objevuje ve stále větším množství odborné literatury. Odkazuje na propojení muslimských zemí, které po rozpadu Osmanské říše již nebyly dále politicky sjednoceny, avšak stále si byly velice blízké především ve společném pohledu na svět, který vycházel z Koránu, jakožto autentického slova Božího.¹⁰³ O provázanosti blízkovýchodní politiky s náboženstvím nemůže být pochyb, důkazem tohoto faktu v Sýrii je například skutečnost, že se bývalý prezident Háfiz al-Assad oficiálně prohlásil sunnitským muslimem a následně vykonal malou pouť do Mekky, aby předešel případným náboženským bouřím po svém nástupu k moci.¹⁰⁴

Velmi významně k zisku přídomku „regionální mocnost“ přispělo i obrovské zbrojení, které ročně ukusovalo nemalé části státního rozpočtu. Sýrie se tak zařadila po bok států jako Saúdská Arábie, Turecko, Irák či její spojenec Írán.¹⁰⁵ Rozmach zbrojení rovněž podpořil fakt, že v roce 1994 bylo zrušeno embargo Evropské unie na dovoz zbraní.¹⁰⁶

Problematicky může být vnímáno období po nenadálé smrti Háfize al-Assada 10. června 2000, kdy se moci ujímal jeho syn Bašár, jehož legitimitu se někteří politici pokusili zpochybnit, jako asi nejvýznamnější lze označit snahy bývalého viceprezidenta Chaddáma, který býval oporou Háfize, o pošpinění Bašárova jména spoluúčastí na atentátu na bývalého libanonského premiéra Haririho.¹⁰⁷ Případně exilový pokus dříve mocného, Bašárova strýce Rifáta al-Assada, o destabilizaci vnitřních poměrů v Sýrii.¹⁰⁸

Celá řada zahraničních politiků a pozorovatelů však nástup mladšího al-Assada vítala jako příslib změny syrské vnitrostátní i mezinárodní politiky více k západním představám. Hlavním důvodem takovýchto představ byla Bašárova příslušnost k tzv. „*novodobé internetové generaci*“ arabských vládců, která se koncentrovala okolo

---

¹⁰³ KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 108

¹⁰⁴ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 35

¹⁰⁵ SCHULZE, Reinhard. Dějiny islámského světa ve 20. století. Vydání první. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-80-7108-284-2., str. 239

¹⁰⁶ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 67

¹⁰⁷ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Bašára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D, str. 38

¹⁰⁸ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 75 – 76

marockého panovníka Muhammada V. či jordánského Abdalláha II. Tyto myšlenky dále podporovalo Bašárovo západní vzdělání či otevřený obdiv k Margaret Thatcher. Postupem času se však mladý syrský vůdce přiklonil k radikálnímu hnutí Hizballáh, vedenému Hasanem Nasralláhem.¹⁰⁹

O poměrně stabilním začátku vlády Bašára al-Assada svědčí fakt, že již krátce po smrti jeho otce byla změněna ústava tak, aby mohl Bašár kandidovat na prezidenta. Jeho nominace parlamentem byla jednomyslná, v referendu konaném přesně měsíc po Háfizově úmrtí získal jeho syn pro Evropu nepředstavitelnou podporu 97, 29% hlasů. Ihned po svém nástupu se přihlásil k politice svého otce. Některé oblasti však nutně potřebovaly přehodnocení. Zejména ekonomické směřování země.¹¹⁰

Velkým protipólem syrské moci vždy byla Saúdská Arábie, hlavní důvod jejího vlivu byl prostý - ropa. Finanční zisky z prodeje této komodity umožňovaly druhému největšímu arabskému státu vcelku volně obchodovat na mezinárodních trzích a zajistit si dovoz veškerých důležitých komodit. Neustálé zvětšování světového zájmu o ropu vedlo k jednoznačnému posilování moci států, které ji těžily, což se zároveň pojilo s úpadkem států, jejichž ložiska nejsou tak významná. To mělo dopad na pošramocení myšlenek panarabismu, který najednou postrádal ideologii pospolitosti všech arabských zemí.¹¹¹

Vzhledem k tomu, že syrské zásoby ropy jsou odhadovány na pouhých 1 700 000 000 barelů, které vystačí jen na nepříliš mnoho budoucích let, nemůže se Sýrie postavit mezi prosperující ropné velmoci.¹¹²

Syrskou spolupráci se Západem pošramotil projev Johna R. Boltona, velvyslance Spojených států u OSN, který ji označil za jednoho z členů pomyslné Osy zla¹¹³. Částečnému posílení moci Sýrie přispěl dokument zvaný Baker-Hamilton Report z 6.

---

¹⁰⁹ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Bašára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D, str. 35 – 37

¹¹⁰ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 76 - 77

¹¹¹ SCHULZE, Reinhard. Dějiny islámského světa ve 20. století. Vydání první. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-80-7108-284-2., str. 213

¹¹² READER'S DIGEST. Všechno o Zemi: Místopisný průvodce světem. Vydání 2. Praha: Reader's Digest Výběr, 2000. ISBN 80-86196-17-8., str. 656

¹¹³ POLOCHOVÁ, Iveta. Do někdejší „země zla“ Sýrie se vrátí po pěti letech velvyslanec USA. IDNES.cz [online]. 2010, 17. února 2010 14:06 [cit. 2012-01-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/donekdejsi-zeme-zla-syrie-se-vrati-po-peti-letech-velvyslanec-usa-1c2-/zahranicni.aspx?c=A10021_7_1355_06_zahranicni_ip1

prosince 2006, který označil Sýrii společně s jejím dlouholetým partnerem Íránem za země, jež by mohly významně pomoci se stabilizací situace v Iráku. Syrský režim dokument přijal s neskryvaným potěšením a zároveň připomněl, že svou angažovanost v irácké problematice nabízí již od invaze v roce 2003.¹¹⁴

Přínosem pro syrskou zahraniční politiku byly rovněž dobré vztahy s Evropskou unií, o nichž svědčí například i návštěva francouzského prezidenta Jacquese Chiraca v Damašku v roce 1996 a poté v roce 2000 na pohřbu Háfize al-Assada.¹¹⁵

Na závěr bych rád znovu citoval práci Lenky Peterkové, která ve zkratce opět velice trefně vystihuje syrskou politiku, která měla po dlouhou dobu velice cílevědomé mezinárodní vystupování, jež však bylo podkopáno začátkem arabského jara koncem roku 2010, a především pak jeho přehoupnutím do jara syrského na začátku roku 2011.

„Syrský režim sleduje své vlastní zájmy. A i přes konec éry Háfize al-Assada v roce 2000 a počátek nejistoty spojené s nástupem jeho nezkušeného syna Baššára, který dle mnohých postrádal legitimitu (George 2000) i vládnoucí schopnosti, je Sýrie stále jednotným a silným aktérem regionálního systému.“

Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada – Mgr. Lenka Peterková¹¹⁶

Události posledního roku vrhly Sýrii směrem k nejasnému vyústění. V současné době nikdo nemůže s jistotou říci, jak se celá situace vyvine a kdo bude na jejím konci stát na pomyslném místě vítěze. Tomuto problému se budu více věnovat v kapitole „Arabské jaro“.

---

¹¹⁴ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 16

¹¹⁵ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 67 a 75

¹¹⁶ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 17

3. Novodobá dynastie

3.1 Háfiz al-Assad

Sýrie je zemí s velice heterogenní společností, jak etnicky, tak nábožensky. Tyto rozdíly však nikdy nevedly k nějakým větším konfliktům. Následkem nejednotnosti společnosti byla v historii skutečnost, že se jen málokdy vytvořily silné společenské elity, které by vystupovaly za Sýrii. Prvním skutečně centralizovaným státním celkem se tak stala až Sýrie pod vládou baasisty Háfize al-Assada, který svou tvrdou vládou sjednotil tzv. „mozaikovitou společnost“. Až s jeho příchodem se myšlenka arabského nacionalismu přetvořila v nacionalismus syrský.¹¹⁷

Háfiz al-Assad se narodil 6. října 1930 do kmene Kalbája, který patří k syrské alawitské menšině. Jednalo se o nejstaršího syna rodiny, což pro něj poměrně brzy znamenalo zodpovědnost za čtyři mladší bratry. Místem jeho rodiště je vesnice Qardáha u Ládhiكية. Již od poměrně útlého věku byl veden k politicky aktivnímu životu. Největší podíl na jeho vstupu do politiky měl jeho učitel a jeden ze zakladatelů baasistické ideologie Zakí al-Arsúzi.¹¹⁸

Nedlouho po svém vstupu do panarabské strany Baas, přesněji v roce 1946, získal post studentského předáka.¹¹⁹ Roku 1952 nastoupil na vojenskou akademii ve městě Hims. Tuto školu o tři roky později úspěšně zakončil. Po celou dobu studia byl stranicky velice aktivní a neustále postupoval v hierarchii strany.¹²⁰

Roku 1959 se podílel na vzniku tajného vojenského výboru strany Baas. Hlavní slovo v něm měli Muhamed Umrán a Saláh Džádíd, kteří se později stali Háfizovými oponenty. Generál Džádíd byl o několik málo let později uvězněn a Muhamed Umrán dokonce zavražděn po svém útěku do zahraničí.¹²¹

---

¹¹⁷ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 26 – 27

¹¹⁸ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 24

¹¹⁹ Hafez al-Assad. The Guardian [online]. 2000, Thursday 15 June 2000 [cit. 2012-01-29]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/theguardian/2000/jun/15/guardianweekly.guardianweekly1>

¹²⁰ Hafiz al-Assad. Encyclopædia Britannica Inc. [online]. 2012[cit. 2012-01-29]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/39087/Hafiz-al-Assad>

¹²¹ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 24 – 26

Čtyři roky od založení vojenského výboru došlo k definitivnímu získání moci pro stranu Baas, ta tedy vládne od 8. března 1963 až do současnosti. Háfiz se tou dobou kromě strany velice angažoval v armádě, kde se stal velitelem vzdušných sil.¹²²

V únoru 1966 došlo k vnitrostranickému puči, během kterého byli odstraněni umírnění představitelé civilního křídla strany Baas. Mezi nejvýznamnější odstraněné předáky patřili samotní zakladatelé strany Michael Aflaqua a Saláh ad-Dína Bítára. Menší zásah utrpěla i vojenská část strany, ze které byli nuceni odejít dva generálové, Muhammad Umrán a Amín al-Háfiz. Umrán se nechtěl smířit se ztrátou moci, což vedlo až k jeho uvěznění. Amín al-Háfiz na rozdíl od Umrána pochopil, že se silicím Assadem si není radno zahrávat a svůj odsun z politického výsluní plně akceptoval, což mu umožnilo bezproblémovou emigraci a klidné dožití za hranicemi domovské země.¹²³

Těsně po převratu získal Háfiz post ministra obrany, ve kterém setrval dlouhá léta. Paradoxem jeho ministrování je fakt, že v době, kdy velel resortu obrany, Sýrie prohrála šestidenní válku s Izraelem, a tím ztratila oblast Golanských výšin.¹²⁴ Tato ztráta byla – a je – pro arabské obyvatelstvo velice emotivní. Zvláště pak proto, že z území v té době muselo odejít téměř 80 000 Syřanů, které postupně nahrazují izraelští osadníci. Situaci ohledně Golanských výšin uklidnily mírové dohody o vojenské neangažovanosti na tomto území, které v roce 1974 podepsala jak Sýrie, tak Izrael. Od té doby v oblasti působí malý kontingent jednotek OSN.¹²⁵

Po odsunu umírněných představitelů se moci ujali radikálně levicoví Saláh Džadíd, Núr ad-Dín al-Atásí a Júsuf Zucajjín. Jejich značně idealistické vedení státu vedlo až k porážce v šestidenní válce, za což je Háfiz al-Assad často kritizoval.¹²⁶ Jen málokdy však přiznával svou odpovědnost, kterou jako ministr obrany bezesporu nesl.

13. listopadu 1970 se Háfizovi podařilo získat post předsedy vlády, a v únoru následujícího roku dokonce i prezidentský úřad. Ihned po svém zvolení se Háfiz začal snažit o to, aby dostal Sýrii z politické izolace, do které stále více upadala. Rovněž

---

¹²² Hafez al-Assad. The Guardian [online]. 2000, Thursday 15 June 2000 [cit. 2012-01-29]. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/theguardian/2000/jun/15/guardianweekly.guardianweekly1>

¹²³ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 24 – 26

¹²⁴ Háfiz al-Assad. Encyclopædia Britannica Inc. [online]. 2012[cit. 2012-01-29]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/39087/Hafiz-al-Assad>

¹²⁵ ŠABECKÁ, Yvona. Postavení Sýrie na Blízkém východě: a její politika vůči Libanonu. Mezinárodní politika. 2005(8.), str. 22 - 24.

¹²⁶ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 24

nemilosrdně zasáhl do stranické základny, ze které se rozhodl odstranit radikálně levicové politiky, jako byl náčelník štábu Saláh Džadíd, který mu o několik let dříve pomáhal s odstraněním zakladatelů syrské strany Baas. Kromě levicově orientovaných lidí muselo stranu opustit i nové vedení civilního křídla.¹²⁷

Sám Háfiz období mezi lety 1970 a 1971 často označoval jako opravné hnutí. Tento převrat byl posledním zásahem armády proti státní moci v syrské historii, nepočítáme-li akce současné Svobodné armády. Al-Assad tak stabilizoval poměry v zemi a začal s budováním silného státu, který dlouhodobě aspiroval na post regionální mocnosti. Jeho hlavním opěrným aparátem se stala armáda, ze které sám vzešel coby politická elita a kterou musel oficiálně opustit při svém nástupu do funkce prezidenta. Jeho vojenský původ byl však vidět téměř při veškerých projevech a jednáních následujících let a byl i jedním z důvodů, proč získal přezdívku Damašská sfinga.¹²⁸

V počátku své vlády se rovněž snažil o realizaci panarabských myšlenek na existenci „Velké Sýrie“. Již záhy však pochopil, že je to nereálné a že tuto myšlenku bude muset opustit.¹²⁹ Jeho původní vize počítala spíše se vznikem unie, než jednotného státu. Ve své koncepci zahrnoval několik arabských států, jako byl Irák, Libanon, Palestina nebo Jordánsko.¹³⁰

Během několika měsíců na přelomu let 1978 a 1979 se dokonce pokusil o jednání s iráckým prezidentem Ahmedem Hassanem al-Bakrem. Jejich rozhovory se týkaly případného sjednocení obou států. Akci však ukončil razantní nástup Saddáma Husajna k moci 16. července 1979.¹³¹ Tento krok ukončil veškeré dobré vztahy mezi těmito dvěma zeměmi.

---

¹²⁷ SCHULZE, Reinhard. Dějiny islámského světa ve 20. století. Vydání první. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-80-7108-284-2, str. 228

¹²⁸ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 5, 28

¹²⁹ GUINGAMP, Pierre. Hafez El Assad et le parti Baath en Syrie. Paris: Editions L'Harmattan, 1996. ISBN 2738446787., str. 355 – 356

¹³⁰ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 29

¹³¹ GOMBÁR, CSC., Doc. PhDr. Eduard. Kmeny a klany v arabské politice. Vydání první. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0895-2., str. 172 – 177

Jejich rivalita vyústila až v syrskou podporu Američanů během války v Perském zálivu během let 1990 a 1991.¹³² Příčinou tohoto přiklonění k Západu však nebyla jen rivalita s Irákem, ale také snaha zalíbit se největšímu hráči mezinárodní politiky po rozpadu bipolárního systému studené války – Spojeným státům. 14. září 1990 Damašek navštívil James Baker, státní tajemník USA, a v listopadu téhož roku Háfiz dokonce přislíbil toleranci rezolucí OSN.¹³³

V historii syrské vztahy s USA ochladly po izraelské operaci „Mír pro Galileu“. Tato akce totiž vyprovokovala krátký vojenský konflikt, během kterého se střetla izraelská a syrská bojová letadla. Celý incident ukončily až Spojené státy. Tento zásah ze strany USA jasně oslabil syrskou suverenitu v regionální politice.¹³⁴

Kromě armády Háfiz svou vládu silně opíral o alawitskou menšinu, jejímž členem sám byl. Rozhořčení ostatních etnických a náboženských skupin v Sýrii dosáhlo maxima v roce 1973 a často se nazývá „bitvou o ústavu“. Nejhlasitěji se ozývala sunnitská menšina, která měla na svědomí celou řasu demonstrací, které občas hraničily s povstáním proti novému prezidentovi. Jejich příčinou byla především změna ústavy z 31. ledna 1973. Touto úpravou totiž z ústavy zmizely dva body legitimizující islám jakožto státní náboženství a povinnost syrského prezidenta vyznávat islám.¹³⁵

Ve snaze vylepšit vnímání alawitů v rámci syrské společnosti se již o dvacet dní později Háfiz zasadil o další změnu ústavy, která dva zmizelé body opět doplnila. Navíc se prohlásil za sunnitského muslima a vykonal malou pouť do Mekky. Obdobným krokem bylo i donucení 80 alawitských náboženských vůdců k tomu, aby prohlásili, že jejich svatou knihou je korán.¹³⁶ V průběhu následujících let vynaložil obrovské částky na podporu rozvoje islámu v zemi. Příkladem je třeba rok 1976, kdy investoval skoro 6 miliónů syrských liber do budování mešit.¹³⁷

---

¹³² Hafiz al-Assad. Encyclopædia Britannica Inc. [online]. 2012[cit. 2012-01-29]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/39087/Hafiz-al-Assad>

¹³³ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 57

¹³⁴ ŠABECKÁ, Yvona. Postavení Sýrie na Blízkém východě: a její politika vůči Libanonu. Mezinárodní politika. 2005(8.), str. 22 - 24.

¹³⁵ MENDEL, Miloš. Islámská výzva: Z dějin a současnosti politického islámu. Vydání první. Brno: Atlantis, 1994. ISBN 80-7108-088-8., str. 191 – 192

¹³⁶ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 35

¹³⁷ BATATU, Hanna. Syria's Peasantry: the Descendants of Its Lesser Rural Notables, and Their Politics Hanna Batatu. Princeton: Princeton University Press, 1999. ISBN 9780691002545, str. 260

Náboženské spory uvnitř země se tím však nepodařilo plně urovnat. Hlavním opozičním uskupením se stalo muslimské bratrstvo, k jeho radikalizaci došlo v roce 1976 s nástupem Adnána Sa'd ad-Dina do postu generálního vůdce,¹³⁸ dále pak v souvislosti s občanskou válkou v Libanonu, do které se Sýrie zapojila na straně křesťanských falangistů, což bylo pro muslimské bratrstvo nemyslitelné.¹³⁹ Nedávno sjednocené muslimské bratrstvo se odhodlalo k prvním velkým otevřeným vojenským akcím. 16. června udeřilo muslimské bratrstvo na dělostřeleckou školu v Halabu, při ranním nástupu se jim podařilo usmrtit 83 vojáků, převážně alawitů. Režim útoku využil k zvednutí odporu veřejnosti a do médií vypustil informace, že mezi oběťmi byli i sunnitě a křesťané.¹⁴⁰

V červnu roku 1980 se muslimské bratrstvo dokonce pokusilo o atentát na samotného Háfize al-Assada.¹⁴¹ Odpověď režimu byla krutá. 27. června 1980 došlo k povraždění 1181 fundamentalistických vězňů v palmýrské věznici. Masakr měly na svědomí jednotky Roty obrany.¹⁴²

Dále pak vláda 8. července 1980 vydala zákon 49, který trestal smrtí členství v zakázaných organizacích, jako bylo muslimské bratrstvo. Fundamentalisté to považovali za otevřené vyhlášení války, a tak ještě během roku 1980 vydali výzvu k svržení alawitského režimu.¹⁴³

Od srpna 1981 probíhaly po celé Sýrii řady bombových útoků, které mělo na svědomí muslimské bratrstvo, v jehož čele stál `Adnan `Uqla. Tato situace vyvrcholila „lidovým povstáním“ v Hamá. Akce byla zahájena v noci z 2. na 3. února 1982. Fundamentalisté povraždili během spánku téměř 500 intelektuálů a několik stovek vojáků.¹⁴⁴

---

¹³⁸ MENDEL, Miloš. Islámská výzva: Z dějin a současnosti politického islámu. Vydání první. Brno: Atlantis, 1994. ISBN 80-7108-088-8., str. 197

¹³⁹ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 36 – 37

¹⁴⁰ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 12

¹⁴¹ KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 158

¹⁴² GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 37

¹⁴³ MENDEL, Miloš. Islámská výzva: Z dějin a současnosti politického islámu. Vydání první. Brno: Atlantis, 1994. ISBN 80-7108-088-8., str. 198

¹⁴⁴ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 38

Vojenská odvěta na sebe nenechala dlouho čekat. 3. února armáda začala ve městě s represemi, které trvaly až do 28. února. Nejprve došlo k nasazení těžké armádní techniky. Když se postup tanků nesešel s úspěchem, byly nasazeny bojové helikoptéry, buldozery a dělostřelectvo. Došlo ke zničení téměř celých čtvrtí.¹⁴⁵ Vzhledem k nemožnosti přístupu novinářů do této oblasti nezná nikdo přesné počty obětí. Některé odhady však hovoří až o 20 tisících mrtvých. Po tomto masakru přešlo muslimské bratrstvo do ilegality a už nerozvíjelo žádnou větší aktivitu.¹⁴⁶ V současné době je v Sýrii muslimské bratrstvo zakázanou organizací a členství v něm se ze zákona trestá smrtí.¹⁴⁷

Tato událost byla velice významná i jako důkaz syrsko-iránského spojení, jelikož iránský režim nijak nezasáhl proti tomuto rozsáhlému masakru na civilistech a muslimském bratrstvu, které se v Íránu poměrně těšilo oblibě.¹⁴⁸

„Oni jsou odpadlíci. My hájíme islám, náboženství a vlast.“

Komentoval Háfiz al-Assad masakr v Hamá¹⁴⁹

To, že na masakr nereagoval Írán, však neznamenal, že by celá událost zůstala bez odezvy v muslimském světě. Již 26. června 1983 vydal jeruzalémský muftí al-Alamí prohlášení, ve kterém prohlásil Háfize al-Assada za „psance každého muslima“ a vyzval k jeho okamžitému usmrcení. Organizace Islámský Džihád, Hizballáh a Islámské společenství to pochopily jako otevřenou výzvu a ihned začaly připravovat útoky.¹⁵⁰

„Jsem hlavou státu, nikoli vládou.“

Háfiz al-Assad, syrský prezident¹⁵¹

---

¹⁴⁵ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 13

¹⁴⁶ MENDEL, Miloš. Islámská výzva: Z dějin a současnosti politického islámu. Vydání první. Brno: Atlantis, 1994. ISBN 80-7108-088-8., str. 199

¹⁴⁷ RADĚJ, Tomáš. Sýrie: ochromená diktatura. Mezinárodní politika. 2006(4.), str. 25 - 26.

¹⁴⁸ SCHULZE, Reinhard. Dějiny islámského světa ve 20. století. Vydání první. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-80-7108-284-2., str. 265

¹⁴⁹ KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 157

¹⁵⁰ SCHULZE, Reinhard. Dějiny islámského světa ve 20. století. Vydání první. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-80-7108-284-2., str. 291

¹⁵¹ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 31

Po roce 1990 se Sýrie snažila i o napravení svých vztahů s Egyptem. V červenci tohoto roku došlo k první oficiální návštěvě Káhiry syrským prezidentem, během kterého Háfiz souhlasil s egyptským plánem na přesun sídla Ligy arabských států na své území. V následujícím roce se dokonce oba státy pokusily o vytvoření společné arabské armády, která by měla bránit mír v oblasti Perského zálivu. Hlavním dokumentem této dohody se stala Damašská deklarace z 5. března, kterou dohromady podepsalo osm států. K jejímu uvedení v platnost však nedošlo, jelikož Kuvajt požádal o vojenskou pomoc USA.¹⁵²

Háfiz al-Assad zemřel náhle a nečekaně 10. června 2000 v Damašku, který během posledních let svého života moc neopouštěl. Jeho pohřeb se stal významnou událostí nejen pro regionální předáky. Pietního aktu se zúčastnil i francouzský prezident J. Chirac,¹⁵³ egyptský prezident Mubárak, iránský prezident Chátamí¹⁵⁴ a další významné osobnosti světové politiky. Moc po něm měl původně přebrat jeho nejstarší syn Bášil, ten však tragicky zahynul při autonehodě v lednu 1994,¹⁵⁵ a tak se moci ujal mladší Bašár, který vládne až do dnešních dní.

3.2 Bašár al-Assad

Bašár se narodil 11. září 1965 v Damašku. Po základní a střední škole nastoupil na Damašskou univerzitu, konkrétně na obor medicíny. Tuto školu úspěšně zakončil v roce 1988. Krátce poté složil atestaci z očního lékařství, kterou získal v Tishreenské vojenské nemocnici.¹⁵⁶ Mezi lety 1992 a 1994 pobýval v Londýně, kde se nadále věnoval medicíně.¹⁵⁷

Ukončení londýnského angažmá bylo na začátku roku 1994 způsobeno nenadálou smrtí jeho staršího bratra Bášila, který se zabil při autonehodě.¹⁵⁸ Ihned po svém návratu do Sýrie dostal Bašár takzvaný rychlokurz vládnutí, aby byl co nejdříve schopen

¹⁵² GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 57 – 58

¹⁵³ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Bašára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 35

¹⁵⁴ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 75

¹⁵⁵ RAĎEJ, Tomáš. Quo vadis, Sýrie? Mezinárodní politika. 2005(12.), str. 24 - 26.

¹⁵⁶ Mr. President Info. Sana.sy [online]. 2012 [cit. 2012-02-01]. Dostupné z: <http://www.sana.sy/eng/article/123.htm>

¹⁵⁷ Bashar al-Assad. Encyclopædia Britannica Inc. [online]. 2012 [cit. 2012-02-01]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/711020/Bashar-al-Assad>

¹⁵⁸ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 75

nahradit zesnulého bratra, jakožto nástupce Háfize al-Assada. Na nějakou dobu byl dokonce nucen navštěvovat vojenskou akademii, díky čemuž se dostal až na post plukovníka prezidentské gardy.¹⁵⁹

Většinou však zůstával mimo veřejný život Sýrie. Jeho jedinou veřejnou funkcí bylo ředitelské křeslo v Syrian Computer Society, které získal v roce 1995. Tato organizace měla za úkol posilovat šíření informačních technologií po celé Sýrii.¹⁶⁰

10. června 2000 se situace v Sýrii prudce změnila, jelikož zemřel dlouholetý prezident Háfiz al-Assad. Jen málokdo pochyboval o Bašárově nástupnictví. Jediným dalším kandidátem byl Háfizův bratr Rifat al-Assad. Ani ten se však neodhodlal zasáhnout proti vůli zemřelého exprezidenta.¹⁶¹

Již o den později, tedy 11. června, získal Bašár post divizního generála a byl jmenován vrchním velitelem armády a ozbrojených sil. Další posty na sebe nenechaly dlouho čekat. Největší komplikací Bašárova nástupu k moci se stal fakt, že syrská ústava stavěla pro prezidenta podmínku dovršení 40 let věku, což Bašár nesplňoval. O vyřešení tohoto problému se hbitě postaral viceprezident Chaddám, který prosadil změnu ústavního zákona. Mezi 17. a 21. červnem proběhl 9. regionální sjezd strany Baas. Na něm Bašár získal post generálního tajemníka strany a byl, jakožto jediný kandidát, nominován na pozici prezidenta. Tu získal již 10. července v celostátním referendu, které mu vyslovilo podporu z 97, 29%.¹⁶²

Stalo se tedy, že jeden člověk šel, vyplnil hlas a vyšel před volební místnost. Tam se potkal s kamarádem, a ten se ho ptal, jak volil. No a on povídá, že zaškrtl ano. Na to mu ten druhý povídá, že to udělal špatně, že tím jakoby zaškrtl, že ho nechce. No a ten první, protože se bál, že ho poznají, tak se vrátil dovnitř a povídá: „Já jsem udělal chybu a potřeboval bych to opravit!“ No a oni mu na to povídají: „My víme, už jsme to opravili...“

Syrský vtíp popisující volby – Assem Atassi

---

¹⁵⁹ Bashar al-Assad. Encyclopædia Britannica Inc. [online]. 2012 [cit. 2012-02-01]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/711020/Bashar-al-Assad>

¹⁶⁰ Mr President Info. Sana.sy [online]. 2012 [cit. 2012-02-01]. Dostupné z: <http://www.sana.sy/eng/article/123.htm>

¹⁶¹ RAĐĚJ, Tomáš. Quo vadis, Sýrie? Mezinárodní politika. 2005(12.), str. 25

¹⁶² GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 76

I přes poměrně sebejistý projev, který Bašár pronesl nedlouho po svém zvolení a ve kterém vyzdvihoval kontinuitu s otcovým režimem s drobnými změnami, došlo ke zvolnění poměrů v Sýrii.¹⁶³

Toto období se obecně označuje jako damašské jaro nebo jako détente. Jak již název napovídá, jednalo se události částečně podobné pražskému jaru. Došlo k propuštění některých politických vězňů, omezení cenzury, a dokonce i k hromadnějším amnestiím. Sýrie se rovněž pokusila o liberalizaci zastaralé a zkosnatělé polosocialistické ekonomiky tím, že umožnila příliv zahraničních investorů. Ti povětšinou přicházeli z Libanonu. Velmi významná rovněž byla snaha o zapojení se do mezinárodního dění. Příkladem takovéto iniciativy je třeba členství v euro-středomořském partnerství. Sýrie do něj sice vstoupila již v roce 1995, ale více se začala angažovat až kolem roku 2004.¹⁶⁴

Liberalizaci syrského režimu nasvědčovaly i Bašárovy zahraniční cesty z období před nástupem do funkce a během prvních měsíců na postu prezidenta. V té době byl často označován jako člen novodobé internetové generace, ke které patřil marocký král Muhammad V. nebo jordánský Abdalláh II. Bohužel pro Sýrii tato zdání se ukázala jako lichá. Bašár se nakonec rozhodl následovat jinou personu blízkovýchodní politiky – Hasana Nasralláha, představitele hnutí Hizballáh.¹⁶⁵

Bašár tak začal s podobně autoritativní politikou jako jeho otec. Z počátku zpochybňovanou legitimitu svého otce si získal velice rychle. Proklamoval důležitost blízkovýchodního míru a reformace Sýrie. Měl na to však svůj specifický názor.¹⁶⁶

Že si je jist v kramflecích Bašár dokázal na přelomu let 2001 a 2002. Provedl velké personální změny. Do důchodu byl nucen odejít Alí Aslan, dlouholetý náčelník generálního štábu armády, který ve své funkci působil již od dob Háfize al-Assada. Do obměny nejvyšších pozic v režimu často mluvil Bašáruv zeť a poradce, Ásif Šawkata. Některým prominentům Háfizova režimu se však podařilo udržet své

---

¹⁶³ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 36

¹⁶⁴ ŠABECKÁ, Yvona. Postavení Sýrie na Blízkém východě: a její politika vůči Libanonu. Mezinárodní politika. 2005(8.), str. 23

¹⁶⁵ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 36 – 37

¹⁶⁶ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 77

postavení. Nejvýznamnějšími příklady jsou ministr obrany Mustafa Tláss a generál Ghází Kanaán, který byl nejmocnějším mužem libanonské politiky.¹⁶⁷

„Nelze na nás aplikovat demokracii jiných. Západní demokracie je výsledkem dlouholeté tradice. My máme naši specifickou demokratickou zkušenost, která vychází z našich dějin. Naše Národní fronta je demokratickým příkladem a sehrála základní roli v našem politickém životě a národní jednotě. Dnes je třeba rozvíjet metody práce Národní fronty.“

Bašár al-Assad¹⁶⁸

V květnu 2005 byl Bašár opět zvolen generálním tajemníkem strany Baas a 27. května o dva roky později byl i znovu zvolen prezidentem. Obě dvě události jsou však samozřejmostí a nikdo o nich neměl pochyb.¹⁶⁹

Silnými problémy si vnitrostátní moc Bašára al-Assada prošla na začátku roku 2004, kdy došlo k rozsáhlým kurdským povstáním. Ta byla však nemilosrdně potlačena. Při vládních akcích zahynulo několik desítek Kurdů. Největší smůlou povstalců byl fakt, že jejich irácký spojenec, Kurdistan, byl tou dobou plně zaměstnán spojeneckou invazí, a tak jim nemohl pomoci.¹⁷⁰

„Ničím nemůžeš pomoci tomu, kdo si za všechno může sám.“

Kurdské přísloví

Občasně se objevili i syrští bojovníci za lidská práva. Ač by se z řádků o damašském jaru mohlo zdát, že režim zvolnil dohled nad lidmi, není tomu tak. Kromě absolutní moci ve státní správě si totiž Bašár vynutil i totožná práva na kontrolu občanů, jako měl jeho otec. Příkladem je syrský disident Aktham Naisse. Jedná se o prezidenta syrské organizace, která se zabývá bojem za lidská práva - Committees for the Defence of Democratic Liberties and Human Rights in Syria (CDDLHR). Za své protirežimní názory byl několikrát vězněn, a dokonce i mučen. V současné době je na něj uvalen

---

¹⁶⁷ RAĐĚJ, Tomáš. Quo vadis, Sýrie? Mezinárodní politika. 2005(12.), str. 25

¹⁶⁸ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 77

¹⁶⁹ Mr President Info. Sana.sy [online]. 2012 [cit. 2012-02-01]. Dostupné z: <http://www.sana.sy/eng/article/123.htm>

¹⁷⁰ RAĐĚJ, Tomáš. Sýrie: ochromená diktatura. Mezinárodní politika. 2006(4.), 25 - 26.

soudní zákaz cestovat mimo zemi. Mnozí odborníci ho označují za průkopníka lidských práv v Sýrii.¹⁷¹

Největším otřesem Bašárovy kariéry, pomineme-li probíhající syrské jaro, kterému bude věnována samostatná kapitola, byla bezesporu vražda Rafika Bahaa El Din Haririho, která proběhla 14. února 2005 v Bejrútu. Libanon byl a je pro Sýrii jedním z klíčových států. Není tomu tak jen kvůli historické provázanosti z konceptu „Velké Sýrie“, ale především díky mnoha letům nedávné „společné“ historie, v níž syrská vojska okupoval libanonské území.

Občanská válka v Libanonu trvala od roku 1975 do roku 1990. Vyřešena byla až Táfskou dohodou z 22. října 1989. Tato smlouva Sýrii zajistila možnost vojenské přítomnosti v Libanonu na neomezeně dlouhou dobu, bez jakékoliv kontroly. To se samozřejmě stalo terčem kritiky mnoha libanonských politiků, ač tou dobou platilo za normální, že libanonská politika se rozhodla v Damašku a Bejrút ji pouze posvětil a oficiálně přijal. Velkým kritikem tohoto postupu byl právě Rafik Hariri.¹⁷²

Rafik Hariri byl zabit při atentátu 14. února 2005. Kromě něj exploze usmrtila nejméně dalších 14 lidí. Krátce po útoku se k činu přihlásila Skupina pro vítězství a svatou válku v Levantě, která libanonského politika často označovala za agenta Saúdské Arábie. Mezinárodní podezření z osnování atentátu však padlo na Sýrii.¹⁷³

Přímé důkazy o zapojení syrské vlády do atentátu neexistují, nicméně událost přispěla k zdiskreditování Sýrie na poli mezinárodní politiky a uspíšila stahování syrských vojsk a tajných služeb z Libanonu.¹⁷⁴ Nejčastěji skloňovaným syrským jménem ve spojitosti s Haririho smrtí je Ghází Kanaán, bývalý ministr vnitra a generál, který nedlouho po atentátu spáchal sebevraždu. Ještě za svého života však jakoukoliv účast na likvidaci libanonského předáka odmítal.¹⁷⁵

---

¹⁷¹ Syrian Human Rights Defender, Aktham Naisse, Winner of 12th Martin Ennals Award. Human Rights Watch [online]. 2005[cit. 2012-02-01]. Dostupné z: <http://www.hrw.org/news/2005/01/11/syrian-human-rights-defender-aktham-naisse-winner-12th-martin-ennals-award>

¹⁷² PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 52 – 54

¹⁷³ Útok dílem sebevraha. IHNED.cz [online]. 2005, 16. 2. 2005 [cit. 2012-02-01]. Dostupné z: <http://hn.ihned.cz/c1-15657530>

¹⁷⁴ ŠABECKÁ, Yvona. Postavení Sýrie na Blízkém východě: a její politika vůči Libanonu. Mezinárodní politika. 2005(8.), str. 23

¹⁷⁵ RADEJ, Tomáš. Quo vadis, Sýrie? Mezinárodní politika. 2005(12.), str. 25 – 26

Po atentátu na Rafika Haririho Sýrie zřídila svou vlastní vyšetřovací komisi, která měla nestranně vyšetřit hrůzný čin, při kterém zahynuly dvě desítky osob. Po nějaké době syřští vyšetřovatelé dospěli k závěru, že Hariri spáchal sebevraždu.

Arabský vtip o atentátu na Rafika Haririho¹⁷⁶

Prozatím poslední informace o vyšetřování Haririho smrti nasvědčují tomu, že za samotným atentátem stálo hnutí Hizballah, konkrétně pak Mustafa Badraddína, který pochází z jeho vojenského křídla.¹⁷⁷

I turbulence spojené s atentátem na Haririho však Bašár al-Assad přestál. Potvrdil svou pevnou pozici v postu prezidenta, ač zároveň ukázal, že očividně není tak sebejistým vládcem, jakým byl jeho otec Háfíz. Zdá se, že prakticky veškerý zbytek Bašárovy vlády a všechny jeho skutky budou zastíněny jeho jednáním v probíhajícím syrském jaře, kde se ukázal jakožto člověk odhodlaný udržet svou pozici jakýmikoliv prostředky.

---

¹⁷⁶ RADĚJ, Tomáš. Sýrie: ochromená diktatura. Mezinárodní politika. 2006(4.), 24

¹⁷⁷ Haag viní ze zabití libanonského premiéra Hizballáh. Tyden.cz [online]. 01.07.2011 10:21 [cit. 2012-02-01]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/asie-a-oceanie/haag-vini-ze-zabiti-libanonskeho-premiera-hizballah_205983.html

4. Syrská zahraniční politika

4.1 Regionální mocnost

Sýrie je dlouhodobě jedním z hlavních hráčů blízkovýchodního konfliktu, který řídil a řídí její zahraniční politiku po dlouhá léta vlády Háfize al-Assada i jeho syna Bašára. V současné době však ustoupil do pozadí v rámci událostí arabského jara, které plně přehlušilo spory se židovským státem.

Interpretace pojmu regionální mocnost je poněkud obtížná. Já osobně tento pojem chápu v intencích, které velice dobře vystihla Lenka Peterková ve své práci *Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada*, ve které se opírá o studii Ivera Neumanna *Regional Great Powers in International Politics* z roku 1992. Regionální mocnost je podle nich státem, který aspiruje na roli regionálního vůdce, který své jednání opírá o nadnárodní zájmy, které plně korespondují s typickým syrským panarabismem.

„Cíle a geografický rozsah regionálních mocností jsou většinou globálně skromnější než ty, které prosazují velké mocnosti... Od méně významných regionálních mocností se odlišují aspirací na regionální vůdcovství ve jménu obecnějších regionálních zájmů, svojí centralitou v regionální mocenské rovnováze, schopností odolávat případné koalici dalších regionálních států. Nakonec, regionální mocnosti disponují představiteli, kteří touží po více než lokální orientaci své politiky.“

Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada – Mgr. Lenka Peterková¹⁷⁸

Pojem regionální mocnost v blízkovýchodní oblasti se rovněž pojí s termínem islámská civilizace, který se objevuje ve stále větším množství odborné literatury. Odkazuje na propojení muslimských zemí, které po rozpadu Osmanské říše již nebyly dále politicky sjednoceny, avšak stále si byly velice blízké především ve společném pohledu na svět, který vycházel z Koránu, jakožto autentického slova Božího.¹⁷⁹ O provázanosti blízkovýchodní politiky s náboženstvím nemůže být pochyb, důkazem tohoto faktu v Sýrii je například fakt, že se bývalý prezident Háfiz al-Assad oficiálně prohlásil

---

¹⁷⁸ PETERKOVÁ, Lenka. *Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada*. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 14

¹⁷⁹ KROPÁČEK, Luboš. *Islámský fundamentalismus*. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 108

sunnitským muslimem a následně vykonal malou pouť do Mekky, aby předešel případným náboženským bouřím po svém nástupu k moci.¹⁸⁰

Velmi významně k zisku přídomku „regionální mocnost“ přispělo i obrovské zbrojení, které ročně ukusovalo nemalé části státního rozpočtu. Sýrie se tak zařadila po bok států jako Saúdská Arábie, Turecko, Irák či syrský spojenec Írán.¹⁸¹ Rozmach zbrojení rovněž podpořil fakt, že v roce 1994 bylo zrušeno embargo Evropské unie na dovoz zbraní.¹⁸²

Problematicky může být vnímáno období po nenadálé smrti Háfize al-Assada 10. června 2000, kdy se moci ujímal jeho syn Bašár, jehož legitimitu se někteří politici pokusili zpochybnit, jako asi nejvýznamnější lze označit snahy bývalého viceprezidenta Chaddáma, který býval oporou Háfize, o pošpinění Bašárova jména spoluúčastí na atentátu na bývalého libanonského premiéra Haririho.¹⁸³ Případně exilový pokus Bašárova dříve mocného strýce Rifáta al-Assada o destabilizaci vnitřních poměrů v Sýrii.¹⁸⁴

Celá řada zahraničních politiků a pozorovatelů však nástup mladšího al-Assada vítala jako příslib změny syrské vnitrostátní i mezinárodní politiky blíže k západním představám. Hlavním důvodem takovýchto názorů byla Bašárova příslušnost k tzv. „*novodobé internetové generaci*“ arabských vládců, která se koncentrovala okolo marockého panovníka Muhammada V. či jordánského Abdalláha II. Tyto myšlenky dále podporovalo Bašárovo západní vzdělání či otevřený obdiv k Margaret Thatcher. Postupem času se však mladý syrský vůdce přiklonil k radikálnímu hnutí Hizballáh, vedenému Hasanem Nasralláhem.¹⁸⁵

---

¹⁸⁰ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 35

¹⁸¹ SCHULZE, Reinhard. Dějiny islámského světa ve 20. století. Vydání první. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-80-7108-284-2., str. 239

¹⁸² GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 67

¹⁸³ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Bašára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D, str. 38

¹⁸⁴ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 75 – 76

¹⁸⁵ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Bašára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D, str. 35 – 37

O poměrně stabilním začátku vlády Bašára al-Assada svědčí fakt, že již krátce po smrti jeho otce byla změněna ústava tak, aby mohl Bašár kandidovat na prezidenta. Jeho nominace parlamentem byla jednomyslná, v referendu konaném přesně měsíc po Háfizově úmrtí získal Bašár pro Evropu nepředstavitelnou podporu 97, 29% hlasů. Ihned po svém nástupu se přihlásil k politice svého otce. Některé oblasti však nutně potřebovaly přehodnocení. Zejména ekonomické směřování země.¹⁸⁶

Velkým protipólem syrské moci vždy byla Saúdská Arábie, hlavní důvod jejího vlivu byl prostý - ropa. Finanční zisky z prodeje této suroviny umožňovaly druhému největšímu arabskému státu vcelku volně obchodovat na mezinárodních trzích a zajistit si dovoz veškerých důležitých komodit. Neustálé zvětšování světového zájmu o ropu vedlo k jednoznačnému posilování moci států, které ji těžily, což se zároveň pojilo s úpadkem států, jejichž ložiska nejsou tak významná. To mělo dopad na myšlenku panarabismu, který najednou postrádal ideologii pospolitosti všech arabských zemí.¹⁸⁷

Vzhledem k tomu, že syrské zásoby ropy jsou odhadovány na pouhých 1 700 000 000 barelů, které vystačí jen na nepříliš mnoho budoucích let, nemůže se Sýrie postavit mezi prosperující ropné velmoci.¹⁸⁸

Syrskou spolupráci se Západem poznamenal projev Johna R. Boltona, velvyslanec Spojených států u OSN, který ji označil za jednoho ze členů pomyslné Osy zla¹⁸⁹. Částečnému posílení moci Sýrie přispěl dokument zvaný Baker-Hamilton Report z 6. prosince 2006, který označil Sýrii, společně s jejím dlouholetým partnerem Íránem, za země, jež by mohly významně pomoci se stabilizací situace v Iráku. Syrský režim dokument přijal s neskrývaným potěšením a zároveň připomněl, že svou angažovanost v irácké problematice nabízí již od invaze v roce 2003.¹⁹⁰

---

¹⁸⁶ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 76 - 77

¹⁸⁷ SCHULZE, Reinhard. Dějiny islámského světa ve 20. století. Vydání první. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-80-7108-284-2., str. 213

¹⁸⁸ READER'S DIGEST. Všechno o Zemi: Místopisný průvodce světem. Vydání 2. Praha: Reader's Digest Výběr, 2000. ISBN 80-86196-17-8., str. 656

¹⁸⁹ POLOCHOVÁ, Iveta. Do někdejší „země zla“ Sýrie se vrátí po pěti letech velvyslanec USA. IDNES.cz [online]. 2010, 17. února 2010 14:06 [cit. 2012-01-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/donekdejsi-zeme-zla-syrie-se-vrati-po-peti-letech-velvyslanec-usa-1c2-/zahranicni.aspx?c=A10021_7_1355_06_zahranicni_ipl

¹⁹⁰ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Bašára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 16

Přínosem pro syrskou zahraniční politiku byly rovněž dobré vztahy s Evropskou unií, o nichž svědčí například i návštěva francouzského prezidenta Jacquese Chiraca v Damašku v roce 1996 a v roce 2000 na pohřbu Háfize al-Assada.¹⁹¹

Na závěr bych rád znovu citoval práci Lenky Peterkové, která ve zkratce opět velice trefně vystihuje syrskou politiku, která měla po dlouhou dobu velmi cílevědomé mezinárodní vystupování, jež však bylo podkopáno na začátku arabského jara, tedy koncem roku 2010, a především pak jeho přehoupnutím do jara syrského na začátku roku 2011.

„Syrský režim sleduje své vlastní zájmy. A i přes konec éry Háfize al-Assada v roce 2000 a počátek nejistoty spojené s nástupem jeho nezkušeného syna Baššára, který dle mnohých postrádal legitimitu (George 2000) i vládnoucí schopnosti, je Sýrie stále jednotným a silným aktérem regionálního systému.“

Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada – Mgr. Lenka Peterková ¹⁹²

Události posledního roku vrhly Sýrii směrem k nejasnému vyústění. V současné době nikdo nemůže s jistotou říci, jak se celá situace vyvine a kdo bude na jejím konci stát na pomyslném místě vítěze. Tomuto problému se budu více věnovat v kapitole *„Arabské jaro“*.

4.2 Sýrie a Libanon

Libanon byl pro Syřany vždy citlivým tématem. Historicky Sýrie neuznávala samostatnost, kterou nad Libanonom vyhlásila francouzská mandátní správa v roce 1920. Poměrně dlouho se syrští arabští nacionalisté snažili o připojení libanonského území k Sýrii, hlavním argumentem pro ně byl koncept „Větší Sýrie“, který později používal i Háfiz al-Assad. Nárokování si Libanonu se projevilo, podobně jako u sporných území s Tureckem, tím, že na syrských mapách bylo často libanonské území zakreslováno jakožto součást Sýrie.¹⁹³

---

¹⁹¹ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 67 a 75

¹⁹² PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 17

¹⁹³ Rabinovich, I. The changing prism: Syrian policy in Lebanon as a mirror, an issue and an instrument, in: Ma'oz, M. – Yaniv, A. Syria under Assad: domestic constraints and regional risks, London, Croom Helm., 1986, str. 180

Háfiz al-Assad měl v čase velice proměnlivý vztah k OOP (Organizace pro osvobození Palestiny). Zastával vůči nim svou „realistickou“ politiku, což ve zkratce znamená, že pokud OOP sledovala syrské cíle, byla podporována. Pokud se však snažila o samostatné politické manévrování, okamžitě se přesunula do sféry syrského nátlaku a nepřátelství.¹⁹⁴

Téměř po celou dobu vlády staršího al-Assada byl Libanon v občanské válce. Prakticky vzato souběžně s Háfizovým nástupem k vrcholné politice došlo i k vytlačení OOP z pozic v Jordánsku a jejich následnému přesunu do jižních částí Libanonu. Tehdy se této oblasti dokonce přezdívalo „Fatah Land“. Vzhledem k obrovskému množství útoků na židovský stát, které byly vedeny z pozic v Libanonu, docházelo ke zhoršování vztahů obou zemí, což se Sýrii pochopitelně hodilo. Po sérii atentátů a masakrů došlo v dubnu 1975 k vypuknutí libanonské občanské války. Již v červnu následujícího roku si situace vyžádala syrskou intervenci. Ta překvapivě zasáhla ve prospěch falangistů (křesťanů), které tou dobou již podporoval Izrael. Libanoncům velice brzy došlo, že syrská pomoc je jen způsobem, jak posílit pozici Sýrie, jakožto regionální mocnosti. Nicméně bez její pomoci se obejít nemohli, jelikož libanonská vláda již několik let ovládala pouze malou část území vlastního státu.¹⁹⁵

„Věřící nesmí zabít věřícího pro věc nevěřícího a ani nesmí pomáhat nevěřícímu.“

Úryvek ústavy, kterou Muhammad kolem roku 623 předal medínské obci¹⁹⁶

Podporou libanonských falangistů Háfiz al-Assad vlastně zasáhl proti OOP, v širším slova smyslu proti Arabům. OOP zvláště těžce nesla vypovězení Jásira Arafata do exilu, které na přání Sýrie proběhlo 20. prosince 1983.¹⁹⁷

Sýrie si svůj vliv v Libanonu pojistila na poli mezinárodní politiky v rámci summitu Ligy arabských států z října 1976. Arabští předáci v Rijádu rozhodli o nasazení 40 000 syrských vojáků na libanonském území. To na nějakou dobu situaci uvnitř Libanonu zklidnilo, ne však na dlouho. Útoky na židovský stát vedené z libanonského území stále

---

¹⁹⁴ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 48 – 49

¹⁹⁵ ČEJKA, Marek. Izrael a Palestina: Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu. Vydání 2. Brno: Barrister & Principal, 2008. ISBN 978-80-87029-16-9., str. 153

¹⁹⁶ KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 192

¹⁹⁷ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 54

pokračovaly. V březnu 1978 došlo k zmasakrování autobusu plného izraelských civilistů. Akci měl na svědomí Fatah. Izrael událost využil jakožto záminku pro vojenskou intervenci. Během několika dní v rámci operace „Litani“ obsadili židovští vojáci téměř celý jih Libanonu. Svůj vliv v oblasti si Izrael zachoval i po stažení svých vojsk, jelikož podporoval křesťanskou armádu.¹⁹⁸

Háfiz al-Assad jen s nelibostí viděl rostoucí vliv Izraele na dění v Libanonu. Proto vydal rozkaz k rozmístění raketových systémů v údolí Biqá, to se samozřejmě nelíbilo židovskému státu. Do situace ohledně „raketové krize“ se vložily i Spojené státy. Ty se pokusily o vyřešení situace pomocí trojstranné dohody. Tu však přerušil výrok Menchema Begina, který na sklonku roku 1981 vyhlásil syrskou anexi Golanských výšin. Na to Izrael odpověděl akcí zvanou „Mír pro Galileu“, která byla de facto invazí do Libanonu, během níž se izraelské armádě podařilo absolutně zničit veškerá syrská postavení v údolí Biqá.¹⁹⁹

Pro syrského prezidenta to bylo velice významné pošpinění pověsti. Tato porážka společně s faktem, že podporou falangistů zasáhl proti Arabům, mu značně zkomplikovala jeho pozici na poli vnitrostátní politiky. Syřané totiž tyto události vnímali jako zradu arabských nacionalistických ideálů. Nedokázali pochopit, jak může někdo, kdo vydává řešení palestinské otázky za hlavní úkol všech Arabů, rozhodnout o vojenské akci proti OOP.²⁰⁰ Háfiz si však byl velice dobře vědom, že pokud dojde k provázání Izraele s libanonskými křesťany, mohlo by dojít k odtržení křesťanské enklávy, a tím i k zhoršení postavení Sýrie, které by na blízkovýchodní mapě vznikl nový nepřítel.²⁰¹

Izraelská invaze do Libanonu z roku 1982 slavila značné úspěchy. Izraelské armádě se podařilo zatlačit OOP hluboko do vnitrozemí, obsadit celou řadu měst a na mnoha místech porazit syrskou armádu. Kamenem úrazu se pro ně však stalo ostřelování Bejrútu, které trvalo téměř deset týdnů. Během nich zemřelo několik tisíc Libanonců. Smutným faktem je, že 90% usmrcených byli civilisti. Tento fakt si vysloužil kritiku

---

¹⁹⁸ ČEJKA, Marek. Izrael a Palestina: Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu. Vydání 2. Brno: Barrister & Principal, 2008. ISBN 978-80-87029-16-9., str. 154 – 155

¹⁹⁹ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 55

²⁰⁰ MENDEL, Miloš. Islámská výzva: Z dějin a současnosti politického islámu. Vydání první. Brno: Atlantis, 1994. ISBN 80-7108-088-8., str. 193

²⁰¹ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 50

dokonce i ze strany izraelských občanů, kteří tlačili na svou vládu, aby se z Libanonu stáhla. Ta však pokračovala ve vojenských akcích. Do země tak byly nasazeny mezinárodní vojenské kontingenty (USA, Francie, Itálie). Pod jejich dohledem došlo k odsunu OOP a části syrských vojsk.²⁰²

Háfiz si však takovouto porážku nemohl nechat líbit. Liga arabských států sice byla proti syrské přítomnosti v Libanonu, nicméně na třech summitech její nejednotnost vedla k podpoření syrských zájmů. Sýrie tak získala mezinárodní krytí svých vojenských akcí na libanonském území. Západ syrské aktivity tiše podporoval, jelikož od Sýrie potřeboval podporu během konfliktu v Perském zálivu a rovněž vnímal syrskou intervenci v Libanonu jakožto způsob, jak zabránit rozrůstání arabsko-izraelského konfliktu.²⁰³

Roku 1989 došlo k oficiálnímu ukončení libanonské občanské války. Tím začala nová etapa libanonsko-syrských vztahů. Předsedou libanonské vlády byl jmenován generál Michel Awn, který veřejně podporoval odsun syrské i izraelské armády z Libanonu. Tuto jeho snahu samozřejmě podporoval irácký prezident Saddám Husajn. Sýrie na tyto kroky reagoval neuznáním Awnovy vlády. Došlo i k několika menším střetnutím libanonské a syrské armády. Situaci se rozhodla řešit Liga arabských států. 30. září 1989 došlo k setkání libanonských předáků v saúdském městě Táif. Během jednání byla podepsána dohoda, která měnila libanonskou ústavu.²⁰⁴

Táifská dohoda se vztahovala hned k několika pilířům libanonského státního zřízení. Důležité bylo oficiální zrušení konfesionalismu. To znamenalo, že žádná z náboženských skupin nebude politicky nikterak zvýhodňována při rozdělování parlamentních křesel. Dále se jednalo o okamžitým rozpuštění veškerých milic existujících od dob občanské války a odsunu izraelských vojáků z jižního Libanonu. Tento požadavek byl opřen o rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 425.²⁰⁵

---

²⁰² ČEJKA, Marek. Izrael a Palestina: Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu. Vydání 2. Brno: Barrister & Principal, 2008. ISBN 978-80-87029-16-9., str. 157 – 158

²⁰³ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 51

²⁰⁴ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 58

²⁰⁵ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 52

Novým prezidentem se stal René Muawwad. Jeho vláda však trvala pouhých 17 dní. 22. listopadu 1989 podlehl následkům atentátu. Jeho nástupcem byl zvolen Iljás Harawí, toho však neuznal ministerský předseda Awn. V zemi tak pokračovalo dvojládí.²⁰⁶

„Kdokoliv zabije úmyslně věřícího, bude jeho odměnou peklo... Když vyrazíte do boje na stezce Boží, buďte obezřetní a neříkejte každému, kdo vám nabídne mír: „Ty jsi nevěřící!“ snažte se tak získat statky tohoto života pozemského.“

Korán 4:95 – 96²⁰⁷

Pro Sýrii nejdůležitějším bodem Táífské dohody byla skutečnost, že došlo k oficiálnímu vytvoření privilegovaného svazku mezi těmito dvěma zeměmi. Syrská armáda tím získala mandát pro neomezeně dlouhou přítomnost. Tento fakt se opět stal poměrně diskutovaným tématem v západních zemích. Nakonec však opět došlo k tichému souhlasu, jelikož syrská podpora v řešení blízkovýchodního konfliktu byla pro Západ a USA mnohem důležitější než samotná situace v Libanonu.²⁰⁸ Přítomnost syrské armády se nelíbila Izraeli. Na ten však zatlačily Spojené státy, které židovský stát přiměly k přehodnocení plánů na vojenskou intervenci.²⁰⁹

K definitivnímu stvrzení partnerství Libanonu a Sýrie došlo 22. května 1991 v Damašku. Toho dne byla podepsána Smlouva o bratrství, spolupráci a koordinaci. Podpisem došlo k vytvoření několika společných orgánů. Hlavním z nich byla Nejvyšší rada. Ta se skládala z prezidentů, premiérů, místopředsedů vlád a představitelů parlamentu obou států. De facto se však jednalo o posílení syrského vlivu nad Libanem.²¹⁰ Ještě téhož roku si Sýrie znovu nechala potvrdit legitimitu své vojenské přítomnosti na libanonském území.²¹¹

---

²⁰⁶ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 58 – 59

²⁰⁷ KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 192

²⁰⁸ Nasrallah, F. Syria after Ta'if: Lebanon and the Lebanese in Syrian Politics, in: Kienle, E. Contemporary Syria: liberalization between cold war and cold peace, London, British Academic Press. ed., 1994. ISBN 9781860641350., str. 133 – 137

²⁰⁹ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 53

²¹⁰ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 59

²¹¹ Nasrallah, F. Syria after Ta'if: Lebanon and the Lebanese in Syrian Politics, in: Kienle, E. Contemporary Syria: liberalization between cold war and cold peace, London, British Academic Press. ed., 1994. ISBN 9781860641350., str. 137 – 138

V Libanonu tedy sice vládla demokraticky zvolená vláda, její vliv byl však minimální. O nejdůležitějších věcech se rozhodovalo v Damašku a Bejrút takováto rozhodnutí pouze se sklopenou hlavou posvěcoval.²¹² Sýrie si vynutila i další změnu ústavy, která tehdejšímu syrskému prezidentovi Haráwímu prodloužila mandát z šesti na devět let. Po skončení jeho funkčního období byl na jeho místo se souhlasem Damašku dosazen generál Email Lahúda. Po definitivním odsunu izraelské armády z roku 2000 se v Libanonu objevily další hlasy volající po odsunu syrské armády.²¹³

Bašár al-Assad tak po otci zdědil nedořešenou libanonskou otázku. Pokračoval v pozvolném redukování počtu syrských vojáků v zemi, avšak jejich stěžejní část tam zůstávala. Mezinárodní kritiku si zasloužil hlavně kvůli situaci spojené s již výše zmíněným stažením izraelské armády, jelikož již o několik let dříve Sýrie přislíbila, že v takovém případě jednorázově stáhne svou vlastní armádu. K tomuto kroku Bašára dovedl až atentát na bývalého libanonského premiéra Rafika Haririho. Aby situaci alespoň trochu uklidnil, vydal v březnu 2005 prohlášení, ve kterém slíbil stažení syrské armády. K tomu došlo již v dubnu téhož roku. Provázanost obou zemí však zůstala zachována.²¹⁴

Vztahy obou států poznamenalo vyšetřování Haririho smrti. K atentátu se sice velice záhy přihlásila Skupina pro vítězství a svatou válku v Levantě, jež proti Haririmu brojila už v předchozích letech, zejména kvůli jeho propojení se Saúdskou Arábií. Mezinárodní společenství však ukázalo prstem na Sýrii.²¹⁵

Během vyšetřování nikdo nebyl schopen podat jednoznačné důkazy, že by za smrtí stáli syrští představitelé. Nicméně hlavním podezřelým byl bývalý syrský ministr vnitra Ghází Kanaán. Ten sice účast na útoku odmítl, ale několik dní poté spáchal sebevraždu, což jeho věrohodnosti příliš nepřidalo.²¹⁶

---

²¹² PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 54

²¹³ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 59 – 60

²¹⁴ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 54 – 55

²¹⁵ Útok dílem sebevraha. *Ihned.cz* [online]. 2005, 16. 2. 2005 [cit. 2012-02-01]. Dostupné z: <http://hn.ihned.cz/c1-15657530>

²¹⁶ RAĐĚJ, Tomáš. Quo vadis, Sýrie? Mezinárodní politika. 2005(12.), str. 25 – 26

„Představa střetu civilizací je americký výmysl. Potřebují nového nepřítele: komunismus odumřel a byl nahrazen islamismem. Evropané by neměli spadnout do této pasti.“

H. Turábí na 3. arabském a islámském lidovém kongresu²¹⁷

Poslední verze vyšetřovatelů shazuje vinu na hnutí Hizballah. Proces s jeho členem Mustafou Badraddinem byl již zahájen.²¹⁸ Tento fakt se hodil i mezinárodnímu společenství, jelikož nezasahoval proti Sýrii, kterou Západ potřebuje v rámci řešení situace v Iráku.

4.3 Sýrie a Turecko

„Existuje měřidlo náboženství, které je k dispozici každému. Jestliže tohoto měřidla použijete, okamžitě si uvědomíte, co náboženství odpovídá a co mu odporuje. Jestliže něco uspokojuje rozum, logiku, zájem národa a zájem islámu, nikoho se neptejte a přijměte to, neboť takové je náboženství. Kdyby naše náboženství nebyvalo slučitelné s rozumem a logikou, nebylo by mohlo být dokonalým a posledním z náboženství.“

Atatürk²¹⁹

Turecko je severozápadním sousedem Sýrie. Již od dávné historie mezi sebou tyto dva státy soupeří. Pomineme-li židovský stát Izrael, je Turecko pro Sýrii nejnesmiřitelnějším nepřítelem regionální politiky,²²⁰ což je znát až do dnešních dní.

V novodobých dějinách se na vztahu obou zemí podepsaly separatistické a panarabské tendence, které Sýrie měla v první světové válce. Jakožto součást Osmanské říše sice spadala pod kolonku Centrální mocnosti, avšak existovala v ní celá řada separátních buněk.²²¹ Sýrie zase Turecku nemůže zapomenout ztrátu Alexandrettského sándžaku,

---

²¹⁷ KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 139

²¹⁸ Haag viní ze zabití libanonského premiéra Hizballáh. Tyden.cz [online]. 01.07.2011 10:21 [cit. 2012-02-01]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/asi-a-oceanie/haag-vini-ze-zabiti-libanonskeho-premiera-hizballah_205983.html

²¹⁹ KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 178

²²⁰ PIPES, Daniel. Syria beyond the peace process. Washington: Washington Institute for Near East Policy, 1996. ISBN 0-944029-64-7. Dostupné z: <http://www.danielpipes.org/books/syria-beyond-the-peace-process.pdf>, str. 53 – 55

²²¹ GOMBÁR, CSc., Doc. PhDr. Eduard. Moderní dějiny islámských zemí. Vydání první. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-599-X., str. 378

který mu v roce 1939 podstoupila Francie, jakožto mandátní správce.²²² Sýrie tento čin nikdy plně neuznala a na svých mapách ho zakresluje jako svoje území. Opodstatňuje to tím, že Syřané stále tvoří více jak 50% obyvatelstva této lokality.²²³

Velkou překážkou současných vztahů jsou velice dobré vtahy mezi Izraelem a Tureckem, popřípadě turecké snahy o začlenění do Evropské unie.²²⁴

Společným problémem obou zemí je kurdská menšina. V minulosti docházelo k celé řadě útoků na tureckém území, které však byly řízeny ze Sýrie. Proto v dubnu 1994 došlo k uzavření bezpečnostního protokolu. Tím se Sýrie zavázala, že se co nejvíce pokusí zamezit výbojům syrských Kurdů. Zároveň přislíbila, že donutí Stranu kurdských pracujících (PPK), aby stáhla většinu svých lidí z Libanonu, odkud byly rovněž řízeny útoky.²²⁵

S lehkým ochladnutím turecké politiky směrem k Izraeli došlo k logickému příklonu na stranu ostatních arabských států, mezi nimiž se nachází i Sýrie. Důkazem zlepšení vzájemných vztahů se staly schůzky nejvyšších představitelů zemí, na kterých se projednávaly nejrůznější strategické otázky. V roce 1982 došlo k podepsání smlouvy o dlouhodobé spolupráci v hospodářské oblasti, kterou následovalo uzavření dalších podobných paktů.²²⁶

Dalším jablkem sváru obou států se staly dva vodní projekty. Nejprve se jednalo o syrskou přehradu v Tabce, s jejíž výstavbou v letech 1968 až 1973 pomáhal Sovětský svaz a která silně zregulovala Eufrat. Okolní země kritizovaly především obrovskou moc nad hladinou vody, kterou si tímto projektem Sýrie uzurpovala. Turecko zareagovalo vybudováním vlastní soustavy přehrad pod názvem GAP (Güneydogu Anadolu Projesi). Projekt byl tvořen 22 menšími přehradami na Eufratu i Tigridu.

---

²²² GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 67

²²³ KROPÁČEK, Luboš. Blízký východ na přelomu tisíciletí: Dynamika přeměn v muslimském sousedství Evropy. Vydání první. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-298-5., str. 64

²²⁴ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 40 – 41

²²⁵ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 67

²²⁶ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 41

Největší z přehrad – Atatürk – byla dostavěna v roce 1992. Do sporu o využití těchto nádrží se často vkládá i nedaleký Irák.²²⁷

Milníkem společných vztahů Sýrie a Turecka se stalo syrské uznání nezávislosti Kypru. Tím se totiž Sýrie postavila na stranu Turků proti Řekům²²⁸ podporovaným Evropskou unií.²²⁹

Od roku 1998 tedy docházelo až do nedávna k postupnému napravování vztahů. Svůj podíl na tom měla deportace hlavy Strany kurdských pracujících, Abdullaha Öcalana, z Damašku, která proběhla právě v říjnu 1998.²³⁰ Velký podíl na vylepšení vztahů v posledním desetiletí má mezinárodně otevřenější politika Bašára al-Assada.

4.4 Sýrie a Irák

Historicky se zdá jako paradox, že se ze Sýrie a Iráku stali rivalové. Na první pohled by se totiž zdálo, že dvě sousední země s baasistickým režimem pro sebe budou velice vhodnými partnery. Opak se však stal pravdou. K rozkolu došlo zejména kvůli radikalizaci státu vedeného Saddámem Husajnem.²³¹

Oba státy spolu dlouhodobě soupeřily o post arabského lídra v oblasti. Jednou z posledních velkých společných akcí byla roku 1973 irácká podpora Sýrie v arabsko-izraelské válce. Spory se točily především ohledně tranzitu irácké ropy skrze území spravované Sýrií, a podobně jako s Tureckem, i zde se objevily problémy spojené s vodními zdroji.²³²

Iráku se nelíbila především regulace Eufratu, kterou Sýrie prováděla s pomocí Sovětů. Největším trnem v oku jim byla přehrada v Tabce. Až na konci 70. let došlo k uvolnění většího množství vody směrem ze Sýrie do Iráku. Tou dobou však nedaleko začalo budování tureckého vodního projektu GAP, který výrazně ovlivnil lokální stav vody.

---

²²⁷ KROPÁČEK, Luboš. Blízký východ na přelomu tisíciletí: Dynamika přeměn v muslimském sousedství Evropy. Vydání první. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-298-5., str. 64

²²⁸ KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 183

²²⁹ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 41

²³⁰ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 67

²³¹ F. DEVLIN, John. The Baath Party: Rise and Metamorphosis. *The American Historical Review*. 1991(č. 5), 1396-1407. Dostupné z: <http://www.jstor.org/>

²³² PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 46

Sýrie s Irákem se tak na krátkou dobu opět spojily, aby společně kritizovaly tureckou stavbu.²³³

Oba státy se postavily proti egyptským mírovým jednáním s Izraelem. Součinností rovněž získávaly prostředky na boj proti židovskému státu. Velký úspěch oslavily na summitu arabských zemí, který proběhl roku 1978 v Bagdádu.²³⁴

„Naše strana není vůči náboženství neutrální. Stojí vždy na straně víry proti bezvěrectví, avšak není a nehodlá být stranou náboženskou.“

Takto roku 1977 definoval Saddám Husajn iráckou stranu Baas²³⁵

Na přelomu let spolu oba státy jednaly o případném sjednocení. Hlavním představitelem této myšlenky byl na irácké straně tehdejší prezident Bakar. Vzájemné rozhovory však byly ukončeny 16. července 1979, kdy prezident na svou vlastní žádost opustil veškeré své posty. Moc tak spadla do rukou Saddáma Husajna.²³⁶

Mezi lety 1980 a 1988 došlo k válce mezi Irákem a Íránem. Sýrie iráckou invazi hodnotila jako jednoznačně špatný krok. Zastávala názor, že by arabské státy měly držet při sobě a plně se orientovat na boj proti židovskému státu.²³⁷ V Iráku se během války začaly více a více přitvrzovat náboženské prvky provázané s vládou. Paradoxně došlo ke zlepšení práv žen, které po povolání mužů do zbraně, tvořily větší část obyvatelstva měst.²³⁸ Sýrie se tehdy postavila na stranu Íránu, se kterým udržuje velice úzké spojení až do dnešních dní.²³⁹

„My jsme teď v naší stalinistické éře. Železnou pěstí udeříme i proti nejmenší odchylce nebo odpadlictví počínaje samotnými baasisty.“

---

²³³ KROPÁČEK, Luboš. Blízký východ na přelomu tisíciletí: Dynamika přeměn v muslimském sousedství Evropy. Vydání první. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-298-5., str. 64

²³⁴ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 46

²³⁵ KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 169

²³⁶ GOMBÁR, CSc., Doc. PhDr. Eduard. Kmeny a klany v arabské politice. Vydání první. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0895-2. Str. 176 – 177

²³⁷ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 46 – 47

²³⁸ KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 171

²³⁹ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 65

Saddám Husajn, krátce po převzetí moci nad Irákem²⁴⁰

Po nástupu Bašára al-Assada k moci došlo k částečnému vylepšení vztahů obou zemí. Silně do nich zasáhla i americká invaze z roku 2003. Sýrie blízkost americké armády vnímá jako citelnou hrozbu. Spojené státy ještě do nedávna považovaly syrský režim za silného hráče, který by mohl napomoci stabilizaci situace v okupovaném Iráku.²⁴¹ Tuto situaci však znatelně narušilo arabské jaro.

4.5 Sýrie a Írán

„Chovám naději, že se po celém světě ustaví strana, která ponese jméno ‚strana utlačенých‘.“

Výrok Rúholláha Chomejního z roku 1979²⁴²

Spojenectví těchto dvou států je na první pohled velice bizarní. Írán je definován jako panarabská teokracie, zatímco Sýrie jakožto panarabská socialistická republika. Tento fakt oba státy zdánlivě staví do naprosto rozdílných politických táborů. Přesto se oba státy sblížily natolik, že se dá mluvit o nejtěsnějším spojení Blízkého východu. Ideologicky jsou oba státy sice úplně jinde, avšak vzájemná spolupráce jim umožnila prosadit se ve významných otázkách tohoto regionu. Na mysli mám syrskou pomoc v irácko-iránské válce, popřípadě iránskou podporu syrské armády při intervenci v Libanonu.²⁴³

Provázanost Sýrie s šíitskou skupinou se začala projevovat už roku 1973. Tehdy totiž ímám Músá as-Sadr vydal fatwu, v níž označil alawitskou větev za šíitskou odnož. Toto prohlášení legalizovalo pozici Háfize al-Assada jako syrského prezidenta.²⁴⁴ Syrská ústava totiž obsahovala bod, který stanovoval, že prezident musí být muslim.²⁴⁵

²⁴⁰ GOMBÁR, CSc., Doc. PhDr. Eduard. Kmeny a klany v arabské politice. Vydání první. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0895-2. Str. 178

²⁴¹ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 16, 47

²⁴² KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 185

²⁴³ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 61 – 63

²⁴⁴ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 55

²⁴⁵ MENDEL, Miloš. Islámská výzva: Z dějin a současnosti politického islámu. Vydání první. Brno: Atlantis, 1994. ISBN 80-7108-088-8., str. 191 – 192

Bezesporu nejvýznamnější postavou íránské politiky na konci minulého století byl Rúholláh Chomejní. Dlouhodobě se snažil o podvrácení několik set let existující monarchie, za což byl několikrát vězněn a nucen odejít do exilu. Do Íránu se vrátil až na začátku roku 1979. Téhož roku se stal oficiálně nejvyšším představitelem nové islámské republiky. Nová ústava stanovovala, že se vše v Íránu musí podřítit Koránu. O její dodržování se stará Rada poručníků, která se skládá z 6 faqíhů a 6 právních specialistů.²⁴⁶

Ke sblížení obou států došlo zejména během irácko-íránské války. Sýrie umožnila bezproblémový tranzit sovětských zbraní, putujících z Libye a Alžírsko do Íránu, který se bránil Husajnově invazi. Od té doby se vztahy obou zemí neustále zlepšují. Příkladem je i íránské „nepovšimnutí si“ masakru muslimského bratrstva ve městě Hamá z roku 1982.²⁴⁷

Válečný konflikt mezi Irákem a Íránem ukončila až rezoluce OSN číslo 598. Ani jeden ze států nedosáhl svých cílů a neuzavřené nepřítelství přetrvává do dnešních dní.²⁴⁸ Příklon Sýrie k Íránu je mnohými odborníky vnímán jakožto snaha o posílení protižidovského bloku arabských zemí.²⁴⁹

„A chtěli jsme zahrnout přízni Svou ty, kdož poníženi byli v zemi, abychom je příkladem i dědici učinili.“

Korán 28:4²⁵⁰

Velice významné pro soužití Sýrie a Íránu bylo podepsání ropné a obchodní smlouvy, které proběhlo v březnu 1982 a jež bylo následováno několika dalšími ekonomickými dohodami, zejména v oblasti dopravy a obchodu s ropou.²⁵¹

---

²⁴⁶ KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 189

²⁴⁷ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 56

²⁴⁸ KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 189

²⁴⁹ HINNEBUSCH, Raymond. Syria: Revolution from above. New York: Routledge, 2001. ISBN 978-0415267793. Dostupné z: http://books.google.cz/books?id=WqvloHdKcRMC&pg=PP4&hl=cs&source=gbs_selected_pages&cad=3#v=onepage&q&f=false, str. 157

²⁵⁰ KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 185

²⁵¹ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 56

V červnu 1989 došlo k náhlému úmrtí Rúholláha Chomejního. Do čela Íránu se po něm postavila hned dvojice mužů. Post prezidenta připadl Akbarovi Hášemí Rafsandžánímu a pozici duchovního vůdce, takzvaného rahbara, získal Sajjid Alí Chameneí, který je šedou eminencí iránské politiky až do dnešních dní.²⁵²

Během války v Libanonu se syrsko-iránské vztahy částečně zhoršily a došlo i k několika menším ozbrojeným šarvátkám. O vyvolání rozsáhlejšího rozkolu těchto dvou spojenců se pokusil Irák. Jeho plán na vyvolání krize v Libanonu mezi lety 1988 a 1990 nevyšel a obě země se naopak opět více semkly.²⁵³

„Přehrada se nepostaví hesly. Doba se změnila. Odpovědět na očekávání lidu není možné bez hospodářské nezávislosti, již nedosáhneme bez podstatného oživení výroby... Je třeba jednat, mít plány, otevřít univerzity početným talentům.“

Z prezidentské přísahy Akbara Hášemí Rafsandžáníma ze dne 17. srpna 1989²⁵⁴

S nástupem Bašára al-Assada na post syrského prezidenta se v syrsko-iránském vztahu takřka nic nezměnilo. Oba režimy nadále velice úzce spolupracují a snaží se omezovat vliv USA v blízkovýchodním regionu. To se nejvíce projevilo po útocích na Světové obchodní centrum, kdy Teherán jen s nelibostí akceptoval americkou přítomnost v Iráku. Pro mnohé pozorovatele by se poměrně rychlá porážka režimu Saddáma Husajna mohla zdát jakožto splněný sen syrsko-iránského spojení. Paradoxně tomu tak není, jelikož si obě země moc dobře uvědomují, že mohou být „další na řadě“. Spojené státy se však k takovýmto snahám moc nemají, zejména proto, že bez podpory syrského a iránského režimu mají jen pramalou šanci na stabilizaci Iráku.²⁵⁵

4.6 Sýrie a Izrael

Vztahy mezi Sýrií a Izraelem jsou jedním ze základních problémů blízkovýchodního mírového procesu. Za dob studené války byly oba státy na jiné straně bipolárního systému. Za Sýrií stál Sovětský svaz a za židovským státem pochopitelně Spojené státy.

---

²⁵² KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 191

²⁵³ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický pŕlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 56 – 57

²⁵⁴ KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 185

²⁵⁵ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 65 – 68

Do vztahů obou zemí silně zasáhla válka v Libanonu, ve které se otevřeně střetly izraelské a syrské sféry zájmu.²⁵⁶ Tou dobou lehce ochladla i sovětská podpora Sýrie, jelikož se východní blok obával otevřené konfrontace se Západem.²⁵⁷

Libanon byl dlouhou dobu považován za logicky první stát, se kterým by měl Izrael podepsat mírovou smlouvu, zejména kvůli silné křesťanské komunitě. Tyto představy však vyvrátilo libanonské zapojení se do arabské invaze z roku 1948. Vztahy obou zemí se postupně ochlazovaly, čemuž silně přispěla i léta 1970 – 1971, kdy se početná část OOP (Organizace pro osvobození Palestiny) přesunula do jižní části Libanonu, ze kterého podnikala časté útoky na území židovského státu. Když v zemi roku 1975 vypukla občanská válka, Izrael okamžitě začal podporovat křesťanskou stranu. O rok později se za ně paradoxně postavila i Sýrie. Z Libanonu se tak stalo oficiální bojiště blízkovýchodního konfliktu. Situaci lehce zklidnilo rozhodnutí Ligy arabských států, které ke konci roku 1976 zplnomocnilo syrskou armádu k dozoru nad děním v Libanonu.²⁵⁸

„Nelze nazvat teroristou občana, který brání svou vlast.“

Háfiz al-Assad²⁵⁹

K samotné invazi Izraele do Libanonu došlo roku 1982, záminkou pro ni byl atentát na Šloma Argova, který byl izraelským vyslancem v Londýně. Skutečnou příčinou zapojení Izraelců do konfliktu byla nelibost s rostoucím vlivem Arabů nad Libanem.²⁶⁰ Nejvýznamnějším konfliktem této syrsko-izraelské konfrontace se stala akce „Mír pro Galileu“, během které došlo ke střetu obou armád na libanonském území. Situaci vyřešila až intervence Spojených států.²⁶¹ Otázce války v Libanonu se více věnuje podkapitola *Sýrie a Libanon*.

---

²⁵⁶ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 69

²⁵⁷ Freedman, R.O. Moscow, Damascus and the Lebanon crisis, in: Ma'oz, M. – Yaniv, A. Syria under Assad: domestic constraints and regional risks, London, Croom Helm., 1986, str. 224

²⁵⁸ ČEJKA, Marek. Izrael a Palestina: Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu. Vydání 2. Brno: Barrister & Principal, 2008. ISBN 978-80-87029-16-9., str. 51 - 54

²⁵⁹ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 63

²⁶⁰ ČEJKA, Marek. Izrael a Palestina: Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu. Vydání 2. Brno: Barrister & Principal, 2008. ISBN 978-80-87029-16-9., str. 157

²⁶¹ ŠABECKÁ, Yvona. Postavení Sýrie na Blízkém východě: a její politika vůči Libanonu. Mezinárodní politika. 2005(8.), str. 22 - 24.

30. října 1991 došlo k historicky prvnímu mírovému jednání mezi představiteli Sýrie a Izraele. Účastnil se ho syrský ministr zahraničí Farúq al-Šára. Zprostředkovatelem mírových jednání se staly Spojené státy. 3. listopadu 1991 došlo k zahájení první etapy rozhovorů, kterých se účastnil izraelský vyslanec Yossi Ben-Aharon a syrský diplomat Muwaffaq al-Alláf. Jednání však silně komplikovalo jednak to, že se státy nemohly dohodnout na rozložení území, a pak také probíhající konflikt v Libanonu. Dohadování se tak táhlo několik let, během kterých se na obou stranách vystřídala celá řada vyjednávačů. Velice významně do nich zasáhl požadavek Háfize al-Assada, který vyžadoval vytyčení hranic z doby před šestidenní válkou, což bylo pro Izrael nepřijatelné. Poslední kolo společných rozhovorů se rozběhlo na začátku roku 1996, nový izraelský premiér Shimon Peres chtěl věc vyřešit co možná nejrychleji. Jeho snahu však razantně přerušil bombový atentát z 4. března roku 1996. Po něm byla ukončena veškerá jednání mezi Sýrií a Izraelem.²⁶²

„Jak oddělit náboženství a politiku ve městě, ve kterém je svatý každý kámen?“

Izraelský ministr hospodářství Josi Beilin, 1996²⁶³

Po pádu Východního bloku ztratila Sýrie silnou oporu na poli mezinárodní politiky. Své postavení se tak snažila vylepšit přikloněním se k Západu během války v Zálivu. To podpořilo i snahu amerického prezidenta Clintona o oživení syrsko-izraelského mírového procesu. Poslední mírová iniciativa, která proběhla za života Háfize al-Assada, byla vyhlášena na sklonu roku 1999. Mírových jednání se účastnil izraelský premiér Ehud Barak. Za syrskou stranu byl vyslán ministr zahraničí Farúq al-Šára. Jednání však neměla dlouhého trvání a počáteční optimismus byl brzy nahrazen prozřením, že obě strany mají zcela jiné představy o budoucí podobě rozdělení území na Blízkém východě. Háfiz byl ochoten jednat jen za předpokladu, že dojde k navrácení některých území.²⁶⁴ Paradoxem je, že se jednalo například o Golanské výšiny, o kterých již roku 1994 izraelský premiér Peres prohlásil, že je uznává syrským majetkem.²⁶⁵ Izraelští představitelé roku 1999 však takové tvrzení popřeli. Samotný Barak s předáním

²⁶² GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 60 – 63

²⁶³ KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 164

²⁶⁴ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 70

²⁶⁵ KROPÁČEK, Luboš. Blízký východ na přelomu tisíciletí: Dynamika přeměn v muslimském sousedství Evropy. Vydání první. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-298-5., str. 212

nejprve souhlasil, avšak velice brzy si uvědomil, že tento akt nemá podporu izraelského obyvatelstva. A že případné předání Golanských výšin by mu politicky zlomilo vaz.²⁶⁶

„Každá píď arabské půdy na Golanech, Západním břehu, v Jeruzalémě a pásnu Gazy okupovaná Izraelem za použití války a síly musí být úplně navracena jejím legitimním vlastníkům“

Rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 333 z roku 1973²⁶⁷

Náhlá smrt Háfize al-Assada zasáhla i blízkovýchodní mírový proces. Nově nastoupivší Bašár se jevil jakožto muž, který by mohl mírové snahy dotáhnout k úspěšnému cíli. Plně si přiznal, že v současné době není možný Izrael porazit, avšak otevřeně neuznával – a neuznává – jeho legitimitu.²⁶⁸

Do kontaktu obou zemí zasáhla druhá intifáda, jež vypukla v srpnu 2000. Intifáda znamenala znovuoživení obrovské míry násilí mezi Izraelci a Palestinci. Sýrie samozřejmě stála na straně palestinských Arabů. Za konec tohoto období je často považována smrt Jásira Arafata v roce 2004. Je však nutné zdůraznit, že násilnosti pokračují i v dalších letech.²⁶⁹

Radikalizaci Bašárových plánů s Izraelem silně přispělo syrské veřejné mínění, které bylo silně protizidovsky zaměřené. Nový prezident se tak naplno začlenil do protiizraelské koalice, ve které zaplnil místo po svém otci. Nadále však věřil v řešení konfliktu dohodami, nikoli vojenskou akcí.²⁷⁰

---

²⁶⁶ ČEJKA, Marek. Izrael a Palestina: Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu. Vydání 2. Brno: Barrister & Principal, 2008. ISBN 978-80-87029-16-9., str. 208

²⁶⁷ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 60

²⁶⁸ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 71 - 72

²⁶⁹ ČEJKA, Marek. Izrael a Palestina: Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu. Vydání 2. Brno: Barrister & Principal, 2008. ISBN 978-80-87029-16-9., str. 213

²⁷⁰ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 72

Doufal ve vznik mírové smlouvy, která by naplnila arabské zájmy v oblasti. Doufal, že se mu podaří přimět Izrael přijmout jak územní, tak mocenské cíle panarabských stran. To se mu však nepodařilo.²⁷¹

Bašár al-Assad by tak sám rád docílil ukončení nepřátelství Sýrie a židovského státu. Avšak brání mu v tom, stejně jako v Izraeli, veřejné mínění. Toto „vakuum“ tak prolomil až nástup nového izraelského premiéra Ehuda Olmerta, který souhlasil s další vlnou izraelsko-syrských rozhovorů, které tentokrát zaštitilo Turecko. Dokonce se zdálo, že by mohlo dojít i k navrácení Golanských výšin, což by Bašárovi velice vylepšilo vnitrostátní postavení. K podepsání dohody však prozatím nedošlo a vzhledem k současnému dění v Sýrii pravděpodobně jen tak nedojde.²⁷²

4.7 Sýrie a USA

„Bůh ať pomáhá Izraelcům a Palestincům, aby nadále žili spolu v míru.“

Pronesl k blízkovýchodnímu konfliktu Jan Pavel II. v lednu 1996²⁷³

Spojené státy se v oblasti Blízkého východu snaží působit již od doby studené války. Jedním z hlavních bodů americké politiky v této oblasti je obrana židovského státu, což Sýrii přirozeně staví do pozice nepřítele Spojených států. Tomuto faktu silně přispěla i skutečnost, že se exprezident Háfiz al-Assad silně orientoval na Sovětský svaz.²⁷⁴

Sýrie Spojeným státům rovněž nikdy neodpustila přímé vměšování se do blízkovýchodního konfliktu. Příkladem je americký vstup do krátké šarvátky během vojenské akce „Mír pro Galileu“. Jejich intervence celý konflikt sice zastavila, avšak vztahy mezi Sýrií a Spojenými státy se tím posunuly prakticky vzato k bodu mrazu.²⁷⁵

---

²⁷¹ ZISSER, Eyal. *Commanding Syria: Bashar al-Asad and the First Years in Power*. London: I. B. Tauris, 2007. ISBN 978-1845111533., str. 148 – 165

²⁷² PETERKOVÁ, Lenka. *Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada*. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 72 – 73

²⁷³ KROPÁČEK, Luboš. *Islámský fundamentalismus*. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 164

²⁷⁴ PETERKOVÁ, Lenka. *Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada*. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 56 – 57

²⁷⁵ ŠABECKÁ, Yvona. *Postavení Sýrie na Blízkém východě: a její politika vůči Libanonu*. *Mezinárodní politika*. 2005(8.), str. 22 - 24.

Samotný syrský režim považuje Izrael za expanzivního nepřítele, který je největší hrozbou státu v rukách al-Assadů. Aktivněji proti němu však zakročit nemůže, zejména kvůli ochranné ruce, kterou Spojené státy nad židovským státem drží. Kromě náboženských otázek se spory točí především okolo regionální hegemonie.²⁷⁶

„Lituji, pánové, ale musím vyhovět statisícům lidí, kteří si přejí zdar sionismu. Mezi svými voliči statisíce Arabů nemám.“

Řekl Harry Truman roku 1945²⁷⁷

Dalším výpadem zahraniční politiky USA vůči Sýrii bylo v roce 1991 vyslání vojáků do Kuvajtu, jelikož Sýrie tam plánovala nasadit společnou arabskou armádu, o jejímž vytvoření rozhodla 5. března 1991 Damašskou deklarací, podepsanou v rámci Ligy arabských států. Tato „arabská výpomoc“ měla Sýrii přispět k napravení vztahů s Egyptem. Spojené státy ji však vysláním vlastních vojsk zmařily.²⁷⁸

Druhým pilířem politiky Spojených států směrem k Sýrii byla situace v Libanonu. Ač se to zdá velice nepravděpodobné, Washington tiše toleroval syrskou intervenci, jelikož chápal, že z vměšování se do tohoto konfliktu by Spojeným státům nepřineslo žádné výhody. Bez hlasitější kritiky USA sledovaly situaci v Sýrii až do náhlé smrti Háfize al-Assada.²⁷⁹

Nově nastoupivší Bašár al-Assad se sice snažil o celkově smířlivou politiku a odsoudil například i teroristické útoky z 11. září 2001, avšak v očích USA zůstává hlavou státu podporujícího světový terorismus.²⁸⁰

Damašek dlouhodobě nesouhlasí s některými postupy Spojených států ve válce proti terorismu. Dokonce kritizoval i intervenci proti dlouholetému nepříteli Saddámovi Husajnovi. To se však dá vysvětlit tím, že al-Assad jen těžko nesl fakt, že se Spojeným

---

²⁷⁶ LEVERETT, Flynt. *Inheriting Syria: Bashar's trial by fire*. First Edition. Washington: Brookings Institution Press, 2005. ISBN 978-0815752042. Dostupné z: http://books.google.cz/books/about/Inheriting_Syria.html?id=oL_S9OykXwYC&redir_esc=y, str. 6 – 7

²⁷⁷ ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. Vydání 2. Brno: Barrister & Principal, 2008. ISBN 978-80-87029-16-9., str. 231

²⁷⁸ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. *Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace*. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 57 – 58

²⁷⁹ PETERKOVÁ, Lenka. *Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada*. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 58

²⁸⁰ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. *Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace*. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 81

státům podařilo sesadit mocnáře, se kterým syrský režim nepříliš úspěšně soupeřil tři desetiletí. Nepodpora spojenecké invaze do Iráku byla symbolicky zaznamenána i ve složení programu syrské televize z 9. dubna 2003. Veškeré světové televize toho dne vysílaly obrázky euforických Iráčanů strhávajících sochy poraženého diktátora, jen syrská státní televize SANA vysílala dokument o islámských pamětihodnostech v Sýrii.²⁸¹

V posledních letech tak kritika Spojených států směrem k syrskému režimu opět roste. Není to jen kvůli neshodám v otázkách potírání terorismu, ale především proto, že USA pochopily, že v Sýrii už nevládne tvrdá ruka Háfize al-Assada. Muže, který k moci nastoupil jako voják a jako voják si ji i udržoval. Naopak Bašár je v očích Spojených států o poznání slabším a méně rozvážným prezidentem, který by mohl být snadno nahrazen.²⁸²

V současné době jsou Spojené státy jedním z hlavních kritiků průběhu syrského jara. Tomu se však bude věnovat až další kapitola.

---

²⁸¹ PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Asada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D., str. 59 – 60

²⁸² ZISSER, Eyal. Commanding Syria: Bashar al-Asad and the First Years in Power. London: I. B. Tauris, 2007. ISBN 978-1845111533., str. 125 - 133

5. Arabské jaro a syrské jaro

5.1 Začátek arabského jara

Arabské jaro je poměrně nový a jen těžko definovatelný pojem. V nejužším slova smyslu se jedná o sérii demokratizujících revolucí, které zachvátily arabské země v severní Africe a na Blízkém východě na sklonku roku 2010 a které povětšinou pokračují až dodnes.

Takováto definice je však značně zobecňující. Žádná ze zemí se ještě nedostala na pomyslný konec arabského jara, jelikož svržení autoritářských režimů nelze chápat jako onen tížený vrchol. Odstranění tyрана neznamena demokratici. Současným příkladem je Libye nebo třeba Egypt.

Máme-li se podívat o něco dál do historie, můžeme vzít v potaz příklad Iráku a Afghánistánu. V obou zemích sice spojenecká intervence velice rychle docílila sesazení diktátorského režimu, ať už se jednalo o Saddáma Husajna, či afghánské hnutí Taliban, ale situace v obou zemích si vyžádala dlouhý rehabilitační proces, který pokračuje až do dnešních dní.

Faktem je, že v začátku byly protesty velice nejisté. Nikdo nechtěl svrhnout hlavu státu. Lidem šlo pouze o částečnou demokratici a rozhýbání zkorumpovaného státního aparátu. O tom hovoří již Luboš Kropáček:

„I přes autoritářský a leckdy přímo tyranský způsob vlády, k němuž sahala stávající moc v některých státech-dynastiích, sunnitské duchovenstvo ji většinou uznávalo. Činilo tak s přesvědčením, že větším zlem by byla anarchie.“²⁸³

Tento text sice vyšel již v roce 1999, avšak plně vystihuje první dny a týdny protestů.

Prvotním impulzem arabského jara se stal tuniský mladík jménem Muhammad Buazízí. Stejně jako 14% tuniské populace nemohl sehnat práci, proto si přivydělával pouličním prodejem ovoce a zeleniny. Několikrát se stal terčem policejní šikany. Když mu „muži zákona“ v polovině prosince poněkoli káté zabavili jeho vozík za nelegální prodej,

---

²⁸³ KROPÁČEK, Luboš. Blízký východ na přelomu tisíciletí: Dynamika přeměn v muslimském sousedství Evropy. Vydání první. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-298-5., str. 85

rozhodl se pro zoufalý krok. 17. prosince se před vládní budovou pokusil upálit. Jeho čin vyprovokoval vzednutí revolty převážně mladých lidí. Ti vyšli do ulic, aby demonstrovali proti autoritářskému režimu tuniského prezidenta Zína Abidína bin Alího. Během demonstrací bylo pozatýkáno mnoho demonstrantů, a zhruba desítka z nich dokonce zabita. Vzhledem k událostem, které následovaly v okolních státech, jsou tuniské statistiky velice mírné.

5. ledna 2011 Muhammad Buazízi svým zraněním podlehl. Jeho smrt ještě posílila protirežimní protesty.²⁸⁴ Do ulic vyšly desetitisíce demonstrantů. Tehdy se prezident Zín Abidí bin Alí rozhodl k tvrdému zásahu. Protesty si vyžádaly zhruba 250 obětí. Pod vlnou vnitrostátní i mezinárodní kritiky se Abidí bin Alí rozhodl k odstoupení z funkce. Učinil tak již 14. ledna. V současné době s ním, jeho ženou a dalšími pohlaváry padlého režimu probíhá soud. Hrozí mu více než 35 let vězení za korupci, i nasazení armády proti civilistům. Otázkou je, zda opravdu dojde k jeho potrestání.²⁸⁵

„A takovýto způsobem jsme vás učinili obcí vzdálenou krajností.“

Korán 2:143²⁸⁶

Z Tuniska se protesty rozšířily do dalších arabských zemí. Nespokojenost lidí s autoritářskými režimy byla podpořena stále se zhoršující ekonomickou situací a obrovskou nezaměstnaností. Lidé byli nespokojeni se zkorumpovanými režimy vládců, již byli u moci po dlouhá desetiletí a kteří povětšinou umožňovali svým známým a rodinným příslušníkům dopouštět se obrovských zpronevěr státního majetku.²⁸⁷

Protesty se tedy přelily do Egypta, Libye, Jordánska, Bahrajnu, Sýrie a mnoha dalších zemí. Průběh byl všude více méně podobný. Mladí lidé začali protestovat proti stávajícímu režimu, ten se pokusil učinit několik málo ústupků, po nich následovalo potlačení protestů silou. Na mnoha místech takovýto přístup zabral a situace se zmírnila. Jinde však ne. Zabývat se arabským jarem ve všech zemích však není tématem této práce a zabralo by to mnoho desítek, či spíše stovek stran, které by však

---

²⁸⁴ Mladík, který rozpoutal v Tunisu nepokoje, podlehl popáleninám. Lidovky.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-19]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/mladik-ktery-rozpoutal-v-tunisu-nepokoje-podleh-popaleninam-pbg-/ln_zahranici.asp?c=A110105_152152_ln_zahranici_jv

²⁸⁵ Ben Ali: First leader toppled in Arab Spring. Cnn.com [online]. 2011[cit. 2012-02-19]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2012/01/04/world/africa/ben-ali-profile/index.html?iref=allsearch>

²⁸⁶ KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7., str. 242

²⁸⁷ ŠTĚDRÝ, Vladimír. Arabské jaro. Lideazeme.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-19]. Dostupné z: <http://www.lideazeme.cz/clanek/arabske-jaro>

v současné situaci nemohly přinést jasné závěry. Nejmarkantnějšími místy změn se stala Libye a Egypt.

Demonstranti v Egyptě si vymohli odstoupení dlouholetého prezidenta Husního Múbaraka poměrně rychle, jelikož se na jejich stranu postavila armáda. Avšak demokratizační proces v zemi postupuje jen velice pomalu. V prosinci 2011 proběhlo první kolo voleb. Prvních demokratických voleb po 60 letech. Volební účast se pohybovala okolo 60%, což je více než úctyhodné číslo. Volby doprovázela skepse, zda půjde o opravdu svobodnou volbu. Největší strach panoval z možného ovlivnění výsledků voleb armádními představiteli, kteří prozatímně Egyptu vládli. Vítězem se nakonec stala strana Svoboda a spravedlnost (FJP), která spadá pod muslimské bratrstvo.²⁸⁸

„Naše priority odpovídají požadavkům revoluce, včetně uznání práv zraněných a zabitých při loňském povstání.“

Saad al-Katání, předseda dolní komory egyptského parlamentu

Muslimské bratrstvo vyhrálo i v lednovém kole voleb. Strana Svoboda a spravedlnost získala 47% hlasů. Do čela dolní komory parlamentu zvolila Saada al-Katáního, který dlouhá léta působil jakožto hlava egyptského muslimského bratrstva a nezávislý poslanec.²⁸⁹ Současná vláda však nemá situaci ve státě plně pod kontrolou. Stále dochází k občasným protestům a již několikrát je rozehnala armáda.

Situace v Libyi byla o poznání komplikovanější. Armáda zůstala téměř plně na straně Muammara Kaddáfího. Proti povstalcům nechal nasadit těžkou vojenskou techniku. To vyprovokovalo OSN a světové velmoci k zákroku. Nejprve vyhlásily bezletovou zónu. Ta však zabíjení civilistů nevyřešila. Proto OSN sáhlo k vojenské intervenci. Do jejího čela se postavila Velká Británie a Francie. USA se poprvé vzdaly vedení

---

²⁸⁸ Egypt oznamuje výsledky voleb. Očekává se vítězství muslimského bratrstva. Ihned.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-19]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-afrika/c1-53941700-egypt-oznamuje-vysledky-voleb-ocekava-se-vitezstvi-muslimskeho-bratrstva>

²⁸⁹ Muslimské bratrstvo vyhrálo parlamentní volby v Egyptě. Získalo 47 procent hlasů. Ihned.cz [online]. [cit. 2012-02-19]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-afrika/c1-54486320-muslimske-bratrstvo-vyhralo-parlamentni-volby-v-egypte-ziskalo-47-procent-hlasu>

podobné operace.²⁹⁰ Spojenecké nálety během několika týdnů Kaddáfimu zlomily vaz.²⁹¹

„Bez ohledu na spory s Amerikou je povinností člověka ukázat sounáležitost s americkým národem. Měli bychom při něm stát během těchto strašlivých a ohromujících událostí, které musí zasáhnout lidské svědomí. Když mi bylo pět, mého přítele zastřelil izraelský voják. Od té chvíle mi jde o sjednocení arabských zemí na Blízkém východě a o udržování obchodu se Západem.“

Řekl Kaddáfí den po útoku na Světové obchodní centrum²⁹²

Ve čtvrtek 20. října byl Muammar Kaddáfí dopaden a na místě zabit. Jeho smrt prošetřuje mezinárodní soud.²⁹³ Libyjská revoluce tak tedy dosáhla svého maxima. Povstalci postupně zabrali téměř veškerá území. Na začátku letošního roku se však začaly objevovat zprávy o tom, že přívrženci svrženého diktátora opět zabrali některá města. To však nová vláda odmítá. Největším problémem „osvobozené“ země je obrovské množství zbraní, které se během převratu dostalo mezi lidi. Jejich převážná většina je nyní v rukou ozbrojených skupin, které dříve bojovaly proti Kaddáfimu, nyní by se však mohly otočit proti nové vládě.²⁹⁴

Právě situace těchto dvou zemí komplikuje mezinárodní intervenci do Sýrie. Nikdo si nechce vzít na svědomí případné následky.

Zde bych doporučoval pročíst si rozhovor s Markem Čejkou (A.2.1), jednou z předních českých kapacit na blízkovýchodní tematiku.

---

²⁹⁰ LUKYANOV, Fyodor. Uncertain World: The Arab Spring in global context. Ria.ru [online]. 2012[cit. 2012-02-19]. Dostupné z: <http://en.ria.ru/columnists/20120105/170565148.html>

²⁹¹ Kaddáfího smrt byla jen začátek, říkají světoví politici. Teď se musí Libye posunout dál. [online]. 2011[cit. 2012-02-19]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-afrika/c1-53303260-kaddafiho-smrt-by-la-jen-zacatek-rikaji-svetovi-politici-ted-se-musi-libye-posunout-dal>

²⁹² Neopustím tuhle zemi, zemřu jako mučedník. Přečtěte si, co řekl Muammar Kaddáfí. [online]. 2011[cit. 2012-02-19]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-afrika/c1-53306890-neopustim-tuhle-zemi-zemru-jako-mucednik-pretete-si-co-rekl-muammar-kaddafi>

²⁹³ Libyjští povstalci slaví: Kaddáfí nám říkal krysy, sám se skrýval v kanálu. [online]. 2011[cit. 2012-02-19]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-afrika/c1-53288700-libyjsti-povstalci-slavi-kaddafi-nam-rikal-krysy-sam-se-skrival-v-kanalu>

²⁹⁴ Rok od vypuknutí revoluce se Libye topí v násilí. Bývalí povstalci se vymykají kontrole. [online]. 2012[cit. 2012-02-19]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-afrika/c1-54748390-rok-od-vypuknuti-revoluce-se-libye-topi-v-nasili-byvali-povstalci-se-vymykaji-kontrola>

5.2 Syrské jaro do února 2012

Vysvětlení situace v Sýrii před příchodem arabského jara se věnují předešlé kapitoly této práce. Bez pochopení zvyklostí a mocenských poměrů v zemi je jen velice těžké porozumět příčinám a především průběhu současného dění. Následující stránky budou vycházet především z internetových mediálních zdrojů, jelikož knižní publikace ani odborné práce k tomuto tématu neexistují. V textu se pravděpodobně také budou často objevovat poznatky, které jsem získal během rozhovoru s panem Assemem Atassim.

Je poměrně paradoxem, že teprve před dvěma lety začalo docházet ke zlepšování vztahů Sýrie se Spojenými státy, které ochladly po atentátu na libanonského premiéra Haririho. V úterý 16. února 2010 došlo k zvolení nového vyslance USA v Sýrii. Stal se jím Robert Ford, který předtím již několik let působil na podobném postu v Alžírsku. Tato událost se stala jedním z největších úspěchů smířlivé politiky Bašára al-Assada v posledních letech.²⁹⁵

Právě toto sblížování přispělo k laxnímu postoji Spojených států a Evropy k prvním protestům v Sýrii. Ty začaly zhruba v polovině března 2011. Přesné datum dnes nikdo nezná. Největší masy lidí se scházely v Homsu a Deraá, tato dvě města se později stala hlavními centry revoluce. Již během prvního týdne demonstrace podpořily desetitisíce lidí. Bašár proti nim však již v tomto samém začátku postavil armádu s rozkazem střít do davu. Tím si armádu přimkl ještě blíže k sobě.²⁹⁶

„Bůh, Sýrie, svoboda. Kdokoli zabíjí vlastní lidi, je zrádce.“

Jedno z hesel demonstrace ve městě Deraá²⁹⁷

Protesty se postupně šířily i do dalších měst. Svět velice rychle obletěly zprávy z města Latakija, kde došlo k obrovským protestům, při nichž vládní jednotky usmrtily 12 demonstrantů. Na vrcholu smutné bilance se však již tou dobou drželo Deraá, kde počet mrtvých přesáhl stovku. Tou dobou státem ovládaná média začala šířit zprávy,

²⁹⁵ POLOCHOVÁ, Iveta. Do někdejší „země zla“ Sýrie se vrátí po pěti letech velvyslanec USA. IDNES.cz [online]. 2010, 17. února 2010 14:06 [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/donekdejsi-zeme-zla-syrie-se-vrati-po-peti-letech-velvyslanec-usa1c2/zahranicni.aspx?c=A100217_135506_zahranicni_ipl

²⁹⁶ BRANDEJSKÁ, Anna. Syrská policie rozháněla demonstranty ostrou střelbou, jednoho zabila. Idnes.cz [online]. 2011 [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-policie-rozhanela-demonstranty-ostrou-strelbou-jednoho-zabila-13p-/zahranicni.aspx?c=A110320_184243_zahranicni_abr

²⁹⁷ Syřané truchlili za zabití demonstranty a volali po svobodě. [online]. 2011 [cit. 2012-02-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrane-truchlili-za-zabite-demonstranty-a-volali-po-svobode-ply-/zahranicni.aspx?c=A110319_145006_zahranicni_abr

že demonstranty nezabíjí armáda, ale maskovaní ozbrojenci. Národní list al-Vatan prohlásil, že: „...nejsou zlotřilci (z Latakíje) Syřané a jejich národnost bude brzy odhalena." I později se Bašár snažil tvrdit, že syrská opozice neexistuje a jedná se pouze o agresivní snahy zahraničích, které mají rozeštvat jeho zemi.²⁹⁸

Na sklonku měsíce, ve středu 30. března, Bašár al-Assad pronesl nejdůležitější projev své prozatímní vlády. Očekávání demonstrantů však nenaplnil. Prohlásil, že země se demokratizuje během celých 11 let, kdy je u moci. A že si reformy nelze vynutit protestními akcemi. „Sýrie je napadena spiknutím, vnějším i vnitřním,“ řekl na adresu demonstrantů. Největším zklamáním opozice se stal fakt, že Bašár neodvolal výjimečný stav, který v zemi platí již více než 40 let. Zároveň však odsoudil ozbrojené zákroky proti civilistům, které údajně nevzešly z jeho vůle. Vzhledem k pozdějším vládním akcím se však pravděpodobně jednalo jen o zastírající řeči, které měly vylepšit jeho profil mezi lidmi.²⁹⁹

Demonstrace pokračovaly a režim přitvrzoval. V dubnu Bašár sáhl k dalšímu nedemokratickému prostředku, k udávání. Občanům byl vydán rozkaz hlásit pozice veškerých protirežimních aktivistů. „Jejich cílem je ničit, vraždit a vnášet zmatek mezi obyvatele a zastrašovat je... Občané by měli sdělovat, kde se nacházejí teroristé a podezřelí, neumožnit jim vmísit se mezi ně,“ řekl podle ČTK vysoký představitel syrského ministerstva vnitra. Do poloviny dubna na ulici zahynulo nejméně 200 lidí. Další desítky zmizely v rukách bezpečnostních složek a jejich osudy zůstaly neznámé.³⁰⁰

Mezinárodní kritika Bašárova režimu sílila s každým dalším masakrem civilistů. Proto se mladší al-Assad rozhodl k vykázání veškerých zahraničních novinářů ze země. Výjimku získala pouze arabská televize Al-Jazeera. I té však byl učiněn políček zatknutím reportérky Dorothy Parvazové. Nepřítomnost zahraničních novinářů měla Bašárovi zajistit to, že se do světa nedostanou nepohodlná videa ani fotky. To se však nepodařilo. Syřané vzali situaci do svých rukou a začali zveřejňovat své nahrávky

---

²⁹⁸ V Sýrii zmizeli dva novináři. Chtěli odjet, od té doby o nich nikdo neví. Ihned.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-21]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-blizky-vychod/c1-51370570-v-syrii-zmizeli-dva-novinari-chteli-odjet-od-te-doby-o-nich-nikdo-nevi>

²⁹⁹ Není to revoluce, ale spiknutí, řekl prezident Sýrie. A slíbil reformy. Ihned.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-21]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-blizky-vychod/c1-51406160-neni-to-revoluce-ale-spiknuti-rekl-prezident-syrie-a-slibil-reformy>

³⁰⁰ ŠLAJCHRTOVÁ, Leona. Povstání musíme potlačit, udávejte vzbouřence, vyzývá syrský režim. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/povstani-musime-potlacit-udavajte-vzbourence-vyzyva-syrsky-rezim-1pv-/zahranicni.aspx?c=A110419_074408_zahranicni_bt

a fotografie na různých blozích. Z nich bylo patrné, že armáda sáhla už i po těžké technice. Téměř celé město Homs i s přílehlým okolím bylo obsazeno tanky. Začátek května se stal smutným milníkem demonstrací, jelikož počet mrtvých aktivistů se přehoupl přes číslo 500 a další tisíce lidí byly zatčeny.³⁰¹ Do světových médií se dostaly i informace o nalezení několika masových hrobů, které měly skrývat těla zabitých demonstrantů. O autentičnosti těchto informací však neexistují ověřitelné důkazy. Na vyšetřování takovýchto informací pravděpodobně přijde čas až po ukončení revoluce.³⁰²

V pátek 29. května se lidé v Hamá sešli k prozatím největšímu protestu. Ulice poblíž staré mešity Asii zaplnilo téměř 50 000 demonstrantů. Hlavní myšlenkou této demonstrace bylo uctění památky více než 30 dětí, které od začátku protestů dle oficiálních statistik zemřely. Vládní jednotky masa lidí vyděsila, takže došlo k dalšímu masakru. Vzhledem k nepřítomnosti zahraničních novinářů se konkrétní čísla jen špatně ověřují. Mluví se však nejméně o dalších 30 mrtvých během pár hodin. Skoro by se zdálo, že se Bašár chystá k podobným krokům, jaké zde v roce 1982 uskutečnil jeho otec.³⁰³

5. června se do situace zapojil i Izrael. Ne však tak, jak by si demonstranti přáli. Několik z nich se pokusilo překročit syrsko-izraelskou hranici na území Golanských výšin. Izraelská armáda je však zastavila. Když nereagovali na varovnou střelbu do vzduchu, sáhli židovští vojáci k ostré střelbě. Představitelé Izraele akci bránili se slovy, že si nemohou být jisti, zda se nejedná o islámské extremisty, kteří se chytají k útoku na židovský stát. „Když překročíte hranici, zemřete,“ vykřikovali izraelští pohraničníci těsně před střelbou. Televize Al-Jazeera zveřejnila nahrávku, na které je vidět až několik desítek raněných uprchlíků. Izraelský premiér Netanjahu na incident reagoval slovy: „K mé lítosti se extremisté kolem nás pokoušejí prolomit naše hranice

---

³⁰¹ ŠLAJCHRTOVÁ, Leona. Syrská města okupují tanky, policie zadržela na osm tisíc lidí. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-mesta-okupuji-tanky-policie-zadrzela-na-osm-tisic-lidi-p60-/zahranicni.aspx?c=A110504_163047_zahranicni_btw

³⁰² Na YouTube se objevily záběry masových hrobů u syrského města Dará. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/na-youtube-se-objevily-zabery-masovych-hrobu-u-syrskeho-mesta-dara-1f0-/zahranicni.aspx?c=A110518_151624_zahranicni_stf

³⁰³ ŠTEFAN, Petr. Syrští krutovládci vypnuli internet a vojáci postříleli 34 lidí. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrsti-krutovladci-vypnuli-internet-a-vojaci-postrileli-34-lidi-pwx-/zahranicni.aspx?c=A110603_192546_zahranicni_stf

a chtějí ohrožit naše obce a občany. To nedovolím.“ Konflikt na izraelsko-syrské hranici povstalcům svým způsobem pomohl, jelikož situaci ještě více medializoval.³⁰⁴

Se začátkem šestého měsíce se také začaly množit zprávy o dezerci některých členů al-Assadovy armády. To silně pozvedlo morálku šikanovaného obyvatelstva. Všichni si moc dobře uvědomovali, že hlavní těžiště úspěchu revoluce v Tunisku a Egyptě spočívalo v tom, že se k demonstrantům připojila armáda. Oficiální syrské zdroje udávají, že na severozápadě Sýrie došlo k několika střetům mezi oficiální armádou a ozbrojenými vzbouřenci. Podle neoficiálních zpráv, které prošly zahraničními médii, se jedná právě o odpadlé vojáky. Většina z nich vstoupila do armády v rámci propagandy brojící proti židovskému státu. Teď jsou ale nasazováni proti vlastním lidem. „Když jsem viděl ty zločiny v Deraá a po celé Sýrii, už nejsem dál schopen pokračovat ve službě v syrské armádě,“ říká bývalý důstojník syrské armády Abdar Rázik Muhammad Tlas.³⁰⁵

V sobotu 16. července se v Istanbulu sešlo zhruba 350 syrských opozičních předáků na akci nazvané „Konference národní spásy“. Jednalo se o další postup demonstrantů proti autoritářskému režimu, nicméně celkové vyznění bylo velice chabé. Jasně se ukázalo, že opozice je nejednotná. „Musíme pracovat na tom, abychom získali další opoziční skupiny pro dovedení země k demokratické vizi, kterou máme,“ řekl v rozhovoru pro agenturu Reuters jeden z účastníků konference, Hajtám Málíh. Výsledkům přispěl i fakt, že se účastnili pouze exiloví představitelé. Syrské elity se měly připojit prostřednictvím videokonference, nicméně místo jejího konání v Damašku bylo vyzraženo a budovu pár hodin před začátkem akce zabrala armáda. Největším přínosem akce tak je pozvednutí morálky demonstrantů.³⁰⁶

V průběhu léta značně ubylo ověřitelných zpráv ze syrského území. Hlavní podíl na tom nesla nepřítomnost zahraničních zpravodajů. Většinou se tak jedná o kombinaci oficiálních vládních zpráv, které jsou uváděny na pravou míru opozičními blogy a videi.

---

³⁰⁴ ŠLAJCHRTOVÁ, Leona. Izraelští vojáci zabili 20 lidí na syrské hranici, přes 300 zranili. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/izraelsti-vojaci-zabili-20-lidi-na-syrske-hranici-pres-300-zranili-ps0-/zahranicni.aspx?c=A110606_074442_zahranicni_btw

³⁰⁵ Syrští vojáci dezertují, vybízí je k tomu důstojník. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrsti-vojaci-dezertuji-vybizi-je-k-tomu-dustojnik-fhe-/zahranicni.aspx?c=A110607_212118_zahranicni_brm

³⁰⁶ ŠLAJCHRTOVÁ, Leona. Syrská opozice vytvořila grémium a chystá další konferenci. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-opozice-vytvorila-gremium-a-chysta-dalsi-konferenci-pq5-/zahranicni.aspx?c=A110717_074141_zahranicni_btw

Poslední červencový den se do statistik syrského jara zapsal velice smutně. Bašár vydal rozkaz k útku na město Hamá, jako záminku použil údajné útoky teroristů, které měly ve městě proběhnout během předešlého týdne. O nesmyslnosti prezidentových slov svědčí použité prostředky. Do města vjelo několik desítek tanků, které nahodile pálily do civilních budov. Během zásahu zemřelo zhruba 100 lidí. Jak jsem již však psal výše, čísla se jen hodně špatně ověřují. Lidé umírali i na dalších místech Sýrie.³⁰⁷

Na začátku srpna pro demonstranty svítla nová naděje. Podpořilo je několik arabských států, potažmo téměř celá Liga arabských států. „Saúdkoarabské království (...) požaduje zastavení mašinerie smrti a prolévání krve a volá po rozumných krocích, než bude příliš pozdě... To, co se děje v Sýrii, není pro Saúdkou Arábii akceptovatelné,“ zdůraznil ve svém písemném projevu saúdkoarabský král Abdalláh. Pro člověka neznalého lokálních poměrů by se mohlo zdát, že tato slova nic moc neřeší. Opak je však pravdou. Vládní představitelé tohoto regionu drží silně při sobě a je opravdu nezvyklé, aby jeden kritizoval druhého. Ihned po Abdalláhově prohlášení došlo k odvolání saúdkoarabského, kuvajtského a bahrajnského vyslance z Damašku.³⁰⁸

Během srpna a září se do dění v Sýrii velkou měrou zapojilo hnutí Shabeeha. Jedná se o skupinu organizovaného zločinu, která vznikla již dávno za dob vlády Háfize al-Assada. Shabeeha dlouhá léta provozovala nelegální činnost v pobřežních městech. Jednalo se zejména o pašování, překupnictví, obchod s lidmi a zbraněmi. Vláda jejich aktivity tolerovala a kryla, jelikož se ve vedení Shabeehy pohybovalo poměrně velké množství členů al-Assadovské rodiny. Po svém nástupu do funkce prezidenta se Bašár prezentoval tak, že ji téměř celou rozprášil. Současné zprávy ze Sýrie však mluví jinak. Zdá se, že Shabeeha začala prezidentovi „splácet“ dlouhá léta tiché podpory. Ozbrojení příslušníci tohoto hnutí napadají demonstranty, čímž přizívají vládní teze o tom, že násilí na demonstrantech konají civilisté. Jednání této polovojenské skupiny svou brutalitou mnohdy předčí činy armády. Podle některých videí, která lze nalézt na serveru Youtube, se téměř zdá, že na sklonku prázdnin Shabeeha vyhlásila soutěž „Zabij si svého civilistu“. Smutným faktem je to, že se tato videa nedostávají do západních zpravodajských relací. CNN například argumentuje tím, že lidé nechťejí

---

³⁰⁷ BRANDEJSKÁ, Anna. Syrská armáda vtrhla do Hamá, zemřelo prý skoro sto lidí. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-armada-vtrhla-do-hama-zemrelo-pry-skoro-sto-lidi-pif-/zahranicni.aspx?c=A110731_144758_zahranicni_abr

³⁰⁸ POLOCHOVÁ, Iveta. Tlak na Asada sílí, Arabové stahují ze Sýrie velvyslance. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/flak-na-asada-sili-arabove-stahuji-ze-syrie-velvyslance-pi3-/zahranicni.aspx?c=A110808_072027_zahranicni_ipl

vidět mrtvé děti. Avšak co řeší taková situace, když se největší mediální giganti světa tváří, že se nic takového neděje? Toto informační vakuum se pokusil prolomit novinář a fotograf Johann Rousselot. Zveřejnil téměř desetiminutový film, který je sestříhán z amatérských záběrů. Snímek se jmenuje „Syrial Killing“. V jeho druhé části je i spousta fotografií, které pocházejí ze soukromého telefonu jednoho ze členů hnutí Shabeeha.

„Můj kontakt mi řekl tohle: „Když ti kontrolují průkaz totožnosti, ani si nevšimnou, že ho mají vzhůru nohama.“ Ať už je to pravda nebo ne... tohle vám udělá přesný obrázek o tom, jak chytří jsou. Vždycky je to stejný systém. Nevzdělaní kluci, bývalí vězni, gangsteři a dlouhodobě nezaměstnaní mladí lidé. Nabídnete jim peníze, mnohem vyšší než je průměrná mzda, k tomu holky, moc, auta a byt a pak pro vás udělají všechno. Jsou nad zákonem. Mohou si dělat všechno, co je napadne nebo cokoli, co si myslí, že pomáhá udržovat stát v bezpečí.“

Z rozhovoru s Johannem Rousselotem pro časopis Vice³⁰⁹

Kdybych se tu chtěl zabývat veškerými hrůzami, které jsou zachyceny v onom výše zmíněném filmu, mohl bych popsat desítky stran a nedocílil bych efektu, jaký má pohled na fotografie či části videí. Film je dostupný zde: <http://vimeo.com/29532413>. Varuji jen, že některé záběry jsou opravdu hodně surové. Pro mě osobně je asi nejsilnější pohled na důstojníka, který pálí dítě elektrickým proudem, k čemuž má jako hudební kulisu puštěné Vivaldiho Jaro.

Dalším zdrojem, který se až do dnešních dní snaží mapovat situaci v Sýrii, je skupina zvaná Ugarit News. Jedná se o malou skupinku Syřanů, kteří se věnují sběrné činnosti a získaná videa a fotografie poté publikují na svém facebookovém profilu (<http://www.facebook.com/UgaritNews.English>). Opět se jedná o necenzurované záběry pořízené přímo na syrských ulicích, které jasně vyvracejí Bašárova tvrzení, že zasahuje proti teroristům.

Na konci září Amnesty International informovala svět o dalších hrůzných prostředcích syrského režimu. Podařilo se jí prokázat několik lidí umučených ve vězení. Nejhorším případem bylo objevení těla dívky, které její trýznitel oddělil končetiny, hlavu

---

³⁰⁹ HADDOW, Joshua. Syrské vraždění: 10 minutový film o zabíjení Syřanů. Viceland.com [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://www.viceland.com/blogs/cs/2011/10/12/syrske-vrazdeni/>

a následně ji částečně stáhl z kůže. I po těchto informacích však oficiální syrské zdroje udávají, že pouze bojují proti ozbrojeným teroristickým skupinám.³¹⁰

Na počátku listopadu přešla syrská opozice do otevřené konfrontace s režimem. Umožnilo jí to založení Syrské svobodné armády (SFA). Ta se shromažďuje na území Turecka, které její přítomnost nepřímou podporuje. „Zbraně a munici jsme ukradli ze státních skladů. Naši muži chrání rebelující města a vesnice. Pokud budou vojáci útočit na poklidné demonstrující, budeme pak útočit i my na ně,“ říká plukovník Rijád al-Asad, který se postavil do jejího čela. Tou dobou měla Syrská svobodná armáda zhruba 10 000 členů, které tvořili především zběhové z oficiální armády. Na světlo světa se také dostaly první informace o akcích této armády. SFA se přihlásila k několika mrtvým prorežimním vojákům po celé Sýrii. Rovněž však přiznala, že stojí za povražděním autobusu plného alawitů, což pošpinilo její jméno na poli mezinárodní politiky.³¹¹

„Z toho, co vím, mohu říct jen to, že oni nechtějí, aby se jim do toho někdo vměšoval. Potřebují jen zbraně a peníze, zbytek zvládnou sami. Oni vědí, že po šesti měsících pokojných protestů je nesmyslné vracet se na tu samou kolej.“

Z rozhovoru s Johannem Rousselotem pro časopis Vice³¹²

Ve středu 16. listopadu vešlo v platnost pozastavení členství Sýrie v Lize arabských států. Váhavý postoj této organizace byl Západem dlouho kritizován. Nutno však podotknout, že západní země samy rovněž nic nepodnikly. „Kritizovaly nás, že si dáváme na čas, ale potřebovali jsme většinu k tomu, abychom toto rozhodnutí schválili,“ řekl katarský premiér Hamad bin Džasím. Syrští příznivci režimu na událost zareagovali napadením saúdskoarabské ambasády v Damašku, ta už je však několik

---

³¹⁰ ŠLAJCHRTOVÁ, Leona. V syrské vazbě umučili mladou dívku, usekli jí hlavu a stáhli z kůže. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-syrske-vazbe-umucili-mladou-divku-usekli-ji-hlavu-a-stahli-z-kuze-1dv-/zahranicni.aspx?c=A110923_141127_zahranicni_btw

³¹¹ ŠTÁSTKA, Tomáš. Syrští rebelové budují s tichou podporou Turecka vlastní armádu. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrsti-rebelove-buduji-s-tichou-podporou-turecka-vlastni-armadu-pht-/zahranicni.aspx?c=A111104_122848_zahranicni_ts

³¹² HADDOW, Joshua. Syrské vraždění: 10 minutový film o zabíjení Syřanů. Viceland.com [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://www.viceland.com/blogs/cs/2011/10/12/syrske-vrazdeni/>

měsíců bez vyslance. Ve stejný den OSN vydala zprávu, podle které v Sýrii zahynulo již více než tři tisíce lidí.³¹³

Na syrské dění zareagovaly i další země. Turecko pohrozilo zastavením dodávek elektrického proudu, své výhrůžky však nedodrželo. Francie ze Sýrie stáhla svého vyslance, stala se tak jednou z prvních západních zemí, která k takovému kroku sáhla. Svět rovněž obletěly zprávy o troufalém kousku SFA. Ta zaútočila na základnu rozvědky poblíž Damašku. Účelem bylo osvobození zajatých odpůrců režimu. Úspěchy Syrská svobodná armáda hlásí i z dalších částí Sýrie.³¹⁴

Bašár al-Assad se však rozhodl, že na nátlak nebude reagovat. „Konflikt bude pokračovat... Sýrie se neskloní,“ řekl v rozhovoru pro Sunday Times.³¹⁵ Jen o pár dní později na tento výrok odpověděl turecký premiér Recep Tayyip Erdogan: „Pro dobro svého lidu, své země a regionu, vzdej se okamžitě moci... Jestli chceš vidět někoho, kdo bojoval až do smrti proti vlastním lidem, jen se podívej na nacistické Německo, na Hitlera, podívej se na Mussoliniho, na Nicolae Ceaušeska v Rumunsku,“ řekl na al-Assadův účet.³¹⁶

Na sklonku listopadu vyšlo najevo, že SFA je podporována z Libye. Tamější povstalci, kterým se před několika měsíci podařilo svrhnout Muammara Kaddáfího, nyní poskytovali zbraně syrskému odboji. Nové a lepší vybavení umožnilo Syrské svobodné armádě přitvrdit v protivládních akcích, které přešly z obrany demonstrantů v otevřené útoky na provládní jednotky.³¹⁷

V pondělí 27. listopadu uvalila Liga arabských států na Sýrii další sérii hospodářských sankcí. Návrh podpořilo 19 z 22 členů. Nepodepsal jen Irák a Libanon, hájí se tím,

---

³¹³ Liga arabských států pozastavila členství Sýrii zmítané nepokoji. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/liga-arabskych-statu-pozastavila-clenstvi-syrii-zmitane-nepokoji-10t-/zahranicni.aspx?c=A111112_142912_zahranicni_cem

³¹⁴ HÁJEK, Adam. Přestaňte s vražděním, nebo vám vypneme proud, hrozí Sýrii Turci. Idnes.cz [online]. [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/prestante-s-vrazdenim-nebo-vam-vypneme-proud-hrozi-syrii-turci-psx-/zahranicni.aspx?c=A111116_105909_zahranicni_aha

³¹⁵ Boje budou pokračovat, řekl Asad a budovu vládní strany zasáhly rakety. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/boje-budou-pokracovat-rekl-asad-a-budovu-vladni-strany-zasahly-rakety-1ku-/zahranicni.aspx?c=A111120_090731_zahranicni_stf

³¹⁶ POLOCHOVÁ, Iveta. Nebud' jako Hitler nebo Ceaušescu a odstup, vyzval turecký premiér Asada. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nebud-jako-hitler-nebo-ceausescu-a-odstup-vyzval-turecky-premier-asada-1mz-/zahranicni.aspx?c=A111122_125805_zahranicni_ip1

³¹⁷ ŠTÁSTKA, Tomáš. Libye dodává syrským rebelům zbraně a peníze, chce svrhnout Asada. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/libye-dodava-syrskym-rebelum-zbrane-a-penize-chce-svrhnout-asada-pxu-/zahranicni.aspx?c=A111126_212833_zahranicni_ts

že by sankce ohrozily jejich občany, kteří v Sýrii pracují. Posledním státem je samotná Sýrie. Ve spojení se sankcemi z EU a USA má toto rozhodnutí velice silný dopad na syrskou ekonomiku. Polovina jejího vývozu totiž končí v zemích Ligy arabských států.³¹⁸ Sýrie tak na konci jedenáctého měsíce roku 2011 zažívala jednu mezinárodní porážku za druhou.³¹⁹

Stále častěji se v této době mluvilo o tom, že situace přerostla v občanskou válku. Zvláště kvůli stále brutálnějších akcím na obou stranách. Syrská vláda však takováto tvrzení jednoznačně odmítala a zdůrazňovala, že bojuje s teroristy.³²⁰ Na počátku prosince Bašár poskytl exkluzivní rozhovor americké televizi ABC, v tom řekl: „Já jsem prezident. Nejsm majitel země. To nejsou mé síly... Je rozdíl mezi vědomou politickou represí a několika omyly, jichž se dopustili jistí činitelé. To je velký rozdíl.“³²¹

Je vcelku paradoxní, že jen několik dní po tomto prohlášení svět obletěly další zprávy o hrůzných praktikách z režimních mučireň. Podle mezinárodních organizací zabývajících se ochranou lidských práv je naprosto normální, že al-Assadův režim sahá k prorážení ušních bubínků, zavádění předmětů do konečníku, věšení svázaných vězňů či k zašívání nahých obětí do pytlů s kočkami. O pravdivosti těchto zpráv svědčí množství obrazového materiálu.³²² Armáda začala útočit i na lidi utíkající přes hranice, či dokonce na lékaře ošetřující raněné přímo na ulici.³²³ Režim si však stále držel svou verzi o boji s terorismem.

Zlom v postoji syrských oficiálních špiček nastal v pondělí 19. prosince, kdy Sýrie konečně kývla na požadavky Ligy arabských států. Hlavním z nich bylo vyslání nezávislých pozorovatelů, kteří by měli ověřit, zda v zemi nedochází k porušování

---

³¹⁸ ŠTÁSTKA, Tomáš. Liga arabských států schválila tvrdé sankce proti režimu Bašára Asada. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/liga-arabskych-statu-schvalila-tvrde-sankce-proti-rezimu-basara-asada-1kn-/zahranicni.aspx?c=A111127_160300_zahranicni_ts

³¹⁹ KUŽVART, Jan. Sýrie - válka v dohledu?. Ihned.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://amo.blog.ihned.cz/c1-53924940-syrie-valka-v-dohledu>

³²⁰ Syria edges closer to civil war. Blogs.cnn.com [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://globalpublicsquare.blogs.cnn.com/2011/11/29/syria-edges-closer-to-civil-war/?iref=allsearch>

³²¹ ŠTÁSTKA, Tomáš. Asad si myje ruce nad represemi: Jsem prezident, nikoli majitel země. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/asad-si-myje-ruce-nad-represemi-jsem-prezident-nikoli-majitel-zeme-1cu-/zahranicni.aspx?c=A111207_125847_zahranicni_ts

³²² HÁJEK, Adam. V syrských mučirňách zašívají ženy do pytle s kočkou, tvrdí opozice. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-syrskych-mucirnach-zasivaji-zeny-do-pytle-s-kockou-tvrdi-opozice-1pj-/zahranicni.aspx?c=A111210_134055_zahranicni_aha

³²³ BŘEZINA, David. Syrského doktora, který tajně pomáhal raněným, zastřelili na hranicích. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrskeho-doktora-ktery-tajne-pomahal-ranenym-zastrelili-na-hranicich-1kh-/zahranicni.aspx?c=A111213_223008_zahranicni_brd

lidských práv. Podepsání tohoto dokumentu dlouhou dobu bránilo množství Damaškem požadovaných změn. Z těch však Bašár nakonec ustoupil. „Přijmeme s uspokojením delegaci pozorovatelů, kteří reprezentují arabské země,“ řekl šéf jeho diplomacie.³²⁴

Smířlivé aktivity Sýrie však netrvaly dlouho. Jen několik hodin po tomto prohlášení bylo zmasakrováno 70 vojáků, kteří se rozhodli dezertovat a přidat se k SFA. Měli v plánu přejít hranici do Turecka.³²⁵

Prosincové události se dále stupňovaly. V pátek 23. prosince došlo v Damašku k bombovému útoku, při kterém zahynulo 40 lidí a více než stovka dalších byla zraněna. Syrská provládní média útok označila za akci teroristů z al-Káidy a ihned uveřejnila fotky mrtvých a zohavených těl. Poněkud zvláštní je, že bomba vybuchla ve čtvrti, do které civilisti téměř nemají přístup. Dále pak, že televize na místě neštěstí natáčela již několik minut po smutné události. Opozice útok označila za vládní akci, která má hroutícímu se Bašárově režimu získat kredit na mezinárodní scéně.³²⁶ Na ověření, či vyvrácení takovýchto tvrzení však přijde čas až po ukončení bojů v Sýrii, stejně jako tomu je s květnovým nálezem masových hrobů.

Syrskou situaci odsoudil během tradičního poselství Městu a světu i papež Benedikt XVI. Při projevu 25. prosince vyzval k ukončení násilí. Sýrie se tak v jeho projevu zařadila vedle hladem strádající subsaharské Afriky či záplavami postižených Filipín.³²⁷

Ani přítomnost zahraničních pozorovatelů však Bašára neodradila od tvrdých postihů opozice. Město Homs se 26. prosince opět dostalo pod palbu tanků, kterou nepřežilo nejméně 13 lidí. Paradoxem je, že pozorovatelé do města dorazili hned následujícího

---

³²⁴ ŠTÁSTKA, Tomáš. Sýrie konečně povolila vstup nezávislých pozorovatelů z arabské ligy. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-konecne-povolila-vstup-nezavislych-pozorovatelu-z-arabske-ligy-1mb-/zahranicni.aspx?c=A111219_132758_zahranicni_ts

³²⁵ Syrská armáda zastřelila na sedmdesát vojáků. Chtěli dezertovat a přidat se k rebelům. Ihned.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-blizky-vychod/c1-54250140-syrska-armada-zastrelila-na-sedmdesat-vojaku-chteli-dezertovat-a-pridat-se-k-rebelum>

³²⁶ HÁJEK, Adam. Exploze v Damašku zabily desítky lidí, režim z teroru viní al-Káidu. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/exploze-v-damasku-zabily-desitky-lidi-rezim-z-teroru-vini-al-kaidu-10j-/zahranicni.aspx?c=A111223_120748_zahranicni_aha

³²⁷ Papež v poselství „Městu a světu“ vyzval k ukončení násilí v Sýrii. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/papez-v-poselstvi-mestu-a-svetu-vyzval-k-ukonceni-nasili-v-syrii-ph5-/zahranicni.aspx?c=A111225_124002_zahranicni_hro

dne. Mise dále vyrazila do Damašku, Hamá a města Edleb. OSN toho dne zveřejnila statistiku, podle které si již syrské jaro vyžádalo 4 000 životů.³²⁸

V úterý 27. prosince pozorovatelé do Homsu skutečně dorazili. Veškeré tanky však již byly pryč. Podle protirežimních aktivistů během noci odjely mimo město, nebo byly ukryty ve vládních budovách. „Režim pozorovatele drží v hotelu jako rukojmí, neposkytuje jim zabezpečení ani dopravní prostředky,“ říká Burhán Ghaljún, jeden z představitelů syrské opozice. Šéf pozorovatelské mise Muhammad Ahmad Mustafá Dabí ale tvrdil, že syrský režim spolupracuje.³²⁹

Již následujícího dne byl al-Assadův režim obviněn ze strany organizace Human Rights Watch, že před pozorovateli skrývá politické vězně do nepřístupných objektů. Režim na to odpověděl prohlášením, že propustil 755 a že víc dělat nemůže. „Včera (v úterý) panoval klid, nezaznamenali jsme střety. Neviděli jsme tanky, jenom několik obrněných vozů, byl to ale první den, musíme dále prošetřovat. Našich dvacet lidí tam bude působit dlouho,“ řekl k průběhu mise její vůdce Muhammad Ahmad Mustafá Dabí.³³⁰ Paradoxem je, že tento muž je sám obviňován z genocidy. „Rozhodnutí Ligy arabských států (LAS) jmenovat do čela pozorovatelské mise súdánského generála, pod jehož dohledem byla v Súdánu těžce porušována lidská práva, hrozí podkopat dosavadní snahy Ligy a vážně zpochybňuje hodnověrnost její mise,“ říká na jeho účet Amnesty International.³³¹

V době mandátu mezinárodních pozorovatelů se do Sýrie dostalo na vlastní pěst i několik zahraničních reportérů. „Na ulicích neustále zažíváte ten skličující pocit, že

---

³²⁸ MALÁ, Jitka. Sýrie pokračuje v potlačování opozice i přes přítomnost pozorovatelů v zemi. Rozhlas.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/blizkyvyhod/_zprava/syrie-pokracuje-v-potlacovani-opozice-i-pres-pritomnost-pozorovatelu-v-zemi--994753

³²⁹ HÁJEK, Adam. Do srdce syrské revolty dorazili arabští inspektoři, tanky zmizely. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/do-srdce-syrske-revolty-dorazili-arabsti-inspektori-tanky-zmizely-1p5-/zahranicni.aspx?c=A111227_161018_zahranicni_aha

³³⁰ ŠTÁSTKA, Tomáš. Sýrie ukrývá před inspektory politické vězně, tvrdí ochránci práv. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-ukryva-pred-inspektory-politicke-vezne-tvrdi-ochranc-prav-10i-/zahranicni.aspx?c=A111228_110244_zahranicni_ts

³³¹ ŠTÁSTKA, Tomáš. Pozorovatele v Sýrii vede Súdánec, kterého viní z účasti na genocidě. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/pozorovatele-v-syrii-vede-sudanec-ktereho-vini-z-ucasti-na-genocide-1pw-/zahranicni.aspx?c=A111229_181718_zahranicni_ts

vám někdo míří na zátylek. A je jen na jeho rozhodnutí, zda zmáčkne spoušť,“ řekl jeden z externích dopisovatelů pro CNN, který zaznamenává situaci v Homsu.³³²

V pátek 6. ledna došlo k napadení členů pozorovací mise přímo v Damašku. Podle televize Al-Arabija na ně začali pálit přímo Bašárovi vojáci. Tento incident přispěl tlaku na stažení pozorovatelů. Během tohoto dne rovněž došlo k dalším bombovým útokům v Damašku. Státní televize SANA je opět označila za útok teroristů. Podle opozice se jednalo o pokus, jak odlákat pozornost od útoku na pozorovatele.³³³

Trpělivost začala docházet i SFA. Ta oznámila, že do týdne zaútočí na významné vládní cíle. „Na tuto situaci jsme připraveni. Nemůžeme ho sesadit mírovými demonstracemi, a tak promluví zbraně,“ prohlásil její velitel Rijád Asad. Na začátku roku čítala Syrská svobodná armáda okolo 25 tisíc vojáků. Toto číslo je však při porovnání s 400 000 vojáky regulární armády poněkud malé. I přes menší počet se však SFA daří způsobovat režimu značné škody.³³⁴

8. ledna pozorovatelská mise poprvé předala Lize arabských států zprávu o své činnosti v Sýrii. Ač její výsledky nebyly ideální, zejména kvůli nezastavení bojů mezi zneprátenými stranami, LAS misi prodloužila pro všech 163 pozorovatelů.³³⁵

O dva dny později Bašár al-Assad vystoupil s projevem na damašské univerzitě. V něm prohlásil: „Regionální ani mezinárodní síly, které se pokusily Sýrii destabilizovat, nemohou zfalšovat fakta a události.“ Rovněž podpořil pozorovatelskou misi a přislíbil, že v březnu proběhne referendum o nové ústavě. Zároveň však podotkl, že jakákoliv rebelie bude „sražena železnou pěstí“.³³⁶

---

³³² ŠTÁSTKA, Tomáš. Syřané si házejí jídlo z okna do okna, zákaz vycházení střeží ostřelovači. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrane-si-hazeji-jidlo-z-okna-do-okna-zakaz-vychazeni-strezi-ostrelovaci-14v-/zahranicni.aspx?c=A111230_131025_zahranicni_ts

³³³ Asadovi stoupenci napadli v Damašku pozorovatele, městem otrásl výbuch. Idnes.cz [online]. [cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/asadovi-stoupenci-napadli-v-damasku-pozorovatele-mestem-otrasl-vybuch-13w-/zahranicni.aspx?c=A120106_084013_zahranicni_ts

³³⁴ JEMELKA, Petr. Opozici došla trpělivost, do týdne prý zaútočí na Asada. Aktualne.cz [online]. 2012[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/blizky-ychod/clanek.phtml?id=727670>

³³⁵ Pozorovatelská mise v Sýrii bude pokračovat, shodli se lídři LAS. Idnes.cz [online]. 2012[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/pozorovatelska-mise-v-syrii-bude-pokracovat-shodli-se-lidri-las-p8i-/zahranicni.aspx?c=A120108_194806_zahranicni_cem

³³⁶ ŠTÁSTKA, Tomáš. Vítězství je blízko, teroristy zdrtime železnou pěstí, prohlásil Asad. Idnes.cz [online]. 2012[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vitezstvi-je-blizko-teroristy-zdrtime-zeleznou-pesti-prohlasil-asad-1ei-/zahranicni.aspx?c=A120110_105022_zahranicni_ts

Ve středu 11. ledna jeden z pozorovatelů náhle promluvil o misi pro západní média. „Zemi hrozí humanitární katastrofa... Tanky z ulic nikdo nestáhnul. Jenom je schovali a po našem odchodu znovu uvedli v provoz... Města okupují snajpři, civilisté jsou unášeni. Opravdové vězně nikdo nepropustil...“ řekl na účet režimu Alžírčan Anvar Málík. Bašár al-Assad podle něj jen zdržuje situaci a snaží se získat čas pro boj s opozicí. „Celé je to fraška, která má ošálit pozorovatelskou misi. To, co jsem viděl, je humanitární katastrofa, kterou se režim snaží zakamuflovat. Assad se nedopouští jednoho válečného zločinu, ale celé série zločinů vůči vlastním lidem,“ dodává Málík.³³⁷

Další vlna kritiky se proti Bašárově režimu zvedla po zabití francouzského reportéra Gillese Jacquiera. „Dorazili jsme do Homsu spolu s vládními zástupci. Všichni novináři trvali na tom, že se chtějí podívat přímo do ulic. Zástupci nás proto vzali do alawitského Hadaru, tedy homské čtvrti, kterou obývají stoupenci stejné islámské skupiny jako sám Bašár Assad... Náhle na jednu budovu naproti dopadl dělostřelecký granát. Zrovna ve chvíli, kdy jsme debatovali s prezidentovými stoupenci. Všichni jsme se vběhli schovat do nejbližšího domu... Vylezli jsme až na střechu. V tu chvíli dopadl druhý granát na budovu zasaženou prve a strhl ji kompletně dolů. Začal jsem seshora fotit trosky a oblaka prachu. Ostatní zatím běželi dolů zjistit, co se stalo. No a ti, co stihli vyběhnout až ven, dostali třetí zásah přímo... Před budovou leželi mrtví i zranění. Novináři i prorežimní demonstranti. Když jsem i já seběhl dolů, uviděl jsem Gillese v kaluži krve. Hned dorazila sanitka a já do ní nasedl. V nemocnici pak panoval naprostý chaos, každých pět minut přivezli nové raněné,“ popsal situaci Gillesův přítel a fotograf agentury AP, Joseph Eid. Je smutné, že smrt západního novináře zapříčinila větší odezvu než smrt desítek Syřanů v předešlých dnech.³³⁸

Sobota 14. ledna se stala dalším milníkem. První arabský vůdce vyzval k vojenskému zásahu proti Bašárovi al-Assadovi. Stal se jím katarský emír šajch Hamad bin Chalífa Sán. Společně s žádostí o mezinárodní zásah rovněž vydal požadavek na zastavení

---

³³⁷ ŠTÁSTKA, Tomáš. V Sýrii je humanitární katastrofa, naše mise je fraška, tvrdí inspektor. Idnes.cz [online]. 2011[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-syrii-je-humanitarni-katastrofa-nase-mise-je-fraska-tvrdi-inspektor-1kx-/zahranicni.aspx?c=A120111_120636_zahranicni_ts

³³⁸ ŠTÁSTKA, Tomáš. Vyběhli ven a dostali přímý zásah, popisuje fotograf smrt kolegy v Sýrii. Idnes.cz [online]. 2012[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vybehli-ven-a-dostali-primy-zasah-popisuje-fotograf-smrt-kolegy-v-syrii-1a8-/zahranicni.aspx?c=A120112_105115_zahranicni_ts

bojů.³³⁹ 23. ledna tyto požadavky podpořila i Liga arabských států. Ta Bašára vyzvala k předání moci viceprezidentovi a nastolení vlády Národní jednoty. Sýrie však požadavky odmítla. Takto je komentoval jeden z vládních představitelů: „Sýrie odmítá rozhodnutí, která vybočují z plánu arabských zemí. Považuje je za útok na svou národní svrchovanost a do očí bijící vměšování do vnitřních záležitostí.“³⁴⁰

O čtrnáct dní později, 28. ledna, došlo ke stažení pozorovatelů Ligy arabských států. Oznámil to zástupce generálního sekretáře Ahmed Ben Heli. Důvodem bylo rostoucí násilí v Sýrii a nedodržení dohod, které Bašár s LAS uzavřel. „Sýrie je stále odhodlána přispět k úspěchu arabské pozorovací mise a ochránit její pozorovatele,“ stálo v oficiálním prohlášení syrské vlády. Více než 5 000 mrtvých však mluví o něčem jiném.³⁴¹

Během posledního lednového pondělí došlo k dalšímu masakru v ulicích Homsu, při něm zahynulo téměř sto lidí. OSN kvůli tomu začala aktivněji jednat na rezoluci Rady bezpečnosti. Proti té jsou však Rusko a Čína, kterým se nelíbí uvalení zbraňového embarga. Rusku se to nelíbí především proto, že je jedním z hlavních syrských dodavatelů zbraní.³⁴²

Frontální útok na Homs pokračoval i v nadcházejících dnech. Během 24 hodin mezi 3. a 4. únorem bylo zabito více než 340 lidí. Syrský režim k incidentu řekl, že se jedná o akci teroristů. Ve stejné době Rusko s Čínou vetovali rezoluci OSN namířenou proti syrské tyranii. Mluvíci syrské organizace pro monitorování lidských práv Ramí Abdar Rahmán vydal prohlášení, ve kterém řekl, že mezi mrtvými jsou i ženy a děti. Při útoku bylo zničeno i několik desítek civilních domů.³⁴³ 6. února Spojené státy jako reakci

---

³³⁹ ŠTÁSTKA, Tomáš. Zasáhněme v Sýrii silou, překvapil katarský emír. Idnes.cz [online]. 2012[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/zasahneme-v-syrii-silou-prekvapil-katarsky-emir-fuw-/zahranicni.aspx?c=A120114_162929_zahranicni_ts

³⁴⁰ POLOCHOVÁ, Iveta. Arabské země vyzvaly Asada k odstoupení. Popuzený Damašek to odmítl. Idnes.cz [online]. 2012[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/arabske-zeme-vyzvaly-asada-k-odstoupeni-popuzeny-damasek-to-odmitl-1pz-/zahranicni.aspx?c=A120123_075324_zahranicni_ip1

³⁴¹ DVORÁK, Martin a Adam HÁJEK. Arabští pozorovatelé přerušili misi, bojuje se už i v Damašku. Idnes.cz [online]. 2012[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/arabsti-pozorovatele-prerusili-misi-bojuje-se-uz-i-v-damasku-p55-/zahranicni.aspx?c=A120128_150029_zahranicni_mad

³⁴² Při pondělních protestech v Sýrii zemřelo 95 lidí. OSN jedná o sankcích i zbrojním embargu. Ihned.cz [online]. 2012[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-blizky-vychod/c1-54566810-pri-pondelnich-protestech-v-syrii-zemrelo-95-lidi-osn-jedna-o-sankcich-i-zbrojnim-embargu>

³⁴³ WIRNITZER, Jan. Sýrie zažila nejkrvavější den, Rusko a Čína přesto rezoluci OSN vetovaly. Idnes.cz [online]. 2012[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-zazila-nejkrvavejsi-den-rusko-a-cina-presto-rezoluci-osn-vetovaly-147-/zahranicni.aspx?c=A120204_074434_zahranicni_jw

na masakr stáhly svého diplomata za Damašku. O několik hodin později jejich krok následovala Velká Británie.³⁴⁴

„Bašáre, děkujeme, že jsi nás dostal do středověku.“

Říká jeden z aktivistů v Homsu³⁴⁵

Boje v Homsu pokračovaly i nadále. Situaci popsal jeden z členů SFA: „V ulicích jsou jen mrtví a tanky. Lidé propadají panice a křičí: ‚Bože, přijď nám na pomoc!‘ a ‚Kde jsou Arabové?‘... Spoléháme už jen na Boha všemohoucího a Syrskou svobodnou armádu.“ Město, které bylo několik dní pod palbou tanků, nemělo dostatek lékařského personálu ani místa v nemocnicích. „Je to skutečný masakr. Režim je hysterický, chce uvalit na lidi kolektivní trest,“ říká Umar Adalbí, člen opoziční Syrské národní rady. Situaci dále komentuje jeden z místních civilistů: „Někteří zůstávají, jiní chtějí odvézt z města děti. I ti ale riskují, protože odstřelovači pálí na všechno, co se pohne.“ Ani tato svědectví však neobměkčila Rusko a Čínu, které stále brání mezinárodní intervenci.³⁴⁶ Během pátku 10. února se rovněž objevily informace, že syrský režim do Homsu sváží chemické zbraně. Jasně důkazy však chybí.³⁴⁷

V neděli 12. února po dlouhé době pro demonstranty přišly dobré zprávy. Armáda povolila obležení Homsu a přislíbila, že nechá odejít ženy a děti. Jejím slibům však téměř nikdo neuvěřil, a tak z města odešlo jen zhruba 15 rodin.³⁴⁸ „Udělal z Homsu velkou věznici. Lidé se neodvažují vycházet, nemohou nic dělat, provládní milice šabíha jsou všude,“ říká opoziční aktivista jménem Umar.³⁴⁹

---

³⁴⁴ HÁJEK, Adam a Iveta POLOCHOVÁ. Američané uzavřeli ambasádu v Damašku, Rusko a Čína hájí své veto. Idnes.cz [online]. 2012[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/americane-uzavreli-ambasadu-v-damasku-rusko-a-cina-haji-sve-veto-pwc-/zahranicni.aspx?c=A120206_144308_zahranicni_aha

³⁴⁵ Nebe nad Homsem křičí holubi, se vzkazy rebelů létají mezi šrapnely. Idnes.cz [online]. 2012[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nebe-nad-homsem-krizuji-holubi-se-vzkazy-rebelu-letaji-mezi-srapnely-1jd-/zahranicni.aspx?c=A120215_093957_zahranicni_aha

³⁴⁶ HÁJEK, Adam. Spoléháme už jen na Boha, vzkazují světu rozhořčení lidé z Homsu. Idnes.cz [online]. 2012[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/spolehame-uz-jen-na-boha-vzkazuji-svetu-rozhorceni-lide-z-homsu-pwg-/zahranicni.aspx?c=A120207_074538_zahranicni_aha

³⁴⁷ POLOCHOVÁ, Iveta. Armáda do Homsu sváží chemické zbraně, tvrdí syrská opozice. Idnes.cz [online]. 2012[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/armada-do-homsu-svazi-chemicke-zbrane-tvrdi-syrska-opozice-pah-/zahranicni.aspx?c=A120210_091409_zahranicni_ipl

³⁴⁸ POLOCHOVÁ, Iveta. Syrská armáda prý uvolnila sevření Homsu, aby mohly odejít ženy a děti. Idnes.cz [online]. 2012[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-armada-pry-uvolnila-sevreni-homsu-aby-mohly-odejit-zeny-a-deti-1k1-/zahranicni.aspx?c=A120212_104222_zahranicni_ipl

³⁴⁹ Nebe nad Homsem křičí holubi, se vzkazy rebelů létají mezi šrapnely. Idnes.cz [online]. 2012[cit. 2012-02-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nebe-nad-homsem-krizuji-holubi-se-vzkazy-rebelu-letaji-mezi-srapnely-1jd-/zahranicni.aspx?c=A120215_093957_zahranicni_aha

O týden později poskytl vlivný podnikatel Fajsal Kudsí rozhovor pro BBC. V něm řekl, že Sýrii docházejí finance. „Devizové rezervy centrální banky klesly z 22 miliard dolarů na deset miliard (ze 418 na 190 miliard korun) a rychle se tenčí,“ poznamenal na účet autoritářského režimu. Právě nedostatek prostředků by podle některých analytiků mohl Bašárovi nakonec zlomit vaz. Nebude-li moc vyplácet armádu, nemůže se na ni ani spolehnout.³⁵⁰ Syrskou ekonomiku se snaží podporovat dlouholetý spojenec Írán. Ten k pobřeží Sýrie rovněž vyslal své válečné lodě. Oficiálním posláním plavidel je pomoc při výcviku syrských námořníků, opozice však hovoří o dovozu zbraní.³⁵¹

Je středa 23. února 2012 a v Homsu zemřeli dva novináři, Američanka Marie Colvinová a francouzský fotograf Remi Ochlik. Colvinová patřila mezi přední světové válečné reportéry a Ochlik se do světového povědomí dostal zejména vítězstvím v prestižní soutěži World Press Foto. Před dvěma lety Colvinová promluvila na obřadu za mrtvé válečné zpravodaje, tehdy řekla: „Naše poslání je informovat o těchto hrůzách války bez obalu i bez předsudků. Vždycky se musíme ptát, zda risk našeho života stojí za příběh, který píšeme. Musíme vždy včas rozlišit, co je ještě hrdinství a co už pouhá silácká suverénnost. Na válečných zpravodajích stojí velká zodpovědnost, čelíme těžkým volbám. A občas zaplatíme tu nejvyšší cenu.“ Ihned po tomto incidentu se na syrský režim snesla další vlna kritiky.³⁵²

V tomto bodě končí první část textu, který popisuje samotné syrské jaro. V první řadě byla důvodem nutnost ukončit první rok práce z nutnosti odevzdání pro ročník 2011/2012.

V druhé pak významnost tohoto dne pro změnu postoje řady západních občanů, kterým až smrt „vlastních novinářů“ otevřela oči. Tato událost dostala Sýrii, bohužel i bohudík, do naprostého centra téměř veškerého zpravodajství, a to více i méně seriózního. Z tohoto důvodu i z důvodu zrychlení činnosti obou (lépe snad všech) stran konfliktu je kapitola „5.2 Syrské jaro od konce února 2012“ znatelně podrobnější.

---

³⁵⁰ ŠPAČKOVÁ, Iva. Syrská ekonomika se rozpadá a podkope režim, říká syn exprezidenta. Idnes.cz [online]. 2012[cit. 2012-02-23]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-ekonomika-se-rozpada-a-podkope-rezim-rika-syn-exprezidenta-10c-/zahranicni.aspx?c=A120219_095942_zahranicni_spi

³⁵¹ POLOCHOVÁ, Iveta. Íránské válečné lodě propluly Suezem do Středozeří, zakotvily v Sýrii. Idnes.cz [online]. [cit. 2012-02-23]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/iranske-valecne-lode-propluly-suezem-do-stredozemi-zakotvily-v-syrii-1eh-/zahranicni.aspx?c=A120220_102246_zahranicni_ipl

³⁵² ŠTÁSTKA, Tomáš. V Sýrii zemřela novinářská matadorka a aktuální vítěz World Press Photo. Idnes.cz [online]. 2012[cit. 2012-02-23]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-homsu-zemrela-novinarska-matadorka-a-aktualni-vitez-world-press-photo-14p-/zahranicni.aspx?c=A120222_140428_zahranicni_ts

Posledním a třetím důvodem přerušení popisu syrského jara je i fakt, že toto místo se nejlépe hodí pro pročtení rozhovoru se Syřanem Assemem Atassim (přílohy A.1.1).

5.3 Syrské jaro od konce února 2012

Hned 23. února syrské úřady odmítly zodpovědnost za již výše zmíněnou smrt dvojice novinářů – Marie Colvinové a Remiho Ochlika. „Odmítáme výroky, které svalují na Sýrii odpovědnost za smrt novinářů, kteří pronikli na naše území na svoje vlastní riziko. Ministerstvo zahraničí připomíná, že novináři musejí respektovat pravidla novinářské práce v Sýrii a vyhnout se podvodům při vstupech do země s cílem dostat se do zón, v nichž jsou potíže a které nejsou zabezpečeny,“ sdělilo ministerstvo zahraničí v prohlášení, jež odvysílala televize.³⁵³

Jen o den později se na youtube objevilo video, ve kterém přeživší a zraněná novinářka Edith Bouvierová prosí společně s kolegou Williamem Danielsem o sanitku, která by je převezla k libanonské hranici, jelikož možnosti homských lékařů jsou značně omezené. Ve městě takřka nefunguje elektřina ani tekoucí voda. Mezi raněnými je i britský novinář Paul Conroy, který coby voják prošel řadou těžkých akcí, situaci v Homsu však označuje za doposud nejhorší, jakou ve svém životě viděl. Všichni tři novináři jsou pod ochranou SFA.³⁵⁴

Nezbytné je však poznamenat, že novináři jsou v Sýrii na vlastní nebezpečí a povětšinou nelegálně. Syrské úřady vydávají novinářská víza jen v ojedinělých případech. Ty navíc podmiňuje pohybem se schváleným doprovodem, podobně jako tomu bylo u pozorovatelů.³⁵⁵

V současné době je v místě smrti novinářské dvojice, homské čtvrti Bábá Amr, zhruba 28 tisíc bezbranných lidí. Jen den před dopadem osudného minometného granátu řekla Colvinová: „Nejsou tu žádné vojenské cíle,“ odmítla tak tvrzení syrské vlády, která

---

³⁵³ ŠTÁSTKA, Tomáš. Sýrie odmítá odpovědnost za smrt novinářů, osud raněných je nejasný. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-odmita-odpovednost-za-smrt-novinaru-osud-ranenych-je-nejasny-11k-/zahranicni.aspx?c=A120223_122429_zahranicni_ts

³⁵⁴ HÁJEK, Adam. Dostaňte nás odsud, prosí z rozstříleného Homsu další západní novináři. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/dostante-nas-odsud-prosi-z-rozstrileneho-homsu-dalsi-zapadni-novinari-13d-/zahranicni.aspx?c=A120224_082255_zahranicni_aha

³⁵⁵ ŠTÁSTKA, Tomáš. Sýrie odmítá odpovědnost za smrt novinářů, osud raněných je nejasný. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-odmita-odpovednost-za-smrt-novinaru-osud-ranenych-je-nejasny-11k-/zahranicni.aspx?c=A120223_122429_zahranicni_ts

útoky vysvětluje lovem teroristů. „To je naprostá lež. Syrská armáda ostřeluje město plné hladovějících civilistů,“ dodala. Den poté zemřela.³⁵⁶

V neděli 26. února začalo v Sýrii referendum o nové ústavě. Opozice vyzvala k jeho bojkotu. Hlavním bodem, který by se v původním textu z roku 1973, měl změnit je článek 8., který by zemi zaručil politickou pluralitu. Nový ústavní článek 88 redukuje možnost zastávat prezidentskou funkci na dva po sobě jdoucí sedmileté mandáty. Výhra pro opozici to však není, jelikož článek 155 stanovuje, že toto pravidlo bude platit až od prezidentské volby v roce 2014. Nový text rovněž potvrzuje stávající podmínku zisku prezidentského křesla, tedy to, že prezident musí být muslim. Dále pak potvrzuje i fakt, že majoritním zdrojem nové legislativy bude i nadále islámská soudní praxe.³⁵⁷

O den později ministr vnitra Muhammad Ibráhím Šaar oznámil, že nový text podpořilo 89,4% účastníků nedělního referenda. Volby se údajně zúčastnilo 8,37 milionu lidí, tedy 57,4 procenta všech oprávněných voličů. Volbu odsoudila OSN i USA.³⁵⁸

Opozice hovoří o zmanipulovanosti referenda, stejně jako to tvrdila o předchozích dvou referendech za vlády Bašára al-Assada. V roce 2000 získal 97,29% hlasů, o sedm let později dokonce 97,62% hlasů.³⁵⁹ Což je samo o sobě poněkud podezřelé. Nicméně poslední referendum skončilo s o poznání méně nápadným výsledkem a je nutné podotknout, že Sýrie má v současné době k řešení mnohem ožehavější témata, nežli jsou zmanipulované volby. Navíc výsledek je pro opozici více méně dobrý, či spíše méně špatný než předchozí text ústavy.

Z pohledu naprostého laika by se vojenská intervence podobná té v Libyi jevila jakožto nejlepší a nejlogičtější řešení. Ale není tomu tak. Prvotní a největší překážkou je bojkot potřebné rezoluce Rady bezpečnosti OSN ze strany dvou stálých členů, Ruska a Číny.

---

³⁵⁶ BRANDEJSKÁ, Anna. Novinářka zabitá v Sýrii hledala při útoku boty, aby mohla utéct. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/novinarka-zabita-v-syrii-hledala-pri-utoku-boty-aby-mohla-utect-psf-/zahranicni.aspx?c=A120226_100310_zahranicni_abr

³⁵⁷ BRANDEJSKÁ, Anna. Sýrie hlasuje o nové ústavě, která ruší vládu jediné strany. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-hlasuje-o-nove-ustave-ktera-rusi-vladu-jedine-strany-pa8-/zahranicni.aspx?c=A120226_085752_zahranicni_abr

³⁵⁸ ČTK. Kontroverzní syrské referendum o ústavě kritizují OSN i USA. Ceskenoviny.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z: http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/kontroverzni-syrske-referendum-o-ustave-kritizuji-osn-i-usa/761063&id_seznam=300

³⁵⁹ BZK. Prezident Asad omezuje svoji moc. Nová syrská ústava ruší vládu jedné strany. IHned.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-54862470-prezident-asad-omezuje-svoji-moc-nova-syrska-ustava-rusi-vladu-jedne-strany>

Současné západní mocnosti navíc nemají finanční prostředky nazbyt a jejich kasy jsou už tak dost zatěžovány konfliktem v Afghánistánu, Iráku a nedávnou intervencí v Libyi. Na rozdíl od Kaddáfího má Bašár al-Assad navíc mnohem lépe vybavenou armádu, která vlastní řadu moderní bojové techniky ruské výroby, jejíž nákup z velké části financoval Írán. „Západní státy by zřejmě dokázaly oslabenou Sýrii rychle vojensky porazit. Postoj Západu k Asadovu režimu je ovšem dvojaký. Vítězství opozice, ve které hrají silnou úlohu radikálové z Muslimského bratrstva, by pak nakonec mohlo znamenat spíše problém než úspěch. Stojí třeba za povšimnutí, že syrští křesťané Asadův režim podporují,“ komentuje situaci vojenský expert Lukáš Visingr.³⁶⁰ Situace tak lehce připomíná Háfízovu podporu křesťanských falangistů v libanonské válce a jasně dokazuje, že náboženské spory v této zemi nejsou tak ostré, jak o nich informují některá média. Téměř všechny strany konfliktu se řídí prostou logikou – stát na straně, která je momentálně výhodnější.

Prvního března se do světa opět dostaly nové zprávy z obléhaného Homsu. Tentokrát však poněkud jiného vyznění, než tomu bylo v předešlých případech. Povstalci hlásící se k SFA oznámili stahování se ze čtvrti Bába Amr, která byla až doposud jejich baštou. Důvodem je sílící ofenzíva vládní armády, která lokalitu ostřeluje. SFA tak chce ústupem ušetřit životy zhruba čtyř tisíc civilistů, kteří v současné době ve čtvrti žijí. Na město, které je již několik dní odpojené od vody a elektřiny, navíc napadl sníh, což život civilistů komplikuje ještě více. V reakci na tento stav oznámil zvláštní zmocněnec OSN a arabských států Kofi Annan, že plánuje odletět do Káhiry, a z té se následně dostat do Damašku, kde by situaci prodiskutoval se syrským prezidentem Bašárem.³⁶¹

„Média jsou v Sýrii přísně kontrolována, nezávislá jsou zakázána. Tajné služby odjakživa sledují web, internetové kavárny nebyly dobře připojené. Slušný přístup na síť z domova mají jen rodiny prověřené režimem.“

---

³⁶⁰ SVĚTNIČKA, Lubomír. Proč NATO neudeří v Sýrii? Nikdo nestřelil do sudu s dynamitem. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/proc-nato-neuder-i-v-syrii-nikdo-nestrel-i-do-sudu-s-dynamitem-plh-/zpr_nato.aspx?c=A120222_155728_zpr_nato_inc

³⁶¹ ŠTÁSTKA, Tomáš. „Už se za ně můžeme jen modlit...“ Asadova armáda svírá rebelující Homs. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/uz-se-za-ne-muzeme-jen-modlit-asadova-armada-svira-rebelujici-homs-pyh-/zahranicni.aspx?c=A120301_093705_zahranicni_ts

Komentuje informační situaci v zemi nezávislý novinář Záhír³⁶²

O dva dny později konečně došlo k předání těl zabitých novinářů, Remiho Ochlika a Marie Colvinové, zahraničním diplomatům. Ostatky fotografa přebral z rukou zástupců Červeného kříže francouzský vyslanec Eric Chevallier a tělo reportérky zase polský diplomat Michal Murkocinski, který v současné době zastupuje zájmy USA v Sýrii. O něco dříve rebelové oznámili, že obě těla již pohřbili v homské čtvrti Bába Amr. Tyto informace však vyvrátila identifikace provedená diplomaty v damašské márnici.³⁶³

„Syrští aktivisté, kteří byli s námi a byli zvyklí na podobné bombardování, okamžitě pochopili nebezpečí. Řekli nám, abychom ihned odešli. Colvinová a Ochlik vyšli první. Střela dopadla před tiskové centrum. Byl to hrozný výbuch. Oba byli prakticky v místě dopadu. Zemřeli na místě.“

Řekli po návratu Conroy a Espinosa³⁶⁴

Ze Sýrie se v předchozích dnech rovněž dostala dvojice novinářů Brit Paul Conroy a Španěl Javier Espinosa. Nyní jsou již v Libanonu a čekají na návrat do mateřských zemí. V Homsu však zůstala zraněná Francouzka Edith Bouvierová a její kolega William Daniels. Důvodem, proč neunikly společně s ostatními novináři, byl právě jejich zdravotní stav, který neumožnil transport.³⁶⁵

V noci z třetího na čtvrtého března těla zabitých novinářů skutečně opustila Sýrii. Letadlo, které je převáželo, dosedlo v brzkých ranních hodinách na pařížské letiště.

---

³⁶² NOVOTNÝ, Pavel. Video jako zbraň proti Asadovi. Syřané bojují proti režimu netradičně. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/video-jako-zbran-proti-asadovi-syrane-bojuji-proti-rezimu-netradicne-12u-/zahranicni.aspx?c=A120318_145153_zahranicni_ert

³⁶³ POLOCHOVÁ, Iveta. Sýrie vydala diplomatům zabitě reportéry, chystá se jejich repatriace. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-vydala-diplomatum-zabite-reportery-chysta-se-jejich-repatriace-1ky-/zahranicni.aspx?c=A120303_143749_zahranicni_ipl

³⁶⁴ POLOCHOVÁ, Iveta. Francouzský letoun převezl těla novinářů zabitých v Sýrii do Paříže. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/francouzsky-letoun-prevezl-tela-novinaru-zabitych-v-syrii-do-parize-12g-/zahranicni.aspx?c=A120304_092008_zahranicni_ipl

³⁶⁵ ŠTÁSTKA, Tomáš. „Už se za ně můžeme jen modlit...“ Asadova armáda svírá rebelující Homs. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/uz-se-za-ne-muzeme-jen-modlit-asadova-armada-svira-rebelujici-homs-pyh-/zahranicni.aspx?c=A120301_093705_zahranicni_ts

Během neděle 4. března se domů dostala i dvojice William Daniels a zraněná Edith Bouvierová. Z Homsu od Bejrútu je transportovala sanitka Červeného pŕlměsíce. Následně byli dopraveni vojenským speciálem do Paříže.³⁶⁶

V následujících několika dnech došlo k zesílení náporu uprchlíků do Libanonu. Většinou se jednalo o obyvatele Homsu, kteří utekli před vládními represemi. OSN hovoří až o dvou tisících lidí, kteří překročili hranici. Většina z nich si s sebou vzala pouze nejnntnější věci a je tak plně odkázána na humanitární pomoc.

„Co máme dělat? Lidé sedí ve svých domovech a oni na nás útočí s tanky. Ti, co mohou uprchnout, to udělají. Ti, co nemohou, zemřou doma.“

Vysvětluje situaci emigrantka Hasana Abú Firasová³⁶⁷

Snahy uprchlíků se však pokouší zhatit syrská armáda. Opozice tvrdí, že vojáci systematicky podminovávají hranice s Tureckem a Libanonem. Do těchto dvou zemí proudí největší počet lidí prchajících před násilím. Těmto informacím dává zapravdu i organizace Human Rights Watch, která tvrdí, že má od uprchlíků řadu informací o zraněních způsobených právě nášlapnými minami. Syrská oficiální místa argumentují tím, že nástražná zařízení mají bránit hranici před pašováním zbraní.³⁶⁸

Světové statistiky však hovoří jasně. Nášlapné miny jsou vojensky velice neúčinná zbraň. Převážnou většinu jejich obětí tvoří civilisté.

Čtrnáctého března se syrská revoluce alespoň na moment přenesla i do Prahy. Na Bubeneči, jen několik desítek metrů od syrské ambasády, totiž vyrostla ambasáda druhá. Kancelář situovaná do prostor stavební buňky je však výtvoem opozice. Uvnitř

---

³⁶⁶ POLOCHOVÁ, Iveta. Francouzský letoun převezl těla novinářů zabitých v Sýrii do Paříže. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/francouzsky-letoun-prevezl-tela-novinaru-zabitych-v-syrii-do-parize-12g-/zahranicni.aspx?c=A120304_092008_zahranicni_ip1

³⁶⁷ POLOCHOVÁ, Iveta. Syřané prchají do Libanonu. Když sedíme doma, útočí na nás tanky, říkají. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrane-prchaji-do-libanonu-kdyz-sedime-doma-utoci-na-nas-tanky-rikaji-liw-/zahranicni.aspx?c=A120306_081845_zahranicni_ip1

³⁶⁸ ŠTÁSTKA, Tomáš. Sýrie údajně zaminovala hranice s Tureckem, aby zabránila dalším útekům. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-udajne-zaminovala-hranice-s-tureckem-aby-zabranila-dalsim-utekum-130-/zahranicni.aspx?c=A120313_164354_zahranicni_ts

lze získat informace o aktuálním dění případně zajímavosti o Sýrii jakožto zemi. Oficiální syrští představitelé celou akci hodnotí jako provokaci.³⁶⁹

I přes značnou snahu se mi bohužel nepodařilo kontaktovat Ahmeda Ismaila ani Tahsona Houseina, kteří za instalaci nové ambasády stojí.

19. března svět obletěly informace o přítomnosti ruských válečných plavidel na základně v Tartúsu. Opozice tvrdí, že na palubě jednoho z plavidel do země přicestovala ruská protiteroristická jednotka, která by měla pomoci s výcvikem syrské armády. Oficiální ruská místa však takovouto informaci striktně popírají. Připouštějí, že v zemi je pouze ruský vojenský tanker, ten už v Tartúsu kotví déle než týden. Opozici však dávají za pravdu některá média – ruská agentura INTERFAX nebo izraelský DEBKAFfile.³⁷⁰ Současnou situaci vysvětluje český velvyslanec při NATO Martin Povejšil: „Strategický význam Sýrie pro Rusko je ohromný. Rusko má k dispozici v Sýrii základnu a z vojenského pohledu je logické, že nechce udělat nic, aby ztratilo svůj jediný opěrný bod ve Středomoří.“³⁷¹ Komentuje i postoj NATO: „Aliance jako celek v tuto chvíli o zásahu v Sýrii nejedná. Ve smyslu, že by detailně připravovala nějaké vojenské operace. Ale velmi pozorně situaci sledujeme. Sýrie je zemí, která přímo sousedí s členskou zemí Aliance - Tureckem. Na tureckém území je v tuto chvíli zhruba 16 tisíc uprchlíků ze Sýrie. Pokud by příliv uprchlíků přerostl v masivní exodus, pak by se Aliance k tomu musela postavit a zasáhnout. Pokud o to Turecko požádá.“³⁷²

O několik dní později, konkrétně pak 25. března, došlo k poměrně zajímavému diplomatickému kroku ze strany Ruska. Prezident Medvěděv otevřeně podpořil misi Kofiho Annana v Sýrii. Až doposud se k ní přitom Rusko nijak více nevyjadřovalo, pouze požadovalo, aby Annan dostatečně jednal s oběma stranami konfliktu.

---

³⁶⁹ TOPIČ, Petr. OBRAZEM: Syrští rebelové v Praze otevřeli ambasádu ve stavební buňce. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/obrazem-syrsti-rebelove-v-praze-otevrel-ambasadu-ve-stavebni-bunce-1ga-/domaci.aspx?c=A120314_143652_domaci_top

³⁷⁰ POLOCHOVÁ, Iveta. Do Sýrie připluly ruské válečné lodě, tvrdí televize. Moskva to popírá. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/moskva-popira-ze-do-syrie-pripluly-ruske-valecne-lode-pfa-/zahranicni.aspx?c=A120319_202850_zahranicni_ip1

³⁷¹ SVĚTNIČKA, Lubomír. Sýrii zachrání jen odvaha Arabů a mezinárodní tlak na Rusko. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nato-nezasahne-v-syrii-0bo-/zpr_nato.aspx?c=A120323_111833_zpr_nato_inc

³⁷² Ibidem

To vyjádřil například i ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov, když řekl: „Není přípustné, aby byla v jednáních upřednostňována jen jedna strana.“³⁷³

V úterý 27. března došlo k výpadu syrských vojáků za hranici. Jejich cílem byli bojovníci hlásící se k SFA na území Libanonu. Během útoku použili těžké kulometry a granátometry, kterými pálili i do civilních domů. Paradoxně se tak stalo v den, kdy syrská vláda přijala šestibodový plán zmocněnce OSN a Ligy arabských států Kofiho Annana. Ten přitom počítá se zastavením bojů, humanitární pomocí pro jejich oběti, propuštěním politických vězňů a volným pohybem pro novináře. Syrská opozice v současné době hovoří o více než 10 000 životů civilistů, které si konflikt prozatím vyžádal.³⁷⁴

„Plánovaná mírová akce by mohla být jednou z posledních možností, jak odvrátit hrozící krvavou občanskou válku. Všichni doufáme, že vaše snažení bude mít jen pozitivní výsledky,“

Komentoval šestibodový plán Medveděv³⁷⁵

Koncem měsíce se rovněž objevilo svědectví dalšího západního novináře. Tentokrát ostříleného válečného reportéra Jonathana Alpeyrieho, který již dříve prošel výcvikem francouzských cizineckých legií a působil v Somálsku, Afghánistánu, Jižní Osetii nebo v Libyi.

„Byl jsem nepřetržitě ve stresu... Francouzští vojáci jsou trénováni, jsou připraveni vás chránit. V Sýrii to tak není. Rebelové vám chtějí vyprávět svůj příběh, ale už vám neřeknou, že když se něco špatného stane, zmizí a nechají vás v tom. Nejste vůbec chránění... Byl to nejsilnější moment mé kariéry, nejděsivější zkušenost.“

Komentuje situaci v zemi novinář Alpeyrie³⁷⁶

---

³⁷³ MÁNERT, Oldřich. Medveděv podpořil misi Annana v Sýrii. Pokud selže, hrozí válka. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/medvedev-podporil-mirovou-misi-annana-v-syrii-f44-/zahranicni.aspx?c=A120325_182555_zahranicni_ert

³⁷⁴ ŠTÁSTKA, Tomáš. Třicet syrských vojáků vpadlo do Libanonu a střetlo se s opozicí. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/tricet-syrskych-vojaku-vpadlo-do-libanonu-fjk-/zahranicni.aspx?c=A120327_120601_zahranicni_ts

³⁷⁵ MÁNERT, Oldřich. Medveděv podpořil misi Annana v Sýrii. Pokud selže, hrozí válka. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/medvedev-podporil-mirovou-misi-annana-v-syrii-f44-/zahranicni.aspx?c=A120325_182555_zahranicni_ert

³⁷⁶ BŘEZINOVÁ, Markéta. Nic horšího jsem nezažil, řekl válečný fotograf po návratu ze Sýrie. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-08]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/valka-v-syrii-je-to-nejstrasnejsi-co-fotograf-alpeyrie-videl-pro-/zahranicni.aspx?c=A120328_200349_zahranicni_brm

O vyostřování situace svědčí i fakt, že stále více zemí ze Sýrie stahuje své vyslance. Česká republika se k nim však nepřidala. 1. dubna to na mezinárodní Konferenci přátel syrského lidu v Istanbulu potvrdil český ministr zahraničí Karel Schwarzenberg. Naše vyslankyně si tak kufry balit nemusí. „Naopak. Je užitečné, aby v Sýrii zůstala. Potřebujeme informace,“ komentuje situaci Schwarzenberg. Hlavním bodem jednání se na konferenci staly případné dodávky zbraní pro opozici. Lobují za ně především zástupci Kataru a Saúdské Arábie. Řada dalších států je však proti. Důvodem je strach z toho, kde by zbraně později mohly skončit a nejistota pramenící z nesourodosti a nečitelnosti syrského opozičního hnutí. K těmto názorům se přiklání i Schwarzenberg: „Nejsem si jist ani tím, že pokud Assad dnes padne, nastoupí zítra o mnoho lepší vláda.“³⁷⁷

Jedenáctého dubna obletěly svět zdaleka nejpozitivněji znějící informace týkající se Sýrie za poslední dobu. Ministerstvo obrany oficiálně přislíbilo zastavení ozbrojené konfrontace s opozicí, čímž de facto přistoupilo na mírový plán zvláštního zmocněnce OSN Kofiho Annana. Na druhou stranu, jen těžko se dalo předpokládat, že slib bude stoprocentně dodržen. Jako pojistku si totiž armáda v tomto prohlášení nechala jednu větu – „Damašek vyhrazuje právo odpovědět náležitě na jakýkoli útok ozbrojených teroristických skupin na civilisty, vládní síly nebo veřejný či soukromý majetek.“³⁷⁸

Ve čtvrtek 12. dubna se tak syrskými ulicemi po dlouhé době neozývala střelba. Jedinou výjimkou bylo Hamá, kde hned v ranních hodinách došlo k usmrcení jednoho opozičního aktivisty. Podrobnější informace k incidentu však nejsou dostupné. Dohoda o dočasném příměří vešla v platnost v 5:00 SELČ. Zpravodajové některých zahraničních médií potvrdili, že k bojům docházelo až do samé páté hodiny, pak vše utichlo. Armáda přislíbila, že se převážná část posádek uchýlí do kasáren. Klidu zbraní se snaží využít umírněnější křídlo opozice. „Vyzýváme lidi, aby přišli vyjádřit svůj názor, protože pokojně demonstrovat je jejich absolutní právo, které jim zaručuje Annanův plán,“ prohlásil předseda Syrské národní rady Burhán Ghaljún. Před

---

³⁷⁷ NOVOTNÝ, Pavel. Česko vyslankyni ze Sýrie nestáhne, ujistil Schwarzenberg v Istanbulu. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/schwarzenberg-na-konferenci-pratele-syrskeho-lidu-fwh-/zahranicni.aspx?c=A120401_220144_domaci_brm

³⁷⁸ ŠTÁSTKA, Tomáš. Syrské ministerstvo obrany chce dodržet Annanův plán a ukončit boje. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrske-ministerstvo-obrany-chce-dodrzet-annanuv-plan-pf9-/zahranicni.aspx?c=A120411_172632_zahranicni_ts

přehnanou aktivitou však varuje ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov. Říká, že plán potřebuje čas a ani jedna ze stran by neměla příliš tlačit na pilu.³⁷⁹

Ostřejší než v Damašku je tak paradoxně situace v Istanbulu. „Turecká hranice je také hranicí NATO!“ prohlásil turecký ministr zahraničí Ahmet Davutoglu v komentáři k incidentu, při kterém syrská armáda pálila po uprchlících přes hranici, a to jen několik málo hodin před tím, než vešlo v platnost dočasné příměří. Turecko se tak stále častěji ohání článkem 5 spojenecké smlouvy NATO, který říká, že útok na jednoho z členů Severoatlantické aliance je útokem na všechny.³⁸⁰ Sýrie si s tím však příliš hlavu nedělá. Tento postoj se kromě Turecka značně nelíbí i Spojeným státům. Jeden z amerických diplomatů se nechal slyšet, že Spojené státy budou Assada soudit dle činů, nikoliv dle smířlivých slov.³⁸¹

„Mluv jménem svého lidu. Zastav manžela a jeho podpůrce. Nebud' pouhým přihlížejícím. Když Ty líbáš vlastní děti na dobrou noc, jiné matky už často nemají koho.“

Citace z videa apelujícího na al-Assadovu ženu umístěného na Youtube³⁸²

Už o den později, 13. dubna 2012, vyšly do ulic syrských měst tisíce demonstrantů. „Dnes je den pro všechny Syřany. Jestliže chcete konec vraždění, konec ničení měst a konec Asadova klanu, povstaňte,“ citovala agentura AFP výzvu na Facebooku opoziční skupiny Syrská revoluce 2011. Policie na rozsáhlé demonstrace zareagovala poměrně klidně. Dle dostupných informací se zdá, že nejhrubším výpadem proti opozici bylo použití obušků a varovné střelby, což je vzhledem k situaci posledních dní velice pozitivní. Informace však není možné stoprocentně ověřit. A právě to je jeden z důvodů, proč Kofi Annan žádá o rozmístění dalších pozorovatelů v Sýrii. Tuto myšlenku podporuje třeba i bývalý francouzský prezident Nicolas Sarkozy: „Myslím,

³⁷⁹ HÁJEK, Adam. V Sýrii je klid zbraní, opozice chystá bouři a svolává k protestům. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-syrii-plati-primeri-opozice-svolava-k-demonstraci-fyh-/zahranicni.aspx?c=A120412_120255_zahranicni_aha

³⁸⁰ IDNES.CZ. Boje v Sýrii nás ohrožují, tvrdí Turecko a chce se bránit. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/boje-v-syrii-ohrozuj-turecko-dk5-/zpr_nato.aspx?c=A120412_120656_zpr_nato_inc

³⁸¹ HÁJEK, Adam. V Sýrii je klid zbraní, opozice chystá bouři a svolává k protestům. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-syrii-plati-primeri-opozice-svolava-k-demonstraci-fyh-/zahranicni.aspx?c=A120412_120255_zahranicni_aha

³⁸² ŠTÁSTKA, Tomáš. Postav se za mír, Asmo! Ženy diplomatů apelují videem na Asadovu ženu. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/zeny-diplomatu-apeluji-videem-na-asmu-asadovou-fl7-/zahranicni.aspx?c=A120418_114415_zahranicni_ts

a o tom jsme také hovořili ve čtvrtek večer s Barackem Obamou, že je bezpodmínečně nutné rozmístit v Sýrii pozorovatele, přinejmenším proto, abychom věděli, co se tam děje.³⁸³

Že příměří nebude finální, potvrdil incident ze 14. dubna. Jen osmdesát kilometrů od syrského pobřeží byla zastavena německá loď vezoucí do syrského přístavu Tartús dodávku těžkých zbraní a munice z Íránu. Dodávku se podařilo přerušit jen díky přeběhlíkům ze syrského vojenského aparátu, kteří včas informovali opozici a německé rejdářství. Pokus o dovoz zbraní byl jasným porušením embarga na dovoz zbraní, které na al-Assadův režim již před nedávnem uvalila Evropská unie. Během soboty navíc došlo k dělostřeleckému ostřelování několika čtvrtí Homsu. Regulární armáda tak poprvé prokazatelně ve větší míře porušila mírový plán dohodnutý Kofi Annanem. A to ani ne týden po jeho přijetí.³⁸⁴

V následujících dnech se situace stále vyostřovala. Velitel pozorovatelské mise OSN generálmajor Robert Mood koncem měsíce prohlásil, že pozorovatelé situaci vyřešit nemohou. „Deset neozbrojených pozorovatelů, třicet pozorovatelů, 300 pozorovatelů, dokonce ani tisíc pozorovatelů nemůže vyřešit všechny tyto problémy,“ komentoval situaci. Tu podle něj mohou řešit jen samotní Syřané. I přes téměř tři týdny trvající příměří opět stále častěji dochází k ozbrojeným střetům mezi opozicí a armádou. Obě dvě strany sahají ke značně brutálním praktikám, které mají často za následek i životy civilistů. V poslední době se navíc množí informace nasvědčující tomu, že na protivládních akcích se podílejí i skupiny propojené s teroristickou an-Nusrou (nejradikálnější opoziční skupina, která je pravděpodobně napojena na zahraniční teroristické organizace).³⁸⁵

---

³⁸³ ŠTĚPÁNEK, Tomáš. Tisíce Syřanů testují křehké příměří, vyšly do ulic po celé zemi. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-opozice-svolava-demonstrace-dbq-/zahranicni.aspx?c=A120413_151206_zahranicni_ts

³⁸⁴ JIŘÍČKA, Jan. Do Sýrie mířila loď se zbraněmi z Íránu, OSN pošle do země kontrolu. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/do-syrie-plula-lod-se-zbranemi-z-iranu-d8o-/zahranicni.aspx?c=A120414_135005_zahranicni_jj

³⁸⁵ HÁJEK, Adam. Násilí v Sýrii nevyřeší ani tisíc pozorovatelů OSN, řekl jejich šéf. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/sef-mise-osn-robort-mood-osn-asad-annan-syrie-f3i-/zahranicni.aspx?c=A120430_102911_zahranicni_aha

Situace se stále zhoršuje a sám Kofi Annan přiznává, že vojáci byli z měst staženi jen těsně před příjezdem pozorovatelů a bezprostředně po jejich přesunu jinam se vrátili. Navíc teď dochází k perzekuci civilistů, kteří s pozorovateli spolupracovali.³⁸⁶

Sedmého května se v Sýrii otevřely volební místnosti. Celý den se v nich hlasovalo o novém složení parlamentu. Na výběr bylo 7195 kandidátů, z nichž 250 získá poslanecký mandát. „Vůbec nezáleží, kdo hlasuje. Jsou to falešné volby, volby proti vůli syrského lidu, které nečeká žádná účast. Syrský parlament stejně nemá v zemi žádnou opravdovou moc,“ kritizuje samotné hlasování Louay Hussein, hlava Hnutí za budování státu. Kritika na účet voleb zaznívá i z EU a zbytku světa.³⁸⁷

Jen o tři dny později došlo v Damašku k dalšímu ničivému výbuchu. Při útoku na sídlo zpravodajské služby v ranních hodinách zahynulo 55 osob a dalších 372 bylo těžce zraněno. Vláda z útoku viní „ozbrojené teroristické skupiny rebelů“, tedy opozici. Ta zase tvrdí, že se jednalo o čin zosnovaný tajnou službou. „Režim páchá tyto útoky, aby vyslal dva vzkazy: jeden mezinárodním pozorovatelům, že jsou v nebezpečí, druhý pro potvrzení svých obvinění, že v Sýrii působí ozbrojené skupiny a al-Káida,“ komentuje situaci člen výkonného výboru Syrské národní rady – Sámir Načár. Na místo neštěstí okamžitě vyrazil šéf pozorovací mise, Robert Mood, nicméně nic objektivního a konstruktivního nezjistil.³⁸⁸

Během víkendu 12. a 13. května se syrské nepokoje přehouply přes hranici do sousedního Libanonu. Ve městě Tarábulus došlo k několika přestřelkám mezi sunnity a alawity. Později se do konfliktu zapojila i armáda. Boje si vyžádaly tři lidské životy. Situaci ihned začal řešit premiér, který se sešel s duchovními vůdci a apeloval na ně, aby situaci uklidnili. K podobným krokům vyzvala Libanon i Francie, která si stejně jako zbytek světa rozhodně nepřeje, aby se syrské nepokoje rozrostly

---

³⁸⁶ RABINOVICH, Itamar. K Sýrii jsme zbytečně neteční. Obávaný chaos už tam beztak je. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/k-syrii-jsme-zbytecne-netecni-obavany-chaos-uz-tam-beztak-je-pq5-/kavarna.aspx?c=A120508_172009_kavarna_CHU

³⁸⁷ ŠTÁSTKA, Tomáš. Asad si jen aranžuje výkladní skříň, tvrdí o syrských volbách opozice. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-voli-do-parlamentu-0x5-/zahranicni.aspx?c=A120507_153509_zahranicni_ts

³⁸⁸ HÁJEK, Adam. Exploze v Damašku zabily desítky lidí, naděje na mír mizí v krvi. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/exploze-v-damasku-zabily-desitky-ldii-d88-/zahranicni.aspx?c=A120510_113157_zahranicni_aha

i do Libanonu. Všichni mají stále v živé paměti občanskou válku z let 1975 až 1990, během které zahynulo přes 200 000 lidí.³⁸⁹

Na řešení syrské situace se od středy 16. května podílí i trojice Čechů. „Vysláním pozorovatelů se chceme aktivně podílet na stabilizaci situace v Sýrii. Armáda ČR má s mírovými misemi OSN dlouholetou zkušenost, proto jsme byli schopni reagovat velmi operativně,“ uvedl ministr obrany Alexandr Vondra. Česko tak podle něj vyhovělo žádosti OSN z konce dubna. Otázkou však zůstává smysluplnost nasazení pozorovatelů, kterým je práce v konfliktu zmítané zemi soustavně znemožňována.³⁹⁰

18. květen přinesl nový vítr do plachet pro syrský režim. Generální tajemník OSN Pan Ki-Mun, se v New Yorku na setkání se studenty nechal slyšet, že nedávné útoky v Damašku musí mít na svědomí jedině al-Káida. Toto tvrzení podporuje oficiální verzi syrského aparátu.³⁹¹

Netrvalo ani týden a přišlo vyjádření z druhé strany. Evropská unie sice nehovoří o tom, kdo může za nedávné bombové útoky, nicméně v reakci na brutální potlačování opozice zpřísnila sankce vůči režimu prezidenta Bašára al-Assada. Ten se nově objevil na rozšířeném seznamu osob, které mají v EU zmrazené účty a nemohou cestovat do žádné ze zemí unie. Na starém seznamu, platícím od 13. května, bylo třináct jmen. Zastoupen byl třeba i Bašáruv bratr a velitel prezidentské gardy Máhir Asad.³⁹²

25. květen se stal dalším hrůzným milníkem syrského konfliktu. Kolem poledne zasypala město Húlá dělostřelecká palba, jen několik málo hodin poté do města vtrhli příslušníci milice Shabeha, kteří masakr dokončili. Po jejich řádění na zemi zůstalo 108 mrtvých, z toho 49 dětí. „Viděl jsem lidi prchající ze sousedství. Křičeli, že do jejich čtvrti vpadla Šabíha a bezpečnostní složky. Kvůli silnému ostřelování nám trvalo dvě hodiny, než jsme se k nim dostali. Viděli jsme autobusy bezpečnostních sil. Ostřelování

---

³⁸⁹ HÁJEK, Adam. Syrský oheň přeskočil hranice, boje se rozhořely i v Libanonu. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/boje-mezi-siity-a-sunnity-v-libanonu-d78-/zahranicni.aspx?c=A120514_102151_zahranicni_aha

³⁹⁰ NATOAKTUAL.CZ. Česko vyslalo vojenské pozorovatele do Sýrie, už byli v Kongu a Iráku. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/cesko-vyslalo-pozorovatele-do-syrie-dv6-/zpr_nato.aspx?c=A120516_151050_zpr_nato_inc

³⁹¹ ČTK. Za atentát v Damašku nejspíš opravdu může al-Káida, připustil Pan Ki-mun. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/pan-ki-mun-za-atentat-v-damasku-nejspis-muze-al-kaida-fyg-/zahranicni.aspx?c=A120518_072249_zahranicni_ts

³⁹² ČTK. Brusel přitvrdil vůči Sýrii, zmrazil finance i prezidentu Asadovi. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/brusel-pritvrdil-vuci-syrii-zmrazil-finance-i-prezidentu-asadovi-1ca-/zahranicni.aspx?c=A110523_120516_zahranicni_stf

poškodilo asi 300 domů. Před jedním domem vybuchl granát, uvnitř zemřel šestnáctiletý chlapec a malá holčička,“ svěřil se listu The Times obyvatel města Abu Džafar.³⁹³ „Vojáci vrazili dovnitř a moje máma na ně začala křičet, protože odtáhli mého bratra a mé strýce. Namířili jí na hlavu a pětkrát vystřelili,“ vzpomíná malý chlapec na nahrávce, která byla údajně natočena už v pátek 25. dubna.³⁹⁴

Reakce opozice na sebe nenechala dlouho čekat. „Oznamujeme, že Annanův plán půjde k čertu, pokud Rada bezpečnosti OSN nepřijme rychle nějaké rozhodnutí k ochraně civilistů v Sýrii,“ prohlásil jeden ze členů SFA. Za pravdu jim dávají pozorovatelé, kteří ve městě objevili i známky střelby tanků, což jasně dokazuje, kdo za masakrem stojí.³⁹⁵

29. května na masakr zareagoval i Západ. Syrské diplomaty ze svého území vyhostily USA, Francie, Německo, Itálie, Kanada, Velká Británie nebo třeba Nizozemsko. „Je to nejúčinnější způsob, jakým můžeme dát najevo odpor k tomu, co se v Sýrii děje,“ prohlásil Bob Carr, australský ministr zahraničí. V Damašku se zatím Pan Ki-Mun snažil přesvědčit Bašára al-Assada, aby upustil od podobných praktik. Česká republika se k události staví o něco méně radikálně. „Svůj kritický názor na události v Sýrii budeme tlumočit jak na úrovni ředitele příslušného odboru, tak na úrovni ministra,“ uvedl mluvčí ministerstva zahraničí Vít Kolář.³⁹⁶

Syrská odpověď přišla pátého června. Vláda zareagovala vyhoštěním sedmnácti diplomatů ze západních zemí včetně USA, Velké Británie, Francie, Itálie, Španělska, Švýcarska, Belgie, Bulharska či Německa. Dle televize BBC jsou v zemi nevitáni i turečtí diplomati. „Syrská arabská republika stále věří v důležitost dialogu založeného na principech rovnosti a vzájemného respektu. Doufáme, že země, které iniciovaly tento krok, tyto principy přijmou, což umožní, aby se vztahy vrátily opět do normálu,“ uvedlo syrské ministerstvo zahraničí ve svém prohlášení. Na druhou stranu je nutné podotknout, že řada výše zmíněných zemí své velvyslance stáhla již v předešlé době -

---

³⁹³ HÁJEK, Adam. Chodili dům od domu a vraždili, líčí krvavý víkend obyvatelé Húlá. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/chodili-dum-od-domu-a-vrazdili-vzpominaji-na-maskr-obyvatele-hula-pyc-/zahranicni.aspx?c=A120528_111307_zahranicni_aha

³⁹⁴ HÁJEK, Adam. Vpadli k nám domů a všechny zabili, líčí masakr v Húlá syrský chlapec. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/masakr-v-hula-0c5-/zahranicni.aspx?c=A120530_170014_zahranicni_aha

³⁹⁵ ČTK. Couvneme od mírového plánu, varuje po masakru syrská opozice. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/opozice-v-syrii-po-masakru-v-hula-varuje-fdn-/zahranicni.aspx?c=A120526_192018_zahranicni_mad

³⁹⁶ ČTK. Západ se naštal kvůli masakru v Húlá, syrští diplomaté balí kufry. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/zapadni-zeme-vyhostuji-syrske-velvyslance-fk9-/zahranicni.aspx?c=A120529_1784866_zahranicni_hro

americký velvyslanec Robert Ford byl stažen zpět do USA už v říjnu 2011 a britští zaměstnanci vyslanectví Sýrii opustili v březnu 2012.³⁹⁷

Ve středu 6. června svět obletěly zprávy o dalším hrůzném masakru, tentokrát z provincie Hamá. Stejně jako v předešlém případě z něj opozice obvinila milice Shabeeha, potažmo vládu, a oficiální místa zase „teroristické skupiny“. Ani jedno tvrzení se zatím nedá s jistotou potvrdit. Jisté je jen to, že na místě zůstalo přes 86 mrtvých, z toho polovinu tvořily ženy a děti. Popravili (skoro) každého člověka ve vesnici. Jen velmi málo lidí uteklo. Většina byla zmasakrována noži, a to otřesným způsobem. (Místním) se nedaří raněné zachraňovat, protože to jsou velmi chudí lidé, většinou beduíni, kteří nemají zdravotní systém,“ popsal televizi BBC jeden z opozičních aktivistů.³⁹⁸ Na situaci svým vyjádřením zareagoval britský ministr zahraničních věcí William Hague: „Situace v Sýrii se podle mého názoru moc nepodobá konfliktu v Libyi z loňského roku, který se nám podařilo úspěšně vyřešit. Syrskou situaci bych spíše přirovnal ke krvavému konfliktu v Bosně a Hercegovině z devadesátých let, kde obyvatelé jedné vesnice útočili a vraždili své sousedy z okolních měst... Co se stane, pokud Annanův dlouhodobý plán v praxi selže? Těžká otázka. Nám nezbyvá nic jiného, než najít společný plán s Ruskem a na jeho základě pak situaci rychle řešit.“ Zároveň však dodává, že je těžké takovouto situaci řešit zvenčí.³⁹⁹

Rusko na incident skutečně zareagovalo, nikoliv však tak, jak by si Západ představoval. 18. června jeden důstojník ruského válečného námořnictva potvrdil, že do syrského přístavu Tartús míří plavidla Nikolaj Filčenkov a Cézar Kunikov. Hlavním důvodem jejich mise je ochrana ruských občanů v Sýrii, dále pak zajištění přístavu Tartús.⁴⁰⁰ Hned následujícího dne došlo ve Skotsku k zadržení ruské nákladní lodi Alaed. Důvodem bylo podezření, že do Sýrie převáží zbraně. Ve chvíli, kdy toto podezření vzniklo, došlo k vypovězení pojistné smlouvy. Mezinárodní právo však lodím bez

---

³⁹⁷ POLOCHOVÁ, Iveta. Jste persona non grata, vykážala Sýrie diplomaty. Mnozí zmizeli už dříve. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-vykazala-zapadni-diplomaty-dlm-/zahranicni.aspx?c=A120605_150421_zahranicni_ipl

³⁹⁸ POLOCHOVÁ, Iveta. Syrská opozice hlásí další masakr: na 90 mrtvých u města Hamá. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/dalsi-masakr-v-syrii-0lg-/zahranicni.aspx?c=A120606_225928_zahranicni_mad

³⁹⁹ MÁNERT, Oldřich. Sýrie je druhá Bosna, uvedl britský ministr. Zemřelo dalších 83 lidí. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-je-druha-bosna-uedl-britsky-ministr-hague-f63-/zahranicni.aspx?c=A120610_170313_zahranicni_ert

⁴⁰⁰ MÁNERT, Oldřich. Rusko a USA podpoří mírový plán, Putin přesto vyše k Sýrii bojové lodě. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rusko-vysle-do-syrie-dve-valecne-lode-dwk-/zahranicni.aspx?c=A120618_163817_zahranicni_ert

pojištění neumožňuje plout v mezinárodních vodách. V danou chvíli se Alaed nacházel v nizozemských vodách a tamní pobřežní stráž se ho pokusila zadržet, plavidlo však změnilo kurz a zamířilo do britských vod. Zadrženo bylo asi 80 kilometrů od pobřeží.⁴⁰¹

Na začátku třetí třetiny června se v médiích začaly množit informace o dezercích vysoce postavených představitelů armády. Britský deník Telegraph rovněž hovoří o tom, že někteří politici jednájí s opozicí o podmínkách zacházení v případě, že by se vzdali.⁴⁰²

Pátek 22. června se stal v syrském konfliktu poměrně důležitým milníkem. Letoun Phantom F-4 turecké armády Sýrie v pátek sestřelila v mezinárodním vzdušném prostoru, oznámil turecký ministr zahraničí Ahmed Davutoglu. Ankara chce své další kroky konzultovat nejen se spojenci, ale informace o případu chce předat také Radě bezpečnosti OSN. „Je to bezprecedentní incident... Turecko podá spojencům informace, co to znamená pro bezpečnost Turecka z politického a vojenského hlediska a jaké kroky podnikne. Mohou například požádat NATO o posílení ochrany vzdušného prostoru. Lze ale předpokládat, že Turecko nebude chtít situaci nějak eskalovat,“ komentuje incident český velvyslanec při NATO Martin Povejšil.⁴⁰³

O tři dny později se situace takřka opakovala. Během pátrání po pilotech sestřeleného letounu se pod syrskou palbu dostala další turecká stíhačka. Ta však incident přežila bez úhony. „Turecko se bude samo bránit na základě mezinárodního práva,“ řekl místopředseda turecké vlády Bülent Arinç. „Sestřelení našeho letadla nezůstane nepotrestáno,“ pokračuje. Damašek však stále trvá na tom, že letoun byl sestřelen v syrském vzdušném prostoru. Tomu však odporují letové záznamy, o které se opírá turecká verze. Ta sice připouští, že se letoun na krátko dostal na syrské území, nicméně k sestřelu došlo, až když byl opět pryč.⁴⁰⁴

---

⁴⁰¹ ČTK. Britové zadrželi u Skotska ruskou loď, vezla vrtulníky a zbraně do Sýrie. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ruska-lod-vezla-zbrane-do-syrie-dmy-zahranicni.aspx?c=A120619_180446_zahranicni_ts

⁴⁰² ŠTÁSTKA, Tomáš. Asadovo okolí se připravuje na odchod ze země, hlásí američtí diplomaté. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/hrozi-dezerce-syrskych-dustojniku-du4-zahranicni.aspx?c=A120622_123718_zahranicni_ts

⁴⁰³ INC. Turecko chystá odvetu za Sýrii sestřelenou stíhačku, vyjednává s NATO. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/turecko-chysta-reakci-za-sestreneni-stihacky-fao-zpr_nato.aspx?c=A120624_172203_zpr_nato_inc

⁴⁰⁴ ŠTÁSTKA, Tomáš. Další naše letadlo se ocitlo pod syrskou palbou, tvrdí turecká vláda. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/dalsi-turecky-letoun-pod-palbou-dn5-zahranicni.aspx?c=A120625_191919_zahranicni_ts

Turecké verzi dává zapravdu i OSN. „Sestřelení tureckého letadla je nepřijatelné a odsouzeníhodné,“ prohlásil šéf NATO Rasmussen po mimořádném zasedání velvyslanců v Bruselu. „Je to další příklad lhostejnosti syrského režimu k mezinárodním pravidlům,“ řekl. Severoatlantická aliance podle některých zdrojů začíná pracovat na plánu možné intervence do Sýrie. Tuto informaci se však nikde nepodařilo potvrdit. „Kdyby situace měla dál eskalovat, Aliance má prostředky na to reagovat,“ uvedl český velvyslanec při NATO Martin Povejšil.⁴⁰⁵

Změnu minimálně v klasifikaci konfliktu přinesl 27. červen. Bašár al-Assad oficiálně přiznal, že země je ve válce. „Ze všech úhlů pohledu žijeme ve válečném stavu,“ prohlásil Assad před ministry svého nového kabinetu, kteří v úterý skládali přísahu. „Pokud jsme ve válce, musí se veškerá politika, všechny strany a všechny sektory upřít k vítězství v této válce,“ prohlásil Assad. Ve stejný den SFA přepadla kasárny Republikánské gardy, která má bránit Damašek. Vláda proti nim použila dělostřelectvo. Bylo to tak vůbec poprvé, co došlo k použití těžkých zbraní tak blízko hlavnímu městu.⁴⁰⁶

Zvýšená vojenská aktivita pokračovala i 29. června. Armáda rozmístila zhruba 170 tanků na severu země poblíž města Aleppo. „Buď se chtějí posunout k hranici, aby vyrovnali rozmístění tureckých sil, nebo plánují útok na povstalecká města a vesnice v pohraniční zóně,“ řekl Mustafa Šajch, generál SFA. V reakci na tento čin se Kofi Annan pokusil o svolání dalšího mezinárodního kongresu v Ženevě, jeho výsledek byl však dopředu jasný, jelikož Rusko stále setrvává v opozici proti západním zemím.⁴⁰⁷

Nicméně pan Annan na konci jednání prohlásil: „Je na syrském lidu, aby dospěl k politické dohodě.“ Jednání byli přítomni také zástupci zemí blízkovýchodního regionu. Účastníci se dohodli na tom, že Sýrie potřebuje reformovat ústavu a projít si řádnými demokratickými volbami. Proti odstranění Bašára al-Assada z čela země

---

⁴⁰⁵ INC. NATO varovalo Sýrii, sestřelení turecké stíhačky se nesmí opakovat. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nato-nezasahne-proti-syrii-dd6-zpr_nato.aspx?c=A120626_120744_zpr_nato_inc

⁴⁰⁶ HÁJEK, Adam. Sýrie je ve válce a vše musíme podřídit vítězství, prohlásil Asad. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-ve-valce-rekl-basar-asad-d2z-zahranicni.aspx?c=A120627_073239_zahranicni_aha

⁴⁰⁷ ČTK. Sýrie přesunula tanky na sever země, zřejmě v reakci na turecké manévry. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-presunula-tanky-na-sever-zeme-dbs-zahranicni.aspx?c=A120629_075430_zahranicni_ts

se vyslovalo Rusko. „Nyní nastává tvrdá práce. Musíme spolupracovat na tom, abychom prosadili to, na čem jsme se dohodli,“ dodal na závěr Annan.⁴⁰⁸

3. července se Bašár al-Assad odhodlal k prvnímu smířlivému kroku s Tureckem od eskalace situace po sestřelu letadla Phantom F-4 z 22. června. Podle tureckého deníku Cumhuriye řekl: „Dozvěděli jsme se, že to (letadlo) patří Turecku až poté, co bylo sestřeleno. Říkám na sto procent: 'Kéž bychom jej bývali nesesťřelili'.“ Vzápětí však dodává: „Samozřejmě bych byl rád, kdyby to byla izraelská letadla,“ čímž reaguje na to, že k sestřelu průzkumného letounu došlo v koridoru, který dříve již minimálně třikrát infiltrovala izraelská letadla.⁴⁰⁹ Téhož dne se k situaci vyjádřil i generální tajemník NATO Anders Fogh Rasmussen: „Sýrie je stále důvodem k obavám. Situaci pozorně sledujeme, jelikož se jedná o nejvážnější bezpečnostní výzvu, které svět nyní čelí.“ Proto plně podporuje posílení obrany na turecké hranici. Zároveň však dodává, že bezprostřední vojenská konfrontace mezi Sýrií a Tureckem nehrozí.⁴¹⁰

Stejně jako NATO se k situaci vyjádřila i mezinárodní organizace na ochranu lidských práv Human Rights Watch (HRW). Ta se zaměřila především na podmínky zadržovaných protirežimních aktivistů ve věznicích. Dle posledních získaných informací je v zemi přes 27 mučireň, ve kterých dochází k hrubému porušování lidských práv. Vězni jsou bití, pálení elektrickým proudem, leptání kyselinou, někteří dokonce sexuálně zneužíváni. Takto stav komentuje muž nedávno propuštěný z věznice poblíž města Idlíb: „Použili dva dráty spojené s autobaterií a dávali mi elektrošoky. Použili dvakrát elektrický paralyzér na mé genitálie. Myslel jsem, že již nikdy nevidím rodinu. Takto mě mučili třikrát po tři dny.“ V současné době je však takřka nemožné, aby se podobné zločiny vyšetřily. Jejich čas přijde až po ukončení konfliktu, který je však stále v nedohlednu.⁴¹¹

---

⁴⁰⁸ HÁJEK, Adam. V Sýrii musí vzniknout přechodná vláda, shodly se velmoci. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/konference-o-syrii-v-zeneve-dft-zahranicni.aspx?c=A120630_194855_zahranicni_aha

⁴⁰⁹ HÁJEK, Adam. Kéž bychom to letadlo nesesťřelili, omluvil se Asad Turkům. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/asad-se-turecku-omluvil-za-sestrelene-letadlo-fos-zahranicni.aspx?c=A120703_080513_zahranicni_aha

⁴¹⁰ INC. Válka snad nebude, doufá NATO a vyzývá k ukončení krveprolití v Sýrii. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/valka-v-syrii-zatim-nehrozi-dpk-zpr_nato.aspx?c=A120703_092940_zpr_nato_inc

⁴¹¹ HÁJEK, Adam. Kéž bychom to letadlo nesesťřelili, omluvil se Asad Turkům. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/asad-se-turecku-omluvil-za-sestrelene-letadlo-fos-zahranicni.aspx?c=A120703_080513_zahranicni_aha

Paradoxně ten samý den vyšlo najevo, že již několik dní syrské úřady zadržují Češku, Sandru Bitarovou, který v Sýrii dlouhodobě žije. Její rodina ani vyslanectví o ní nemají žádné podrobnější zprávy. Paní Bitarová je viněna z podpory protirežimních aktivistů, kvůli čemuž už byla na jeden den zadržena začátkem tohoto roku. Vyslanectví a ministerstvo zahraničí v současné době usilovně pracuje na zajištění jejího propuštění.⁴¹²

4. července přišla z Turecka zpráva, že pátracím týmům se konečně podařilo nalézt těla obou pilotů sestřeleného průzkumného letounu. Po ohledání letadla je zřejmé, že se piloti ani nepokoušeli z letounu katapultovat, byli tak pravděpodobně mrtví ještě před dopadem letadla na hladinu. Vrak byl nalezen v zhruba kilometrové hloubce.⁴¹³ Pohřeb Kapitána Gökhana Ertana a poručíka Hasana Hüseyin Aksoya proběhl 6. července na vojenské základně Malatyi. Zúčastnilo se ho několik stovek lidí, včetně tureckého premiéra Recepta Tayyipa Erdogana, ministrů jeho vlády a náčelníka generálního štábu armády Necdeta Özela.⁴¹⁴

11. červenec přinesl lehkou změnu postoje Ruska. Po předchozích vetováních hlasování Rady bezpečnosti OSN nyní Rusko předložilo vlastní návrh. Ten má sice prodloužit mandát pozorovatelské mise v Sýrii, ale zároveň se vyhýbá jakýmkoliv sankcím vůči režimu prezidenta Bašára al-Assada. Evropa a USA naproti tomu žádají uplatnění článku VII Charty OSN, jehož prostřednictvím Rada bezpečnosti může povolit sankce od diplomatických přes ekonomické až po přímo vojenskou intervenci. To však Rusko striktně odmítá. „V této delikátní situaci by byla rezoluce podle článku VII kontraproduktivní,“ říká Alexandr Palkin, vyslanec Ruska při OSN. Rada bezpečnosti musí najít smírnou řeč do 20. července, jelikož tímto dnem vyprší mandát pozorovatelské mise, a nedojde-li k jeho prodloužení, budou muset pozorovatelé Sýrii opustit.⁴¹⁵

---

⁴¹² ČTK. Syrská tajná policie zatkla Češku, viní ji z podpory rebelů. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-policie-zatkla-cesku-d1p-zahranicni.aspx?c=A120703_223151_domaci_brm

⁴¹³ WIRNITZER, Jan. Turci našli na dně moře těla pilotů letounu sestřeleného Sýrii. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ستrel-tureckeho-letadla-syrii-dof-zahranicni.aspx?c=A120704_143658_zahranicni_jw

⁴¹⁴ BRANDEJSKÁ, Anna. V Turecku pohřbili piloty, které v červnu sestřelili Syřané. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/pohreb-tureckych-pilotu-08k-zahranicni.aspx?c=A120706_134311_zahranicni_abr

⁴¹⁵ KUPKA, Martin. Rusko navrhlo rezoluci pro Sýrii, vyhýbá se sankcím na Asada. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rusko-navrhlo-rezoluci-ohledne-syrie-d8e-zahranicni.aspx?c=A120711_122839_zahranicni_mku

Hned následujícího dne režim prezidenta Bašára al-Assada utřil velký diplomatický políček. Syrský velvyslanec v Iráku Naváf Farís v noci na čtvrtek potvrdil, že přešel na stranu povstalců. „Žádám příslušníky armády, aby se přidali k revoluci a bránili zemi a občany. Obráťte vaše zbraně proti zločincům tohoto režimu. Každý Syřan by se měl přidat k revoluci, aby skončil tento zlý sen a tento gang, který v posledních 40 letech živil korupci po celé Sýrii a ničil stát a společnost,“ uvedl v rozhovoru pro televizi Al-Džazíra. Situaci komentuje i Syrská národní rada: „Toto je jen začátek série přechodů (k opozici) na diplomatické úrovni. Jsme v kontaktu s několika velvyslanci.“⁴¹⁶

12. červenec se však do historie syrského konfliktu zapsal i jinak – smutněji. Z provincie Hamá dnes přišly zprávy o dalším masakru. „Zdá se, že alávitští ozbrojenci z okolních vesnic přepadli (obec) Trímsa, poté se z ní stáhli povstalečtí obránci a začali zabíjet obyvatele... Vypadá to, že každá rodina v obci o někoho přišla. Máme jména mužů, žen a dětí z bezpočtu rodin,“ sdělil agentuře Reuters člen syrské opozice. Vesnice byla nejprve napadena tanky a vrtulníky, poté masakr pokračoval pozemní ofenzívou. Agentura DPA hovoří o nejméně 150 mrtvých, dle televize al-Arábija by jejich počet však mohl přesáhnout 250. Podle statistiky OSN v konfliktu zemřelo už nejméně 17 000 civilistů.⁴¹⁷ Oficiální místa syrského režimu však situaci vykládají jinak. Rozhodně se podle nich nedá hovořit o masakru, ale o sofistikované vojenské akci. „Provládní síly nepoužily letadla ani vrtulníky, tanky ani dělostřelectvo. Tou nejtěžší zbraní byly RPG (ruční protitankové granátometry),“ řekl podle stanice Al-Džazíra mluvčí syrského ministerstva zahraničí Džihád Makdísi. „Byl to boj mezi regulárními silami a ozbrojenými skupinami, které nevěří v mírové řešení. To je realita,“ dodává Makdísi. Toto tvrzení však vyvracejí svědectví přeživších civilistů, stejně jako výpověď španělského fotoreportéra Danela Leal Olivase, který Trímsá navštívil bezprostředně po masakru: „Na zemi byly čerstvé stopy po tancích. Všichni byli hrozně nervózní,

---

⁴¹⁶ ČTK. Přední syrský diplomat dezertoval od Asada. Přidává se na stranu revoluce. IHNed.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.ihned.cz/svet-blizky-vychod/c1-56517190-predni-syrsky-diplomat-dezertoval-od-asada-pridava-se-na-stranu-revoluce?utm_source=mediafed&utm_medium=rss&utm_campaign=mediafed

⁴¹⁷ ČTK. Asadovi vojáci zmasakrovali 250 vesničanů, tvrdí syrská opozice. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nepokoje-v-syrii-masakr-v-hama-dkq-zahranicni.aspx?c=A120712_233726_zahranicni_wlk

pokoušeli se nám popsat, co se vlastně stalo. Byly tam také stopy po střelbě z minometů.⁴¹⁸

13. července světová média rovněž informovala o tom, že Sýrie vyvezla ze skladů své chemické zbraně. Informace však nejsou příliš podložené. S informací přišel třeba americký *The Wall Street Journal*. Podle některých analytiků mají chemické zbraně sloužit jako psychologický nátlak na opozici, jiní odborníci si naopak myslí, že se al-Assad snaží zbraně lépe zabezpečit, aby nemohly padnout do rukou rebelů. Dle informací zpravodajských služeb Sýrie disponuje zásobami sarinu, yperitu a kyanidu. Barack Obama se vyjádřil, že takovéto informace by paradoxně mohly pomoci snahám o zahraniční intervenci do Sýrie, podobně, jako tomu bylo v případě Iráku. Všichni však víme, jak tato intervence dopadla, a asi nikdo by podobný scénář nechtěl opakovat.⁴¹⁹

Neděle 15. července přinesla další zvrat v syrském konfliktu, i když tentokrát jen na papíře. Mezinárodní výbor Červeného kříže od tohoto dne stav v zemi považuje za občanskou válku. Změna má pomoci zúčastněným stranám konfliktu určit, jaký typ zbraní a síly mohou použít. Mluvčí Červeného kříže Hicham Hassan vysvětlil, že humanitární právo nyní platí všude tam, kde se bojuje. Vraždění civilistů se tak odteď může klasifikovat jako válečný zločin, a tak jeho viníci budou po skončení konfliktu souzeni.⁴²⁰

Ani to však nezabránilo dalšímu šíření konfliktu. Boje se nově rozhořely i přímo v Damašku. Jen během víkendu dle opozice v hlavním městě zahynulo přes sto lidí, nejvíce životů si vyžádalo vládní minometné ostřelování čtvrtí Tadamona, Kafár Súsá, Nahr Aišá a Sidí Kadád.⁴²¹

Následující dny přinesly další hrůzná svědectví o zacházení s civilisty. Jedním z nejemotivnějších byla fotoreportáž trojčlenného týmu novinářů na volné noze, kteří

---

⁴¹⁸ GAA. Syrská vláda odmítá kritiku za útok na Trímsu. Nebyl to masakr, ale vojenská operace, tvrdí. *IHned.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-blizky-vychod/c1-56566970-syrska-vlada-odmita-kritiku-za-utok-na-trimsu-nebyl-to-masakr-ale-vojenska-operace-tvrdi>

⁴¹⁹ HÁJEK, Adam. Syrský režim vytáhl ze skladů chemické zbraně, zjistili Američané. *IDnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/chemicke-zbrane-v-syrii-0vr/zahranicni.aspx?c=A120713_093603_zahranicni_aha

⁴²⁰ POLOCHOVÁ, Iveta. Je to občanská válka, prohlásil o Sýrii Červený kříž. Asad popírá masakr. *IDnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/cervený-kriz-prohlasil-konflikt-v-syrii-obcanskou-valkou-p36/zahranicni.aspx?c=A120715_151003_zahranicni_ipl

⁴²¹ ČTK. Ulicemi Damašku teče krev, do metropole vstoupila občanská válka. *IDnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/boje-v-damasku-0fi/zahranicni.aspx?c=A120716_080451_zahranicni_aha

snímky sice pořídili už na konci června, ale teprve teď došlo k jejich publikaci v Bejrútu. Fotografie zachycují řadu mrtvých civilistů, včetně dětí, kteří padli za obětí vládnímu ostřelování civilních budov.⁴²²

„Máme zabaleny pasy, naše univerzitní diplomy, nějakou hotovost a léky. Je těžké nechat tady vše, co jste celý život budovali, ale je to otázka života a smrti.“

Uvedl pětasedmdesátiletý občan Damašku⁴²³

17. července SFA zveřejnila informace o pohybu tanků a vrtulníků přímo v centru Damašku. Jejich stažení do hlavního města bylo reakcí na akci SFA nazvanou Damašský vulkán, během které se povstalci pokusili převzít kontrolu nad některými částmi města. Regulérní armáda je však potírá díky početní i materiální převaze. Kofi Annan mezitím nepřestává ve vyjednávání s ruskými představiteli, kteří jsou spolu s Čínou hlavními blokátory mezinárodní intervence do Sýrie. Žádné významnější ústupky však nevyjednal.⁴²⁴ Jeho snahy však podpořila i řada Rusů a v Rusku žijících cizinců, kteří 16. července v Moskvě demonstrovali proti vládní zdrženlivosti v syrské otázce.⁴²⁵

V odpoledních hodinách SFA informovala o jednom ze svých prozatím největších úspěchů, přímo v Damašku se jí údajně podařilo sestřelit jeden ze syrských vrtulníků. Celou událost se podařilo zachytit na videozáznam, oficiální místa však sestřelení popírají a tvrdí, že se jednalo o havárii. „Vrtulník letěl velmi nízko. Nebylo těžké ho zaměřit,“ řekl jeden z povstalců agentuře Reuters. Klid však nebyl ani v ulicích města. Opozice tvrdí, že má kontrolu nad dvěma městskými čtvrtěmi. Boje se nakrátko dostaly až k budově centrální banky.⁴²⁶

---

⁴²² DAMON, Arwa. Dark images of horror and despair smuggled out of Syria. Cnn.com. 2012. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2012/07/17/world/meast/syria-douma-killings/index.html?hpt=hp_c1

⁴²³ KUPKA, Martin. Asad poslal do bitvy o Damašek vrtulníky, rebelové jeden sestřelili. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-nasadila-vrtulniky-0ya-zahranicni.aspx?c=A120717_135904_zahranicni_mku

⁴²⁴ BBC. Syria conflict: Central Damascus hit by clashes. Bbc.co.uk [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18866265>

⁴²⁵ STRAKOVÁ, Naďa. Syrská komunita v Moskvě proti Bašarovi. Respekt.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://strakova.blog.respekt.ihned.cz/c1-56589000-syrska-komunita-v-moskve-proti-basarovi>

⁴²⁶ KUPKA, Martin. Asad poslal do bitvy o Damašek vrtulníky, rebelové jeden sestřelili. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-nasadila-vrtulniky-0ya-zahranicni.aspx?c=A120717_135904_zahranicni_mku

Jen o den později, 18. července, povstalci v Damašku provedli další úspěšný, ač kontroverzní útok na stávající vládu. Při bombovém atentátu na sídlo bezpečnostních složek v Damašku se jim podařilo usmrtit ministra obrany Dáúd Radžhaba a jeho náměstka Ásif Šaukat, který údajně zemřel po převozu do nemocnice. Šaukat je švagrem prezidenta Bašára al-Assada. Kromě nich zahynul i bývalý šéf obrany generál Hasan Turkmání. Bašár al-Assad okamžitě jmenoval novým ministrem obrany dosavadního náčelníka generálního štábu Fahda Faradže.⁴²⁷ K útoku se přihlásila nejen SFA, ale i Brigáda božích mučedníků („Lord of the Martyrs Brigade“). Státní televize trvá na tom, že se jednalo o sebevražedný útok, to však SFA popírá.⁴²⁸

„Rozhodně si nemyslím, že bychom měli sklouzávat k miněni, že režim padne v brzké době.“ (“I don't think we should jump to any conclusions of writing the regime off in the near future.”)

Řekl jeden z mluvčích Ligy arabských států po damašském atentátu⁴²⁹

Několik dalších al-Assadových opor bylo vážně zraněno. Je mezi nimi i šéf syrské tajné služby Hišam Bechtar či ministr vnitra generál Muhammad Ibráhím Šaar, ten je již však dle státní televize mimo ohrožený stav a zotavuje se v nemocnici.⁴³⁰ Funkčnost státního aparátu tak nebyla bezprostředně ohrožena. Nicméně tento čin dává jasně najevo, že opozice, která dokáže takovýmto způsobem udeřit přímo v hlavním městě, se nemůže brát na lehkou váhu. Na druhou stranu však platí, že podobné činy pošramocují pověst SFA a dalších opozičních hnutí v očích západních států a institucí, jelikož se jedná o praktiky hraničící s terorismem. Během konfliktu zatím zahynulo více než 10 000 lidí, převážně civilistů.⁴³¹

Odplata za atentát přišla hned dalšího dne. Regulární armáda posílila své snahy vytlačit rebely z Damašku. Přímo ve městě tak nasadila veškeré dostupné tanky a vrtulníky.

---

⁴²⁷ POLOCHOVÁ, Iveta. Atentátník zaútočil na srdce syrského režimu. Zabil i Asadova švagra. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/pri-sebevrazednem-atentatu-v-damasku-zemrel-ministr-obrany-pql-/zahranicni.aspx?c=A120718_124239_zahranicni_ip1

⁴²⁸ BBC. Syria conflict: Ministers 'killed in suicide attack'. Bbc.co.uk [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18882149>

⁴²⁹ STARR, Barbara. U.S. official: Al-Assad faces 'fight or flight' decision. Cnn.com [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://security.blogs.cnn.com/2012/07/19/u-s-official-al-assad-faces-fight-or-flight-decision/?hpt=hp_c1

⁴³⁰ LEVS, Josh. Top Syrian officials killed in major blow to al-Assad's regime. Cnn.com [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2012/07/18/world/meast/syria-unrest/index.html?hpt=hp_t1

⁴³¹ ALMOND, Kyle. Next for Syria: Showdown or stalemate?. Cnn.com [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2012/07/18/world/meast/syrian-crisis/index.html?hpt=hp_c1

Západní země s útokem sice přímo nesouhlasí, nicméně chtějí pokračovat a posilovat své ekonomické sankce vůči režimu prezidenta Bašára al-Assada.⁴³² „Myslím si, že v současnou chvíli vstupujeme do poslední fáze revoluce, režim pravděpodobně padne, ("I think actually we are entering the final stage of the revolution; the regime is probably going to fall,"), Řekl v optimistickém výhledu jeden z poradců Washingtonského Institutu pro blízkovýchodní politiku, čímž korespondoval nejednotnost světových názorů na tuto problematiku.⁴³³

21. července svět obletěly znepokojivé informace pocházející z úst zběhlého generála Mustafy Šjacha, který v tomto roce dezertoval a přešel hranici do Turecka. Dle jeho vyjádření se syrský režim připravuje k použití chemických zbraní. Zvláště nebezpečná je podle něj situace ve velkých městech, jako je Damašek nebo Aleppo. „Přinese to bezprecedentní krveprolití a režim se uchýlí k nekonvenčním zbraním. Každá akce vyvolá ještě větší reakci,“ říká. Jeho předpoklady se však naštěstí nepotvrdily.⁴³⁴ Nicméně boje v Damašku i Aleppu se v posledních dnech stupňují a přitvrzují.⁴³⁵

Po řadě úspěchů SFA přišel 23. července velký úspěch na straně oficiální armády. Té se zvýšenou aktivitou podařilo vytlačit rebely z takřka celého Damašku. Během dne padla poslední stanoviště ze sunnitských čtvrtí města. Opět se tak potvrdilo, že SFA nemá kapacity ani materiál na déletrvající vojenské akce. Oficiální místa rovněž během dne proklamovala, že režim nehodlá použít chemické zbraně proti civilistům. K jejich použití dojde pouze v případě zahraniční intervence. Toto prohlášení ještě více zkomplikovalo již tak dosti problematická jednání na poli Rady bezpečnosti OSN.⁴³⁶

A hned druhého dne syrská národní televize informovala o dalším vládním úspěchu. Údajně se jí podařilo dopadnout atentátníka, který před několika dny zaútočil na sídlo bezpečnostních složek v Damašku. S informacemi se odvolává na iránskou agenturu

---

⁴³² BBC. Syria conflict: Fresh offensive against rebels. Bbc.co.uk [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18897773>

⁴³³ STERLING, Joe a Laura SMITH-SPARK. Attack threatens Syrian president's grip on power. Cnn.com [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2012/07/18/world/meast/syria-violence-analysis/index.html?hpt=imi_t3

⁴³⁴ BŘEZINOVÁ, Markéta. Asadovi prchají generálové. Režim chce použít chemické zbraně, varují. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/asadovi-utikaji-generalove-dd8-/zahranicni.aspx?c=A120721_165114_zahranicni_brm

⁴³⁵ BBC. Syria crisis: Heavy clashes in second city of Aleppo. Bbc.co.uk [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18937514>

⁴³⁶ ŠTÁSTKA, Tomáš. Syrská armáda znovu získává kontrolu nad Damaškem, Asad město neopustil. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-armada-kontroluje-damasek-dq3-/zahranicni.aspx?c=A120723_123549_zahranicni_ts

Fars. Zpráva tak dává za pravdu SFA, která hned od začátku popírá, že by atentát spáchal sebevražedný atentátník. Agentura Fars při oznámení o dopadení údajného atentátníka citovala syrského poslance Muhammada Záhira Ghanúma. Ten tvrdí, že zatčený byl zaměstnancem Národní bezpečnostní rady, v jejímž sídle se atentát odehrál. Ghanúm odmítl poskytnout více podrobností a řekl pouze, že pachatelovo přiznání bude brzy zveřejněno.⁴³⁷

„Vojáci jsou nervózní, unavení a hladoví. Většina z nich bude během tří nebo čtyř měsíců úplně na dně.“

Řekl v červenci zběhlý generál Al-Zobi⁴³⁸

25. července se začala zatahovat smyčka nad rebely v Aleppu. K městu se stáhla většina vojenských jednotek z širokého okolí, včetně hranic s Izraelem, které tradičně patří k nejstaženějším hraničním územím na světě.⁴³⁹ Téhož dne Turecko oznámilo, že hodlá uzavřít své hraniční přechody do Sýrie. Většina uprchlíků však do Turecka proudí nelegálně, takže uzavření hranice bude mít spíše kosmetický účinek.⁴⁴⁰

O napjatém stavu v zemi, zejména pak v oblasti kolem města Aleppo, svědčí i fakt, že 27. července ze země utekl první člen, respektive členka, nově zvoleného parlamentu. „Překročila jsem syrskou hranici s Tureckem a zběhla od tohoto tyranského režimu. Kvůli represím a nespoutanému mučení národa,“ řekla televizi Sky News Arabia Badáviová.⁴⁴¹ V posledních dnech z obou stran konfliktu zaznívají názory, že bitva o Aleppo by mohla být jedním z klíčových momentů celé občanské války. Obě strany se tak na konflikt připravují, jak jen to jde.⁴⁴² I analytici se přiklánějí k názoru, že bitva o dvou a půl milionové Aleppo bude jedním z nejdůležitějších mezníků celého

---

⁴³⁷ POLOCHOVÁ, Iveta. V Sýrii prý zatkli atentátníka, jenž zabil generály včetně Asadova švagra. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-syrii-pry-zatkli-atentatnika-ktery-zabil-general-y-f9j-/zahranicni.aspx?c=A120724_113649_zahranicni_ip1

⁴³⁸ TAU. Zběhlý generál: Asadův režim je jen kousek od kolapsu, nemá ani chleba pro vojáky. IHned.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet/c1-56784950-zbehly-general-asaduv-rezim-je-jen-kousek-od-kolapsu-nema-ani-chleba-pro-vojaky>

⁴³⁹ BBC. Syria's Turkish border units 'head for Aleppo'. Bbc.co.uk [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18979733#TWEET177618>

⁴⁴⁰ ŠTÁSTKA, Tomáš. Turecko uzavřelo hraniční přechody se Sýrií, při bojích zabito 108 lidí. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/turecko-uzavrelo-hranice-se-syrii-d5c-/zahranicni.aspx?c=A120725_094113_zahranicni_ts

⁴⁴¹ ŠTÁSTKA, Tomáš. Asadovi utekla poslankyně do Turecka. Vádí jí „tyranský“ režim. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/poslankyne-syrskeho-parlamentu-do-turecka-fkc-/zahranicni.aspx?c=A120727_073730_zahranicni_ts

⁴⁴² CNN. Clock ticks for 'mother of all battles' in Aleppo. Cnn.com [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2012/07/27/world/meast/syria-unrest/index.html?hpt=hp_t2

syrského konfliktu, který ho sice možná nerozhodne, ale minimálně ukáže, jak si která strana silově stojí.⁴⁴³

28. července skutečně začala ofenzíva regulární armády do Aleppa. „Nasadili všechny typy zbraní, ale našim rebelům se daří útoky režimních jednotek odrážet,“ řekl agentuře DPA jeden z velitelů opoziční Syrské svobodné armády (FSA) Abú Umar Halabí. Syrská státní televize naopak v reportáži o situaci v Aleppu uvedla, že vládní síly způsobily rebelům těžké ztráty. Podle agentury Reuters nad městem létají vrtulníky.⁴⁴⁴

Téhož dne však ze Sýrie přišly i pozitivní zprávy. Na svobodu se dostala Češka Sandra Bitarová, která byla měsíc držena ve vězení kvůli podezření, že spolupracuje s povstalci. Zásahu na jejím propuštění jistě nese i vyjednávání našeho ministerstva zahraničí a diplomatů z českého vyslanectví v Damašku. „Dnes byla propuštěna Sandra Bitarová. Česká občanka byla zatčena a zadržována v Sýrii. Podle svědectví české ambasády v Damašku je v pořádku a zdravá. Velvyslankyně (Eva Filipi) se s ní hodlá v neděli setkat a projednat další postup. Jsme velmi rádi, že se podařilo silami všech zainteresovaných docílit jejího propuštění,“ uvedl mluvčí ministerstva zahraničí Vít Kolář.⁴⁴⁵ S paní Bitarovou jsem se pokusil navázat kontakt, to se mi však nepodařilo.

1. srpna informovaly české úřady o tom, že našemu vyslanectví v Damašku v brzké době přibude nová povinnost – bude zastupovat zájmy Spojených států amerických. Ty své vyslance stáhly již před několika měsíci, až doteď je však zastupovali polští diplomaté, nicméně i ti teď Sýrii opouštějí. „Není samozřejmě možné predikovat další vývoj v Sýrii. Nemůžeme vyloučit ani eventualitu, že i Česká republika bude v budoucnu zemi opouštět. Na to jsme si v rámci té spolupráce dovolili upozornit,“ uvedl Karel Šrol, který zastupuje tiskového mluvčího ministerstva zahraničí.⁴⁴⁶

Stejného dne světová média přišla se znepokojivou zprávou týkající se praktik opozice. V Aleppu s nejvyšší pravděpodobností došlo k popravě minimálně čtyř al-Assadových

---

⁴⁴³ ČTK. IHned.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-56755660-o-osudu-syrskeho-prezidenta-muze-rozhodnout-bitva-o-obchodni-metropoli-halab>

⁴⁴⁴ BRANDEJSKÁ, Anna. Syrská armáda zaútočila na město Aleppo ovládané povstalci. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-armada-zautocila-na-halab-dat-/zahranicni.aspx?c=A120728_130503_zahranicni_abr

⁴⁴⁵ ČTK. Češka zadržovaná měsíc v Sýrii je na svobodě a zdravá. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ceska-zadrzovana-mesic-v-syrii-je-na-svobode-fz5-/zahranicni.aspx?c=A120728_180646_zahranicni_fih

⁴⁴⁶ POLOCHOVÁ, Iveta. České velvyslanectví v Damašku bude v rozbouřené Sýrii zastupovat i USA. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ceske-velvyslanectvi-v-syrii-zastupuje-usa-fz4-/zahranicni.aspx?c=A120801_121014_zahranicni_ipl

přívrženců, které rebelové hlásící se k SFA zajali. Muži byli postaveni ke zdi a bez milosti postříleni kalašnikovem. Skutečnost vyšla najevo díky amatérskému videu, které bylo umístěno na internet. Ruský ministr zahraničí k věci jen suše konstatoval, že podobné věci se stávají na obou stranách a je nutné s nimi počítat.⁴⁴⁷

Hned následujícího dne agentura Reuters informovala o postupu regulární armády v Aleppu. Armáda v křesťanských čtvrtích zabila minimálně 70 lidí, většinou civilistů. „Téměř všichni byli popraveni kulkou do obličeje, hlavy, nebo krku,“ svěřil se agentuře Reuters jeden z obyvatel čtvrti. Téhož dne se bojovníkům SFA v ulicích města podařilo ukořistit tank, se kterým později zaútočili na nedaleké letiště. Dle agentury Reuters mají navíc k dispozici několik raketometů země-vzduch, které hodlají použít proti vládním vrtulníkům.⁴⁴⁸

Druhého srpnového dne rovněž přišla smutná zpráva pro příznivce diplomatického řešení konfliktu. Dosavadní zvláštní vyslanec OSN pro Sýrii pan Kofi Annan oznámil, že se hodlá vzdát své funkce. „Pan Annan informoval mě a generálního tajemníka Ligy arabských států pana Nabíla Arabího o svém záměru neobnovit svůj mandát, až vyprší 31. srpna 2012,“ uvedl generální tajemník OSN, Pan Ki-mun. Důvodem Annanova odstoupení je dlouhodobá neměnnost syrské situace a nedostatečná podpora od OSN. „Nedostalo se mi veškeré podpory, jakou si ta záležitost zasloužila. V rámci mezinárodního společenství vládnu rozdíly. To vše komplikovalo mé úkoly,“ řekl na v rychlosti svolané tiskové konferenci v Ženevě.⁴⁴⁹

Jak se pomalu tenčí zásoby vojenského materiálu, režim sahá ke stále tvrdšímu kalibru. 3. srpna tak bylo potvrzeno nasazení bitevníků L-39 Albatros československé výroby do bojů v Aleppu. Paradoxem je, že jsou používány především k ostřelování civilních čtvrtí, což má působit zřejmě jako demotivace lidí, kteří by se chtěli přidat k povstalcům. Nálety mají na civilní obyvatelstvo zcela decimující účinek. „Věděl jsem, že se stalo něco skutečně špatného, vůbec jsem necítil nohu. Pořád jsem jen křičel a prosil o pomoc. Strašně to bolelo,“ svěřil se listu The Independent chlapec zraněný při

---

⁴⁴⁷ BBC. Syria conflict: Aleppo shootings by rebels condemned. Bbc.co.uk [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-19084287>

⁴⁴⁸ HÁJEK, Adam. Syrští povstalci se zmocnili tanků, pomáhají jim i tajné služby USA. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrsti-povstalci-se-zmocnili-tanku-pomahaji-jim-i-tajne-sluzby-usa-1fz-/zahranicni.aspx?c=A120802_102510_zahranicni_aha

⁴⁴⁹ ŠTÁSTKA, Tomáš. Kofi Annan ke konci srpna opustí funkci vyslance OSN pro Sýrii. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/annan-konci-jako-velvyslanec-v-syrii-dvr-/zahranicni.aspx?c=A120802_172027_zahranicni_ts

jednom z náletů. Jeho bratr dodal: „Vystřelí raketu, počkají, až se srotí lidé, a pak vystřelí další.“⁴⁵⁰

4. srpna se SFA na krátko podařilo zmocnit se dokonce i budovy státní televize a rozhlasu v boji zmítaném Aleppu. Nicméně vládní jednotky okamžitě začaly masivní ofenzivu, která povstalce zakrátko vytlačila. Vysílání státních médií zůstalo nepřerušeno díky vysílání z Damašku.⁴⁵¹

Koncem týdne by do syrského přístavu Tartús měly dorazit tři lodě ruského válečného námořnictva. Účelem jejich cesty má být pouhé doplnění zásob a paliva. Informace však nelze potvrdit. O situaci informovala stanice CBS s odvoláním na nejmenovaný zdroj na ruském ministerstvu obrany. Oficiální místa však veškeré spekulace odmítají.⁴⁵²

V průběhu června se z izraelsko-syrské hranice stáhla velká řada vojáků, kteří zamířili k Aleppu. To nejspíše podpořilo zvýšenou snahu Syřanů o přechod hranice do Izraele. 5. srpna došlo k neúspěšnému pokusu jednoho mladíka. Nevšímal si varování izraelské pohraniční stráže, takže situace zašla až tak daleko, že byl mladík postřelen. „Nazýváme to pokus o infiltraci, o narušení hranic, které nemůžeme dovolit. Věřím, že někdo, kdo přichází se štípačkami, není nevinný,“ tvrdila mluvčí izraelské armády Avital Leibovičová a dodala, že možná šlo o pokus ověřit izraelskou obranu.⁴⁵³

„Tady (v Sýrii) je mnoho skupin, ideologií a cílů. Složitost celé situace mi dává pocit, že jsme loni v Libyi jen hráli hry.“

Říká Mahdí Hárátí, vůdce jedné opoziční skupiny⁴⁵⁴

---

⁴⁵⁰ HÁJEK, Adam. Nad Aleppem krouží oceloví ptáci z Česka. Albatrosy útočí i na děti. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ceske-zbrane-v-syrii-0li-zahranicni.aspx?c=A120803_115122_zahranicni_aha

⁴⁵¹ CNN. Syrian forces, rebels fight to control Aleppo broadcast center. Cnn.com [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2012/08/03/world/meast/syria-unrest/index.html?hpt=hp_t1

⁴⁵² GAA. Do syrského přístavu Tartus míří tři ruské lodě se stovkami mužů na palubě. IHned.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet/c1-56895090-do-syrského-prístavu-tartus-miri-tri-ruske-lode-se-stovkami-muzu-na-palube>

⁴⁵³ POLOCHOVÁ, Iveta. Izraelci postřelili na Golanských výšinách Syřana, zkusil přejít hranici. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/izraelci-postrelili-na-golanskych-vysinach-syrana-pokusil-se-prejit-hranici-1wl-zahranicni.aspx?c=A120805_072543_zahranicni_1pl

⁴⁵⁴ ČTK. Gaza, Libye, Sýrie... Povstalce vede profesionální revolucionář z Irsku. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/profesionalni-revolucionar-v-syrii-d7c-zahranicni.aspx?c=A120817_075820_zahranicni_ts

Stejného dne ze země uprchl i jediný syrský kosmonaut Muhammad Ahmad Farís. Za účast na letu sovětské rakety Sojuz z roku 1987 získal titul Hrdiny Sovětského svazu a Leninův řád. Jeho útěk pro opozici sice nepřináší žádnou diplomatickou ani materiální podporu, o psychickém působení takovéto emigrace však nelze pochybovat.⁴⁵⁵

Jen o den později, 6. srpna, Sýrii opustil i její premiér Rijád Hidžáb. Damašek na situaci reagoval jeho okamžitým zbavením všech funkcí. Oznamuji, že jsem přeběhl ze strany vražedného a teroristického režimu a vstoupil jsem do řad svobodné a důstojné revoluce. Oznamuji, že ode dneška jsem vojákem v této posvátné revoluci," oznámil Hidžáb ve svém prohlášení, které odvysílala televize al-Džazíra. Mluvčí někdejšího premiéra oznámil, že Hidžáb je na bezpečném místě a má namířeno do Kataru.⁴⁵⁶ Přípravy jeho útěku údajně zabraly téměř dva měsíce a takřka nikdo o nich nevěděl.⁴⁵⁷ Pro opozici je to tak bezesporu další psychická vzpruha, na druhou stranu je nutné brát v potaz to, že ani jakožto premiér země neměl příliš příležitostí, aby získal informace, které by se mohly opozici hodit. Do styku s prezidentem Bašárem al-Assadem a jeho nejbližšími spolupracovníky přišel jen minimálně.⁴⁵⁸

Pravděpodobně i v reakci na tento čin se 10. srpna rozjela obrovská vládní ofenzíva v Aleppu. Během ranních hodin do ulic města vjely tanky a obrněné vozy, které mají za úkol vytlačit povstalce. Amnesty International varuje, že ani jedna ze stran nebere ohled na civilisty. To dokládá například pomocí satelitních snímků, které ukazují stovky kráterů po výbuchu dělostřeleckých granátů, které na město v posledních dnech dopadly.⁴⁵⁹ Nejtvrději armáda zasáhla ve čtvrti Salahaddín, která je fakticky vstupní branou do města. V minulých dnech ji SFA používala jakožto svou hlavní základnu pro útoky v Aleppu, nicméně v důsledku nedostatku munice a dalšího vojenského materiálu

---

⁴⁵⁵ ČTK. Sýrii opustil jediný kosmonaut, držitel Leninova řádu prchl do Turecka. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/jediny-syrsky-kosmonaut-uprchl-do-turecka-f2f-zahranicni.aspx?c=A120805_190300_zahranicni_brm

⁴⁵⁶ HÁJEK, Adam. „Přidávám se k posvátné revoluci.“ Syrský premiér utekl za hranice. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vybuch-v-syrske-statni-televizi-dop-zahranicni.aspx?c=A120806_101820_zahranicni_aha

⁴⁵⁷ BBC. Syria Prime Minister Riad Hijab defects. Bbc.co.uk [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-19146380>

⁴⁵⁸ CNN. Officials: Syria's prime minister defects from al-Assad regime. Cnn.com [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2012/08/06/world/meast/syria-unrest/index.html?hpt=hp_t1

⁴⁵⁹ POLOCHOVÁ, Iveta. Syrský režim vytlačuje rebely z bašty v Aleppu, snímky ukazují zkázu. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-boje-aleppo-amnesty-09g-zahranicni.aspx?c=A120808_120937_zahranicni_ipl

oblast během posledních několika hodin opustila převážná část bojovníků SFA. Státní televize nepřetržitě informuje o úspěších v boji proti „ozbrojeným teroristům“.⁴⁶⁰

„Je mojí povinností omýt si ruce od tohoto zkorumpovaného režimu!“

Řekl uprchlý syrský expremiér Rijád Hidžáb⁴⁶¹

Podle povstalců ve městě dochází i k použití termobarických zbraní. Jeden z článků jejich účinky vysvětluje takto: „Výbušnou látku u těchto zbraní tvoří palivová explozivní hmota. Doplněk tvoří dvě oddělené konvenční nálože. První nálož v předem určené výšce nebo určeném okamžiku rozptýlí palivo. Vzniklý oblak smísený se vzduchem se obvykle dostane do kontaktu s cílem, proti němuž je zbraň použita. S odstupem několika sekund vybuchne druhá nálož, která tuto směs zapálí. Následuje exploze, kterou doprovází velmi silná tlaková vlna. Ničivý účinek takové vlny a za ní následujícího podtlaku převyšuje účinnost běžných konvenčních výbušnin.“⁴⁶²

13. srpna se rebelům pravděpodobně podařilo sestřelit vládní MiG 23BN. Informaci zveřejnil na sociální síti jeden z opozičních aktivistů. Vládní zpravodajská agentura informaci popřela s tím, že se jednalo o nehodu. Na videu (<http://www.youtube.com/watch?v=FX5qH4GvgQE>) je vidět letadlo vzdalující se po náletu na pozici povstalců, jež po sérii výstřelů začalo hořet. Pokud bylo skutečně sestřeleno opozičními aktivisty, jednalo by se o opravdu silný propagandistický moment, který by zároveň oslabil morálku vládního letectva, které bylo při náletech až doposud takřka nezranitelné.⁴⁶³

Jen o den později vyzval uprchlý premiér Rijád Hidžáb všechny opoziční aktivisty k tomu, aby se spojili v boji proti režimu Bašára al-Assada. „Oddaní revolucionáři, vaše revoluce se stala příkladem snahy a obětování se pro svobodu a důstojnost. Ujišťuji vás na základě svých zkušeností a své někdejší pozice, že zatímco režim vojensky eskaluje,

---

⁴⁶⁰ CNN. Views differ on status of Salaheddine neighborhood in Syria's Aleppo battle. Cnn.com [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2012/08/08/world/meast/syria-unrest/index.html?hpt=imi_c1

⁴⁶¹ HÁJEK, Adam. Asad kontroluje jen třetinu Sýrie, ozval se z Ammánu uprchlý premiér. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/asad-kontroluje-jen-tretinu-syrie-ozval-se-z-ammanu-uprchly-premier-1g6-/zahranicni.aspx?c=A120814_133707_zahranicni_aha

⁴⁶² ŠTÁSTKA, Tomáš. Vakuum a tlaková vlna. Dle rebelů užil Asad v Aleppu termobarickou zbraň. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/termobaricka-zbran-v-aleppu-dp4-/zahranicni.aspx?c=A120810_111606_zahranicni_ts

⁴⁶³ KALIVODOVÁ, Lucie. VIDEO: Amatérské záběry ukazují, jak syrští povstalci sestřelili MiG. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/amaterske-zabery-ukazuji-jak-syrsti-povstalci-sestrelili-stihacku-11g-/zahranicni.aspx?c=A120813_162628_zahranicni_klv

duchovně i finančně kolabuje,“ řekl Hidžáb. Dále mimo jiné tvrdil, že vláda kontroluje už jen pouhých třicet procent státu.⁴⁶⁴

Na stranu opozice se čím dál tím častěji přidávají také zahraniční bojovníci. Během léta se nejvíce mluvilo o Mahdím Hárátím. Tento Ir se proslavil jako protiizraelský aktivista. Plavil se na lodi, kterou Izraelci v roce 210 zastavili, a poté ho nějakou dobu drželi v zajetí. Vojenské ostruhy si však vysloužil až v Libyi, kde se stal velitelem tzv. Tripoliské brigády, kterou profesionálně vycvičily katarské speciální jednotky a jež se účastnila útoku na samotné sídlo Muammara Kaddáfího. Později se dokonce stal asistentem velitele obrany Tripolisu. Své současné poslání v Sýrii hodnotí takto: „S ohledem na předchozí úspěchy v Libyi jsem se rozhodl nechat národnost stranou, a stejně tak jako jiné světové organizace pomohly Libyi v době nouze, jsem se i já rozhodl předat své zkušenosti k užítku ostatních.“ V současné době velí více než 6 000 mužů a další přibývají každým dnem.⁴⁶⁵

„Vyzýváme je (povstalce), aby dále pokračovali ve své požehnané snaze o podporu lidového povstání a dovedli ji až ke břehům jistého vítězství!“

Apeluje na opozici uprchlý expremiér Rijád Hadžáb⁴⁶⁶

O mezinárodní podporu koneckonců žádají i sami povstalci. Západ se však stále nemůže rozhoupat k oficiální přímé podpoře, jako tomu bylo v Libyi. Do hry tak vstupuje jiný zdroj zbraní a výcviku – radikální islamisté. „Nechceme tady al-Káidu, ale pokud nám nikdo nepomůže, uzavřeme s ní spojení,“ prohlásil podle agentury AFP abú Amar, velitel skupiny povstalců v centru Aleppa. Většinu zapojení Západu však stále brání postoj Číny a Ruska, které blokuji přijetí rezoluce Rady bezpečnosti OSN.⁴⁶⁷

17. srpna opoziční aktivisti našli na skládce na předměstí Damašku zhruba 60 zmasakrovaných těl. Amatérské video ve velice špatné kvalitě ukazuje desítky

⁴⁶⁴ HÁJEK, Adam. Asad kontroluje jen třetinu Sýrie, ozval se z Ammánu uprchlý premiér. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/asad-kontroluje-jen-tretinu-syrie-ozval-se-z-ammanu-uprchly-premier-1g6-/zahranicni.aspx?c=A120814_133707_zahranicni_aha

⁴⁶⁵ ČTK. Gaza, Libye, Sýrie... Povstalce vede profesionální revolucionář z Irska. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/professionalni-revolucionar-v-syrii-d7c-/zahranicni.aspx?c=A120817_075820_zahranicni_ts

⁴⁶⁶ HÁJEK, Adam. Asad kontroluje jen třetinu Sýrie, ozval se z Ammánu uprchlý premiér. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/asad-kontroluje-jen-tretinu-syrie-ozval-se-z-ammanu-uprchly-premier-1g6-/zahranicni.aspx?c=A120814_133707_zahranicni_aha

⁴⁶⁷ ČTK. Buď nám dáte zbraně vy, nebo al-Káida, hrozí syrští povstalci Západu. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/bud-nam-date-zbrane-vy-nebo-al-kaida-hrozi-syrsti-povstalci-zapadu-p9r-/zahranicni.aspx?c=A120816_124411_zahranicni_aha

zmrzačených těl s rukama svázanýma za zády. Tato informace přišla jen krátce po oznámení formálního ukončení pozorovatelské mise OSN. Opozice z masakru obvinila vládní jednotky a jim spřátelené milice.⁴⁶⁸

Kromě podobných masakrů se země potýká i s dalším obrovským problémem – tisíce lidí jsou vězněny v hrozných podmínkách. „Pracoval jsem v Centru pro dokumentaci násilí na Syřanech, zvláště pak na těch ve vězeních. V zemi, kde denně umírá až 150 lidí, se moc lidé nestarají o to, že další tisíce lidí jsou uvězněny," říká uprchlý novinář Nizar (jméno novináře bylo z bezpečnostních důvodů změněno). „Jsou to většinou představitelé opozice, demonstranti a aktivisté. Nemalou část však také tvoří novináři,“ pokračuje Nazir. Rovněž popisuje novou armádní strategii. Jednotky obklíčí město a poté systematicky bombardují jeho okolí, nikdo tak nemůže dovnitř ani ven, což má decimující účinek na psychiku civilního obyvatelstva i případných přítomných opozičních aktivistů.⁴⁶⁹

26. srpna opět veřejně vystoupil Bašár al-Assad. „Syrský lid nedovolí, aby spiknutí uspělo a dosáhlo svých cílů. Porazí ho za každou cenu. To, co se děje, není namířeno jen proti Sýrii, ale proti celému regionu," prohlásil podle syrské státní agentury SANA prezident, který více než 17 měsíců čelí vzpouře. Opět také zopakoval, že opozici tvoří pouze teroristé najatí zahraničními vládami. Damašek obviňuje také Saúdskou Arábii, Katar a Turecko, že tyto rebely vyzbrojují s cílem vyvolat v zemi zmatek.⁴⁷⁰

Jen o den později se rebelům podařilo sestřelit další vládní stroj. Jak uvádí Reuters, rebelové sestřelili vrtulník, když ostřeloval damašské předměstí Jobar. Zprávu opozice opět potvrdila videem. Oficiální místa sestřel popřela stejně jako v případě migu a znovu přišla se zprávou o technické závadě. Pozici, odkud se vrtulník podařilo sestřelit, krátce nato bombardovala vládní letadla. „Zaznamenali jsme šedesát obětí v Zemalce a mnoho mrtvých je i v Sakbě, ale to nejde ověřit,“ řekl agentuře Reuters

---

⁴⁶⁸ BBC. Syria activists 'find 60 bodies in Damascus suburb'. Bbc.co.uk [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-19293304#TWEET199020>

⁴⁶⁹ ŠTÁSTKA, Tomáš. Za tři dny nám nahlásili dvacet znásilnění, líčí uprchlý syrský novinář. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/uprchly-syrsky-novinar-0sv-/zahranicni.aspx?c=A120823_131942_zahranicni_ts

⁴⁷⁰ BŘEZINOVÁ, Markéta. Zahraniční spiknutí porazíme, řekl Asad. V zemi dál umírají stovky lidí. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-porazi-zahranicni-spiknuti-rekl-asad-fkv-/zahranicni.aspx?c=A120826_184003_zahranicni_brm

muž s pseudonymem Usáma al-Damaškí. Stíhací letouny byly v Damašku použity vůbec poprvé.⁴⁷¹

2. září v centru Damašku došlo k výbuchu dvou náloží, jejich cílem bylo pravděpodobně nedaleké sídlo bezpečnostních složek. Počet obětí je minimální, jelikož bomby explodovaly ve chvíli, kdy byla budova prázdná. K útoku se na Facebooku přihlásila neznámá islamistická skupina nesoucí název Brigáda vnuků prorokových, která tvrdí, že je spřízněná s povstaleckou Syrskou osvobozenou armádou. Čin byl prý odvetou za nedávné masakry, zvláště pak za usmrčené ženy a děti.⁴⁷²

Během prvního zářijového víkendu alžírský diplomat Lachdar Brahími převzal po Kofim Annanovi funkci zvláštního zmocněnce OSN a Ligy arabských států v Sýrii. Opozice ho téměř okamžitě zkritizovala, že je ve svých výrocích velice mírný a opatrný. On sám situaci komentoval takto: „Jdu do toho bez iluzí, vím, jak je to těžké, téměř nemožné. Neříkám nemožné, ale skoro nemožné. Cítím těžkou váhu toho, že lidé umírají a my pro ně moc neděláme... Míra zodpovědnosti mě děsí. Lidé se stále ptají: ‚Vždyť tam umírají nevinní, co s tím plánujete dělat?‘ A my toho opravdu moc neděláme. Už jen to má strašný dopad.“ Na kritiku opozice, že s ní příliš nespolupracuje, reagoval slovy: „Pracuji pro dvě mezinárodní organizace, nehovořím vaším jazykem.“⁴⁷³

A právě zde, na přelomu dvou funkčních období dvou zástupců našeho světa v řešení syrského konfliktu, bych ukončil své zaznamenávání samotného syrského jara. V následující kapitole se budu věnovat konfrontaci mnou nashromážděných podkladů, jejich analýze a vyhodnocení. Další řádky by tak měly pomoci ucelit si názor na dění popisované v předešlých kapitolách.

Tento bod se dle mě rovněž nejlépe hodí k přečtení třetího interviu (A.3.1).

---

⁴⁷¹ ŠTÁSTKA, Tomáš. VIDEO: Syrští rebelové sestřelili vrtulník, pak ohlásili útok stíhačky. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/sestreleni-vrtulniku-damasek-dki-zahranicni.aspx?c=A120827_093859_zahranicni_ts

⁴⁷² LUK. V centru Damašku explodovaly dvě bomby, za poslední týden 1600 mrtvých. Ceskatelevize.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/194314-v-centru-damasku-explodovaly-dve-bomby-za-posledni-tyden-1600-mrtvych/>

⁴⁷³ ŠTÁSTKA, Tomáš. Annanův nástupce považuje svou misi v Sýrii za téměř nesplnitelnou. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/brahmini-vidi-misisv-syrii-za-temer-nesplnitelnou-fwv-zahranicni.aspx?c=A120903_102438_zahranicni_ts

6. Konfrontace a analýza podkladů

6.1 Sociální pnutí a znovuzrození opozice

Pro pochopení fungování syrského režimu je nezbytně nutné alespoň lehce prostudovat historii tohoto státu v posledních zhruba sto letech. Přesněji události od konce první světové války, kdy se poprvé začalo jednat o „Sýrii“ jakožto svobodné zemi.

Ze zpracované literatury jsem dospěl k názoru, že prapůvod současného společenského pnutí je právě v době francouzské mandátní zprávy, kdy byla země rozdělena do tří částí. Jednalo se o zcela nešetrný a nesystémový zásah. V první intenci se sice může zdát logický, ale při hlubším zamyšlení je problematika tohoto dělení jasná – území Sýrie není možné rozdělit dle náboženství.

Některé oblasti byly sice více osídleny jistou náboženskou skupinou. Pobřežní a horské oblasti ovládali alawité, jih drúzové, sever při hranici s Tureckem Kurdové a vnitrozemí sunnitě a křesťané. Celkově se však dá říci, že všechny náboženské skupiny spolu spolupracovaly přesně tak, jak se to naučily za tisíce let osídlení této oblasti. Jak mi v rozhovoru potvrdil Assem Atassi, lidé se tu neškatulkovali dle náboženství, všichni si připadali jako Arabové. To je pojilo. Existovaly mezi nimi sice jisté odlišnosti, ty však byly tolerovány. Francouzi si toto však neuvědomovali nebo to prostě jen nechtěli vidět. Využili starou koloniální praktiku „rozděl a panuj“. Tím zažehli první plamínky nesnášenlivosti. Nejinak dopadly země jako Pákistán, Indie nebo Libanon.

Myšlenky panarabismu však v dalších letech přinesly i vznik problémů. Roku 1958 vznikla Spojená arabská republika (s Egyptem), v jejímž čele stál bývalý egyptský prezident Gamál Abdul Násir. Ten byl velice oblíbenou postavou v celém arabském světě. Lidé doufali, že pod jeho vedením se podaří k Spojené arabské republice postupně připojit další arabské státy a dokončit tak ideu panarabismu. Násirovy metody však během několika měsíců způsobily vystřízlivění většiny národa. Násir vnímal panarabismus jako cestu k moci, nikoliv jako finální metu a ideologii. Praktiky, které zavedl, posunuly Sýrii zase o něco dál demokracii. Assem Atassi tehdejší situaci, dle mého názoru, pěkně vystihl tímto komentářem: „Já říkám, že to byla jedna z největších chyb, protože tohle nastartovalo éru diktatur. Dříve začala éra vojenských převratů. Teď k tomu přibila diktatura, což je další krok dolu. Vzdát se demokracie a souhlasit s diktaturou jen kvůli myšlence nacionalismu?“

Společný stát se tak roku 1961 rozpadl. Pnutí ve společnosti však pokračovalo. O vyřešení se několika čistkami a postupným zaváděním autoritářského režimu pokusila strana Baas. Už deset let po rozpadu Spojené arabské republiky slavila Baas úspěch. V Sýrii nezbyl nikdo, kdo by mohl nějak vážně odporovat. Dokonce ani ve straně už nebyl nikdo, kdo by si dovolil zpochybnit moc nového prezidenta Háfize al-Assada. 12. března 1971 se chopil moci a jakožto „Damašská sfinga“ ji držel po třicet let.

Jediný, kdo se vzmohl na odpor, bylo muslimské bratrstvo. Háfiz však jasně dokázal, že zemi drží pevně ve svých rukou. Masakr v Hamá z roku 1982 je jedním z nejhrůznějších „vypořádání se s opozicí“, s jakým jsem se kdy setkal. Na druhou stranu je nutné podotknout, že tento čin ukázal případným odpůrcům, jak dopadnou. Háfiz tak účinně, ač dosti děsivě, zajistil stabilitu země na dlouhá léta dopředu. Jeho tvrdá ruka a poměrně rozvinutá sociální politika zahladila většinu společenského pnutí. Nikdo se neměl extrémně špatně, a když už, tak se o něm moc nevědělo. Vždyť už Niccolò Machiavelli říkal, že je lepší, když se lidé panovníka bojí, než když jím opovrhují. Háfiz tak dokonale naplnil jeho poučku o vraždění opozice – je lepší ji zlikvidovat v zárodku, ač třeba brutálně, než ji nechat bujet.

Pro evropská „demokratická“ měřítká to sice může být dosti zvláštní příčina stability, ale jak se ukázalo na řadě příkladů, Blízký východ má poněkud jiná měřítká. Důkazem byly režimy v Egyptě nebo Libyi.

Smrt Háfize al-Assada a nástup jeho syna Bašára odstartoval krátké období „Damašského jara“. Lidé, převážně intelektuální třída, během tohoto půl roku „přičichli“ ke svobodě. A jak je známo, té se pak těžko vzdává. Je tak naprosto pochopitelné, že i když se půl roku po svém nástupu Bašár al-Assad pokusil o nastolení stejně autoritativního režimu, jaký symbolizoval jeho otec, nepovedlo se mu to. Zárodky opozice tak přežily.

V roce 2003 rovněž proběhla „spojenecká“ invaze do Iráku. Pád tamního režimu by se mohl zdát jako poměrně dobře motivující událost pro opoziční hnutí v Sýrii. V prvních několika dnech možná také ano. Důležité je však nezapomínat, jak se situace v Iráku vyvinula a jak koneckonců vypadá dodnes. Asi nikdo ze syrské opozice by v zemi nechtěl rozpoutat podobné boje. Ať už s podporou zahraničí, či nikoliv. Invaze do Iráku tak paradoxně Bašárovu autoritativnímu režimu prospěla.

Začátek války v Iráku a pokračující konflikt v Afghánistánu rovněž podpořil zájem o „arabský/islámský svět“. A právě zde svou roli na současném stavu Blízkého východu sehrála západní média, která poměrně intenzivně zjednodušovala řadu podstatných informací. V rámci toho došlo ke zdatnému „nálepkování“ jistých skupin. Tento fakt velice pěkně vystihl ****: „Etiketizační teorie v podstatě spočívá v tom, že ve chvíli, kdy hodně intenzivně někoho labelujete, to znamená, označujete nějakými kritérii, tak má tendenci tato kritéria automaticky přejímat. Funguje to na úrovni jednotlivců i skupin. Od roku dva tisíce jedna z mého pohledu Spojené státy z důvodu řešení vnitrostátních problémů začaly vytvářet globálního nepřítele, kterého labelovaly jako militantní islám. Nic takového v realitě neexistovalo, ale v důsledku etiketizace se to vytvořilo. Spousta mladých lidí se s tímto pojetím islámu začala identifikovat a mediální kampaň rozpoutaná americkými médii rozpoutala zvednutí nové vlny zájmu o toto pojetí islámu.“

6.2 Kdo bojuje v Sýrii?

A škatulkování pochopitelně nebyli jen „islamisté“. Svou nálepkou dostala každá náboženská a etnická skupina na Blízkém východě.

V počátku syrského jara tak již zcela otevřeně fungovaly některé radikální skupiny hlásící se k té či oné etnické nebo náboženské skupině. Největší zastoupení měli pochopitelně sunnitě, ale ani další skupiny nezaostávaly. Velice výraznou roli sehrává především alawitská menšina, která se shromažďuje v okolí prezidenta a která si rovněž udržuje majoritu v hnutí Shabeeha, které režim podporuje.

Na druhou stranu je nutné připustit, že Shabeeha rozhodně nemůže za vše, co jí západní média připisují. Jedná se jen o další produkt již výše zmíněného etiketizování. V současné době totiž platí, že každý civilista sympatizující s vládou, který použije zbraň proti opozici, je nutně členem milic Shabeeha. O něco méně zjednodušená pravda je však taková, že Sýrie je, stejně jako celý Blízkovýchodní region, plná regionálních vůdců, jejichž přízeň závisí jen a jen na jejich osobním zisku či prospěchu pro jejich organizaci. V zemi je tak celá řada osobních armád, které se přiklánějí na stranu, která pro ně v dané situaci znamená větší zisk.

Rovněž situace na druhé straně pomyslné fronty není tak jednoznačná, jak naše média tvrdí. Zjednodušeně u nás platí, že každý Syřan bojující se zbraní proti armádě je člen

SFA. Samo „vedení“ svobodné armády však připouští, že kontroluje pouze zhruba 20% všech vojensky aktivních protestujících. Zbytek bojuje na vlastní pěst s podobnými pohnutkami jako v předchozím odstavci popsané prorežimní milice.

Další zdánlivé členy SFA tvoří zahraniční bojovníci, kteří se do Sýrie stáhli s vidinou válečného zisku. Blízký východ a Afrika jsou v současné době dva regiony s nepopíratelně nejvyšší koncentrací profesionálních vojáků na volné noze. Často se jedná o bývalé vojáky či jen přeživší z občanských válek, kteří získali řadu zkušeností a nemají jinou možnost, jak se uplatnit.

Nezanedbatelnou část tvoří i členové teroristických organizací, či chcete-li, bojovníci za svobodu přichozí z okolních států. Německá Spolková zpravodajská služba (BND) dokonce tvrdí, že 95% ozbrojených povstalců tvoří zahraniční bojovníci.⁴⁷⁴

Tato čísla lze však jen velice těžko ověřovat. V současné době je jasné jen to, že všechny tyto skupiny jsou v konfliktu zapojeny. Míra jejich zastoupení je ale nezodpověditelnou otázkou, jelikož každý veřejně přístupný průzkum udává jiná čísla a k pravděpodobně přesnějším datům zpravodajských agentur ještě řadu let nebudeme mít přístup.

Všudypřítomné zjednodušování arabského jara, potažmo syrského konfliktu, velice zdařile vystihl Milan Vodička: „Po celou dobu arabského jara totiž existovaly dvě Arábie. Tu první jsme viděli v televizích, kde se obrázky demonstrantů vykládaly tak, že je do ulic hnala krásná touha po svobodě a demokracii krutě zadupávaná nemilosrdnými despoty. Slýchávali jsme, jak bude Blízký východ konečně lepší. Poslouchalo se to jako opožděná reportáž z Národní třídy. A znělo to krásně, asi jako z Káji Maříka. Přesně tam to i patřilo... V arabském světě to po arabském jaru asi není tak, jak si to Západ tak rád maloval. Jeho chyba, protože dospělí by na pohádky věřit neměli. A to je možná hlavní lekce.“⁴⁷⁵

„Jsou to subjekty z obou stran barikády. Existuje tedy celá řada subjektů, které mají zájem na tom, aby v Sýrii neexistovala silná národní identita, ale aby existovaly

---

⁴⁷⁴ ADMIN. Německá zpravodajská služba: 95% rebelů v Sýrii jsou cizinci. *Vlastnihlavou.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: <http://www.vlastnihlavou.cz/nemecka-zpravodajska-sluzba-95-procent-rebelu-v-syrii-jsou-cizinci/>

⁴⁷⁵ VODIČKA, Milan. KOMENTÁŘ: Západ při arabském jaru podlehl pohádce dobra proti zlu. *IDnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/komentar-k-vrazde-velvyslance-v-libyi-dx0-/zahranicni.aspx?c=A120912_175057_zahranicni_jj

parciální etnické identity a aby mezi sebou byly v konfliktu,“ říká v našem rozhovoru ****. Svůj názor pak mnohem podrobněji rozvádí – to si však můžete přečíst v příloze A.3.2.

Dle váhavého jednání většiny nejsilnějších hráčů světové politiky je jasné, že špičky našeho světa jsou si situace docela dobře vědomy. Všichni mají před očima současnou situaci v Iráku nebo Libyi a nikdo nechce mít „na triku“ další takový stát. Obrázky a zprávy z druhé jmenované země v době revoluce zásobovaly přední strany médií. Celý svět hltal zprávy o hrdinném postupu opozičních aktivistů, kteří „bez výcviku“ svrhli dlouholetého krutovládce Muammara Kaddáfího. Jen pár týdnů po jeho smrti se Libye z předních stran našich médií opět odebrala maximálně tak na stránky cestopisných magazínů. Přitom to nejzajímavější se teprve dít začalo. Starý režim padl a moci se měla chopit demokracie. Pravda je však taková, že země je v krizi. Havlovsky by se dalo říci: „Tato země nevzkvétá...“ V současné době stát spíše hnije a připravuje tak půdu pro další sociální pnutí. A v Egyptě je situace jen o málo lepší.

Jak jsem již psal výše, vlády nejmocnějších států jsou si tohoto faktu velice dobře vědomy a nikdo se nechce příliš ušpinit. Otázkou je, jak dlouho může vyčkávací taktika fungovat. Po masakrech ve Rwandě či Srebrenici se mezinárodní společenství začalo vážně bavit o pravidlech zasahování v takovýchto případech. Když však během roku 1999 probíhaly etnické čistky v bývalé Jugoslávii, OSN se nebyla schopna shodnout, jak zareagovat. „A tak nakonec bombardovaly Srbsko členské státy NATO, přičemž mnozí pozorovatelé považovali jejich akci za legitimní, avšak nikoliv legální,“ vysvětluje vývoj „mezinárodních událostí“ Joseph S. Nye.⁴⁷⁶ V současné době se však NATO zodpovídá ze svých akcí v Libyi a o zapojení do dalšího konfliktu nelze uvažovat.

Syrské jaro si denně vyžádá životy desítek lidí, což bojovníky na obou stranách vede ke stále zákeřnějším a krutějším činům. Některé z nich jsou popsány v kapitole 5. Na mysli mám jak vraždění zajatých vojáků pravděpodobnými členy SFA⁴⁷⁷, tak

---

⁴⁷⁶ NYE, Joseph S. Proč je tak těžké rozhodování o intervenci v Sýrii. *IDnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/proc-je-tak-tezke-rozhodovani-o-intervenci-v-syrii-fw4-/kavarna.aspx?c=A120615_083653_kavarna_chu

⁴⁷⁷ HÁJEK, Adam. Syrští povstalci mučí a popravují Asadovy vojáky, tvrdí aktivista. *IDnes.cz* [online]. [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrsti-povstalci-muci-a-popravuji-asadovy-vojaky-tvrdi-aktiviste-107-/zahranicni.aspx?c=A120320_102811_zahranicni_aha

vybíjení civilistů při zajišťování obytných oblastí a rozsáhlé masakry, které jsou připisované regulérní armádě.

Takováto radikalizace konfliktu v kombinaci s mizivou zahraniční podporou jasně nahrává jedné ze zmíněných skupin, a to teroristickým organizacím. „Nechceme tady al-Káidu, ale pokud nám nikdo nepomůže, uzavřeme s ní spojení," prohlásil podle agentury AFP abú Amar, velitel skupiny povstalců v centru Aleppa.⁴⁷⁸ Za pravdu mu dávají i vyjádření některých řadových bojovníků opozice: „Al-Káida s tímhle prostě má zkušenosti, které umí využít. Syrská osvobozenecská armáda funguje chaoticky, nemá žádné vedení. Zato al-Káida se řídí svým zákonem, který si nikdo nedovolí porušit. Povstalcům chybí organizace a schopnost plánování. A přesně tohle nás může al-Káida naučit.“⁴⁷⁹

Opět je však nutné poznamenat, že ne všichni členové opozice jsou takovéhoho smýšlení. Opozice se tak dělí do dvou skupin. Jedna se snaží o svržení režimu pouze za nejjisté a vrtkavé dopomoci Západu. Druhá skupina dlouhé čekání na otevřenější kroky vzdala a otevřeně se hlásí ke spolupráci s hnutími, která Západ považuje za teroristické organizace. Přesné zastoupení těchto dvou táborů však zůstává další a prozatím nezodpověditelnou otázkou.

Na závěr této podkapitoly bych opět rád citoval Háfize al-Assada, který jednou řekl: „*Nelze nazvat teroristou občana, který brání svou vlast.*“⁴⁸⁰ Jen škoda, že si syn nepamatuje slova svého otce.

6.3 Zapojení Turecka

Svět se k zasahování do dění v Sýrii příliš nemá. V celé situaci se nejvíce angažuje právě severní soused země - Turecko. Jeho pozice je však značně komplikovaná.

„Turecko samozřejmě sleduje svoje zájmy. Neuspělo ve snaze o připojení k Evropské unii a v současnosti se tedy zaměřuje na Blízký východ. Má k tomu velice dobré předpoklady. Je to země silná ekonomicky i vojensky a má sebevědomou vládu

---

⁴⁷⁸ ČTK. Buď nám dáte zbraně vy, nebo al-Káida, hrozí syrští povstalci Západu. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/bud-nam-date-zbrane-vy-nebo-al-kaida-hrozi-syrsti-povstalci-zapadu-p9r-/zahranicni.aspx?c=A120816_124411_zahranicni_aha

⁴⁷⁹ ŠTÁSTKA, Tomáš. Asad musí zvolit. Buď teď nechá Sýrii rebelům, nebo pak rovnou al-Káidě. IDnes.cz [online]. [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/asad-musi-zvolit-0k3-/zahranicni.aspx?c=A120801_102229_zahranicni_ts

⁴⁸⁰ GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5., str. 63

s demokratickým mandátem. Turci se snaží o posílení svého postavení, a dle mě, se chovají velice pragmaticky,“ mi v rozhovoru A.2.2 řekl Marek Čejka.

I já se přikláním k tvrzení, že Turecko jedná především proto, že musí. Na rozdíl od Washingtonu nebo Bruselu, turecké území se Sýrií přímo sousedí, takže je boji přímo zasazeno. Vše začalo stále se zvětšujícím počtem uprchlíků, kteří každým dnem překračují hranice obou zemí. Turecko jim muselo začít věnovat pozornost už jen z čistě pragmatického důvodu – společně s nimi docházelo k tranzitu zbraní a materiálu, který by mohl být použit i na turecké straně hranice.

Nepopíratelným milníkem bylo jistě sestřelení turecké stíhačky během léta roku 2012 (více informací v kapitole 5.), později pak dopad prvních dělostřeleckých granátů na turecké území. Nechtěla-li Ankara vypadat jako slabý stát, musela neprodleně jednat. A posílení hraničních posádek podpořených znatelně větším božstvím techniky je jedním z nejmírnějších možných kroků.

„Turecká aktivita je koordinovaná. Turecko, stejně jako všechny státy, musí řešit dvě roviny, jednou je udržení vnitřní soudržnosti společnosti a druhou je reálná politika a zájmy. Turecko má dlouhodobé historické vztahy i ekonomické vazby jak na státy Zálivu, tak na Izrael. To je to, co determinuje reálnou politiku.

Na druhou stranu turecká společnost není jednotná a vláda velmi dobře ví, že jakékoliv přímé vojenské intervence by mohly vést k podobné situaci v Turecku, kde je podobná situace s Kurdy. V samotném Turecku žije čtyřmiliónová alawitská menšina. Proto rétorika, kterou slyšíme, a ve všech režimech je to podobné, je adresovaná tomu vnitřnímu publiku. Reálné kroky jsou však v souladu s reálnou politickou orientací. Dosti často jsou to protichůdné kroky, ale to je běžná součást veškerých uspořádání,“ mi v interwiev řekl ****.

Jeho výpověď poměrně dobře vysvětluje, proč se Turecko nikterak nehrne do otevřeného angažmá v syrském konfliktu, ač o něm nejvíce mluví.

Celou situaci navíc komplikuje PKK, která má v Sýrii celou řadu svých základů a v současné době využívá již výše zmíněný tranzit lidí skrze hranice k vyzbrojování svých bojovníků a jejich přesunu na strategicky výhodnější místa.

6.4 Chemické zbraně

O jejich přítomnosti v syrských skladech není pochyb. Sýrie má obrovské zásoby yperitu a sarinu. Ty jsou v současné době rozmístěny po celé zemi a slouží jako jedna z pojistek případné zahraniční intervence.

Syrský režim se několikrát nechal slyšet, že v případě zahraničního zásahu nebo vstupu cizích vojsk na své území je odhodlán tyto látky použít i v oblastech obydlených civilisty.

Na druhou stranu je značně nepravděpodobné, že by po jejich využití al-Assad sáhl, pokud to nebude nezbytně nutné – zavřel by si tím totiž dveře prakticky k jakémukoliv politickému azylu. Tomuto tématu se však bude věnovat až další podkapitola.

Největším rizikem chemických zbraní v Sýrii je v současné době jejich samotné umístění. Jsou rozesety v celé řadě více či méně bráněných skladů. Je tak jen otázkou času, kdy se je některá z „opozičních“ jednotek pokusí získat. A jen těžko domýšlet, jaké škody by mohla napáchat zásoba yperitu v rukách některých teroristických organizací.

6.5 Možnosti pro Bašára

Situace v zemi již zašla moc daleko, než aby se vše mohlo vrátit ke starým pořádkům. Toho si je Bašár al-Assad velice dobře vědom. Otázkou jsou tak možnosti jeho odchodu ze scény.

V posledních měsících se tento muž na veřejnosti takřka neobjevuje. Když už se tak stane, většinou nešetří optimismem a vírou, že jeho strana v syrském konfliktu zvítězí. Je však značně pravděpodobné, že se jedná jen o povinné řeči pro média a jeho věrné občany.

Bašárovy vyhlídky nejsou nikterak růžové. Muammar Kaddáfí za svou dlouholetou vládu zaplatil životem vlastním i životy své rodiny, Husní Mubarak pravděpodobně skončí po zbytek života ve vězení. Nutno však podotknout, že Mubarak byl odstraněn vcelku mírovou cestou. Při revoluci v Egyptě zahynul jen zlomek lidí, kteří zemřeli a umírají v Sýrii.

Je tak dosti pravděpodobné, že Bašár dříve nebo později zemi opustí. Otázkou je, kam se vydá. Írán se nezdá jako příliš vhodná varianta kvůli své blízkosti se Sýrií, čehož

by mohli využít Bašárovi odpůrci při snaze o jeho zavraždění. Nutno však podotknout, že v současné době k takovému kroku může dojít již kdekoliv na světě.

Dalším kandidátem na možnou zemi Baštova odchodu je Rusko. Jeho oficiální představitelé věc však prozatím popírají. Hodně ve zkratce by se dalo říci – Kreml těží z Bašára v Sýrii, v Rusku mu bude k ničemu.

Pravděpodobným útočištěm je pro rodinu damašského prezidenta i Ekvádor. „Jak bych mohl nestát za Asadem, který je lídrem legitimní syrské vlády? Mám snad velebit teroristy, kteří žádají přechodnou vládu a chtějí zabít lidi na obou stranách konfliktu?“ velebil nedávno Bašára al-Assada Chavez.⁴⁸¹

6.6 A jak to bude dál?

Na tuto otázku v současné době není nikdo schopen odpovědět a zdá se, že ještě nějakou dobu se ani nikdo takový nenajde. Konflikt stále pokračuje.

Kapitoly popisující události v Sýrii jsem ukončil k začátku září 2012. Následující měsíce jsem použil k alespoň částečnému zpracování a vyhodnocení získaných dokumentů.

Vzhledem k aktuálnosti celé situace je možné, že v době hodnocení této práce bude již vše jinak a některé mnou využívané informace budou vyvráceny. Dovolím si však směle tvrdit, že konflikt nebude u konce. Současný stav je natolik vyhraněný, že jeho urovnání bude trvat řadu let. A eskalace konfliktu se i nyní, na počátku roku 2013 zdá v nedohlednu.

Na konec si jen dovolím doufat, že čtení těchto stránek by pro někoho mohlo být přínosem ve snaze pochopit alespoň základní příčiny a mechanismy syrského jara, které je bezpochyby jedním z nejdůležitějších konfliktů počátku 21. století.

---

⁴⁸¹ NOVOTNÝ, Pavel. Svět řeší, kam s Asadem. Azyl mu může poskytnout Caracas i Teherán. IDnes.cz [online]. [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/azyl-pro-basara-asada-iran-syrie-valka-rusko-venezuela-cina-ekvador-obcanska-valka-giy-/zahranicni.aspx?c=A121228_173926_zahranicni_aha

Závěr:

Sýrie je jednou z nejdůležitějších zemí Blízkého východu. Své postavení opírá o historickou mocenskou tradici, kterou během své vlády oživil a posílil Háfiz al-Assad. Ten se do historie zapsal jako tvrdý a neoblomný vladař, kterému se však podařilo dotáhnout většinu plánů ke „zdárnému“ konci.

Hned v počátku vlády se Háfiz setkal s problémy, které by pro řadu státníků znamenaly zlomený vaz. On je však překonal. S kamennou tváří „damašské sfingy“ řešil vnitrostátní i mezinárodní otázky. Více jak dvě desetiletí proplouval bipolárním prostředím studené války tak, aby z něj pro svou zemi vytěžil co nejvíce.

Terčem kritiky se stalo jeho spojení s teokratickým Íránem. To však bylo pro Sýrii nejlogičtější a nejvýhodnější řešením situace z roku 1979. Provázanost států pokračuje až do dnešních dnů. Což na syrský režim nevrhá nejlepší světlo, jelikož Írán je vnímán coby jedna z největších hrozeb západního světa na Blízkém východě. Spolupráci režimů nepřerušil ani nástup Bašára al-Assada. V posledním roce se navíc zdá, že Írán podporuje svého druha nejen finančně, ale i zbraněmi.

Jediným jeho „nedodělkem“ se stalo jednání s Izraelem. Háfiz vždy kladl arabský boj proti Židům na přední pozice svého žebříčku hodnot. Avšak jasně ukázal, že někdy se objeví i věci, kvůli kterým člověk musí opustit nejpřímější cestu. Na mysli mám první roky války v Libanonu, během kterých starší al-Assad podporoval křesťanské falangisty. Bylo mu jasné, že i přes své panarabské představy nemůže podpořit vznik libanonského muslimského státu. Ten by se totiž stal okamžitým terčem intervence ze strany Izraele. Sýrie v té době neměla dostatek prostředků na otevřený boj s židovským státem. Stagnace napjaté situace v Libanonu navíc al-Assadům umožňovala udržovat si nad touto zemí poměrně veliký vliv.

Po válce v Zálivu se Sýrii dokonce podařilo získat mezinárodní uznání svých okupačních vojsk v Libanonu. Zlomem se stal až rok 2005, během kterého došlo k vynucenému stažení armády. Hlavním milníkem, který dal věci do pohybu, byl atentát na bývalého libanonského premiéra Rafika Haririho.

Samotná vražda nepohodlného představitele okupovaného státu ukázala, že nově nastoupivší Bašár nemá tak pevné postavení jako jeho otec. A že v Sýrii pravděpodobně

existují i další lidé, kteří mohou zasahovat do mezinárodní politiky či do chodu tajných služeb.

Mladší al-Assad však brzy svou pozici upevnil. Dokázal to i na postupujících jednáních s židovským státem. Nezaujal tedy nesmířlivou politiku svého otce, ale naopak se snažil o urovnání konfliktu, který již dlouhá desetiletí komplikuje život všech obyvatel Blízkého východu. Pro vyřešení situace však během jeho vlády nenastala vhodná chvíle. Nejvyšší potenciál měla jednání zprostředkovaná Tureckem, jejich vyústění však neskončilo nikterak pozitivně. Události posledních dvou let navíc židovsko-arabský konflikt posouvají až na druhou příčku v regionálním žebříčku aktuálních problémů.

Významnou roli na politice Sýrie sehrál i vztah s Irákem. Nejprostší logika by jasně hovořila pro spojenectví těchto dvou baasistických režimů. Připravované partnerství však razantně zhatil nástup Saddáma Husajna k moci. Špatné vztahy s Irákem byly rovněž utuženy irácko-iránskou válkou, při které se Sýrie postavila na stranu islamistické a dříve prozápadní země. Společně pak státy postupovaly nejen proti Saddámovu režimu, ale rovněž proti „všearabskému“ nepříteli – Izraeli. Donedávna byla osa Sýrie – Írán podle některých diplomatů a politiků klíčem ke stabilizaci spojeneckou intervencí a miličními boji zdevastovaného Iráku. Současná krize režimu Bašára al-Assada však zemi posouvá do situace, ve které sama potřebuje stabilizaci.

Za stěžejní část práce považuji čtveřici realizovaných rozhovorů. Jako první vzniklo interwiev s JUDr. PhDr. Markem Čejkou, Ph.D. Jedná se o člověka, který tématice Blízkého východu zasvětil poměrně velkou část svého života. Věnuje se převážně problematice spojené s Izraelem. Rozhovor plyne spíše po obecných faktech než konkrétních závěrech, to však vyplývá ze složitosti současného dění. Názory a postřehy pana Čejky mi pomohly utvrdit, či vyvrátit myšlenky a domněnky ohledně posledního dění v Sýrii, potažmo v celém arabském světě. Některé jeho postřehy však nepadly úplně na úrodnou půdu. Na mysli mám zvláště tvrzení, že konflikt nepřeroste v občanskou válku, jelikož současná situace se nedá charakterizovat jinak.

Další poděkování patří Muneebovi Hassanu Alrawímu, prezidentovi Svazu muslimských obcí v České republice, který na velice dobrém příkladu ukazuje praktiky režimu Háfize al-Assada. Dále pak svědčí o provázanosti jednotlivých blízkovýchodních států. V neposlední řadě pak také vydává svědectví, že

etnické/náboženské/národnostní problémy jsou v oblasti především problémem politiky, nikoliv každodenního života.

Hlavní díky patří dvojici pánů Assemovi Atassimu a ****, který si přál zůstat v anonymitě. Rozhovor s Atassim dle mého názoru koresponduje s předcházejícím textem popisujícím průběh vlády al-Assadů a dává výčtu faktů poněkud lidštější rozměr. Validita jeho vyprávění je pro mě založena na tom, že se nejedná o státního úředníka, diplomata či člena opozice, nýbrž o „normálního“ člověka. Jeho pohled na věc je směsicí vzpomínek, iluzí i vystřízlivění z vlády Háfize, a poté i jeho syna Bašára. Za zvláště přínosné považuji pasáže týkající se přímo arabského jara. Je něco naprosto jiného dočíst se v novinách nějaká více či méně ověřená fakta či poslouchat slova člověka, kterého se situace přímo týká. V opozici stojí rozhovor s ****, který pochází z prorežimní prominentní rodiny. Díky tomu si v konfliktu všímá řady jiných aspektů. Přiznám se, že zprvu jsem měl z rozhovoru poněkud strach. **** se však ukázal jako velice inteligentní člověk, který si své názory dokázal logicky i fakticky podložit.

Znovu bych tu rád vyzdvihl i přínos filmu „Syrial Killing“ od Johanna Rousselota, či přímo videí stanice Ugarit News, která zachycují nikterak necenzurovanou situaci v Sýrii. Dle mého osobního názoru by větší prostor pro tyto nahrávky v západních médiích mohl významně pomoci řešení syrské situace. Nejsem zastánce „hraní na city“, ale jak jinak bojovat proti režimu, který neváhá nasadit tanky a minomety proti vlastním civilním čtvrtím?

Děni v Sýrii jsem sledoval takřka dva roky. Tato práce mě přivedla k přečtení ohromného množství odborných knih, článků a rozhovorů, které se touto tematikou zabývají. Popisné pasáže ukončuji k počátku září 2012, následující měsíce mi zabralo vyhodnocování nashromážděných zdrojů, sepisování práce a její příprava na Středoškolskou odbornou činnost.

Upřímně řečeno, rád bych vytvořil pevnější závěry ohledně směřování syrského jara. Jsem však rád, že se mi, snad, podařilo vystihnout jeho prozatím nejdůležitější okamžiky a nastínit řešení několika významných otázek, kterým se věnuje poslední kapitola.

Objektivně hodnotit celistvou situaci však prozatím není v mých silách, dle mého názoru to není v silách nikoho, jelikož stav Sýrie se mění každým dnem, každou hodinou. Dnes vytvořené hypotézy tak často pozbývají svou validitu dříve, než se stihnou rozšířit. Za příklad bych dal pád východního bloku, po kterém se rovněž vyrojily spousty vizí, jak se budou země vyvíjet. Většina těchto hypotéz se však s postupem času rozplynula.

Zdroje:

Tištěné:

1. BAHBOUH, Charif. Sýrie: Historie, kultura, geografie. Praha: Dar Ibn Rushd, 2005. ISBN 80-86149-44-7.
2. BATATU, Hanna. Syria's Peasantry: the Descendants of Its Lesser Rural Notables, and Their Politics Hanna Batatu. Princeton: Princeton University Press, 1999. ISBN 9780691002545
3. ČEJKA, Marek. Izrael a Palestina: Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu. Vydání 2. Brno: Barrister & Principal, 2008. ISBN 978-80-87029-16-9.
4. F. DEVLIN, John. The Baath Party: Rise and Metamorphosis. The American Historical Review. 1991(č. 5), 1396-1407. Dostupné z: <http://www.jstor.org/>
5. Freedman, R.O. Moscow, Damascus and the Lebanon crisis, in: Ma'oz, M. – Yaniv, A. Syria under Assad: domestic constraints and regional risks, London, Croom Helm., 1986
6. GOMBÁR, Eduard. KARLOVA UNIVERZITA. Dramatický půlměsíc: Sýrie, Libye a Írán v procesu transformace. První vydání. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0370-5.
7. GOMBÁR, Eduard. Kmeny a klany v arabské politice. Vydání první. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0895-2.
8. GOMBÁR, Eduard. Moderní dějiny islámských zemí. Vydání první. Praha: Karolinum, 1999. ISBN 80-7184-599-X.
9. GUNGAMP, Pierre. Hafez El Assad et le parti Baath en Syrie. Paris: Editions L'Harmattan, 1996. ISBN 2738446787.
10. HINNEBUSCH, Raymond. Syria: Revolution from above. New York: Routledge, 2001. ISBN 978-0415267793. Dostupné z: http://books.google.cz/books?id=WqvloHdKcRMC&pg=PP4&hl=cs&source=gbs_selected_pages&cad=3#v=onepage&q&f=false,
11. KROPÁČEK, Luboš. Blízký východ na přelomu tisíciletí: Dynamika přeměn v muslimském sousedství Evropy. Vydání první. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-298-5.

12. KROPÁČEK, Luboš. Islámský fundamentalismus. Vydání první. Praha: Vyšehrad, spol. s r. o., 1996. ISBN 80-7021-168-7.
13. LEVERETT, Flynt. Inheriting Syria: Bashar's trial by fire. First Edition. Washington: Brookings Institution Press, 2005. ISBN 978-0815752042. Dostupné z: http://books.google.cz/books/about/Inheriting_Syria.html?id=oL_S9OykXwYC&redir_esc=y
14. LEWIS, Bernard. Dějiny Blízkého východu: Dějiny států. Praha: Lidové noviny, 1997. ISBN 80-7106-191-3.
15. MARYÁŠ, RNDr. Jaroslav CSc., a RNDr. Jiří VYSTOUPIL, CSc. Ekonomická geografie: Distanční studijní opora. Brno, 2004. Dostupné z: www.econ.muni.cz/~Maryas/Skripta/eg-dso-prac.doc. Pracovní text. Masarykova univerzita v Brně.
16. MATULOVÁ, Eva. Izrael a Sýrie: Překážky a perspektivy vzájemných mírových jednání. Brno, 2006
17. MENDEL, Miloš. Islámská výzva: Z dějin a současnosti politického islámu. Vydání první. Brno: Atlantis, 1994. ISBN 80-7108-088-8.
18. Mystudies.ic.cz: na Západočeské univerzitě v Plzni. My studies: na Západočeské univerzitě v Plzni [online]. Dostupné z: mystudies.ic.cz/otaz/SNNSZ13.doc [online].
19. Nasrallah, F. Syria after Ta'if: Lebanon and the Lebanese in Syrian Politics, in: Kienle, E. Contemporary Syria: liberalization between cold war and cold peace, London, British Academic Press. ed., 1994. ISBN 9781860641350.
20. PERTHES, Volker. The political economy of Syria under Assad. London: I.B.Tauris, 1995. ISBN 9781850439103.
21. PETERKOVÁ, Lenka. Syrská zahraniční politika za Baššára al-Assada. Brno, 2008. Dostupné z: is.muni.cz/th/78917/fss_m_b1/Diplomova_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. PhDr. Marek Čejka, Ph.D.,
22. PIPES, Daniel. Syria beyond the peace process. Washington: Washington Institute for Near East Policy, 1996. ISBN 0-944029-64-7. Dostupné z: <http://www.danielpipes.org/books/syria-beyond-the-peace-process.pdf>
23. Rabinovich, I. The changing prism: Syrian policy in Lebanon as a mirror, an issue and an instrument, in: Ma'oz, M. – Yaniv, A. Syria under Assad: domestic constraints and regional risks, London, Croom Helm., 1986

24. RAĎĚJ, Tomáš. Quo vadis, Sýrie? Mezinárodní politika. 2005(12.), str. 24 - 26.
25. RAĎĚJ, Tomáš. Sýrie: ochromená diktatura. Mezinárodní politika. 2006(4.), str. 25 - 26.
26. READER'S DIGEST. Všechno o Zemi: Místopisný průvodce světem. Vydání 2. Praha: Reader's Digest Výběr, 2000. ISBN 80-86196-17-8.
27. SCHULZE, Reinhard. Dějiny islámského světa ve 20. století. Vydání první. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-80-7108-284-2
28. ŠABECKÁ, Yvona. Postavení Sýrie na Blízkém východě: a její politika vůči Libanonu. Mezinárodní politika. 2005(8.), str. 22 - 24.
29. VAN DAM, Nikolaos. The Struggle for Power in Syria: Politics and Society Under Assad and the Ba'th Party. London: I.B.Tauris , 1996. ISBN 1860640249.
30. VESELÝ, Z. Světová politika 20. století v dokumentech: (1945 - 1990) [online]. Praha, 2001 [cit. 2011-12-29]. Dostupné z: <http://smsjm.vse.cz/wp-content/uploads/2008/10/sp18.pdf>. Vysoká škola ekonomická
31. ZISSER, Eyal. Commanding Syria: Bashar al-Asad and the First Years in Power. London: I. B. Tauris, 2007. ISBN 978-1845111533.

Elektronické:

1. ADMIN. Německá zpravodajská služba: 95% rebelů v Sýrii jsou cizinci. *Vlastnihlavou.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: <http://www.vlastnihlavou.cz/nemecka-zpravodajska-sluzba-95-procent-rebelu-v-syrii-jsou-cizinci/>
2. ALMOND, Kyle. Next for Syria: Showdown or stalemate?. Cnn.com [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2012/07/18/world/meast/syrian-crisis/index.html?hpt=hp_c1
3. Asadovi stoupenci napadli v Damašku pozorovatele, městem oťrásl výbuch. Idnes.cz [online]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/asadovi-stoupenci-napadli-v-damasku-pozorovatele-mestem-otrasl-vybuch-13w/zahranicni.aspx?c=A120106_084013_zahranicni_ts
4. Bashar al-Assad. Encyclopædia Britannica Inc. [online]. 2012 Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/711020/Bashar-al-Assad>

5. BBC. Syria activists 'find 60 bodies in Damascus suburb'. Bbc.co.uk [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-19293304#TWEET199020>
6. BBC. Syria conflict: Aleppo shootings by rebels condemned. Bbc.co.uk [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-19084287>
7. BBC. Syria conflict: Central Damascus hit by clashes. Bbc.co.uk [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18866265>
8. BBC. Syria conflict: Fresh offensive against rebels. Bbc.co.uk [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18897773>
9. BBC. Syria conflict: Ministers 'killed in suicide attack'. Bbc.co.uk [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18882149>
10. BBC. Syria crisis: Heavy clashes in second city of Aleppo. Bbc.co.uk [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18937514>
11. BBC. Syria Prime Minister Riad Hijab defects. Bbc.co.uk [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-19146380>
12. BBC. Syria's Turkish border units 'head for Aleppo'. Bbc.co.uk [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18979733#TWEET177618>
13. Ben Ali: First leader toppled in Arab Spring. Cnn.com [online]. 2011 Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2012/01/04/world/africa/ben-ali-profile/index.html?iref=allsearch>
14. Boje budou pokračovat, řekl Asad a budovu vládní strany zasáhly rakety. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/boje-budou-pokracovat-rekl-asad-a-budovu-vladni-strany-zasahly-rakety-1ku-/zahranicni.aspx?c=A111120_090731_zahranicni_stf

15. BRANDEJSKÁ, Anna. Novinářka zabitá v Sýrii hledala při útoku boty, aby mohla utéct. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/novinarka-zabita-v-syrii-hledala-pri-utoku-boty-aby-mohla-utect-psf-/zahranicni.aspx?c=A120226_100310_zahranicni_abr
16. BRANDEJSKÁ, Anna. Sýrie hlasuje o nové ústavě, která ruší vládu jediné strany. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-hlasuje-o-nove-ustave-ktera-rusi-vladu-jedine-strany-pa8-/zahranicni.aspx?c=A120226_085752_zahranicni_abr
17. BRANDEJSKÁ, Anna. Syrská armáda vtrhla do Hamá, zemřelo prý skoro sto lidí. IDnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-armada-vtrhla-do-hama-zemrelo-pry-skoro-sto-lidi-pif-/zahranicni.aspx?c=A110731_144758_zahranicni_abr
18. BRANDEJSKÁ, Anna. Syrská armáda zaútočila na město Aleppo ovládané povstalci. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-armada-zautocila-na-halab-dat-/zahranicni.aspx?c=A120728_130503_zahranicni_abr
19. BRANDEJSKÁ, Anna. Syrská policie rozháněla demonstranty ostrou střelbou, jednoho zabila. IDnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-policie-rozhanela-demonstranty-ostrou-strelbou-jednoho-zabila-13p-/zahranicni.aspx?c=A110320_184243_zahranicni_abr
20. BRANDEJSKÁ, Anna. V Turecku pohřbili piloty, které v červnu sestřelili Syřané. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/pohreb-tureckych-pilotu-08k-/zahranicni.aspx?c=A120706_134311_zahranicni_abr
21. BŘEZINA, David. Syrského doktora, který tajně pomáhal raněným, zastřelili na hranicích. IDnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrskeho-doktora-ktery-tajne-pomahal-ranenym-zastrelili-na-hranicich-1kh-/zahranicni.aspx?c=A111213_223008_zahranicni_brd
22. BŘEZINOVÁ, Markéta. Asadovi prchají generálové. Režim chce použít chemické zbraně, varují. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/asadovi-utikaji-generalove-dd8-/zahranicni.aspx?c=A120721_165114_zahranicni_brm

23. BŘEZINOVÁ, Markéta. Nic horšího jsem nezažil, řekl válečný fotograf po návratu ze Sýrie. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-08]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/valka-v-syrii-je-to-nejstrasnejsi-co-fotograf-alpeyrie-videl-pro-/zahranicni.aspx?c=A120328_200349_zahranicni_brm
24. BŘEZINOVÁ, Markéta. Zahraniční spiknutí porazíme, řekl Asad. V zemi dál umírají stovky lidí. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-porazi-zahranicni-spiknuti-rekl-asad-fkv-/zahranicni.aspx?c=A120826_184003_zahranicni_brm
25. BZK. Prezident Asad omezuje svoji moc. Nová syrská ústava ruší vládu jedné strany. IHned.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-54862470-prezident-asad-omezuje-svoji-moc-nova-syrska-ustava-rusi-vladu-jedne-strany>
26. CNN. Clock ticks for 'mother of all battles' in Aleppo. Cnn.com [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2012/07/27/world/meast/syria-unrest/index.html?hpt=hp_t2
27. CNN. Officials: Syria's prime minister defects from al-Assad regime. Cnn.com [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2012/08/06/world/meast/syria-unrest/index.html?hpt=hp_t1
28. CNN. Syrian forces, rebels fight to control Aleppo broadcast center. Cnn.com [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2012/08/03/world/meast/syria-unrest/index.html?hpt=hp_t1
29. CNN. Views differ on status of Salaheddine neighborhood in Syria's Aleppo battle. Cnn.com [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2012/08/08/world/meast/syria-unrest/index.html?hpt=imi_c1
30. ČTK. Asadovi vojáci zmasakrovali 250 vesničanů, tvrdí syrská opozice. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nepokoje-v-syrii-masakr-v-hama-dkq-/zahranicni.aspx?c=A120712_233726_zahranicni_wlk

31. ČTK. Britové zadrželi u Skotska ruskou loď, vezla vrtulníky a zbraně do Sýrie. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ruska-lod-vezla-zbrane-do-syrie-dmy-/zahranicni.aspx?c=A120619_180446_zahranicni_ts
32. ČTK. Brusel přitvrdil vůči Sýrii, zmrazil finance i prezidentu Asadovi. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/brusel-pritvrdil-vuci-syrii-zmrazil-finance-i-prezidentu-asadovi-1ca-/zahranicni.aspx?c=A110523_120516_zahranicni_stf
33. ČTK. Buď nám dáte zbraně vy, nebo al-Káida, hrozí syrští povstalci Západu. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/bud-nam-date-zbrane-vy-nebo-al-kaida-hrozi-syrsti-povstalci-zapadu-p9r-/zahranicni.aspx?c=A120816_124411_zahranicni_aha
34. ČTK. Couvneme od mírového plánu, varuje po masakru syrská opozice. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/opozice-v-syrii-po-masakru-v-hula-varuje-fdn-/zahranicni.aspx?c=A120526_192018_zahranicni_mad
35. ČTK. Češka zadržovaná měsíc v Sýrii je na svobodě a zdravá. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ceska-zadrzovana-mesic-v-syrii-je-na-svobode-fz5-/zahranicni.aspx?c=A120728_180646_zahranicni_fih
36. ČTK. Gaza, Libye, Sýrie... Povstalce vede profesionální revolucionář z Irsku. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/profesionalni-revolucionar-v-syrii-d7c-/zahranicni.aspx?c=A120817_075820_zahranicni_ts
37. ČTK. IHned.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-56755660-o-osudu-syrskeho-prezidenta-muze-rozhodnout-bitva-o-obchodni-metropoli-halab>
38. ČTK. Kontroverzní syrské referendum o ústavě kritizují OSN i USA. Ceskenoviny.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z: http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/kontroverzni-syrske-referendum-o-ustave-kritizuji-osn-i-usa/761063&id_seznam=300

39. ČTK. Přední syrský diplomat dezertoval od Asada. Přidává se na stranu revoluce. IHned.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.ihned.cz/svet-blizky-vychod/c1-56517190-predni-syrsky-diplomat-dezertoval-od-asada-pridava-se-na-stranu-revoluce?utm_source=mediafed&utm_medium=rss&utm_campaign=mediafed
40. ČTK. Sýrie přesunula tanky na sever země, zřejmě v reakci na turecké manévry. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-presunula-tanky-na-sever-zeme-dbs-/zahranicni.aspx?c=A120629_075430_zahranicni_ts
41. ČTK. Sýrii opustil jediný kosmonaut, držitel Leninova řádu prchl do Turecka. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/jediny-syrsky-kosmonaut-uprchl-do-turecka-f2f-/zahranicni.aspx?c=A120805_190300_zahranicni_brm
42. ČTK. Syrská tajná policie zatkla Češku, viní ji z podpory rebelů. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-policie-zatkla-cesku-d1p-/zahranicni.aspx?c=A120703_223151_domaci_brm
43. ČTK. Ulicemi Damašku teče krev, do metropole vstoupila občanská válka. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/boje-v-damasku-0fi-/zahranicni.aspx?c=A120716_080451_zahranicni_aha
44. ČTK. Za atentát v Damašku nejspíš opravdu může al-Káida, připustil Pan Ki-mun. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/pan-ki-mun-za-atentat-v-damasku-nejspis-muze-al-kaida-fyg-/zahranicni.aspx?c=A120518_072249_zahranicni_ts
45. ČTK. Západ se naštvál kvůli masakru v Húlá, syrští diplomaté balí kufry. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/zapadni-zeme-vyhostuji-syrske-velvyslance-fk9-/zahranicni.aspx?c=A120529_1784866_zahranicni_hro
46. DAMON, Arwa. Dark images of horror and despair smuggled out of Syria. Cnn.com. 2012. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2012/07/17/world/meast/syria-douma-killings/index.html?hpt=hp_c1

47. DVOŘÁK, Martin a Adam HÁJEK. Arabští pozorovatelé přerušili misi, bojuje se už i v Damašku. Idnes.cz [online]. 2012 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/arabsti-pozorovatele-prerusili-misi-bojuje-se-uz-i-v-damasku-p55-/zahranicni.aspx?c=A120128_150029_zahranicni_mad
48. Egypt oznamuje výsledky voleb. Očekává se vítězství muslimského bratrstva. Ihned.cz [online]. 2011 Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-afrika/c1-53941700-egypt-oznamuje-vysledky-voleb-ocekava-se-vitezstvi-muslimskeho-bratrstva>
49. GAA. Do syrského přístavu Tartus míří tři ruské lodě se stovkami mužů na palubě. IHned.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet/c1-56895090-do-syrskeho-pristavu-tartus-miri-tri-ruske-lode-se-stovkami-muzu-na-palube>
50. GAA. Syrská vláda odmítá kritiku za útok na Trímsu. Nebyl to masakr, ale vojenská operace, tvrdí. IHned.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-blizky-vychod/c1-56566970-syrska-vlada-odmita-kritiku-za-utok-na-trimsu-nebyl-to-masakr-ale-vojenska-operace-tvrdi>
51. INC. NATO varovalo Sýrii, sestřelení turecké stíhačky se nesmí opakovat. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nato-nezasahne-proti-syrii-dd6-/zpr_nato.aspx?c=A120626_120744_zpr_nato_inc
52. INC. Turecko chystá odvetu za Sýrii sestřelenou stíhačku, vyjednává s NATO. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/turecko-chysta-reakci-za-sestreneni-stihacky-fao-/zpr_nato.aspx?c=A120624_172203_zpr_nato_inc
53. INC. Válka snad nebude, doufá NATO a vyzývá k ukončení krveprolití v Sýrii. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/valka-v-syrii-zatim-nehrozi-dpk-/zpr_nato.aspx?c=A120703_092940_zpr_nato_inc
54. Informační systém Masarykovy univerzity: Životopisy. [online]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/zivotopisy/cv.pl?lang=cs;uco=15933>

55. KALIVODOVÁ, Lucie. VIDEO: Amatérské záběry ukazují, jak syrští povstalci sestřelili MiG. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/amaterske-zabery-ukazuji-jak-syrsti-povstalci-sestrelili-stihacku-11g-/zahranicni.aspx?c=A120813_162628_zahranicni_klv
56. KUPKA, Martin. Asad poslal do bitvy o Damašek vrtulníky, rebelové jeden sestřelili. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-nasadila-vrtulniky-0ya-/zahranicni.aspx?c=A120717_135904_zahranicni_mku
57. KUPKA, Martin. Rusko navrhlo rezoluci pro Sýrii, vyhýbá se sankcím na Asada. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rusko-navrhlo-rezoluci-ohledne-syrie-d8e-/zahranicni.aspx?c=A120711_122839_zahranicni_mku
58. LEVS, Josh. Top Syrian officials killed in major blow to al-Assad's regime. Cnn.com [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2012/07/18/world/meast/syria-unrest/index.html?hpt=hp_t1
59. LUK. V centru Damašku explodovaly dvě bomby, za poslední týden 1600 mrtvých. Ceskatelevize.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/194314-v-centru-damasku-explodovaly-dve-bomby-za-posledni-tyden-1600-mrtvych/>
60. Hafez al-Assad. The Guardian [online]. 2000, Thursday 15 June 2000 Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/theguardian/2000/jun/15/guardianweekly.guardianweekly1>
61. Haag viní ze zabití libanonského premiéra Hizballáh. Tyden.cz [online]. 01.07.2011 10:21 Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/asie-a-oceanie/haag-vini-ze-zabiti-libanonskeho-premiera-hizballah_205983.html
62. HADDOW, Joshua. Syrské vraždění: 10 minutový film o zabíjení Syřanů. Viceland.com [online]. 2011 Dostupné z: <http://www.viceland.com/blogs/cs/2011/10/12/syrske-vrazdeni/>

63. HÁJEK, Adam. Asad kontroluje jen třetinu Sýrie, ozval se z Ammánu uprchlý premiér. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/asad-kontroluje-jen-tretinu-syrie-ozval-se-z-ammanu-uprchly-premier-1g6-/zahranicni.aspx?c=A120814_133707_zahranicni_aha
64. HÁJEK, Adam. Do srdce syrské revolty dorazili arabští inspektoři, tanky zmizely. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/do-srdce-syrske-revolty-dorazili-arabsti-inspektori-tanky-zmizely-1p5-/zahranicni.aspx?c=A111227_161018_zahranicni_aha
65. HÁJEK, Adam. Dostaňte nás odsud, prosí z rozstříleného Homsu další západní novináři. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/dostante-nas-odsud-prosi-z-rozstrileneho-homsu-dalsi-zapadni-novinari-13d-/zahranicni.aspx?c=A120224_082255_zahranicni_aha
66. HÁJEK, Adam. Exploze v Damašku zabily desítky lidí, naděje na mír mizí v krvi. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/exploze-v-damasku-zabily-desitky-ldii-d88-/zahranicni.aspx?c=A120510_113157_zahranicni_aha
67. HÁJEK, Adam. Exploze v Damašku zabily desítky lidí, režim z teroru viní al-Káidu. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/exploze-v-damasku-zabily-desitky-lidi-rezim-z-teroru-vini-al-kaidu-10j-/zahranicni.aspx?c=A111223_120748_zahranicni_aha
68. HÁJEK, Adam. Chodili dům od domu a vraždili, líčí krvavý víkend obyvatelé Húlá. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/chodili-dum-od-domu-a-vrazdili-vzpominaji-na-maskr-obyvatele-hula-pyc-/zahranicni.aspx?c=A120528_111307_zahranicni_aha
69. HÁJEK, Adam a Iveta POLOCHOVÁ. Američané uzavřeli ambasádu v Damašku, Rusko a Čína hájí své veto. Idnes.cz [online]. 2012 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/american-uzavreli-ambasadu-v-damasku-rusko-a-cina-haji-sve-veto-pwc-/zahranicni.aspx?c=A120206_144308_zahranicni_aha
70. HÁJEK, Adam. Kéž bychom to letadlo neseštelili, omluvil se Asad Turkům. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/asad-se-turecku-omluvil-za-sestrelene-letadlo-fos-/zahranicni.aspx?c=A120703_080513_zahranicni_aha

71. HÁJEK, Adam. Nad Aleppem krouží oceloví ptáci z Česka. Albatrosy útočí i na děti. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ceske-zbrane-v-syrii-0li-/zahranicni.aspx?c=A120803_115122_zahranicni_aha
72. HÁJEK, Adam. Násilí v Sýrii nevyřeší ani tisíc pozorovatelů OSN, řekl jejich šéf. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/sef-mise-osn-robert-mood-osn-asad-annan-syrie-f3i-/zahranicni.aspx?c=A120430_102911_zahranicni_aha
73. HÁJEK, Adam. Přestaňte s vražděním, nebo vám vypneme proud, hrozí Sýrii Turci. IDnes.cz [online]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/prestante-s-vrazdenim-nebo-vam-vypneme-proud-hrozi-syrii-turci-psx-/zahranicni.aspx?c=A111116_105909_zahranicni_aha
74. HÁJEK, Adam. „Přidávám se k posvátné revoluci.“ Syrský premiér utekl za hranice. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vybuch-v-syrske-statni-televizi-dop-/zahranicni.aspx?c=A120806_101820_zahranicni_aha
75. HÁJEK, Adam. Spoléháme už jen na Boha, vzkazují světu rozhořčení lidé z Homsu. IDnes.cz [online]. 2012 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/spolehame-uz-jen-na-boha-vzkazuji-svetu-rozhorceni-lide-z-homsu-pwg-/zahranicni.aspx?c=A120207_074538_zahranicni_aha
76. HÁJEK, Adam. Sýrie je ve válce a vše musíme podřídit vítězství, prohlásil Asad. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-ve-valce-rekl-basar-asad-d2z-/zahranicni.aspx?c=A120627_073239_zahranicni_aha
77. HÁJEK, Adam. Syrský oheň přeskočil hranice, boje se rozhořely i v Libanonu. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/boje-mezi-siity-a-sunnity-v-libanonu-d78-/zahranicni.aspx?c=A120514_102151_zahranicni_aha
78. HÁJEK, Adam. Syrský režim vytáhl ze skladů chemické zbraně, zjistili Američané. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/chemicke-zbrane-v-syrii-Ovr/zahranicni.aspx?c=A120713_093603_zahranicni_aha

79. HÁJEK, Adam. Syrští povstalci mučí a popravují Asadovy vojáky, tvrdí aktivist. *IDnes.cz* [online]. [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrsti-povstalci-muci-a-popravuji-asadovy-vojaky-tvrdi-aktiviste-107-/zahranicni.aspx?c=A120320_102811_zahranicni_aha
80. HÁJEK, Adam. Syrští povstalci se zmocnili tanků, pomáhají jim i tajné služby USA. *IDnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrsti-povstalci-se-zmocnili-tanku-pomahaji-jim-i-tajne-sluzby-usa-1fz-/zahranicni.aspx?c=A120802_102510_zahranicni_aha
81. HÁJEK, Adam. V Sýrii je klid zbraní, opozice chystá bouři a svolává k protestům. *IDnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-syrii-plati-primeri-opozice-svolava-k-demonstraci-fyh-/zahranicni.aspx?c=A120412_120255_zahranicni_aha
82. HÁJEK, Adam. V Sýrii musí vzniknout přechodná vláda, shodly se velmoci. *IDnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/konference-o-syrii-v-zeneve-dft-/zahranicni.aspx?c=A120630_194855_zahranicni_aha
83. HÁJEK, Adam. Vpadli k nám domů a všechny zabili, líčí masakr v Húlá syrský chlapec. *IDnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/masakr-v-hula-0c5-/zahranicni.aspx?c=A120530_170014_zahranicni_aha
84. HÁJEK, Adam. V syrských mučírňách zašívají ženy do pytle s kočkou, tvrdí opozice. *IDnes.cz* [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-syrskych-mucirnach-zasivaji-zeny-do-pytle-s-kockou-tvrdi-opozice-1pj-/zahranicni.aspx?c=A111210_134055_zahranicni_aha
85. Ḥafiz al-Assad. *Encyclopædia Britannica Inc.* [online]. 2012 Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/39087/Hafiz-al-Assad>
86. IDNES.CZ. Boje v Sýrii nás ohrožují, tvrdí Turecko a chce se bránit. *IDnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/boje-v-syrii-ohrozuji-turecko-dk5-/zpr_nato.aspx?c=A120412_120656_zpr_nato_inc
87. Informační systém Masarykovy univerzity: Životopisy. [online]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/zivotopisy/cv.pl?lang=cs;uco=15933>

88. JEMELKA, Petr. Opozici došla trpělivost, do týdne prý zaútočí na Asada. Aktualne.cz [online]. 2012 Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/blizky-vychod/clanek.phtml?id=727670>
89. JIŘIČKA, Jan. Do Sýrie mířila loď se zbraněmi z Íránu, OSN pošle do země kontrolu. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/do-syrie-plula-lod-se-zbranemi-z-iranu-d8o-/zahranicni.aspx?c=A120414_135005_zahranicni_jj
90. Kaddáfího smrt byla jen začátek, říkají světoví politici. Teď se musí Libye posunout dál. [online]. 2011 Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-afrika/c1-53303260-kaddafiho-smrt-byla-jen-zacatek-rikaji-svetovi-politici-ted-se-musi-libye-posunout-dal>
91. KUŽVART, Jan. Sýrie - válka v dohledu?. Ihned.cz [online]. 2011 Dostupné z: <http://amo.blog.ihned.cz/c1-53924940-syrie-valka-v-dohledu>
92. Libyjští povstalci slaví: Kaddáfí nám říkal krysy, sám se skrýval v kanálu. [online]. 2011 Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-afrika/c1-53288700-libyjsti-povstalci-slavi-kaddafi-nam-rikal-krysy-sam-se-skryval-v-kanalu>
93. Liga arabských států pozastavila členství Sýrii zmítané nepokoji. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/liga-arabskych-statu-pozastavila-clenstvi-syrii-zmitane-nepokoji-10t-/zahranicni.aspx?c=A111112_142912_zahranicni_cem
94. LUKYANOV, Fyodor. Uncertain World: The Arab Spring in global context. Ria.ru [online]. 2012 Dostupné z: <http://en.ria.ru/columnists/20120105/170565148.html>
95. MALÁ, Jitka. Sýrie pokračuje v potlačování opozice i přes přítomnost pozorovatelů v zemi. Rozhlas.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/blizkyvychod/_zprava/syrie-pokracuje-v-potlacovani-opozice-i-pres-pritomnost-pozorovatelu-v-zemi--994753
96. MÁNERT, Oldřich. Medveděv podpořil misi Annana v Sýrii. Pokud selže, hrozí válka. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/medvedev-podporil-mirovou-misi-annana-v-syrii-f44-/zahranicni.aspx?c=A120325_182555_zahranicni_ert

97. MÁNERT, Oldřich. Rusko a USA podpoří mírový plán, Putin přesto vyšle k Sýrii bojové lodě. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rusko-vysle-do-syrie-dve-valecne-lode-dwk-/zahranicni.aspx?c=A120618_163817_zahranicni_ert
98. MÁNERT, Oldřich. Sýrie je druhá Bosna, uvedl britský ministr. Zemřelo dalších 83 lidí. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-je-druha-bosna-uedl-britsky-ministr-hague-f63-/zahranicni.aspx?c=A120610_170313_zahranicni_ert
99. Mladík, který rozpoutal v Tunisu nepokoje, podlehl popáleninám. Lidovky.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://www.lidovky.cz/mladik-ktery-rozpoutal-v-tunisu-nepokoje-podlehl-popaleninam-pbg-/ln_zahranici.asp?c=A110105_152152_ln_zahranici_jv
100. Mr President Info. Sana.sy [online]. 2012 Dostupné z: <http://www.sana.sy/eng/article/123.htm>
101. Muslimské bratrstvo vyhrálo parlamentní volby v Egyptě. Získalo 47 procent hlasů. Ihned.cz [online]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-afrika/c1-54486320-muslimske-bratrstvo-vyhralo-parlamentni-volby-v-egypte-ziskalo-47-procent-hlasu>
102. NATOAKTUAL.CZ. Česko vyslalo vojenské pozorovatele do Sýrie, už byli v Kongu a Iráku. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/cesko-vyslalo-pozorovatele-do-syrie-dv6-/zpr_nato.aspx?c=A120516_151050_zpr_nato_inc
103. Na YouTube se objevily záběry masových hrobů u syrského města Dará. IDnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/na-youtube-se-objevily-zabery-masovych-hrobu-u-syrskeho-mesta-dara-1f0-/zahranicni.aspx?c=A110518_151624_zahranicni_stf
104. Nebe nad Homsem křižují holubi, se vzkazy rebelů létají mezi šrapnely. IDnes.cz [online]. 2012 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nebe-nad-homsem-krizuji-holubi-se-vzkazy-rebelu-letaji-mezi-srapnely-1jd-/zahranicni.aspx?c=A120215_093957_zahranicni_aha

105. Není to revoluce, ale spiknutí, řekl prezident Sýrie. A slíbil reformy. IHNED.CZ [online]. 2011 Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-blizky-vychod/c1-51406160-neni-to-revoluce-ale-spiknuti-rekl-prezident-syrie-a-slibil-reformy>
106. Neopustím tuhle zemi, zemřu jako mučedník. Přečtěte si, co řekl Muammar Kaddáfí. [online]. 2011 Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-afrika/c1-53306890-neopustim-tuhle-zemi-zemru-jako-mucednik-prectete-si-co-rekl-muammar-kaddafi>
107. NOVOTNÝ, Pavel. Česko vyslankyni ze Sýrie nestáhne, ujistil Schwarzenberg v Istanbulu. IDNES.CZ [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/schwarzenberg-na-konferenci-pratele-syrskeho-lidu-fwh-/zahranicni.aspx?c=A120401_220144_domaci_brm
108. NOVOTNÝ, Pavel. Svět řeší, kam s Asadem. Azyl mu může poskytnout Caracas i Teherán. IDNES.CZ [online]. [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/azyl-pro-basara-asada-iran-syrie-valka-rusko-venezuela-cina-ekvador-obcanska-valka-giy-/zahranicni.aspx?c=A121228_173926_zahranicni_aha
109. NOVOTNÝ, Pavel. Video jako zbraň proti Asadovi. Syřané bojují proti režimu netradičně. IDNES.CZ [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/video-jako-zbran-proti-asadovi-syrane-bojuji-proti-rezimu-netradicne-12u-/zahranicni.aspx?c=A120318_145153_zahranicni_ert
110. NYE, Joseph S. Proč je tak těžké rozhodování o intervenci v Sýrii. IDNES.CZ [online]. 2012 [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/proc-je-tak-tezke-rozhodovani-o-intervenci-v-syrii-fw4-/kavarna.aspx?c=A120615_083653_kavarna_chu
111. Papež v poselství „Městu a světu“ vyzval k ukončení násilí v Sýrii. IDNES.CZ [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/papez-v-poselstvi-mestu-a-svetu-vyzval-k-ukonceni-nasili-v-syrii-ph5-/zahranicni.aspx?c=A111225_124002_zahranicni_hro
112. POLOCHOVÁ, Iveta. Arabské země vyzvaly Asada k odstoupení. Popuzený Damašek to odmítl. IDNES.CZ [online]. 2012 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/arabske-zeme-vyzvaly-asada-k-odstoupeni-popuzeny-damasek-to-odmitl-1pz-/zahranicni.aspx?c=A120123_075324_zahranicni_ip1

113. POLOCHOVÁ, Iveta. Armáda do Homsu sváží chemické zbraně, tvrdí syrská opozice. IDnes.cz [online]. 2012 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/armada-do-homsu-svazi-chemicke-zbrane-tvrdi-syrska-opozice-pah-/zahranicni.aspx?c=A120210_091409_zahranicni_ip1
114. POLOCHOVÁ, Iveta. Atentátník zaútočil na srdce syrského režimu. Zabil i Asadova švagra. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/pri-sebevrazednem-atentatu-v-damasku-zemrel-ministr-obrany-pql-/zahranicni.aspx?c=A120718_124239_zahranicni_ip1
115. POLOCHOVÁ, Iveta. České velvyslanectví v Damašku bude v rozbouřené Sýrii zastupovat i USA. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/ceske-velvyslanectvi-v-syrii-zastupuje-usa-fz4-/zahranicni.aspx?c=A120801_121014_zahranicni_ip1
116. POLOCHOVÁ, Iveta. Do někdejší „země zla“ Sýrie se vrátí po pěti letech velvyslanec USA. IDNES.cz [online]. 2010, 17. února 2010 14:06 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/do-nekdejsi-zeme-zla-syrie-se-vrati-po-peti-letech-velvy-slanec-usa1c2/zahranicni.aspx?c=A100217_135506_zahranicni_ip1
117. POLOCHOVÁ, Iveta. Do Sýrie připluly ruské válečné lodě, tvrdí televize. Moskva to popírá. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/moskva-popira-ze-do-syrie-pripluly-ruske-valecne-lode-pfa-/zahranicni.aspx?c=A120319_202850_zahranicni_ip1
118. POLOCHOVÁ, Iveta. Francouzský letoun převezl těla novinářů zabitých v Sýrii do Paříže. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/francouzsky-letoun-prevezl-tela-novinaru-zabitych-v-syrii-do-parize-12g-/zahranicni.aspx?c=A120304_092008_zahranicni_ip1
119. POLOCHOVÁ, Iveta. Íránské válečné lodě propluly Suezem do Středozeří, zakotvily v Sýrii. IDnes.cz [online]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/iranske-valecne-lode-propluly-suezem-do-stredozemi-zakotvily-v-syrii-1eh-/zahranicni.aspx?c=A120220_102246_zahranicni_ip1
120. POLOCHOVÁ, Iveta. Izraelci postřelili na Golanských výšinách Syřana, zkusil přejít hranici. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/izraelci-postrelili-na-golanskych-vysinach-syrana-pokusil-se-prejit-hranici-1wl-/zahranicni.aspx?c=A120805_072543_zahranicni_ip1

121. POLOCHOVÁ, Iveta. Je to občanská válka, prohlásil o Sýrii Červený kříž. Asad popírá masakr. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/cerveney-kriz-prohlasil-konflikt-v-syrii-obcanskou-valkou-p36-/zahranicni.aspx?c=A120715_151003_zahranicni_ip1
122. POLOCHOVÁ, Iveta. Jste persona non grata, vykázala Sýrie diplomaty. Mnozí zmizeli už dříve. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-vykazala-zapadni-diplomaty-dlm-/zahranicni.aspx?c=A120605_150421_zahranicni_ip1
123. POLOCHOVÁ, Iveta. Nebuď jako Hitler nebo Ceaušescu a odstup, vyzval turecký premiér Asada. IDnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nebud-jako-hitler-nebo-ceausescu-a-odstup-vyzval-turecky-premier-asada-1mz-/zahranicni.aspx?c=A111122_125805_zahranicni_ip1
124. POLOCHOVÁ, Iveta. Sýrie vydala diplomatům zabitě reportéry, chystá se jejich repatriace. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-vydala-diplomatum-zabite-reportery-chysta-se-jejich-repatriace-1ky-/zahranicni.aspx?c=A120303_143749_zahranicni_ip1
125. POLOCHOVÁ, Iveta. Syrská armáda prý uvolnila sevření Homsu, aby mohly odejít ženy a děti. IDnes.cz [online]. 2012 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-armada-pry-uvolnila-sevreni-homsu-aby-mohly-odejit-zeny-a-deti-1k1-/zahranicni.aspx?c=A120212_104222_zahranicni_ip1
126. POLOCHOVÁ, Iveta. Syrská opozice hlásí další masakr: na 90 mrtvých u města Hamá. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/dalsi-masakr-v-syrii-0lg-/zahranicni.aspx?c=A120606_225928_zahranicni_mad
127. POLOCHOVÁ, Iveta. Syrský režim vytlačuje rebely z bašty v Aleppu, snímky ukazují zkázu. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-boje-aleppo-amnesty-09g-/zahranicni.aspx?c=A120808_120937_zahranicni_ip1
128. POLOCHOVÁ, Iveta. Syřané prchají do Libanonu. Když sedíme doma, útočí na nás tanky, říkají. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrane-prchaji-do-libanonu-kdyz-sedime-doma-utoci-nanas-tanky-rikaji-liw-/zahranicni.aspx?c=A120306_081845_zahranicni_ip1

129. POLOCHOVÁ, Iveta. Tlak na Asada sílí, Arabové stahují ze Sýrie velvyslance. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/tlak-na-asada-sili-arabove-stahuji-ze-syrie-velvyslance-pi3-/zahranicni.aspx?c=A110808_072027_zahranicni_ip1
130. POLOCHOVÁ, Iveta. V Sýrii prý zatkli atentátníka, jenž zabil generály včetně Asadova švagra. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-syrii-pry-zatkli-atentatnika-ktery-zabil-generaly-f9j-/zahranicni.aspx?c=A120724_113649_zahranicni_ip1
131. Pozorovatelská mise v Sýrii bude pokračovat, shodli se lídři LAS. Idnes.cz [online]. 2012 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/pozorovatelska-mise-v-syrii-bude-pokracovat-shodli-se-lidri-las-p8i-/zahranicni.aspx?c=A120108_194806_zahranicni_cem
132. Při pondělních protestech v Sýrii zemřelo 95 lidí. OSN jedná o sankcích i zbrojním embargu. Ihned.cz [online]. 2012 Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-blizky-vychod/c1-54566810-pri-pondelnich-protestech-v-syrii-zemrelo-95-lidi-osn-jedna-o-sankcich-i-zbrojnim-embargu>
133. RABINOVICH, Itamar. K Sýrii jsme zbytečně neteční. Obávaný chaos už tam beztak je. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/k-syrii-jsme-zbytecne-netecni-obavany-chaos-uz-tam-beztak-je-pq5-/kavarna.aspx?c=A120508_172009_kavarna_CHU
134. Rok od vypuknutí revoluce se Libye topí v násilí. Bývalí povstalci se vymykají kontrole. [online]. 2012 Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-afrika/c1-54748390-rok-od-vypuknuti-revoluce-se-libye-topi-v-nasili-byvali-povstalci-se-vymykaji-kontrola>
135. STARR, Barbara. U.S. official: Al-Assad faces 'fight or flight' decision. Cnn.com [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://security.blogs.cnn.com/2012/07/19/u-s-official-al-assad-faces-fight-or-flight-decision/?hpt=hp_c1
136. STERLING, Joe a Laura SMITH-SPARK. Attack threatens Syrian president's grip on power. Cnn.com [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2012/07/18/world/meast/syria-violence-analysis/index.html?hpt=imi_t3

137. STRAKOVÁ, Nad'a. Syrská komunita v Moskvě proti Bašarovi. Respekt.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://strakova.blog.respekt.ihned.cz/c1-56589000-syrska-komunita-v-moskve-proti-basarovi>
138. SVĚTNIČKA, Lubomír. Proč NATO neudeří v Sýrii? Nikdo nestřelí do sudu s dynamitem. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/proc-nato-neuderi-v-syrii-nikdo-nestrel-i-do-sudu-s-dynamitem-plh-/zpr_nato.aspx?c=A120222_155728_zpr_nato_inc
139. Syria edges closer to civil war. Blogs.cnn.com [online]. 2011 Dostupné z: <http://globalpublicsquare.blogs.cnn.com/2011/11/29/syria-edges-closer-to-civil-war/?iref=allsearch>
140. Syrian Human Rights Defender, Aktham Naisse, Winner of 12th Martin Ennals Award. Human Rights Watch [online]. 2005 Dostupné z: <http://www.hrw.org/news/2005/01/11/syrian-human-rights-defender-aktham-naisse-winner-12th-martin-ennals-award>
141. Syrská armáda zastřelila na sedmdesát vojáků. Chtěli dezertovat a přidat se k rebelům. Ihned.cz [online]. 2011 Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-blizky-vychod/c1-54250140-syrska-armada-zastrelila-na-sedmdesat-vojaku-chteli-dezertovat-a-pridat-se-k-rebelum>
142. Syrští vojáci dezertují, vybízí je k tomu důstojník. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrsti-vojaci-dezertuji-vybizi-je-k-tomu-dustojnik-fhe-/zahranicni.aspx?c=A110607_212118_zahranicni_brm
143. Syřané truchlili za zabitě demonstranty a volali po svobodě. [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrane-truchlili-za-zabite-demonstranty-a-volali-po-svobode-ply-/zahranicni.aspx?c=A110319_145006_zahranicni_abr
144. ŠLAJCHRTOVÁ, Leona. Izraelští vojáci zabili 20 lidí na syrské hranici, přes 300 zranili. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/izraelsti-vojaci-zabili-20-lidi-na-syrske-hranici-pres-300-zranili-ps0-/zahranicni.aspx?c=A110606_074442_zahranicni_btw
145. ŠLAJCHRTOVÁ, Leona. Povstání musíme potlačit, udávejte vzbouřence, vyzývá syrský režim. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z:

http://zpravy.idnes.cz/povstani-musime-potlacit-udavejte-vzbourence-vyzyva-syrsky-rezim-1pv-/zahranicni.aspx?c=A110419_074408_zahranicni_btw

146. ŠLAJCHRTOVÁ, Leona. Syrská města okupují tanky, policie zadržela na osm tisíc lidí. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-mesta-okupuji-tanky-policie-zadrzela-na-osm-tisic-lidi-p60-/zahranicni.aspx?c=A110504_163047_zahranicni_btw
147. ŠLAJCHRTOVÁ, Leona. Syrská opozice vytvořila grémium a chystá další konferenci. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-opozice-vytvorila-gremium-a-chysta-dalsi-konferenci-pq5-/zahranicni.aspx?c=A110717_074141_zahranicni_btw
148. ŠLAJCHRTOVÁ, Leona. V syrské vazbě umučili mladou dívku, usekli jí hlavu a stáhli z kůže. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-syrske-vazbe-umucili-mladou-divku-usekli-ji-hlavu-a-stahli-z-kuze-1dv-/zahranicni.aspx?c=A110923_141127_zahranicni_btw
149. ŠPAČKOVÁ, Iva. Syrská ekonomika se rozpadá a podkope režim, říká syn exprezidenta. Idnes.cz [online]. 2012 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-ekonomika-se-rozpada-a-podkope-rezim-rika-syn-exprezidenta-10c-/zahranicni.aspx?c=A120219_095942_zahranicni_spi
150. ŠTÁSTKA, Tomáš. Annanův nástupce považuje svou misi v Sýrii za téměř nesplnitelnou. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/brahmini-vidi-misisv-syrii-za-temer-nesplnitelnou-fwv-/zahranicni.aspx?c=A120903_102438_zahranicni_ts
151. ŠTÁSTKA, Tomáš. Asad musí zvolit. Buď teď nechá Sýrii rebelům, nebo pak rovnou al-Káidě. IDnes.cz [online]. [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/asad-musi-zvolit-0k3-/zahranicni.aspx?c=A120801_102229_zahranicni_ts
152. ŠTÁSTKA, Tomáš. Asadovi utekla poslankyně do Turecka. Vadí jí „tyranský“ režim. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/poslankyne-syrskeho-parlamentu-do-turecka-fkc-/zahranicni.aspx?c=A120727_073730_zahranicni_ts

- 153.ŠTÁSTKA, Tomáš. Asadovo okolí se připravuje na odchod ze země, hlásí američtí diplomaté. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/hrozi-dezerce-syrskych-dustojniku-du4-/zahranicni.aspx?c=A120622_123718_zahranicni_ts
- 154.ŠTÁSTKA, Tomáš. Asad si jen aranžuje výkladní skříň, tvrdí o syrských volbách opozice. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-voli-do-parlamentu-0x5-/zahranicni.aspx?c=A120507_153509_zahranicni_ts
- 155.ŠTÁSTKA, Tomáš. Asad si myje ruce nad represemi: Jsem prezident, nikoli majitel země. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/asad-si-myje-ruce-nad-represemi-jsem-prezident-nikoli-majitel-zeme-1cu-/zahranicni.aspx?c=A111207_125847_zahranicni_ts
- 156.ŠTÁSTKA, Tomáš. Další naše letadlo se ocitlo pod syrskou palbou, tvrdí turecká vláda. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-18]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/dalsi-turecky-letoun-pod-palbou-dn5-/zahranicni.aspx?c=A120625_191919_zahranicni_ts
- 157.ŠTÁSTKA, Tomáš. Kofi Annan ke konci srpna opustí funkci vyslance OSN pro Sýrii. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/annan-konci-jako-velvyslanec-v-syrii-dvr-/zahranicni.aspx?c=A120802_172027_zahranicni_ts
- 158.ŠTÁSTKA, Tomáš. Libye dodává syrským rebelům zbraně a peníze, chce svrhnout Asada. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/libye-dodava-syrskym-rebelum-zbrane-a-penize-chce-svrhnout-asada-pxu-/zahranicni.aspx?c=A111126_212833_zahranicni_ts
- 159.ŠTÁSTKA, Tomáš. Liga arabských států schválila tvrdé sankce proti režimu Bašára Asada. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/liga-arabskych-statu-schvalila-tvrde-sankce-proti-rezimu-basara-asada-1kn-/zahranicni.aspx?c=A111127_160300_zahranicni_ts
- 160.ŠTÁSTKA, Tomáš. Postav se za mír, Asmo! Ženy diplomatů apelují videem na Asadovu ženu. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/zeny-diplomatu-apeluji-videem-na-asmu-asadovou-fl7-/zahranicni.aspx?c=A120418_114415_zahranicni_ts

161. ŠTÁSTKA, Tomáš. Pozorovatele v Sýrii vede Súdánec, kterého viní z účasti na genocidě. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/pozorovatele-v-syrii-vede-sudanec-ktereho-vini-z-ucasti-na-genocide-1pw-/zahranicni.aspx?c=A111229_181718_zahranicni_ts
162. ŠTÁSTKA, Tomáš. Syrská armáda znovu získává kontrolu nad Damaškem, Asad město neopustil. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-armada-kontroluje-damasek-dq3-/zahranicni.aspx?c=A120723_123549_zahranicni_ts
163. ŠTÁSTKA, Tomáš. Syrské ministerstvo obrany chce dodržet Annanův plán a ukončit boje. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrske-ministerstvo-obrany-chce-dodrzet-annanuv-plan-pf9-/zahranicni.aspx?c=A120411_172632_zahranicni_ts
164. ŠTÁSTKA, Tomáš. Syrští rebelové budují s tichou podporou Turecka vlastní armádu. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrsti-rebelove-buduji-s-tichou-podporou-turecka-vlastni-armadu-pht-/zahranicni.aspx?c=A111104_122848_zahranicni_ts
165. ŠTÁSTKA, Tomáš. Syřané si házejí jídlo z okna do okna, zákaz vycházení střeží ostřelovači. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrane-si-hazeji-jidlo-z-okna-do-okna-zakaz-vychazeni-strezi-ostrelovaci-14-v-/zahranicni.aspx?c=A111230_131025_zahranicni_ts
166. ŠTÁSTKA, Tomáš. Sýrie konečně povolila vstup nezávislých pozorovatelů z arabské ligy. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-konecne-povolila-vstup-nezavislych-pozorovatelu-z-arabske-ligy-1mb-/zahranicni.aspx?c=A111219_132758_zahranicni_ts
167. ŠTÁSTKA, Tomáš. Sýrie údajně zaminovala hranice s Tureckem, aby zabránila dalším útěkům. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-udajne-zaminovala-hranice-s-tureckem-aby-zabranila-dalsim-utekum-130-/zahranicni.aspx?c=A120313_164354_zahranicni_ts
168. ŠTÁSTKA, Tomáš. Sýrie ukrývá před inspektory politické vězně, tvrdí ochránci práv. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/syrie-ukryva>

pred-inspektory-politicke-vezne-tvrdi-ochrancu-prav-10i-/zahranicni.aspx?c=A111228_110244_zahranicni_ts

169. ŠTÁSTKA, Tomáš. Tisíce Syřanů testují křehké příměří, vyšly do ulic po celé zemi. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrska-opozice-svolava-demonstrace-dbq-/zahranicni.aspx?c=A120413_151206_zahranicni_ts
170. ŠTÁSTKA, Tomáš. Třicet syrských vojáků vpadlo do Libanonu a střetlo se s opozicí. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/tricet-syrskych-vojaku-vpadlo-do-libanonu-fjk-/zahranicni.aspx?c=A120327_120601_zahranicni_ts
171. ŠTÁSTKA, Tomáš. Turecko uzavřelo hraniční přechody se Sýrií, při bojích zabito 108 lidí. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/turecko-uzavrelo-hranice-se-syrii-d5c-/zahranicni.aspx?c=A120725_094113_zahranicni_ts
172. ŠTÁSTKA, Tomáš. „Už se za ně můžeme jen modlit...“ Asadova armáda svírá rebelující Homs. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/uz-se-za-ne-muzeme-jen-modlit-asadova-armada-svira-rebelujici-homs-pyh-/zahranicni.aspx?c=A120301_093705_zahranicni_ts
173. ŠTÁSTKA, Tomáš. Vakuum a tlaková vlna. Dle rebelů užil Asad v Aleppu termobarickou zbraň. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/termobaricka-zbran-v-aleppu-dp4-/zahranicni.aspx?c=A120810_111606_zahranicni_ts
174. ŠTÁSTKA, Tomáš. VIDEO: Syrští rebelové sestřelili vrtulník, pak ohlásili útok stíhačky. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/sestreleni-vrtulniku-damasek-dki-/zahranicni.aspx?c=A120827_093859_zahranicni_ts
175. ŠTÁSTKA, Tomáš. Vítězství je blízko, teroristy zdrtíme železnou pěstí, prohlásil Asad. IDnes.cz [online]. 2012 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vitezstvi-je-blizko-teroristy-zdrtime-zeleznou-pesti-prohlasil-asad-1ei-/zahranicni.aspx?c=A120110_105022_zahranicni_ts

176. ŠTÁSTKA, Tomáš. V Sýrii je humanitární katastrofa, naše mise je fraška, tvrdí inspektor. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-syrii-je-humanitarni-katastrofa-nase-mise-je-fraska-tvrdi-inspektor-1kx-/zahranicni.aspx?c=A120111_120636_zahranicni_ts
177. ŠTÁSTKA, Tomáš. V Sýrii zemřela novinářská matadorka a aktuální vítěz World Press Photo. Idnes.cz [online]. 2012 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/v-homsu-zemrela-novinarska-matadorka-a-aktualni-vitez-world-press-photo-14p-/zahranicni.aspx?c=A120222_140428_zahranicni_ts
178. ŠTÁSTKA, Tomáš. Vyběhli ven a dostali přímý zásah, popisuje fotograf smrt kolegy v Sýrii. Idnes.cz [online]. 2012 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vybehli-ven-a-dostali-primy-zasah-popisuje-fotograf-smrt-kolegy-v-syrii-1a8-/zahranicni.aspx?c=A120112_105115_zahranicni_ts
179. ŠTÁSTKA, Tomáš. Sýrie odmítá odpovědnost za smrt novinářů, osud raněných je nejasný. Idnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-02]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-odmita-odpovednost-za-smrt-novinaru-osud-ranenych-je-nejasny-11k-/zahranicni.aspx?c=A120223_122429_zahranicni_ts
180. ŠTÁSTKA, Tomáš. Zasáhneme v Sýrii silou, překvapil katarský emír. Idnes.cz [online]. 2012 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/zasahneme-v-syrii-silou-prevvapil-katarsky-emir-fuw-/zahranicni.aspx?c=A120114_162929_zahranicni_ts
181. ŠTÁSTKA, Tomáš. Za tři dny nám nahlásili dvacet znásilnění, líčí uprchlý syrský novinář. Idnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-12-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/uprchly-syrsky-novinar-0sv-/zahranicni.aspx?c=A120823_131942_zahranicni_ts
182. ŠTĚDRÝ, Vladimír. Arabské jaro. Lideazeme.cz [online]. 2011 Dostupné z: <http://www.lideazeme.cz/clanek/arabske-jaro>
183. ŠTEFAN, Petr. Syrští krutovládci vypnuli internet a vojáci postříleli 34 lidí. Idnes.cz [online]. 2011 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrsti-krutovladci-vypnuli-internet-a-vojaci-postrileli-34-lidi-pwx-/zahranicni.aspx?c=A110603_192546_zahranicni_stf

184. SVĚTNIČKA, Lubomír. Sýrii zachrání jen odvaha Arabů a mezinárodní tlak na Rusko. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nato-nezasahne-v-syrii-0bo-/zpr_nato.aspx?c=A120323_111833_zpr_nato_inc
185. TAU. Zběhlý generál: Asadův režim je jen kousek od kolapsu, nemá ani chleba pro vojáky. IHned.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-28]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet/c1-56784950-zbehly-general-asaduv-rezim-je-jen-kousek-od-kolapsu-nema-ani-chleba-pro-vojaky>
186. Top globus: Celý svět. Top globus: Celý svět [online]. Dostupné z: <http://www.topglobus.ru/vyvoj-zmeny-v-case-hdp-v-parite-kupni-sily?country=150>
187. TOPIČ, Petr. OBRAZEM: Syrští rebelové v Praze otevřeli ambasádu ve stavební buňce. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-10-07]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/obrazem-syrsti-rebelove-v-praze-otevrel-ambasadu-ve-stavebni-bunce-1ga-/domaci.aspx?c=A120314_143652_domaci_top
188. Útok dílem sebevraha. Ihned.cz [online]. 2005, 16. 2. 2005 Dostupné z: <http://hn.ihned.cz/c1-15657530>
189. VODIČKA, Milan. KOMENTÁŘ: Západ při arabském jaru podlehl pohádce dobra proti zlu. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/komentar-k-vrazde-velvyslance-v-libyi-dx0-/zahranicni.aspx?c=A120912_175057_zahranicni_jj
190. V Sýrii zmizeli dva novináři. Chtěli odjet, od té doby o nich nikdo neví. Ihned.cz [online]. 2011 Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/svet-blizky-vychod/c1-51370570-v-syrii-zmizeli-dva-novinari-chteli-odjet-od-te-doby-o-nich-nikdo-nevi>
191. WIRNITZER, Jan. Sýrie zažila nejkrvavější den, Rusko a Čína přesto rezoluci OSN vetovaly. IDnes.cz [online]. 2012 Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/syrie-zazila-nejkrvavejsi-den-rusko-a-cina-presto-rezoluci-osn-vetovaly-147-/zahranicni.aspx?c=A120204_074434_zahranicni_jw
192. WIRNITZER, Jan. Turci našli na dně moře těla pilotů letounu sestřeleného Sýrií. IDnes.cz [online]. 2012 [cit. 2012-11-22]. Dostupné z:

[http://zpravy.idnes.cz/sestrel-tureckeho-letadla-syrii-dof-
/zahranicni.aspx?c=A120704_143658_zahranicni_jw](http://zpravy.idnes.cz/sestrel-tureckeho-letadla-syrii-dof-
/zahranicni.aspx?c=A120704_143658_zahranicni_jw)

Seznam příloh:

A. Rozhovory:

- 1. Rozhovor se syřanem Assemem Atassim**
- 2. Rozhovor s Markem Čejkou**
- 3. Rozhovor s *****

B. Fotografie:

- 1. Háfiz al-Assad**
- 2. Bašár al-Assad**
- 3. Basil al-Assad**
- 4. Rafík Hariri**
- 5. Gamal Abd an-Násir**
- 6. Ahmed Hassan al-Bakr**
- 7. Saddám Husajn Abd al-Madžíd at-Tikrítí**
- 8. Syrská vlajka**
- 9. Vlajka strany Baas**
- 10. Golanské výšiny**
- 11. Muhammad Husní Mubáarak**
- 12. Muammar Kaddáfí**
- 13. Muhammad Ahmad Mustafá Dabí**
- 14. Odpověď syrských demonstrantů na ruské vetování rezoluce Rady bezpečnosti OSN**
- 15. Fotografie z rozhovoru s Markem Čejkou a Assemem Atassim**
- 16. Další fotografie z rozhovoru s Markem Čejkou a Assemem Atassim**

Přílohy:

A. Rozhovory:

A.1 Rozhovor se Syřanem Assemem Atassim

A.1.1 O Assemovi Atassim

Assem Atassi se narodil 31. prosince 1980 v syrském městě Homs, které se nalézá zhruba uprostřed této země. Pochází ze smíšeného manželství. Jeho matka je Češka, což ho navedlo i k záměru studovat v České republice, kde vystudoval na Fakultě informatiky brněnské Masarykovy univerzity.

V Brně i nadále žije a pracuje ve vývoji systému pro společnost IBM.

Následující kapitola vznikla z přednášky a rozhovoru, který jsem s panem Atassim uskutečnil 16. ledna 2012 v brněnském podniku Falk. Jednalo se o přednášku „Arabské jaro se syrskou tváří“.

A.1.2 Rozhovor s Assemem Atassim

Do konfliktu a současného neprůhledného dění v Sýrii jste zasvěcen mnohem lépe než většina lidí v České republice. Jedná se o mnohem hůře srozumitelný a zachytitelný děj než například v Egyptě, především díky existenci informačního embarga. Mohl byste mi prosím osvětlit nějaké informace ohledně syrského jara?

Nejsem žádný zkušený řečník ani odborník. Budu mluvit jako normální Syřan, který žil v Sýrii dlouhou dobu. V Čechách jsem jen posledních deset let.

Budu mluvit tak nějak obecně, takže mě přerušte, kdybych zbytečně říkal něco, co už víte. Tím, že jsem Syřan, tak možná budu mluvit i o věcech, kterým nebudete rozumět, a já je budu považovat za samozřejmé. I v takovémto případě mě klidně přerušte a zeptejte se. Z větší části budu mluvit o politickém dění.

Myslím si, že dění v Sýrii, to takzvané syrské jaro, je velmi složité. Aby ho člověk pochopil, potřebuje pochopit historické pozadí. Všechny země v tomto regionu měly vlastní historii, ať už Jemen, nebo Egypt, což znamená, že povstání vyšla z jistých specifických podmínek.

Na začátek bych rád řekl něco o syrské historii, o tom, jak se vyvíjela, protože si myslím, že odtamtud pochází řada věcí, které se týkají současného dění.

Začal bych základními pojmy, třeba tím, kdo žije v Sýrii. Určitě víte, kde je Sýrie, takhle tam u Turecka, Iráku, Izraele, a tak. Je to velmi bohatá země na kulturu. Vystřídaly se zde různé civilizace. To se odrazilo v povaze a složení obyvatelstva. Mezi lidmi jsou velké rozdíly. Mám-li to porovnat s Českou republikou, kde podle mě nejsou takové rozdíly, tak je to opravdu markantní. V Sýrii jsou velké rozdíly například i mezi městskými částmi. Lidé se tam trošku jinak chovají, mají jiný pohled na svět. Tyto nesourodosti obohacovaly syrský lid. Málokdy to byl zdroj problémů. Lidé jsou zvyklí na to, že jsou odlišní, přizpůsobují se tomu, kam jdou a s kým se baví.

Nechce se mi moc mluvit o té starší historii. Jako že tam byli Římané nebo Řekové a Egypťané. Nemyslím si, že by to mělo vliv na současné dění. Je ale potřeba mluvit o mladší historii. Začátek moderní historie vidím v době, kdy tady v Čechách vládla rakousko-uherská říše. Tou dobou byla Sýrie součástí Osmanské říše. To hlavní, týkající se dnešního dění, se stalo po první světové válce, po pádu Osmanů. Více méně potom, co Sýrie získala jakousi nezávislost.

Roku 1918 proběhlo „Velké arabské povstání“. Lidé z arabského poloostrova se spojili s Angličany proti Osmanské říši a vyhnali jejich vojska ze Sýrie. Tím myslím „Velkou Sýrii“ nebo také „Přírodní Sýrii“, což v dnešní době obsahuje i Palestinu, Izrael, Jordánsko a Libanon.

Po porážce Osmanů získala Sýrie první demokratickou zkušenost. Proběhly první volby, ve kterých si lidé zvolili své první představitele. Zvolen byl i král, dalo by se říci, že dosti liberální král, kterým se stal Fajsal I. byl to syn šarífa z Mekky, kterým byl Husajn ibn Alí al-Hášimí. To on vedl arabské povstání.

Království dlouho netrvalo. Fajsala zvolili roku 1920 a téhož roku se uskutečnila dohoda Francouzů a Angličanů o rozdělení Sýrie. Libanon a Sýrie padal do rukou Francouzům, naproti tomu Palestina, Jordánsko, a pak i Irák získali Angličané.

To byl asi průlom. Tam se rozhodlo, že se Velká Sýrie rozdělí. Existovala syrská vláda i král, ale Francouzi se rozhodli, že vyhlásí mandát. My tomu říkáme okupace. Byla tam taková známá bitva, ve které Syřané dopředu věděli, že budou poraženi, protože neměli moderní zbraně. Ale stejně do ní šli. Lidé šli zemřít.

Myslím, že roku 1925, nejsem si přesně jistý, se Francouzi rozhodli použít britskou logiku „rozděl a panuj“. Rozhodli se tedy rozdělit Sýrii na tři části. Už dříve došlo k dělení historické Sýrie, tehdy ale dělili současnou Sýrii. Zvětšili Libanon, přidali mu nějaké části, a tak vytvořili „Velký Libanon“. No a pak rozdělili Sýrii na tři samostatné státy. Vytvořili stát pro alawity, drúzy a pro ostatní.

Teď se dostáváme k pojmům. Asi jsem měl říci, kdo že to žije v Sýrii. Asi jsem to měl vyjasnit hned na začátku. Sýrie je arabská země, většina obyvatel jsou tedy Arabové. Myslím, že cca 90%. Ostatní národnosti tvoří zbylých 10%. Dalo by se říci, že jsou to převážně Kurdové, občas Arméni a Asyřané, možná ještě něco málo.

Arabové se dále dělí podle náboženství. Hlavním proudem je sunnitský islám, který uznává 74% lidí. Pak existují poměrně velké menšiny. Alawité mají 7% až 10 %, křesťanů je rovněž zhruba 10% a drúzů okolo 4%. Zbytek tvoří menší sekty a náboženství. Hlavní jsou tedy sunnitě, křesťané, alawité a pak drúzové.

V některé literatuře najdete rozdělení muslimové alawité, muslimové drúzové. On je problém, jak je určit. Vyvinuli se z islámu. Je to něco jako svědci Jehovovi, oni se považují za křesťany, ale křesťané je neuznávají. Jsou tedy sektou, frakcí, která z islámu vyšla.

Toto rozdělení je velice důležité. Alawité to dnes vidí tak, že v období vlády Osmanů byli potlačováni. Hlavním důvodem je asi to, že se jednalo o islámský stát a oni v některých věcech islám nedodržují, tudíž byli považováni za odpadlíky. Byli tedy nuceni žít v horách a odlehlejších oblastech. Pak jsou tu drúzové, kteří žijí na jihu Sýrie. Je to taková jejich část. Alawité žijí u moře, v okolí velkých přístavních měst. Kurdové jsou na severovýchodu, v částech blízkých k Turecku a Iráku.

Říci, že jsou to samostatně žijící oblasti, je nemožné. Ti lidé žijí všude pospolu. Někde samozřejmě více převažuje jedna skupina, jinde druhá. Stává se třeba, že ve městě je jedna skupina a v okolí nebo menších městech žije jiná.

Francouzi se tedy rozhodli rozdělit Sýrii. No a jako nejlehčí a nejlepší se jevílo rozdělit ji podle náboženství. Což je podle mě asi nejhorší způsob. Rozdělí-li se něco dle náboženství, oživí to nenávist, která někdy možná existovala. Těžko říci, zda to tak bylo i v té době, ale prostě se najednou objevil názor, že někdo je jiný, a že tím pádem není Syřan.

To provedli ve 20. letech. Dlouho to netrvalo, protože to byla nová věc, která nikdy dříve neexistovala. Bylo to něco, co si vymysleli sami Francouzi. Rozdělit zemi podle náboženství. Převážná většina lidí v jednotlivých státech s tím nesouhlasila a po pár letech vypuklo „Velké syrské povstání“. To bylo důležitou součástí syrské historie, protože povstali všichni. Nebyla to iniciativa jen nějaké části obyvatelstva. Tenkrát povstali jak Kurdové, alawité, tak třeba drúzové. Všichni se bouřili proti francouzské okupaci a žádali osvobození, samostatnost.

V té revoluci byla celá řada osobností, na kterých je vidět, jak to v Sýrii bylo. Jednalo se o přirozený výběr, nikdo si záměrně nevybral jednoho člověka z jednoho náboženství a pak z druhého. Každá očitá část lidí měla vůdce, který se připojil do povstání proti Francouzům. Tím začalo povstání, které skončilo až samostatností. Ozbrojené bylo jen krátkou dobu, pak pokračovaly mírnější nepokoje.

V čtyřicátém prvním roce vypukla druhá světová válka. Tou dobou byla Sýrie pod německo-francouzskou vládou a byla osvobozena Brity a Francouzi, vedenými generálem de Gaullem a britskými jednotkami. Hned v roce 1941 byla slíbena samostatnost pro Sýrii. Ta měla vejít v platnost, až úplně skončí válka.

Ve čtyřicátém pátém bylo po válce, ale žádnou samostatnost jsme nedostali. Zase vypukly nepokoje. Tenkrát Francouzi bombardovali syrský parlament. Byly obrovské demonstrace a nepokoje. A v roce 1946 ve čtvrtém měsíci odešel poslední francouzský voják ze Sýrie.

V té době to nebyla úplná okupace. Musí se uznat, že v tom období se toho pro Sýrii udělalo poměrně dost. Zavedl se parlamentní život. Kulturní a společenský život také existoval. Byl svobodný tisk. Lidé si mohli říkat, co chtěli. Nejednalo se o nějaké potlačování. Francouzi jistým způsobem pomohli při vývoji Sýrie, ale rovněž zkazili celou řadu věcí. Vybudovali infrastrukturu a podobně. Ale jejich rozdělení lidí má následky až do dneška.

Tím skončila další perioda. Už není Osmanská říše ani francouzská okupace. Začala další důležitá součást syrské historie. Samostatný nebo též svobodný stát.

Od roku 1946 do 1949 existoval normální demokratický život, volené vlády, prezident. Byly tu jisté nestability spojené s politickými problémy, ale obecně se dá říci, že to byl demokratický stát. I ekonomika se tou dobou vyvíjela dobře.

Jedna velká událost nastala v roce 1948. Válka. V té době vznikl stát Izrael. Pro Syřany byl, a vlastně pořád je, ten prostor, kde je dnes Palestina, Izrael, součástí Sýrie. Dříve to bývala jedna země. Takže vypukla válka. Syřané, Egypťané, Jordánci i Iráčané vstoupili do války. Nemělo to nejlepší výsledky. Byla to spíše prohra. Celý národ byl proto, aby se osvobodila Palestina. To způsobilo, že armáda dostala velký vliv. Vojáci začali dostávat obrovské finance. Důstojníci měli velký vliv na život v Sýrii. Neuplynul ani jeden rok a došlo k prvnímu vojenskému převratu proti demokraticky zvolené vládě.

Říká se, že to byl první vojenský převrat v arabských zemích vůbec. Vedl ho Husni az-Zaim. U moci byl, myslím, 139 dní, takže jen pár měsíců. Bohužel nastartoval éru vojenských převratů. Hned po něm nastal další vojenský převrat, který vrátil tu původní demokratickou vládu. Během něj byl zabit důstojník, který vedl dřívější převrat.

Dlouho netrvalo. Ještě téhož roku další důstojník, Adíb aš-Šišaklí, provedl další převrat. Ten u moci zůstal déle, celé čtyři roky. Proběhly proti němu obrovské demonstrace, tak se rozhodl, že se raději vzdá. Odjel ze Sýrie. Myslím, že někam do Jižní Ameriky. To byl rok 1954. Moc předal zpět demokraticky zvolené vládě. Bohužel se nic nezměnilo na tom, že důstojníci měli obrovskou moc.

Byly tam bohužel i chyby politiků. Jedna levicová strana se snažila nabádat lidi z venkova, aby vstoupili do armády. Následně i do politiky. Aby byli součástí jejich strany. Tím způsobem se snažili převzít moc. Tím začala éra míchání vojáků do politiky.

I když byl roku 1958 demokraticky zvolen prezident, důstojníci sami šli za egyptským prezidentem Gamálem Abdul Násirem a požádali ho, že by chtěli jeden společný stát. Mělo to být jádro arabského nacionalismu. Mělo to být centrum sjednoceného arabského světa.

I když musím uznat, že Násir byl v té době osobou oblíbenou po celém arabském světě. Takže to podporovali i obyčejní lidé. Myšlenka arabského nacionalismu byla velice silná.

Sýrie v té době byla svobodnou a demokratickou zemí, která měla svobodný tisk a další řadu výhod. Egypt byl diktatura, kde vládl jeden muž, prezident. I přesto lid souhlasil, že se státy sjednotí. Nejhorší bylo, že Syřané souhlasili s Násirovými podmínkami, že zruší všechny politické strany a on se stane prezidentem. Takže to asi nakonec není

jen chyba armády. Lidé s tím souhlasili. Bohužel se dá říci, že syrský lid je velice emotivní a v té době nejspíš přemýšlel víc srdcem než hlavou. I když to je mé hledisko. Možná se najdou lidé, kteří řeknou, že to byla dobrá zkušenost.

Já říkám, že to byla jedna z největších chyb, protože tohle nastartovalo éru diktatur. Dříve začala éra vojenských převratů. Teď k tomu přibila diktatura, což je další krok dolu. Vzdát se demokracie a souhlasit s diktaturou jen kvůli myšlence nacionalismu?

V roce 1958 se založila Spojená arabská republika. Netrvalo dlouho, než si lidé začali uvědomovat, do čeho se dostali. Byla zavedena tajná policie se všemi jejími praktikami, jako je mučení. To vše dřív existovalo jen ve velmi malé míře. Podobný model tu možná znáte z období komunismu. Tohle my máme bohužel i v Sýrii. Ta obrovská nadvláda tajných služeb a armády je ve všech sférách života.

Netrvalo dlouho a lidé si začali uvědomovat, že to předtím byli jen řeči. Že realita vypadá úplně jinak. Roku 1961 se někteří nespokojení důstojníci dohodli a udělali převrat proti jednotě. Rozhodli se, že to ukončí. Se spojeným státem by souhlasili, ale tehdejší prezident Gamál Násir nepovoloval žádné ústupky. Důstojníci požadovali, aby se vracela alespoň trochu dřívější svoboda. On s tím nesouhlasil. A tak došlo k oddělení obou států. Od té doby zase existuje samostatná Sýrie.

Jak jsem řekl, bohužel, tohle už nic neopraví. Vojáci měli pořád větší vliv. A nejen oni, už i bezpečnostní složky a tajné služby. I když se lidé snažili o navrácení demokratického života, bohužel se to nevydařilo. Trvalo to od toho roku 1961 do 1963.

Zásadní moment byl tedy v roce 1963, kdy udělala vojenský převrat strana Albaath, což je arabská socialistická strana. Toho roku přebrala moc v Sýrii. Tím začala cesta do pekel. I když to nebylo vidět.

Možná se teď trochu vrátím. Už v době oddělení to začínalo být cítit. Od osamostatnění se málokdy objevilo, že by někdo říkal, že tenhle Syřan je křesťan, alawita nebo drúza. Nemluvílo se o náboženství. Lidé se cítili jako Arabové, jako Syřané. Náboženství bylo velmi vedlejší.

Nakonec se bohužel zjistilo, že to platí jen pro některé lidi a jiní to tak neberou. Ti měli v hlavě sektářské náboženské myšlenky ovládnání ostatních jednou skupinou. To se tedy bohužel objevilo začátkem 60. let. Lidé si začali uvědomovat, že většina vysokých

důstojníků patří k menšinám. Tím, jak byly vojenské převraty, tak oni vlastně vždy popravili nebo vyházeli některé lidi z armády, a tím si dělali jakousi čistku. Asi tak v polovičce 60. let už to bylo moc vidět. Menšiny jako alawité a drúzové prostě ovládaly armádu. Křesťané bych řekl ani moc ne. Ti to nikdy ani neměli zapotřebí.

Tehdy to ty menšiny začaly brát jako způsob, jak coby minorita ovládnou většinu. Vysocí důstojníci začali dokonce zápolit i mezi sebou navzájem, šlo jim o moc. Roli už zase tolik nehrála ani ta příslušnost k menšině. Důkazem je, že během vlády strany Albaath bylo vyměněno několik prezidentů. Proběhlo i několik čistek v armádě. Pročistili si ji a nechali si v ní jen lidi, kteří byli loajální.

To trvalo až do roku 70, kdy proběhla takzvaná konečná čistka, kdy se tenkrát generál Háfiz al-Assad vlastně dostal do té nejvyšší sféry a zůstal tam jen on sám. A dokázal 16. 10. 1970 udělat poslední převrat. Kterým pročistil vše, co zůstalo v armádě i ve straně, a tím přebral definitivně moc.

Samozřejmě byla to dost divná věc. Byl ministrem obrany v roce 67, kdy prohráli válku s Izraelem. Sýrie a Egypt prohrály velké území. On jako ministr obrany, jako člověk, který tu válku de facto prohrál, se najednou stal prezidentem. Nemůžu říci, jak to tehdy lidé brali, nezažil jsem to. Myslím, že tehdy lidé byli tak moc znechucení z období nestability a z převratů, třeba ze zavádění a rušení socialismu, že s tím souhlasili. Myslím, že věřili, že časem odejde. Vždyť i všichni před ním tam vydrželi jen pár let.

Bohužel to nebyla pravda. Bohužel Háfiz al-Assad si to dokázal dost promakaně provázat na mezinárodní úrovni. I na úrovni syrské. Takže se u moci udržel až do své smrti v roce 2000. Vládl Sýrii skoro třicet let.

V jeho období se vše upevnilo. Vytvořil skoro patnáct různých bezpečnostních složek. Tak jako tady existovala STB, tak v Sýrii jich máme patnáct. Každá pracuje samostatně a každá donáší přímo jemu. To znamená, že nikdo neví, jak pracují ostatní, a když se někdo snaží udělat něco proti prezidentovi, ty ostatní to zjistí. Každý špehuje ty ostatní a všichni společně špehují celý národ. Byl to takový způsob jak úplně maximálně ovládnout lidi. V tom období byli dva hlavní političtí odpůrci, byly to levicové strany a muslimské bratrstvo. Ty on během deseti let úplně srovnal se zemí.

Levicové strany, které nešly s ním, také samozřejmě zlikvidoval. Ty, které souhlasily, dostaly několik míst v parlamentu. Jsou to fixní místa, dostávají je pořád, říká se tomu levicový blok. Většina stran souhlasila, a tak dostala tato místa a nějaké peníze.

Všechna občanská sdružení a odbory byly zlikvidovány, včetně vůdčích osobností.

Zůstalo muslimské bratrstvo, které mu odporovalo až do roku 82, kdy se Háfiz rozhodl, že s nimi skončuje. Začal vyvíjet obrovský nátlak na islámské věřící. Různé zákazy a ponižování. To bohužel vedlo k tomu, že se muslimské bratrstvo, poslední existující opozice, rozhodlo, že proti němu zvedne zbraň. Nebyli to úplně všichni. To bylo pro Háfize ideální. Trvalo několik let, kdy oni občas někoho zabili nebo někoho z nich zabili vládní vojáci.

V osmdesátém druhém už to byla konečná fáze. Háfiz je zlikvidoval ve všech městech. Zůstalo jen pár stovek ozbrojených členů muslimského bratrstva ve městě Hamá. Výročí bude za pár dní. Háfiz nechal zlikvidovat téměř celé město. Tou dobou spolupracoval se Sovětským svazem, takže měl mezinárodní krytí, nikdo ho nemohl kritizovat. Hamá bylo uzavřené, obklíčila ho armáda. Začala ho bombardovat letadly, zničilo to celé staré město.

Oni sami přiznávají, že tou dobou bylo jen několik stovek ozbrojenců, ale obětí bylo v desítkách tisíc. Kolik přesně, nikdo neví. Nejstřídmější odhady hovoří o deseti tisících. Ty nejhorší i o šedesáti tisících.

Svět se to dozvěděl asi tak tři měsíce potom. Lidé v okolních městech to asi věděli dřív, ale detaily se objevily až po několika letech. Málokdo to přežil, aby mohl mluvit. Byla to čistka. Zabíjeli muže, ženy děti. Neušetřili ani křesťany.

Byla to kompletní čistka. Takový masakr, který dokázal lidi umlčet na dalších třicet let. Nikdo si netroufl říci ani slovo. Všichni věděli, že se s nimi nikdo nebude mazlit. Háfiz si tedy upevnil pozici.

V období okolo roku 84 se ho jeho bratr snažil sesadit, ale to on vyřešil. Dal mu obrovské peníze a vyhodil ho ze Sýrie. Od té doby neexistuje žádná politická opozice. Existují možná některé osobnosti, které jsou trochu troufalejší, ale žádná pevná opozice. Dokázal si podmanit všechny sféry života v Sýrii.

Bylo to něco podobného, jako je teď v Severní Koreji. Každá věc je pod kontrolou. Samozřejmě existoval výjimečný stav. V Sýrii neplatí zákon pro všechny stejně. Tajné služby pod žádným zákonem nejsou. Zákon na ně nemá žádný vliv. Severní Korea pro něj byl vzor. To jsme se i učili. Zakládal různé studentské organizace, které byly kopiemi těch severokorejských.

V roce 2000 Háfiz zemřel a jak bylo očekáváno, nahradil ho Bašár. Tady je možné říci, že měl i staršího syna Basila, který byl od malička připravován, že bude prezidentem. Ten ale v devadesátých letech měl autohavárii a zemřel. To byla pro Háfize obrovská ztráta. Byl to syn stoprocentně připravený na vládu, byla to kopie otce. To bylo bohužel, nebo spíš dobře, že zemřel. I když teď těžko říci, co by bylo, kdyby nezemřel. To nikdo neví.

V té době si tedy Háfiz povolal svého syna Bašára, který studoval v Sýrii. Často se říká, že studoval ve Velké Británii, pravda je ale taková, že studoval v Sýrii a že v Anglii dělal jen atestaci, kterou ani nedokončil. Když zemřel jeho bratr, byl povolán zpět. Ve Velké Británii tedy žil o něco méně než dva roky. Dokonce se říká, že nebyl moc společenský. Když se mluví o prezidentovi, který byl vychovaný na Západě, tak to není pravda.

Po příjezdu tedy dostal takový rychlokurz vládnutí. Měl se naučit vše, co se jeho bratr učil celý život. Také se dá říci, že osobnost jeho bratra byla potlačována. Basil měl být následník a ostatní bratři měli žít normálním životem. Háfiz znal svou zkušenost, pamatoval si, jak se jeho bratr pokusil o převrat, takže to uzpůsobil tak, aby ostatní bratry držel daleko. Nový následník tedy dostal rychlokurz a již roku 2000 se musel stát prezidentem.

Nikdo si proti tomu nedovolil nic říci. Když tedy Bašár přebral moc, tak se dá říci, že na začátku cítil, že není moc známý. Jeho bratra lidé v televizi obdivovali bůhví jak dlouho. Ale jeho moc neznali, na začátku se tedy snažil upevnit pozici. Sliboval lidem, že bude zlepšování, reformy, větší svobody. Připomínám, že mu bylo 34, když zemřel jeho otec. Podle syrské ústavy je věk pro prezidenta 40 let. Tehdy se ústava za patnáct minut změnila, aby mohl být prezidentem.

Nasliboval toho dost. Lidé měli naději, že se možná něco změní. Jeho otec byl voják. Jeho vystupování bylo rázné a lidé ho nenáviděli. Teď přišel Bašár, který je lékař

a obecně nevypadá nijak nepříjemně. Lidé si vsugerovali, že to bude lepší, protože to není voják, je vystudovaný a nějakou dobu žil na Západě. Když přebral vládu, začalo období, kterému se říká „damašské jaro“.

Tenkrát několik lidí začalo otevírat politické diskusní kluby. Začalo se diskutovat o politice. Začaly se objevovat snad i jiné strany. Takové velké nadšení, že se něco mění. To bohužel dlouho netrvalo. Asi tak jen půl roku. Když si trochu upevnil moc, poradilo mu těch patnáct bezpečnostních složek, které s ním vládou, že tohle by bylo neudržitelné. Takže to najednou všechno zakázali. Několik lidí bylo zatčeno. A kdo pokračoval ve své činnosti, byl zavřen. Proběhlo něco podobného, jako u vás za komunismu. Asi sto intelektuálů a známých osobností podepsalo takovou chartu v roce 2001. Všichni, kdo to podepsali, museli utéct, nebo je zavřeli. Tím skončilo „damašské jaro“.

Další věcí, kterou slíbil, a nakonec i vlastním způsobem splnil, bylo to, že bude tržní ekonomika. Časem se ukázalo, že to, jak to zavedl, je přínos jen pro něj a jeho rodinu, možná pro lidi z vlády. Teď v Sýrii existuje mnoho lidí, kteří přímo investují peníze, které nakradli. To není jen on, ale i celá jeho rodina, příslušníci tajných služeb, armády a vysocí představitelé vlády. Sýrie byla socialistický stát, ve kterém proběhlo znárodnění. Bašár sice zavedl tržní ekonomiku, ale nic nikomu nevrátil. On tomu říká tržní sociální ekonomika, to znamená, že profituje jen on a rodina. Situace je teď taková, že jeho bratranec, který je bankéřem rodiny, ovládá 70% ekonomiky. To způsobilo, že lidé začali ještě více chudnout. Za jeho otce byl socialismus, takže lidé nějakým způsobem přežili. Když on zavedl tyto změny, začaly se zvětšovat rozdíly mezi lidmi. Některé vrstvy bohatly, jiné chudly.

Na začátku bylo nadšení. Pomalu si ale lidé začali uvědomovat, jak je to okolo něj zkažené. Nikdo v Sýrii nepředpokládal, že lid dokáže ještě něco změnit. Když Američani začali okupovat Irák, tak se to ještě zhoršilo. To, co se v Iráku stalo následně, ty bombové útoky, zabíjení, náboženské konflikty, to vůbec nepomohlo syrským lidem. Lidé si totiž začali říkat: „Dobrá, odejde tyran a podívejte se, co bude potom...“ To bylo radostné právě pro režimy, jako byl Bašárův. Podle mě to dost negativně ovlivnilo vnímání svobody. Všichni si říkali, že svoboda bude vypadat právě takhle. Bohužel si myslím, že to má následky až dodnes. Hlavně u některých vrstev.

Takhle to fungovalo do začátku minulého roku. Kdy bylo tuniské povstání. Nikdo nepředpokládal, že lid povstane a uteče vládce. To byl sen. Zvláště u vládce, jako byl Zín Abidín bin Alí. Byl to silný vládce. Samozřejmě Tunis je Tunis, je to malá země. Byla to spíše taková inspirace. Těžko by ovlivnil ostatní země. To, co mělo váhu, byl Egypt. Je to obrovská země s velkým potenciálem a ohromným počtem obyvatel. Vždy měl vliv na ostatní země v arabském světě. Už tehdy řada lidí říkala, že změní-li se to v Egyptě, změní se to všude. Egypt to nastartoval. Egyptská revoluce udělala těm ostatním docela dobrý marketing. Hodně lidí na jednom náměstí. Celý svět se na ně díval, jak protestují, dělají si srandu z režimu. Dokonce za čtyři týdny způsobili, že padl jeden z největších vládců arabského světa, Husní Mubárak.

To bylo velké překvapení pro celý arabský svět. Potvrdilo se, že lid může svrhnout takového vládce, totalitního diktátora. Já se přiznám, že jsem v toto nikdy nevěřil. Matka mi to často říkala, že tak, jak to padlo v Česku, tak to padne i v Sýrii. Já v to nevěřil, říkal jsem jí, že je to blbost a úplně jiná situace. To platilo i pro Egypt a ostatní.

Díky bohu se ukázalo, že já ani mnoho dalších lidí nemělo pravdu. Egyptané to dokázali. Začalo to v Jemenu, Libyi. Každý očekával, co na to Sýrie. Když rozdělíme arabské státy, jsou tu královské, které jsou obecně stabilní, ale pak tu byly režimy jako Egypt, Alžírsko, Sýrie, což byly takové totalitní, řekl bych až stalinské režimy, ve kterých byla ovládána každá maličkost.

Byla jen otázka času, než to začalo i u nás. Dost lidí bylo pesimistů. Přiznám se, že i já. Když mám mluvit o Sýrii, musím říci, že to začalo tím, co se stalo v Tunisku a Egyptě, pak to pokračovalo Libyí a Jemenem. V Sýrii byl první náznak, že když to začalo v Libyi, tak někteří lidé byli dost odvážní a šli před libyjskou ambasádu, podpořit demonstranty. To nebylo vůbec jednoduché, protože libyjský režim byl spřátelený režim. Dá se říci, že dokonce i dost podobný. Jít proti takovému vládci, bylo nebezpečné. Tenkrát jen šli, nic nehlásali, jen zapalovali svíčky. Pozatýkali je a zbili, nebylo to nic extra velkého. Obecně to shromáždění potlačili. Dá se říci, že se vlastně nic moc nestalo.

Obecně se říká, že revoluce v Egyptě byla revoluce sociálních sítí. Tenkrát začaly vzkvétat takové ty skupiny na facebooku, jako „Začít už něco dělat“. Pořád se říkalo, tenhle pátek, ale pořád se nic nedělo. Dá se říci, že 15. 03. byl první náznak toho,

že i v Sýrii se začne něco dít. Ve starém městě v Damašku, kde je takové známé tržiště, šlo několik lidí a fotili se mobilem. Ani nijak zvlášť nenadávali na prezidenta nebo tak něco. V Sýrii jsou na různá hesla. Třeba na zveličování prezidenta a strany. Jedno z nich je: „Bůh, Sýrie, Bašár a nic jiného“. To jsou takové ty tři nedotknutelné věci. Na tom videu to trochu zmodifikovali, začali říkat: „Bůh, Sýrie, svoboda a nic jiného“. A to bylo takové první video, které se objevilo na internetu, a lidé o tom začali mluvit. Byl to signál, že se někdo pohnul.

Dva dny na to proběhlo první shromáždění politických vězňů před ministerstvem vnitra. Skoro všechny pozatýkali. Pak přišel pátek. To bylo docela překvapení. To už to vážně začalo. Tak jako v ostatních zemích – v pátek.

Má to trochu pozadí. V několika městech, v Homsu, Deraá a tak. V některých omezených oblastech šly desítky lidí, někde i stovky a začaly hlásat hesla jako „svoboda“. Tenkrát ještě nikdo nic neříkal proti prezidentovi. Všichni chtěli jen svobodu. Jediné město bylo výjimkou. Bylo to město Deraá, které je hned na jihu. Na hranici s Jordánskem.

Bylo to docela překvapení, protože tam nevyšly už jen stovky, ale tisíce lidí. Obrovské shromáždění. Proč zrovna v tomhle městě? To je docela zajímavá otázka. Tam nastala taková smutná věc, že některé děti, tak 13 – 15 let staré, inspirované egyptskou revolucí napsaly na zeď školy takové to známé heslo z Egypta: „Lid chce pád režimu“. Pak si vymyslely ještě jedno docela hezké heslo, které v arabštině pěkně zní. V překladu znamená „Řada je na tobě, doktore“. Doktorem je myšlen samozřejmě prezident, protože je lékař. Tohle heslo se pak používalo i dál. Jak jsem řekl, celé území Sýrie je pod kontrolou, takže nebylo problém zjistit, které děti to udělaly. Zatkla je tajná policie, kterou tam řídil další bratranec prezidenta, a ty děti mučili. Nikdo nevěděl, co se s nimi děje. Je to menší město, kde platí jisté kmenové vazby, takže se za ně nešli přimluvit jen rodiče, ale i náčelníci a lidé s respektem. Šli za ředitelem tajné policie, aby ty děti pustil, že jsou ještě malé a že za to nemohou. On je tenkrát dosti ponížil. Řekl jim, že na ty děti mají zapomenout a klidně si mají udělat jiné. Když to prý neumějí udělat, tak mají donést ženy a oni to rádi udělají za ně. To bylo docela velké ponížení. Lidé byli navíc podpořeni atmosférou revolucí z ostatních zemí. To vyústilo až v tu obrovskou demonstraci.

Všude jinde byly demonstrace menší, v nejlepším případě pár stovek lidí. Tady byly ale tisíce. Bylo to průlomové datum. 18. března. Všechno to začalo a ještě neskončilo. Ti lidé, kteří poprvé vyšli v Deraá, říkají, že si vychutnali svobodu právě tím, že vyšli do ulic a říkali, co si myslí. Dokážu to pochopit. V zemi, kde prezident ovládá absolutně všechno, kde se člověk bojí i bratra, aby ho neudal, vyjít do ulic v tisíci lidech muselo být úžasné. Muselo to mít na lidi obrovský vliv. Říkali: „Okusili jsme to jednou a už se nikdy nevrátíme domů!“ To je ten důvod, proč to pokračuje dodnes.

Deraá se stalo hlavním městem revoluce. Stupňovalo se to každý pátek. Jak jsem říkal, v 80. letech se režim pokusil zastavit protesty tak, že zmasakroval celé město a další tisíce lidí pozavírali. To ovládlo Sýrii na spoustu let. Chtěli to udělat ještě jednou. Chtěli udělat z Deraá příklad pro ostatní, aby si už netroufli. Ale díky bohu už nejsme v 80. letech. Těžko mohli udělat něco, o čem by se svět nedozvěděl. Lidé už byli poučeni z demonstrací jinde, z toho co, se dělo v Tunisku, Egyptě. Vše se sdílelo, po internetu se posílala videa. To způsobilo, že režim nemohl dělat, co by chtěl, aniž by to lidé věděli.

Samozřejmě se snažili použít takovou tu starou logiku. V oficiální televizi vyšly reportáže o tom, že v Deraá jsou teroristi. Že v mešitě, kde lidé demonstrovali, se našly nějaké tunely, ve kterých se měly schovávat peníze, zbraně a bůhvíco ještě. To bylo docela zajímavé, tehdy ukázali nějaké tunely a peníze. Dnes jsme v době, kdy si člověk může zjistit ledacos. Nakonec se tedy ukázalo, že ten tunel, který ukazovali, je někde z Mexika. Patřil pašerákům drog. To byl jasný signál. Lidé vědí, že státní televize lže. Teď už to bylo možné jednoduše dokázat a rozšířit to mezi lidmi. Už tedy neplatilo to, co v 80. letech. Režim si nemohl dělat, co by chtěl.

V těch 80. letech se stávalo, že někde vybuchlo auto, zabilo to desítky lidí a automaticky za to mohli teroristi, většinou muslimské bratrstvo. Tím mohl prezident burcovat lid, proti té opozici. To už teď neplatilo. Lidé viděli pravdu a měli zkušenosti i z předešlých revolucí, že státní média falšují pravdu. Už to očekávali.

Bašár tedy použil další staré praktiky. Nechal střílet do lidí, zatýkat ve velkém. To ale lidi nezlomilo. Věděli, že zprávy se dostanou ven, že nejsou sami, že svět ví, co se u nás děje. Čím více zabíjel, tím více se revoluce šířila. Když lidi viděli, co se děje za zvěrstva, tak povstávali také.

To byly ty zásadní okamžiky 18. a 25. března. Režim začal potlačovat protesty, zabil prvních pár lidí a dost jich pozatýkal. Koncem měsíce už padly desítky lidí, hlavně ve městě Deraá. V tomto období ještě nikdo nebyl přímo proti prezidentovi. Nikdo neřikal nic přímo proti němu, dokonce ani ty hesla. Všichni říkali, že chtějí jen svobodu. Za prezidentem šly různé skupiny lidí a neřikaly mu, dejte nám demokracii nebo politické strany, žádaly ho jen o to, aby měly trošku více svobody, klidu, důstojnosti. Žádaly, aby je bezpečnostní složky nechaly trochu v klidu.

Prezidentovi bylo jasné, že když jednou začne ustupovat, že už to neskončí. Byl tedy proti tomu.

Dalším průlomovým bodem bylo 29. 3. Dva týdny nikdo proti prezidentovi nebyl, nikdo nežádal nic velkého. Plno lidí věřilo, že tento prezident to možná neví. Že až o tom uslyší, že to změní... On tak špatný přeci není. Toho 29. měl proslov. To byl podle mě velmi zásadní okamžik. Mohlo to zásadně změnit průběh a další směřování syrské revoluce. Říká se, že Bašár měl dvě cesty, dokonce měl připravené dva proslovy. V jednom chtěl poskytnout svobody, zrušit výjimečný stav. Prostě poskytnout lidem takové ty základní povrchní věci. V druhém by vůbec nereagoval. Řekl by, že proti němu stojí teroristi.

Očekávalo se, že alespoň něco řekne. Lidé mu tou dobou ještě věřili. Dost lidí žilo v představě, že jen lidé okolo něj jsou zkorumpovaní a on sám ani neví, že je něco špatně. Přeci nemůže vše změnit sám, ovlivňuje ho státní bezpečnost a rodina. Tou dobou ještě hodně lidí věřilo v jeho osobnost.

29. 3. se toho dost změnilo. Bašár vyšel před lidi a začal tvrdit, že ti, kdo demonstrují, jsou spiklenci, že je to domluvené ze zahraničí, že jsou to teroristi. Nejhorší na tom je, že tou dobou už bylo několik desítek mrtvých lidí, které zabily přímo bezpečnostní složky, dost zatčených lidí a umučených dětí. Oni normálně lidem trhali nehty. Tohle vše lidé věděli. Znali ty hrůzy a očekávali, že se něco změní. No a on vyšel a spustil, že demonstranti jsou teroristi pracující pro zahraničí. K tomu se navíc smál, vtipkoval, jako by se nic nestalo. To, že desítky lidí zemřely rukama jeho bezpečnostních složek, mu vůbec nevadilo. V parlamentu mu za každé druhé slovo tleskali. Začal mluvit o tom, že lidé v demonstracích chtějí nastolit náboženskou vládu. Že chtějí sektářskou válku. To ale nebyla pravda. Lidé v Sýrii jsou na toto téma dost citliví. Už tenkrát se objevila

hesla, že jsme jeden národ, že nejsou rozdíly mezi muslimy, křesťany nebo alawity. On začal burcovat o sektářství. Byl to první signál toho, co prezident chystá...

Svým smíchem, nezodpovědným chováním způsobil to, že naštvál obrovský počet lidí. Přišel o dost příznivců. Od té doby se to nezastavilo.

Měl i několik dalších proslovů. Ty byly podobné a lidi je ani moc neposlouchali. Zásadní byl ten první.

Dalším milníkem bylo 17. 4. ve městě Homs, což je čtvrté největší město Sýrie. Je to největší kraj v Sýrii. V Homsu povstaly jen dvě staré městské části. Bašár tenkrát začal zatýkat a zabíjet, stejně jako jinde. Toho 18. 4. zabili v jedné městské části 8 mladíků. Druhý den vyšly do ulic desetitisíce. Dalo by se říci, že protestoval celý Homs. Lidé šli směrem k hlavnímu náměstí, jsou na něm takové velké hodiny. Pak se to pojmenovalo Náměstí svobody. Tam chtěli napodobit to, co se stalo v Egyptě. Že se sejdou na jednom místě a nepohnou se, dokud se něco nezmění. Během toho okusili svobodu. Hlásali hesla a říkali, co chtěli. Kolem druhé, třetí hodiny večer tam dorazila armáda a začala střílet do lidí.

Mluví se o desítkách lidí, kteří tam zemřeli. Z několika zdrojů jsem slyšel, že na vlastní oči viděli, jak ráno po masakru vojáci nakládali mrtvoly do velkých nákladních aut. To byl okamžik, kdy většina lidí z města viděla na vlastní oči, jak se režim chová k lidem.

Režim stavěl propagandu na tom, že ten, kdo zabíjí demonstranty, není vláda, ale že jsou to zahraniční spiklenci, kteří se snaží burcovat lid proti státu. Tak to stavěli ve státní televizi. Tehdy ale lidé viděli na vlastní oči, kdo do nich střílí. Byly to státní bezpečnostní služby a armáda. Žádní spiklenci.

Od té doby se v Homsu demonstruje každý den. Proto je teď Homs považován za hlavní město revoluce. Od začátku to tam ještě neutichlo. Už deset měsíců v kuse se tam demonstruje. Dlouhou dobu se tam lidé scházeli každý pátek. Velká změna byl ramadán, postní měsíc. Během něj se lidé scházejí každý den k večerní modlitbě. Takže lidé začali protestovat každý den.

Rozšiřuje se to po celé Sýrii. Neustále roste počet míst, kde se demonstruje, ale i lidí, kteří protestují.

Bašár se bál, aby to nedopadlo jako v Egyptě, kde se armáda postavila proti prezidentovi. Proto od prvních dnů posílal přímo armádu, aby střílela lidi. Tím si zaručil, že armáda bude mít krvavé ruce a jen těžko se proti němu postaví, protože se podílí na vraždění lidí. V okamžiku, kdy někdo nesplnil rozkaz střílet do lidí, tak ho zastřelily tajné služby, které se pohybovaly společně s armádou.

To, co se tam teď děje, se zhoršuje každým dnem. To, co jsem před chvílí naznačil, že se snaží o vyprovokování náboženské války, je bohužel pravda. Bašár patří k alawitské menšině. Během vlády on i jeho otec často dělal takovou špinavou politiku. Alawitské oblasti záměrně zanedbával, oni jsou obecně z chudších částí Sýrie, z venkova. Dělal to záměrně. Potřebovali lidi, kteří s nimi budou spojeni nábožensky a zároveň budou málo vzdělaní a chudí, aby v nich měl zdroj pro jeho armádu a bezpečnostní složky. Tito lidé potřebují peníze, nemají moc vzdělání a jsou nábožensky zfanatizovaní, že musejí jít s ním. Přesvědčil je, že pokud padne on, tak padnou i oni, že budou zmasakrováni, protože jsou menšina.

Bašár je tedy začal ozbrojovat. Podobně se snažil ozbrojit i křesťany. Vyzbrojuje loajální menšiny. To způsobilo, že na demonstranty nestřílí jen armáda, ale už i, v uvozovkách, normální lidé. Tím nastartoval válku mezi lidmi. Chce, aby mezi sebou bojovali lidé. V takovém okamžiku totiž může přijít jako silná ruka, která to všechno zvládne. To by mu zaručilo jistý kredit před světem i jeho vlastními lidmi. Vyzbrojil tedy některé menšiny a své spojence.

Samozřejmě, když ozbrojíte jednu stranu, tak ta druhá bude také chtít zbraně. Řeknu vám příklad. Jeden kamarád, který je křesťan, mi řekl, že viděl, jak v jedné městské části Homsu nasbírali lidi, dali je do kamionu. Pak šli do části, kde žijí alawité. Tam okolo nich začali střílet, jako by byli lovná zvěř. Tohle bylo přímé burcování k náboženské nesnášenlivosti. To způsobilo, že neozbrojení lidé začali přemýšlet, jak se bránit.

Začaly se objevovat ozbrojené skupiny demonstrantů, kteří mají chránit protestující lidi. Chtějí docílit toho, aby nebylo tak lehké zabít prosté lidi. Několik měsíců nikdo nezvedl zbraň, i když byli lidé zatýkáni, zabíjeni a ponižováni. Celou dobu si mysleli, že to bude nenásilná revoluce. Časem se zjistilo, že to fakt nejde. Tím, že vláda ozbrojuje lidi okolo sebe, posílá víc a víc vojáků, používá těžkou techniku, posílá tanky, tak demonstranti zjistili, že takhle to dál nejde.

I v armádě jsou normální lidé. To způsobilo, že se začali odtrhávat. Jsou teď samostatní a rozhodli se chránit demonstranty. Jsou to takové menší skupiny vojáků, kteří si říkají Svobodná armáda. Za cíl si dali chránit lidi, kteří jsou ostřelováni.

Závěr je takový, že současná situace je velmi špatná. Některá města jsou spíš válečné zóny. To znamená, že se tam střílí, ostřelují je tanky nebo minomety. Města jako Homs jsou ostřelována celá, ať jde o chudou, nebo bohatou čtvrť. Zničené budovy. Jsou tam katastrofální případy.

Jak se to může vyvíjet dál, to ví asi jen bůh. Lidé to říkají jasně: „My se už nikdy nevrátíme! I kdybychom měli zemřít, i kdyby měla být zničena celá země, pod takovým člověkem už nebudeme, nenecháme ho, aby nám vládl.“ Oni měli iluzi, že se to třeba začne ubírat dobrým směrem. Ale ukázalo se, že ten, kdo jim vládne, je zrůda a lidé, kteří s ním spolupracují, také.

Teď lidé neustoupí, stejně tak on. Bohužel, teď to jsou desítky lidí, kteří umírají každý den. Jen kvůli tomu, že posílá armádu střílet na obytné oblasti. Jak to dopadne, bůhví. Mezinárodní společenství se k tomu nechce vyjadřovat. Liga arabských států se sice snaží, ale nemá moc, jak by mohla pomoci. Posílá pozorovatele, ale Bašárovi je to úplně jedno.

Stojí za ním Čína a Rusko, které mu dodávají zbraně. Syřané si už uvědomili, že nebojují jen proti režimu, ale že bojují proti pádu politického systému, který tvoří Írán, Hizballah v Libanonu, Irák, Rusko... Když padne režim v Sýrii, tak padne ta prodloužená ruka Ruska a Íránu. Syřané tedy bojují proti těmto všem.

To, co bylo v Libyi, bylo mnohem jednodušší. Mezinárodní společenství mělo zájem na tom, aby Kadáfí padl. V Sýrii nikdo takový zájem nemá, ať režim dělá, co dělá. Jsou tedy sami a to je nejhorší. Nikdo Sýrii nepomůže. Lidé si svobodu musejí vybojovat sami, ať už budou důsledky jakékoli.

Omlouvám se, nejdřív jsem myslel, že řeknu jen pár slov, ale nakonec se mi to nějak protáhlo...

Určitě se neomlouvejte. Bylo to velice komplexní a výživné.

Já jsem chtěl mluvit i o té historii, protože bez ní se to těžko chápe. Zvláště bez toho náboženství.

Ano, samozřejmě, v tom máte naprostou pravdu. Měl jsem připravenou řadu otázek a vy jste na ně vlastně odpověděl, aniž bych se zeptal. Teď, jestli mohu položit první otázku, rád bych se zeptal, jakou roli hraje skupina lidí, která Bašára al-Assada v Sýrii pořád podporuje?

To je hezká otázka. Souvisí to s tím náboženským rozdělením v Sýrii. Někteří lidé říkají, že menšiny jsou s Assadem a že sunnitská většina je proti němu. To je takový ten obecný zjednodušený názor. Bohužel ho mají i někteří světoví analytici. Zjednodušují si to na to, že menšiny jsou s ním, protože se bojí, a většina je proti němu.

To je úplná blbost. Vráťím se teď opět trochu do historie a uvedu jeden příklad. V těch 40. a 50. letech tam převládal ten arabský nacionalismus, ne náboženství. Víra byla vedlejší věc. Dokonce jeden z příkladů, v době francouzské okupace, kdy existoval syrský parlament, tak existovala jedna oblíbená postava syrské historie. Faris Al-Khoury, který byl křesťan, protestant. Byl to oblíbený člověk. Podle tenkrát platných pravidel on tenkrát nemohl jít do voleb. Sami muslimové šli a demonstrovali před úřadem vlády a dali mu místo, které patřilo muslimovi. Obecně tenkrát lidi nekoukali na náboženství, ale na to, jaký ten člověk je.

Tam byla taková ta ideální situace. Neexistoval strach z toho, že ten člověk je jiný. Bohužel během vlády al-Assadů se tohle změnilo. Háfiz říkal, že je z menšiny a že je proto bude chránit. Udělal velkou reklamu, v té době neexistovaly jiné zdroje než státní televize a tisk. V nich on odsoudil muslimské bratrstvo. Říkal, že muslimské bratrstvo chce vraždit. Proslavil se tedy jako ochránce menšin. Velká část menšin ho tedy chtěla, důvodem byl ale strach.

Velká část menšin je tedy s ním. Způsobuje to ale strach, ne že by věřili, že on je ten nejlepší vládce. Al-Assadové jim za těch 40 let vlády nasadili myšlenku, že pokud odejdou oni, tak menšiny budou zničeny. To není pravda. Křesťané žijí v Sýrii už tisíce let, déle než muslimové. Myslím, že tam mají i nejstarší kostely. Stejně tak alawité nebo drúzové. V „Historické Sýrii“ nikdy neexistovaly náboženské čistky.

V Libanonu třeba ano. Tam jsou menšiny, které mezi sebou bojovaly. V Sýrii ale vždy existovala jedna většina, která si nepřipadala ohrožená menšinami. Všichni tedy žili bez problémů.

Říkat, že všechny menšiny jsou s ním, by tedy nebyla pravda. Mám několik kamarádů, kteří jsou křesťané a jsou proti Bašárovi. Někteří dokonce demonstrují.

Je pravda, že demonstrace vycházejí z mešit. Je to totiž jediné místo, kde se lidé mohou shromažďovat. V Sýrii dlouho platil výjimečný stav. To znamená, že na schůzku více lidí potřebovali povolení. Mešita je tedy poslední místo, kde se lidé mohou oficiálně setkat. Proto vycházeli z mešity.

Těžko mluvit o tom, že povstání vedou imámové. To není pravda. Za období své vlády se Bašárovi podařilo ovládnout i náboženské instituce, ať už muslimské nebo křesťanské. Vesměs všichni jsou s ním. Neplatí tedy, že by někdo z náboženských vůdců burcoval lidi. Ba naopak, to lidé je přemlouvali, ať se za ně postaví. Ti, kteří nepovstali, většinou ztratili respekt.

Bylo to úplně opačně. Teď se občas objeví články, že někteří vysoce postavení náboženští vůdci jsou s režimem. To je ale samozřejmé, platí to opět pro křesťany i muslimy. To, že občas někdo řekne, že je s režimem, ještě nic neznamená. Důležité je, jací jsou lidé.

Ti, kdo jsou proti režimu, pocházejí ze všech stran. I z té alawitské menšiny, ke které patří prezident. Bohužel, prezident se snaží zatahnout menšiny do bojů a působit na ně strachem.

Ti, kdo s ním jsou, jsou tedy lidé, kteří buď profitují z režimu, nebo ti, kteří se ho bojí. Tedy ti, kdo mají komplex, že pokud padne prezident, že je většina zmasakruje.

Velká část lidí, i ze zahraničí, má strach se projevit, protože je jim vyhrožováno. Musejí myslet na rodiče, na rodinu. Když něco řeknou, tak na to doplatí příbuzní. A jak se říká, to je to, co nejvíc bolí... Spousta lidí se bojí říci svůj názor, aby se to nedozvěděly úřady.

Háfiz al-Assad se krátce po nástupu k moci snažil o uznání alawitů jakožto odnože islámu, povedlo se mu to tedy?

No ono je to takové zajímavé. Podle syrské ústavy, která platila před jeho nástupem, má prezident být muslim. To si prosadily muslimské strany. Když on se měl stát prezidentem, objevila se otázka: „Jsi alawita. Jsi i muslim?“

On si našel jednoho učence, kterého nasadil jako nejvyššího muftího a ten mu uznal, že alawité jsou odnoží šíitského islámu, který je rovněž uznáván.

Nakonec si říkám, že je hloupost dávat někam podmínku, že dotyčný musí být muslim. Protože muslimem se očividně může stát kdokoliv. Vždy se to dá pochopit různě.

Alawité jsou někým tedy uznáváni jako šíitský směr, i když mají dost rozdílné vyznání.

Myslíte si, že je šance, že kdyby se objevila nějaká vůdčí osobnost, že by opět mohla uklidnit ty nesváry mezi lidmi?

To jako kdyby padl režim?

Ano, například kdyby se sjednotila opozice.

Jak jsem říkal, žádná pořádná opozice dlouhou dobu neexistovala. Byly tu nějaké levicové strany, osobnosti, které nevystupovaly přímo proti prezidentovi.

Byla tu tedy situace, kdy umíraly spousty lidí, hodně lidí demonstrovalo, vnitřně byli sice organizovaní, ale neměli žádné politické představitele, kteří by jednali třeba s OSN. To by docela velký problém.

Uvnitř Sýrie tedy opozice moc neexistuje, a když ano, tak nemá moc stabilní vůdce. Když se někdo takový objeví, tak ho vcelku rychle zlikvidují nebo zatknou. Jen těžko se mohl objevit někdo nový uvnitř. Existovali tedy jen takoví ti staří lidé, z doby před nástupem al-Assadů, a ti jsou dost slabí. Většinou ani nechápou, o co přesně těm demonstrujícím jde. Navíc se naučili žít s režimem.

Další skupinou jsou lidé v zahraničí. Ti ale mají zase ten nedostatek, že nejsou v přímém kontaktu se syrským děním.

Takový ten oficiální zástupce revoluce, Národní kongres, byl založen v zahraničí. Vede ho profesor z pařížské univerzity Burhán Ghaliún, který žije už dlouhou dobu v zahraničí. Součástí toho kongresu jsou většinou levicové islámské strany. Většinou žijící v zahraničí. Mají tu slabost, že neznají syrské poměry. Byly překvapené, že vůbec nějaká revoluce začala. Jim strašně dlouho trvalo, než se vůbec daly dohromady. Neexistuje tam žádná charismatická osoba.

Kromě Národního kongresu, který je hlavním představitelem opozice, existují i další frakce. Většina je uvnitř Sýrie. Bohužel se časem ukázalo, že jsou to jen levicové strany. Teď to řeknu z mého osobního pohledu. Ony jsou schopny akceptovat jen poloviční demokracii, aniž by přišly nějaké další směry, jako pravičáci nebo islamisté.

Nesouhlasí s tím, aby někdo pomáhal Syřanům. Nesouhlasí s tím, aby se lidé sami bránili. Je toho hodně, s čím nesouhlasí, ale nikde nenabízejí řešení.

Dá se říci, že nakonec nějaké slabší vedení existuje, a možná by i mohlo přebrat vládu, kdyby režim padl. Neexistuje ale žádná charismatická postava, která by mohla lidi inspirovat, které by lidé mohli věřit. To je jedna ze slabých stránek. Způsobil to asi i fakt, že čtyřicet let nikdo takový existovat nemohl, neměl možnost se objevit.

Myslím, že až padne režim, že se objeví mnoho takových lidí. Lidé se během revoluce organizují, což znamená, že jsou mezi nimi i lidé se schopnostmi. Zatím se ale nemohou ukázat. Věřím, že po pádu režimu taková osoba bude.

Chtěl jsem se zeptat na Syrskou národní socialistickou stranu, jakou hraje roli? Je to taková zajímavá strana, která se ze začátku prezentovala jako fašisti, a pak se z ní stala levicová strana.

No, říkalo se jim nacistická strana. Mají takový podobný název. Mají podobné logo jako nacisti. Oni věří, že „Historická Sýrie“ je jedno území. Vidí to tak, že Sýrie, Jordánsko a Libanon jsou jedno území. Plus k tomu přidávají Kypr, to já sice moc nechápu, proč zrovna Kypr, ale proč ne...

Kdysi to byla docela oblíbená strana s populárními myšlenkami. V té době byl silný arabský nacionalismus a oni zaváděli syrský nacionalismus. Měli dost velkou oblibu. Pak je na nějakou dobu zakázali. V Libanonu ale patřili mezi strany, které extrémně podporovaly Háfize al-Assada. Takže nakonec je povolili i v Sýrii, dostali se i do parlamentu, kde dostali několik míst. Teď jsou to spojenci režimu.

Je to spíš historická strana, která umírá. Nemá budoucnost.

Zmiňoval jste, že svět se na Sýrii sice dívá, ale moc nezasahuje. Myslí si Syřané, že by to k něčemu bylo? Občas se to jeví jako kontraproduktivní, nikdo teď třeba neví, jak to bude v Libyi.

To je dost pravda. I mezi lidmi uvnitř Sýrie na to není jednotný názor. Zahraniční intervence?

Jedna část lidí je tak znechucená, že říká, ať přijde sám ďábel. Nám to už nevadí. Horší už to pro ně nemůže být.

Další část lidí, takový ten rozumnější názor, říká, že nechce, aby někdo přímo zasahoval. Nechtějí, aby k nám byla poslána armáda. Chtějí jen politickou podporu. Pak už si to nějak zařídí. Podívejte se na vládu obou al-Assadů. Oni nikdy nečerpali legitimitu vládnout z lidu. Vždy čerpali legitimitu z mezinárodní politiky. Vždy si dělali dobré vztahy, ať už s Ruskem, USA, Ligou arabských států. Prodávali, nakupovali, poskytovali jisté služby. Pokud o takovouto podporu Bašár přijde, tak padne. Akorát tato podpora pořád trvá. Třeba jen tím, že někteří lidé jsou stále zticha, že tam mají své ambasády, které s režimem spolupracují.

Kdyby se OSN diplomaticky trochu více snažilo, tak by to mělo mnohem větší efekt. Bohatě by stačilo udělat to, co na začátku v Libyi. Vytvořit bezletovou zónu. To by podpořilo tu Svobodnou armádu, vojáky, kteří se odtrhli. Zajistilo by to plynulejší pád režimu.

Podle mě přímá vojenská intervence není žádána. Lidé chtějí jen nějaké chráněné oblasti, místa, kam by se mohli uchýlit lidé z nejpostiženějších částí Sýrie, která jsou přímo bombardována. Oni chtějí nějaké místo, které by bylo bezpečné.

Jak se díváte na úlohu Turecka?

My ho moc nechápeme. Turecko občas zvedne svůj hlas, vyhrožuje, co udělá, a najednou je zticha. To se během posledních deseti měsíců stalo hned několikrát. Pořád vyhrožovali, že to vyřeší, a pak najednou zase mlčí.

Turecko je podle mě ochotné se do toho zaplést. Ale potřebuje mezinárodní podporu. Třeba aby OSN něco řeklo, a z Turecka se tak stala prodloužená ruka. Myslím, že by to zvládli udělat. Ale bez mezinárodní podpory do toho nepůjdou.

Měli by obrovské problémy s Íránem, protože Írán přímo podporuje syrský režim. Měli by problémy s Ruskem a dalšími zeměmi. To je pro vládu, jako je Erdoganova vláda v Turecku, dost nebezpečné. Mohli by dostat svou zemi do ekonomických problémů.

Chápu, že si Turecko hájí své zájmy. Pokud by se podle mě do budoucna objevilo nějaké vojenské řešení, tak Turci budou první, kdo do toho půjde. Ale jak říkám, jediné s mezinárodní podporou.

Jak vnímáte osvobozenou armádu? Myslíte si, že by z ní mohli vzejít nějaké nové elity země?

No, my doufáme. Mají teď docela velkou oblíbenost. Tím, že dezertovali z armády, tak jim hrozí, že pokud je chytí, tak budou rovnou zabiti. To znamená, že riskují vlastní život.

Mluví se o 10 – 15 tisících vojáků. Přesné číslo ale nikdo neví. Jsou po celém území Sýrie. Chrání demonstrace v těch nejhorších oblastech. Oni sami tedy udávají počet okolo 15 tisíc. Jasně číslo neexistuje.

Podle mě by se k nim klidně připojilo i více vojáků, ale co znám některé lidi, kteří právě končí vojenskou službu, tak je režim drží v odlehlejších oblastech, aby se nedozvěděli o aktuálním dění. Pokud by začal ještě větší konflikt, tak se odtrhne více lidí.

Svobodná armáda říká, že nechce, aby se stalo to, co v Libyi. To, že každý má zbraň. Protože pak už ty lidi nikdy neodzbrojíte. Pro nás je lepší, když bude existovat skupina ozbrojených lidí, kteří budou chránit zbytek. Nemusí mít každý zbraň. Bezpečnost si na sebe vezmou právě dezertéři.

Co si myslíte o tom, že se lidé vrátili k vlajce, která byla používána v době před baasistickým režimem?

Pro ně je to vlajka takového toho hezkého času. Doby, kdy se osvobodili od okupace a fungovali jako národ. Neplatily rozdíly. Je to symbol té lepší doby,

Zároveň je to způsob, jak se odlišit od armády. Lidé nechtějí nosit stejnou vlajku, pod kterou je vojáci zabíjejí.

Nedávno se objevily informace o výbuchu v Damašku. Jak tento čin vnímáte? Byla to podle vás nějaká vládní výhrůžka? Nebo snad čin teroristů?

Víte, od začátku revoluce, když jsme se tu sešli s mými krajany, tak jsme si říkali, kdy začnou výbuchy. Přemýšleli jsme, co vše má režim v rukávu, a kdy to použije. Začal totiž úplně stejně, jako začínal v 80. letech. Zatýkáni, zabíjení – to bylo tejně.

Očekávali jsme, kdy se objeví výbuchy. Trvalo to docela dlouho. Ty výbuchy jsou docela k smíchu. Státní média jsou velice špatná. Státní televize byla náhodou jen kousek od místa výbuchu. Za deset minu už stihli vše natočit a začít dělat reportáž.

Museli tam tedy být ještě před explozí a vědět o ní. Když to točili, tak bylo zajímavé, že nikde nebylo moc krve. Přeci jen, když vybuchne několik desítek lidí, tak bude přeci krev všude. Na jejich videu bylo jen pár skvrn. Když si to fotili, tak bylo přímo vidět, jak berou sáčky s potravinami k mrtvolám, aby ukázali, že jsou to civilisti. To se jim moc nepovedlo. Jak říkám, nebyly tam žádné větší stopy toho, že by to byl opravdový výbuch.

Další zarážející věcí je místo exploze. Když budu demonstrovat proti vládě, tak přeci neodpálím místo, kde jsou demonstranti. Spíš odpálím vládní instituci nebo policii. Bylo z toho tedy patrné, že si s tím vláda hraje. K tomu to bylo zahráno ve velmi špatné kvalitě.

Bohužel si myslím, že toto bude pokračovat.

Vzpomínám si třeba i na to, jak posílali Palestince na izraelské hranice. Je to asi půl roku zpátky. On za čtyřicet let nedovolil nikomu, aby se k té hranici jenom přiblížil. Najednou tam posílá lidi. Čekali jsme, že se pokusí vyprovokovat nějaký konflikt s Izraelem, aby mohl říci, že je ve válce a že tedy může cokoliv.

Je z toho patrné, že se snaží odvést pozornost. Dokázat, že špatní jsou přece ti, co jsou proti němu. A jeho lhaní je víc než ubohé.

Věří tedy skutečnosti těch útoků i lidé v Sýrii?

To je zajímavá věc. Myslím, že by to měl prostudovat nějaký sociolog. Všichni Syřané vždy říkali, že státní televize lžou i o počasí. Říkali to všichni, ať už byli s režimem, nebo proti. V těch státních médiích vládne neprofesionalita, zaměstnávají se tam jen příbuzní a tak.

Občas si říkáme, jestli to není kolaborace. Protože buď jsou to debilové, nebo musí spolupracovat s demonstranty.

Zajímavé je, že ti, co jsou s režimem, teď sledují jen státní televizi. Oni se neodvážejí otevřít si Aljazeera nebo podobné televize. Dívají se jen na tu syrskou státní. Je tam tedy i jedna soukromá, ta ale patří prezidentovu bratranci.

Tohle nemůžu pochopit. Jak si někdo může myslet, že celý svět je proti mně a jen vláda má pravdu? Ti lidé, co jsou s režimem, ze sebe vlastně sami dělají oběti propagandy. Oni nechtějí slyšet nic jiného. Nechtějí slyšet, že jejich armáda zabíjí jejich lidi, to pro ně prostě není pravda.

Nevím, jak to vysvětlit. Chápu, že se lidé stanou obětmi propagandy tam, kde nejsou žádná jiná media. Ale v okamžiku, kdy má člověk možnost přepnout kanál, a neudělá to, tak je to pro mě velice zajímavý úkaz.

Není to tak, že by si někteří lidé nechtěli připustit, že 40 let žili v něčem, co se teď bortí?

Ona to teď říká i protestující mladá generace. Často říkají, že pokud by už jejich rodiče vyšli proti režimu, tak by teď nemuseli umírat oni. Dost často to teď mladí starším vyčítají.

Nemám k tomu vysvětlení. Chápu, že tomu někteří lidé věří, přeci jen se v tom narodili. Ale na druhou stranu to, co říkají, že je to nejen „světové“, ale přímo „vesmírné“ spiknutí proti režimu, to je prostě směšné. Jen režim je podle nich na správné cestě, protože bojuje proti Izraeli a Spojeným státům. Prostě žvásty.

Jakou roli hraje Sýrie dnes v tomto regionu?

To možná souvisí s tím, co už jsem říkal. Syřané nebojují, jen aby padl jeden režim, ale aby padl celý systém, celá osa zemí, které mají v Sýrii své zájmy. My vlastně bojujeme proti Íránu, Rusku a každému, kdo za nimi stojí.

Pro Rusy je to vlastně poslední místo, kde má v této oblasti ještě vliv. Je to poslední místo, kam může posílat své loďstvo, kde mají někoho, kdo je podporuje.

Írán se dlouhou dobu snažil vytvořit takovou tu svou šíitskou osu. Podařilo se jim vlastně s podporou USA přebrat moc v Iráku, díky tomu, že tam dosadili loajální lidi. V Sýrii teď vládnou také lidé, kteří jsou Íránu loajální.

Kdyby padla Sýrie, tak padne i minimálně polovička Iráku. Padl by i Hizballah, protože on se postupně postavil vedle režimu. Dnes vlastně posílá své bojovníky, aby podporovali Bašára.

Tohle celé by tedy padlo. Íránu by byla useknuta ruka. Za syrským režimem tedy stojí velice mocné země.

I Izrael má zájem na stabilitě. Oni vědí, že když režim padne, tak jim nikdo nebude takto chránit severní hranice. Za těch posledních 40 let tam nikdo nemohl ani položit nohu. Když se tam někdo snažil, tak skončil ve vězení a nikdo neví, jak dopadl.

Když padne Sýrie, tak se změní dost věcí v celé oblasti. Dodal bych jednu věc. Možná už jsme o tom mluvili, ale asi ne tak přímo. I fundovaní lidé často píšou, že al-Assad tam udržuje křehký náboženský mír. Když tohle čtu, tak si vzpomenu na jeden vtip.

Jeden Syřan se ptá druhého a říká: „Človče, proč když je jablko na stromě, tak spadne samo?“ No a ten druhý mu na to povídá: „To je přeci zákon přitažlivosti.“ A ten první na to odpovídá: „Teda, Bůh žehnej prezidentovi za takový zákon!“

Tohle jen ukazuje, že za těch 40 let, se vše váže na prezidenta. Všechno udělal on. Je to podobné jako v Severní Koreji. Když se mluví o kulturním bohatství země, tak je to vše jen výtvar prezidenta, vše je jeho vůle. Postaví se škola – je od prezidenta.

Chápu, že to platí na některé Syřany, když v tom žijí už desítky let. Zvláštní podle mě je, že někteří zahraniční arabisté a novináři si myslí to samé. Podle mě on tam žádný smír neudrží, ba naopak. Před ním nikdo nic takového neřešil. Pokud někdo mluví o náboženském smíru, měl by se spíše snažit, aby al-Assad padl. Čím déle tam je, tím horší to tam bude.

Jak se v tomto dění angažuje hnutí Shabeeha?

No to je skupina organizovaného zločinu, kterou vedou lidé z rodiny prezidenta. Nejvíce jich je v oblasti úmoří. Jsou to takové oblasti, kde mají největší vliv. Pašují zbraně, drogy, obchodují s lidmi. Prodávají a nakupovali i různě přes moře. Vesměs všechny špinavé obchody šly přes ně.

Byl to tedy organizovaný zločin krytý přímo lidmi okolo prezidenta. Nikdo si na ně netroufl, nikdo se jich nesměl dotknout.

Teď, když nastaly demonstrace, tak oni začali jakoby vracet prezidentovi jeho přízeň. Začali nabírat více a více lidí z chudších oblastí, z venkova. Dávají jim zbraně, aby šli zabíjet. To nejsou bezpečnostní složky. Jsou to normální placení zabijáci.

Teď se to bohužel rozšiřuje. Často hledají právě v těch chudých alawitských částech, aby si zajistili loajalitu. Nejsou to ale jen alawité.

V Sýrii existují i různé známé pašerácké rodiny, které se teď vyzbrojují a zajišťují tu nejspínavější práci, což je zabíjení demonstrantů.

Na závěr bych se rád zeptal, jaký je dle vás postoj České republiky k dění v Sýrii? A jak se na něm podepsala česká velvyslankyně v Damašku.

Bohužel, Česká republika, asi tím, že je to malá země, se moc neangažuje. Má se Sýrií jisté vztahy. Kdyby se alespoň snažila stát nestranně, tak bych to chápal.

Zejména na začátku se Česko moc nevyznamenal. Třeba ta osoba velvyslankyně, to dost pošramotila. Je to taková starší paní, která nepatří tam, kde se něco děje. Ona by patřila do staré Sýrie, kde se nic nedělo.

Jakmile ale začala revoluce, objevilo se ohromné množství informací. A ona nebyla schopná pochopit, co se děje. Do českých médií pouštěla zprávy, že to jsou sektářské demonstrace a podobné blbosti. Opakovala přesně syrskou státní verzi.

Bylo docela smutné, že diplomat, který by měl být nestranný, dopadl takto. Myslím, že teď už nic takového nevydává.

No na závěr vám můžu říci ještě jeden vtíp.

Když v Sýrii byly poslední prezidentské volby, tak zavedli takový nový systém, který vážně jen málokdo pochopil. Lidé často chybovali. Nebyla to klasická volba. Lidé jen označovali, zda chtějí tohoto prezidenta. Museli jakoby zaškrtnout ne, aby na lístku zůstalo ano. No a jak se stává, lidé dělají chyby.

Stalo se tedy, že jeden člověk šel, vyplnil hlas a vyšel před volební místnost. Tam se potkal s kamarádem, a ten se ho ptal, jak volil. No a on povídá, že zaškrtnl ano. Na to mu ten druhý povídá, že to udělal špatně, že tím jakoby zaškrtnl, že ho nechce. No a ten první, protože se bál, že ho poznají, tak se vrátil dovnitř a povídá: „Já jsem udělal

chybu a potřeboval bych to opravit!“ No a oni mu na to povídají: „My víme, už jsme to opravili...“

Takže to je asi tak vše, co bych chtěl říci.

Velice děkuji za rozhovor!

(Autorizace provedena e-mailem 23. 01. 2012)

A.1.3 Reakce Muneeba Hassana Alrawiho, prezidenta Ústředí muslimských obcí v České republice

Víte, rád bych vám řekl jednu takovou svou zkušenost z té syrské demokracie asi před čtyřmi lety. Byl jsem tam, protože tam část mé rodiny utekla z Iráku před sektářským bojem. Má rodina tedy žila v Zabadání a poté v Homsu. Zabadání je takové malé městečko, které je teď bohužel už týden pod ostřelováním.

Když jsme tedy ještě byli v Zabadání, tak jsem tam šel s jedním člověkem, u kterého byla ubytována moje rodina. V té době byly zrovna volby. No a jeden jiný muž nám říká, ať jdeme volit. Ten, u kterého jsme bydleli, samozřejmě hned souhlasil, načež se ho ten druhý ptá, kdo jsem. Tak mu na to odpověděl, že tu teď mám na nějakou dobu svou rodinu. Ten druhý se najednou začal prohrabovat štosem občanek. Tak se ho ptám, co hledá, a on, že prý někoho, kdo je mi podobný.

Já mu na to říkám, že nejsem Syřan. No a on na to, já vím, jsi z Iráku, je to vidět. Řekl jsem mu na to, že jsem sice z Iráku, ale že jsem český občan a on mi na to řekl: „Můžeš být i Rus, pojď sem!“

Já povídám, že opravdu nejdu volit. Tou dobou jsem už cítil jisté nebezpečí. Pořád se ptal, proč nechci volit. Tak mu povídám, že na to nemám právo. Bylo to takové zvláštní.

Tak to tedy byla moje zkušenost se syrskou demokracií. Vážně měl štos dokladů a hledal někoho, kdo je mi podobný.

Velice děkuji za vaši zkušenost se syrskou demokracií!

(Autorizace provedena e-mailem 22. 01. 2012)

A.1.4 Stručně o panu Alrawim

Narodil se ve vesnici zhruba 300 km od Bagdádu v západním Iráku, v domě asi 50 metrů od břehu Eufratu. Do Bagdádu se stěhoval v 6 letech. „Po celou dobu docházky do ZŠ jsem žil asi 2km od Tigridu, pil jsem z vod obou řek, jsem synem Mezopotámie,“ říká k svému původu sám Muneeb.

Po maturitě v roce 1984 byl vybrán pro studium v Západním Německu. Nakonec byl, kvůli tomu, že se irácká a západoněmecká strana neshodly na studijním programu, přeměrován do Československa.

Do ČSSR přijel v roce 1985. Studoval elektrotechniku na vojenské akademii v Brně. „Na mysli jsem měl jen rok 1991, kdy bych měl absolvovat VŠ a získat titul inženýra elektrotechniky a hned se vrátit domů, do Iráku. Po invaze iráckých vojsk do Kuvajtu v srpnu 1990 nám bylo českou polistopadovou vládou pozastaveno studium a musel jsem se vrátit do Iráku s nedokončeným studiem,“ vysvětluje svůj příchod do Čech.

Do ČR se vrátil na vlastní náklady v roce 1992, důvodem bylo dokončení studia. Koncem roku 1993 úspěšně získal titul Ing.

V roce 1992 založil firmu pro import a export, obchodoval s náhradními díly na český Zetor.

V roce 1994 založil s dalšími 3 vysokoškoláky z arabských zemí „Nadaci pro zřízení a provoz Islámského centra v Brně“ později byla přejmenována na „Islámskou nadaci v Brně“.

Muneeb o sobě sám říká: „Byl jsem hnací silou za stavbu brněnské mešity – první mešity v ČR, která se otevřela v roce 1998. Stále jsem doufal, že se situace v Iráku zlepší a vrátím se domů, k Mezopotámii. Avšak opak byl pravdou.“

Později získal české občanství. V současné době je ženatý s ženou z Bosny a Hercegoviny, má s ní tři potomky. Živí se obchodem s různým sortimentem, koberci počínaje, potravinami konče.

A.2 Rozhovor s JUDr. PhDr. Markem Čejkou, Ph.D

A.2.1 Stručně o Marku Čejkovi

Marek Čejka se narodil 7. 6. 1975. Nejprve vystudoval brněnské gymnázium, dále pokračoval na obchodní akademii v téže městě. Na vysoké škole se věnoval politologii, kterou začal studovat v roce 1994 na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Na počátku milénia, v roce 2000, získal magisterský titul v oboru politologie a již o rok dříve úspěšně dokončil studium práv na Právnické fakultě téže univerzity.

V letech 2001 až 2006 se věnoval doktorandskému studiu na Fakultě sociálních studií Brněnské Masarykovy univerzity. Mezi lety 2001 a 2002 strávil nějakou dobu na výzkumné stáži na Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě.

V současné době pracuje jako externí vyučující Fakulty sociálních studií Masarykovy Univerzity v Brně a od roku 2009 je výzkumným pracovníkem Ústavu mezinárodních vztahů. Mimoto působil v letech 1999 až 2000 jako asistent ústavního soudce Prof. JUDr. Vladimíra Čermáka, dále pak například jako redaktor právního časopisu *Jurisprudence*.

Blízký východ navštívil hned několikrát, o čemž svědčí i publikování několika knih (Izrael na křižovatce demokracie a teokracie?, 2003; *Judaismus, politika a Stát Izrael*, 2002; *Izrael a Palestina*, 2007 a další...) či celá řada fotografií, které zveřejňuje na své facebookové stránce Marek Čejka Photography. Kromě toho je i autorem a redaktorem blogu <http://blizky-vychod.blogspot.com/>, který je zaměřen na problematiku blízkovýchodního regionu.⁴⁸²

Vzhledem k tomu, že se jedná o jednoho z předních českých odborníků na téma Blízkého východu, požádal jsem pana Marka Čejku o rozhovor za účelem vyjasnění některých pojmů a získání jeho názoru k nejaktuálnějšímu dění. Naše schůzka proběhla 16. ledna 2012 v brněnském podniku Falk v rámci přednášky „Arabské jaro se syrskou tváří“, na kterém jsem se rovněž setkal se Syřanem Assemem Atassim, kterému se budu věnovat v jedné z následujících kapitol.

A.2.2 Rozhovor panem Čejkou

Co byste označil za základní příčiny vypuknutí arabského jara?

---

⁴⁸² Informační systém Masarykovy univerzity: Životopisy. [online]. [cit. 2012-01-20]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/zivotopisy/cv.pl?lang=cs;uco=15933>

Byla to především dlouhodobá a komplexní nespokojenost s režimy, potažmo autokratickými vládci. Bylo to spojeno s celou řadou dalších věcí v ekonomické, politické i sociální sféře. Byla to situace více méně poplatná studené válce, čemuž nahrávala i podpora autokratů ze zahraničí.

Nikdo neví zcela přesně, proč to vypuklo přesně v tu danou chvíli. Různé náznaky se objevily už v dřívější době. Ve sledu událostí určitě hraje roli i nepřímá podpora ze strany USA, která byla velice důležitá. Bylo vidět, že Obama s tím děním v zásadě sympatizuje a že nehodlá činit nic proti tomu.

Myslíte si, že existuje nějaká paralela mezi arabským jarem a revolucemi ve střední Evropě?

Jakou spojitost přesně myslíte? Něco jako inspiraci?

Ano, některá media hovoří o arabském jaru jakožto o pokračovateli myšlenek demokratizace v zemích bývalého východního bloku.

V čistě obecné rovině asi ano. Byla to občanská hnutí bouřící se proti autokracii. Ale na druhou stranu asi těžko předpokládat, že by Buazízi někdy slyšel o Palachovi.

Myslím, že ta povstání spíše vyplynula z lidské přirozenosti, z touhy po svobodě. Rozhodně nejde jen o nějaký rádobý 17. listopad.

Jedná se podle Vás o homogenní regionální proces nebo hodnotíte situaci v jednotlivých zemích jako nezávislou?

Samozřejmě že některé věci jsou podobné. Třeba příčiny a vzájemná inspirace. Lidé se v dnešní mediální době snadno dozvědí, co se děje jinde, přispěla k tomu třeba Al-Jazeera, Youtube nebo prostě internet.

V každé zemi je však situace trochu jiná, režim je trochu jiný. Jinak politický systém fungoval v případě velkých autokracií jako je Libye, kde de facto nefungovala politika, tak jak ji známe, případně v Egyptě, kde v podstatě pololegálně působili muslimští bratři a některé další strany.

Dá se podle Vás označit současný stav v Sýrii označit za občanskou válku?

To je těžká otázka, přiznám se, že přesně nevím. Sleduji sice Al-Jazeera, čtu si o tom, ale pro mě se nejedná o nejhlavnější objekt zájmu.

Že by se jednalo o celostátní občanskou válku, to asi ne. Boje probíhají jen v určitých místech. Potenciál pro konflikt je opravdu obrovský. Co se tam však přesně děje, to tady na Západě ví málokdo.

Myslíte si, že konflikt může vyústit až v otevřenou vojenskou intervenci podobně jako v Libyi?

Ne, to si opravdu nemyslím. Jednak tam je osa s Íránem, u kterého nikdo neví, jaký bude jeho osud v nadcházejících dnech a týdnech, a je tam určitě vazba na Rusko.

A co Čína?

Na Čínu samozřejmě také, ale Rusko tam má i vojenskou základnu. Čína pouze investuje. Koneckonců jako všude ve světě, včetně spolupráce s Izraelem.

Zvládne Bašár al-Assad situaci ustát? Je reálné, aby si znovu obnovil absolutní moc ve státě, kterou vybudoval už jeho otec?

V podobě jako u jeho otce to asi nebude možné. Ona přeci jen už také není studená válka, na kterou byl hodně navázaný. Sovětský svaz už neexistuje. Situace je dnes geopoliticky úplně jiná.

Přiznám se, že jsem docela překvapený, že stále ještě dokáže manévrovat a evidentně má za sebou velký počet stoupenců. Zda se udrží, či nikoli a jaká je struktura té vládnoucí kliky, to nejsem schopný posoudit.

Myslíte si, že se současná vláda podílela na bombových útocích v Damašku před několika dny?

To samozřejmě nevím najisto. Dovedu si to však představit. Účel světlí prostředky. Pro řadu autokratických režimů to nikdy nebyl problém, takovéto akce uskutečnit. Nedokážu však říci konkrétní důkazy, ale představit ano.

A co srovnání Bašára al-Assada se Sejfem Islámem Kaddáfím?

No nevím. Myslím si, že libyjský režim, Kaddáfí a jeho rodina, byla tak specifická a extravagantní, že bych je zase až tak nesrovnával. Do Bašára al-Assada se vkládaly

poměrně velké naděje ze začátku, ale evidentně ty naděje příliš nesplnil. V Sýrii je daleko komplikovanější ta vládnoucí nomenklatura, není to čistě napojeno jen na rodinu al-Assadů, ale je to propojené i s rodinami různých generálů, velitelů tajné policie a podobně. Dominantní nomenklatura je daleko sofistikovanější. V Libyi to bylo zkrátka dost atypické.

Může současný konflikt ohrozit alawitskou menšinu soustředěnou v mocenském aparátu a okolí prezidenta?

Pokud režim padne, tak to samozřejmě možné je. Nemyslím si, že by to přerostlo v etnické čistky. Záleží však na tom, jaký bude mít syrské jaro průběh. Pokud se to z Bašárova pohledu nepodaří zvládnout a bude poražen, tak to bude znamenat i konec té jeho nomenklatury navázané na alawity. Netuším, co se bude dít mezi prostými lidmi, ale opravdu si nemyslím, že by časem mělo dojít k etnickým čistkám.

Vnímáte větší rozdíly ve stylu vlády Bašára al-Assada oproti jeho otci Háfizovi?

Určitě. Minimálně ze začátku, což bylo způsobeno jeho nástupnickou situací. Byl vnímán jako progresivní, ale nakonec je vidět, v co se to vyvinulo. Minimálně z našeho pohledu je zřetelné, že se otci podobá daleko více, než v roce 2000, kdy Háfiz zemřel.

Může si Sýrie udržet titul „regionální mocnost“ i po případném pádu rodiny al-Assadů?

Sýrie vždycky byla silným hráčem. Opět záleží na tom, jak se situace vyvine. Pokud dojde k rozsáhlé občanské válce, což zatím neprobíhá, situace by mohla nabrat směr Iráku, společnost se rozštěpí, a to může vést až k částečnému rozpadu. Reálné je odtržení kurdských oblastí. Sýrie vždy hrála důležitou roli. Damašek býval intelektuálním a politickým centrem arabského světa. Předpokládám tedy, že Sýrie si důležité postavení udrží i v budoucnu.

Jaký má arabské jaro dopad na vztahy mezi Sýrií a Izraelem?

Izrael má paradoxně zájem na tom, aby syrský režim zůstal zachován, protože byl vypočitatelný. Židovský stát má rovněž strach z toho, co by mohlo nastat po pádu režimu.

Mohlo by se moci v zemi chopit muslimské bratrstvo?

V Sýrii je mnohem více v ilegalitě a je mnohem více radikální, než třeba to v Egyptě. Na druhou stranu si myslím, že i tak jsou realisté – a stejně jako nikdo na Blízkém východě – ani oni nechtějí válčit s Izraelem.

Jak do současné situace vstupuje dlouholetý syrský spojenec Írán?

Rozhodně si nemyslím, že by mělo dojít k rozsáhlému blízkovýchodnímu konfliktu. Ale opravdu těžko říci. Tento region je dosti nevyočitatelný. Nikdo teď neví, jestli nedojde k útoku na Írán nebo zda je to jen politická hra.

Jak vnímáte vměšování Turecka? Ohrozí jeho vztahy se Sýrií fakt, že povoluje na svém území budování základů Syrské svobodné armády?

Turecko samozřejmě sleduje svoje zájmy. Neuspělo ve snaze o připojení k Evropské unii, a v současnosti se tedy zaměřuje na Blízký východ. Má k tomu velice dobré předpoklady. Je to země silná ekonomicky i vojensky a má sebevědomou vládu s demokratickým mandátem. Turci se snaží o posílení svého postavení a dle mě se chovají velice pragmaticky.

V čem spatřujete největší přínosy a negativa arabského jara?

Třeba v Egyptě se to zdá jako dlouhodobý proces. Svržení diktátorů, tedy to, co už proběhlo, je podle mě správně. Na straně druhé, jak o tom před nedávnem psal Barša, byla to občanská hnutí, která ale neměla stanovené nějaké ideologické cíle ani vůdce, což je svým způsobem také pozitivní, ale zároveň špatné, protože občanská hnutí nebyla připravena přebrat moc. Naopak struktury jako egyptské islámské bratrstvo měly i přes auru pololegality vybudovaný vnitřní aparát, který jim umožnil oslovit voliče ve volbách daleko výrazněji než třeba některým sdružením s nevyjasněným programem.

Velice děkuji za rozhovor!

(Autorizace provedena e-mailem 20/02/12)

A.3 Rozhovor s *****

A.3.1 Stručně o *****

Nejedná se o překlep ani o opomenutí jména. Podmínkou realizace následujícího rozhovoru byla anonymita daného člověka – muže, který se narodil v dobře situované a prominentní rodině syrského probašarovského politika. Již dříve se setkal

s nepřátelstvím a zavrhováním ze strany některých svých krajanů i dalších lidí kvůli svým názorům, proto si přál zůstat v anonymitě.

Úhel jeho pohledu je dopředu determinován ze zcela jiné strany než předchozí názory Assema Atassiho. To je hlavní důvod, proč jsem se o realizaci tohoto interview snažil – nabízí mně i vám možnost srovnání pohledu dvou nejmarkantnějších stran konfliktu.

Na obranu **** je nutné říci, že ač se jeho názory neshodují s většinovým názorem „evropsko-amerického“ obyvatelstva, svá tvrzení a pohledy dokáže obhájit a vysvětlit.

Porovnání více názorů na věc je důležité i pro objektivitu této práce, která může být zkreslená tím, že používám především české, potažmo evropské zdroje. Realita líčená v ruských, čínských či arabských médiích je tak často dosti jiná. Tento rozhovor tak alespoň částečně přibližuje názory a postřehy z druhé strany syrského konfliktu.

A.3.2 Rozhovor s ****

Dobrý den.

Dobrý den Davide, zdravím vás.

Bylo by pro začátek možné říci mi o sobě takový krátký medailonek a potvrdit mi příbuzenství s *****, bývalým členem syrského parlamentu?

Určitě. Jsem jeho syn, to je veřejná informace. Narodil jsem se v České republice. Maminka je Češka a tatínek Syřan. V Sýrii jsem kontinuálně žil asi deset let a kontakty udržuji dál poměrně úzké. Vystudoval jsem v Brně psychologii a sociologii na fakultě sociálních studií a teď, od roku 2006, podnikám, mám nějaké firmy, ve kterých jsem aktivní.

Teď tedy k první otázce týkající se tématu, jak vnímáte syrské jaro?

Celkově toto vnímám v mnoha dimenzích. Hlavní příčina toho, proč vznikly sociální nepokoje, je rozpor mezi růstem populace a růstem ekonomickým, který byl mnohem pomalejší. Sýrie, Egypt nebo třeba Libye dlouhodobě generovaly tři sta až čtyři sta tisíc mladých nezaměstnaných ve věku okolo osmnácti let. Distribuce bohatství díky absenci sociálního státu byla dost nerovnoměrná, což je základ pro vznik sociálního konfliktu.

Ve chvíli, kdy máte rodinu, ve které je šest dětí a starší rodiče, no a pět těch dětí je v produktivním věku, ale i přesto nemohou sehnat práci, tak to vytváří poměrně velkou dynamiku a potenciální naštvanost. To je jeden faktor.

Pak jsou tu samozřejmě faktory ideologické. Ty souvisejí s tím, jakým způsobem se v poslední době vyvíjí podoba islámu, s tím, že nějaké fundamentální pojetí islámu není stará záležitost, podíváte-li se na to z hlediska dat, tak je to poměrně novodobý fenomén. Ideologické kořeny fundamentálního islámu vznikají v osmnáctém, devatenáctém století a byla to minoritní záležitost. Většina islámu byla jiná, byl to liberální směr. Renesance toho radikálního, dejme tomu militantního, islámu je vlastně nejvíce generovaná v novodobé historii v Afghánistánu, kde to byla součást taktiky v rámci studené války. Sověti reprezentovali socialistické a národnostní pojetí, Spojené státy naproti tomu živily právě takové to tradičnější a fundamentální pojetí islámu, jako protiváhu. Tam jsou tedy ty ideologické kořeny.

Z mého pohledu je začátek skutečně novodobého fundamentálního islámu datován zhruba k roku dva tisíce. Nevím, zda vám něco říká etiketizační teorie? Ta v podstatě spočívá v tom, že ve chvíli, kdy hodně intenzivně někoho labelujete, to znamená, označujete nějakými kritérii, tak má tendenci tato kritéria automaticky přejímat. Funguje to na úrovni jednotlivců i skupin. Od roku dva tisíce jedna z mého pohledu Spojené státy z důvodu řešení vnitrostátních problémů začaly vytvářet globálního nepřítele, kterého labelovaly jako militantní islám. Nic takového v realitě neexistovalo, ale v důsledku etiketizace se to vytvořilo. Spousta mladých lidí se s tímto pojetím islámu začala identifikovat a mediální kampaň rozpoutaná americkými médii rozpoutala zvednutí nové vlny zájmu o toto pojetí islámu.

Vrátíme-li se přímo k Sýrii, jedná se podle Vás o občanskou válku?

Přiznám se, že neznám přesná kritéria občanské války. Co mohu konstatovat přímo za sebe, je fakt, že existuje spousta jednotlivců a skupin, které mají velký zájem na tom, aby se z toho konfliktu občanská válka stala a aby se z toho stala válka s etnicko-náboženským podtextem.

Jsou to subjekty z obou stran barikády. Existuje tedy celá řada subjektů, které mají zájem na tom, aby v Sýrii neexistovala silná národní identita, ale aby existovaly parciální etnické identity a aby mezi sebou byly v konfliktu.

Důvody, proč tomu tak je, je potřeba hledat v globální geopolitické situaci. Jde o to, že po válce v Iráku velmi silně posílila pozice Íránu a existuje dlouhodobá ekonomická rivalita mezi Íránem, perským elementem a zeměmi v Zálivu. V období studené války se to projevovalo jako irácko-íránský konflikt, kdy Irák byl velmi silně podporován Saúdskou Arábií a Katarem, od té doby tam existuje takováto rivalita.

To, co dnes vidíme v Sýrii, tak já vnímám jako věc, která se netýká pouze Sýrii a kterou není možné rozkódovat ani ji pochopit zjednodušujícím pohledem, který celý konflikt vnímá jako etnickou záležitost. Jedná se totiž o globální spor, kde na jedné straně se můžeme dívat na zájmy Íránu, Ruska a Číny, na druhé straně jsou zájmy Saúdské Arábie, Kataru a jejich spojenců, což jsou Spojené Státy Americké, Izrael, Turecko. To je i klíč k pochopení, proč je daná situace tolik komplikovaná a zdlouhavá. Je to i hlavní rozdíl mezi Libyí, Jemenem a Egyptem, kde zájmy Ruska, Číny a Íránu byly mnohem slabší.

Co zapojení okolních zemí? Myslíte si, že dojde k přímé intervenci ze strany NATO, USA nebo Evropské unie?

Já pevně věřím, že k otevřené konfrontaci nedojde. Postoj Ruska a Číny je poměrně jasný. Pokud by došlo k otevřené konfrontaci, tak tu máme problém globálního charakteru. Na druhou stranu angažmá zemí, které jste jmenoval, je nezpochybnitelné hned od začátku konfliktu.

Existuje řada důkazů, že zahraniční tajné služby operují v Sýrii a jsou součástí toho, jakým směrem se konflikt rozvíjí a vyvíjí. Teď nemluvím o sankcích a materiální podpoře, ale o přímém nasazení zpravodajských služeb na území tohoto státu. Je to věc, která je veřejně známým faktem.

Takzvaná Syrian Free Army (SFA) má zázemí v Turecku, trénink je však zprostředkováván experty z Británie a dalších zemí. Na druhou stranu jsou tam i ruští a íránští experti, kteří poskytují trénink druhé straně, tedy syrskému establishmentu, když to budeme chtít vnímat takto zjednodušeně.

Přítomnost zahraničních sil v konfliktu je tedy vcelku známá a zřetelná. Ač to v masových médiích ne úplně vidíme, tak je to fakt, který je snadno dohádatelný.

Jak vnímáte zapojení Turecka? Jeho hlas zaznívá ve spojitosti se syrským jarem poměrně často a mnohdy dost radikálně, žádné větší oficiální kroky však Turci prozatím nepodnikli.

Turecká aktivita je koordinovaná. Turecko, stejně jako všechny státy, musí řešit dvě roviny, jednou je udržení vnitřní soudržnosti společnosti a druhou je reálná politika a zájmy. Turecko má dlouhodobé historické vztahy i ekonomické vazby jak na státy Zálivu, tak na Izrael. To je to, co determinuje reálnou politiku.

Na druhou stranu turecká společnost není jednotná a vláda velmi dobře ví, že jakékoliv přímé vojenské intervence by mohly vést k podobné situaci v Turecku, kde je podobná situace s Kurdy. V samotném Turecku žije čtyřmiliónová alawitská menšina. Proto rétorika, kterou slyšíme, a ve všech režimech je to podobné, je adresovaná tomu vnitřnímu publiku. Reálné kroky jsou však v souladu s reálnou politickou orientací. Dosti často jsou to protichůdné kroky, ale to je běžná součást veškerých uspořádání.

Na severu Sýrie se v poslední době poměrně zmáhá kurdská menšina, která podporuje turecké PKK. Myslíte si, že by to mohlo ještě více vyostřit vztahy mezi Tureckem a Sýrií?

K tomuto se netroufám vyjadřovat. Situace s Kurdy je i pro mě poměrně nepřehledná. Emancipační tendence Kurdů jsou poměrně známé a historicky jsou tu i silné represe, které zažívali ze strany Turecka. Vůbec si netroufám tvrdit, jakým způsobem bude tento fenomén hrát roli.

Myslíte si, že nedávná emigrace premiéra Rijáda Hidžába nějak politicky podpoří jednu nebo druhou stranu konfliktu?

Každá takováto akce má minimálně symbolický vliv. Jsem přesvědčený, že skutečné řešení nebo posun krize není na úrovni přeběhnutí jednotlivců, ať už jsou součástí establishmentu, nebo opozičních sil, ale na úrovni dohody mocností, které jsou v konfliktu angažovány.

Dokud se tedy nezmění postoj Ruska, Íránu a Číny nebo na druhou stranu postoj Turecka, Spojených Států, Kataru a dalších, tak ten konflikt bude dál pokračovat a radikalizovat se. Není možné podle mě mluvit o jakémkoliv vítězství jedné nebo

druhé strany. Nemyslím si, že by takováto situace mohla vést ke konci současného režimu.

To, co řeknu, je jen spekulace, nejsem seznámen s podrobnými informacemi, jelikož ty k dispozici normálním lidem nejsou. Můj dojem z toho je, že reálná vojenská a zpravodajská moc je i přes všechny ty intenzivně komunikované ztráty režimu poměrně výrazná.

Sám jste mluvil o radikalizaci v poslední době. Jak vnímáte červencový bombový útok, při kterém v Damašku zahynul ministr obrany Radžha a další vysocí představitelé režimu? Je podle Vás možné, aby byl útok proveden bez zahraniční pomoci?

Nejsem bezpečnostní expert. Můj osobní názor je, že takto intenzivně střežený prostor není možné narušit bez extrémně rozvinuté zpravodajské práce a informací, které samotná SFA k dispozici nemá. Je to entita, která není jednotná, nemá infrastrukturu, zázemí. I když je tu snaha prezentovat ji jako jednotnou sílu, tak ta situace je taková, že se jedná o velmi heterogenní skupiny s rozdílnými zájmy, které mají společného nepřítele.

Tento čin jednoznačně hraničí s terorismem, myslíte si, že příklon k podobným praktikám poškodí SFA v očích západního světa?

Já si myslím, že toto je přesné. Pohybujeme se tu na úrovni nějaké propagandy, ve smyslu, že západní svět odsuzuje terorismus. Přitom je to nástroj, který západní státy využívají. Historicky je nevyvratitelné, že k takovýmto praktikám sahalí Britové v době kolonizace, potom dále v Afghánistánu. V reálné politice je to reálný nástroj, který západní zpravodajské služby používají.

Když se podíváme na to, jakým způsobem fungovali rebelové v Libyi, které podporovalo NATO, tak zjistíme, že je tam spousta činů, které nejenže hraničily, ale už jen ze své podstaty jsou terorismem. Zároveň jsou to i zločiny proti lidskosti.

Věci, které dělá Syrská liberalizační armáda, což je jen pěkný brand, tak jsou velmi agresivní zločiny, často etnický motivované. Ale i tak to nic nemění na postoji Západu. To, co se říká, tedy propagandistická rovina, je úplně jiná než rovina reálné politiky.

Tvrdím, že existuje dostatek důkazů pro to, že naše vlády, tedy vlády sdružené v NATO, běžně používají terorismus jako nástroj k dosahování svých cílů, a to není jen novodobý fenomén. Je to fakt, který je tu přes sto let.

Ted' jsme tedy mluvili o terorismu ze strany opozice, co když se podíváme na druhou stranu barikády? Jak se stavíte k masakru v Trímsá? Obě strany konfliktu se vzájemně označují za viníka, na čí straně je podle Vás pravda?

Obecně si myslím, že milice Shabeeha jsou propagandistický pojem. V Sýrii jsem žil, ten pojem se používal pro pašerácké gangy, které měly alawitský původ a působily regionálně ve vesnicích. Najednou se ten pojem vzal a Shabeeha je najednou všude po Sýrii. Z mého pohledu je tento aspekt provládních milicí věcí, která prvotně vznikla na úrovni propagandy, a až potom se mohla objevit v médiích. Opravdu neznám situaci tak, abych mohl jasně soudit.

Co se týče onoho masakru. Z mého pohledu je velmi důležité podívat se, v čí prospěch to bylo. Ve chvíli, kdy nemáte přímé důkazy, je možné spoustu věcí pochopit takovouto analýzou. Dost často se podobné masakry odehrávají před klíčovými rozhodnutími na poli OSN, jsou to situace, které pragmaticky a v rovině důsledků jsou naprosto proti tomu, co by Assadův režim měl dělat. Nemyslím si, že by ten režim byl natolik iracionální a dementní, aby něco takového v těchto situacích dělal. Netroufám si soudit, ale můj názor je, že se jedná o aktivitu, která má za cíl zdiskreditovat režim a regulérní armádu. Nedovedu si představit, že by takováto věc byla nařízena přímo nejvyšším vedením Assadova režimu.

Během toho konfliktu došlo na řadu iracionálních kroků, tak jako v každém konfliktu, ale podíváte-li se na to z globálního hlediska, tak se ten režim chová poměrně racionálně a poměrně pragmaticky. Režim velmi dobře ví, že potřebuje udržet vnitropolitickou popularitu a páchání takovýchto činů mu v tom nepomůže.

Z mého pohledu tedy těžko soudit. Buď je to zfabrikovaná záležitost generovaná s cílem podpořit etnický náboj konfliktu, nebo je to selhání nebo korupce na úrovni regionálního vedení armády. Podíváte-li se na počátek syrského jara, armáda byla nasazována ve všech regionech, ale jen v některých došlo k použití ostrých nábojů. To podle mě odkazuje k tomu, že je to neprofesionalita a osobní selhání nebo je to vyloženě korupce s cílem rozproudit konflikt. Vím o konkrétních případech, kdy

armáda postupovala velmi profesionálně s minimem ztrát. Celkové nastavení je takové, že režim si chce uchovat svou legitimitu. To je zájem každého režimu.

A co současné boje o Aleppo? Každý den ve městě umírají desítky civilistů kvůli ostřelování vládními vojáky. Jak se stavíte k takovému postupu armády?

Priznám se, že nejsem obeznámen s konkrétními detaily. Některé věci nesleduji úplně podrobně, protože se mě emocionálně dotýkají a zároveň pocítuji určitou bezmoc.

Nejsem schopen hodnotit taktiku armády. Dle mých informací, které jsou zhruba rok staré, takto nějak probíhala taktika rebelů. V podstatě využívali chudé části města, slumy, gheta, ve kterých rekrutovali bojovníky za úplatu, a další věcí bylo i to, že brali civilní rukojmí.

Tehdy byla taktika armády taková, že danou část města oblehla a amplionama vyzvala lidi, aby opustili oblast. Bohužel v rámci gerilové války, kdy máte civilisty použité jako živé štíty, je to velmi obtížně zvládnutelné pro klasickou armádu.

Přesuneme-li se k poněkud lehčímu tématu, co je podle Vás důvodem toho, že České vyslanectví v Damašku zůstává zachováno i v době, kdy ostatní země své vyslance stahují?

Já si myslím, že Česká republika má se Sýrií poměrně dobré historické kontakty a že česká ambasáda na sebe bere roli nějakého mostu. Ale to jen spekujuji. Naše pozice je dána členstvím v NATO, našimi ekonomickými vazbami, strukturou našeho státního dluhu, je tedy jasné, že naše reálná politika bude stejná jako reálná politika Spojených států.

Historicky jsou tu však poměrně silné ekonomické a kulturní vazby Čechů na Sýrii. Celá řada Syřanů v Čechách studovala. Tipuji, že tato role tam je. Takovýto most je přijatelný jak pro Syřany, tak pro západní stranu. Dále v tom hrají roli i ekonomické zájmy. Nevyklučuji ani to, že se jedná o výjimečnou diplomatickou obratnost konkrétních jednotlivců, kteří v Sýrii působí.

A jak se díváte na březnovou instalaci tzv. svobodné syrské ambasády v Praze jen několik desítek metrů od oficiální ambasády?

Nic takového jako jednotná syrská opozice neexistuje. Všechny tyto významné PR aktivity mají vždy někoho, kdo má zájem na tom, aby destabilizoval Sýrii. Situace je teď tak nepřehledná, že se mohlo jednat i o snahu nějakých nadšenců.

Přiznám se, že jsem sám tuto záležitost ani nezaregistroval.

Tedy tedy k poslední otázce. Je podle Vás možné, aby se Sýrie vrátila k původnímu uskupení, nebo je již změna nevyhnutelná?

Původním uskupením myslíte, aby existovala jako národní stát?

Národní stát pod vládou rodiny al-Assadů.

Novou ústavou je vláda rodiny al-Assadů dobrovolně limitována do roku dva tisíce třináct. Změnou ústavy se Bašár vzdal možnosti prodloužit si svůj mandát do dalšího volebního období. Věřím tomu, že vláda rodiny al-Assadů končí.

To, o čem je tento konflikt, je možnost, aby Sýrie mohla fungovat jako nezávislý národní stát, nebo zda zvítězí skupiny, které mají zájem posouvat reálnou politiku směrem, který vyhovuje Spojeným státům a dalším elitám.

Důležité je podívat se na strukturu zahraničního dluhu. Sýrie je per capita jeden z nejméně zadlužených států. Nedluží Centrální bance a Světovému měnovému fondu tolik jako přímo Saúdské Arábii, Rusku, Číně nebo Íránu. A to je věc, která je pro Západ nepřijatelná.

Struktura moci dnes funguje přes dluh. Ve chvíli, kdy si půjčíte peníze, tak jste přijatelný partner a hodný stát. Podíváte-li se na to, jakým způsobem se vyvíjela rétorika Západu ve vztahu k Bašírovi v Súdánu, tak je to jasné. Bašír byl pro Západ jeden z největších vrahů, a snad i sám ďábel, ve chvíli, kdy se vzdal Jižního Súdánu, kde jsou strategické zásoby uranu, a podrobil se západním krokům, je najednou přijatelný.

Současný boj není o tom, jestli Assad, nebo ne Assad, ale o tom, zda Sýrie zůstane samostatným státem schopným vlastní politiky.

Takže je tu prostor pro případný rozpad Sýrie na menší státy?

Je to scénář, který je v zájmu Spojených států a Saúdské Arábie. To, co já za tím vnímám, je snaha odpojit Sýrii od Íránu tak, aby byl izolovaný Hizballah a neutvářela se tam silná struktura pŕlměsíce, Írán-Irák-Sýrie-Libanon.

Rusko má v syrském Tartúsu vojenskou základnu, má tam reálné ekonomické zájmy a to, jakým způsobem jich bude dosaženo, je mu vcelku jedno.

Západu jde zase jen o to, dostat ze Sýrie íránský vliv a oslabit národní politiku Sýrie. Jestli to bude rozčleněním nebo zemi ovládne podivný režim typu Saúdské Arábie, nějaký islámsko-fundamentální režim, který bude potlačovat lidská práva, ale půjde Západu na ruku, je více méně jedno. Reálný zájem je dostat ze Sýrie Rusko a Írán.

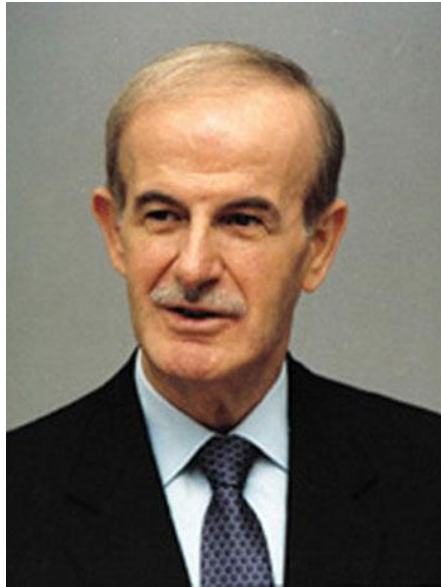
Velice děkuji za interwiev.

Autorizováno emailem dne 28/08/12

B. obrazové přílohy:

1. Háfíz al-Assad

Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Hafez_al-Assad.jpg

2. Bašár al-Assad

Zdroj: [http://en.wikipedia.org/wiki/File:Bashar_al-Assad_\(cropped\).jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Bashar_al-Assad_(cropped).jpg)

3. Basil al-Assad

Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Basil_assad.JPG

4. Rafik Hariri

Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Hariri.jpg>

5. Gamal Abd an-Násir

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Gamal_Nasser.jpg

6. Ahmed Hassan al-Bakr

Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Ahmad_Hassan_el_Bakr.jpg

7. Saddám Husajn Abd al-Madžíd at-Tikrítí

Zdroj: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Iraq_Saddam_Hussein_\(222\).jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Iraq_Saddam_Hussein_(222).jpg)

8. Syrská vlajka

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Flag_of_Syria.svg

9. Vlajka strany Baas

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Flag_of_the_Ba%27ath_Party.svg

10. Golanské výšiny

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Golan_92.jpg

11. Muhammad Husní Mubárák

Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Hosni_Mubarak_ritratto.jpg

12. Muammar Kaddáfí

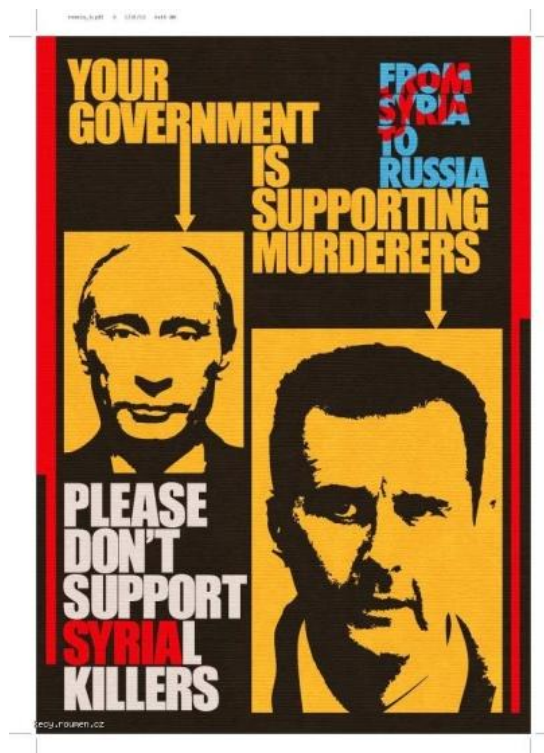
Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Muammar_alGaddafi_at_the_AU_summit.jp

13. Muhammad Ahmad Mustafá Dabí

Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Arab_League_monitors_in_Syria.jpg

14. Odpověď syrských demonstrantů na ruské vetování rezoluce Rady bezpečnosti OSN

Zdroj: http://kecy.roumen.cz/roumingShow.php?file=russia_3_page_3.jpg

15. Fotografie z rozhovoru s Markem Čejkou (vpravo) a Assemem Atassim (vlevo)

Zdroj: Ester Šebestová

16. Další fotografie z rozhovoru s Markem Čejkou (vpravo) a Assemem Atassim (vlevo)

Zdroj: Ester Šebestová